

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

„Břežanská tvořivá škola“

MOTTO školy:

„Vychovávat z každého jednotlivého žáka příjemného souseda, spolehlivého pracovníka, věrného a laskavého životního partnera. Zdá se to jako nepříliš ambiciózní cíl. Ale změřte ho jeho negací: nepříjemný soused, nespolehlivý a úskočný spolupracovník, nevěrný životní partner .....!“ (Petr Piřha)

Základní škola a Mateřská škola Dolní Břežany

OBSAH

1.	Identifikační údaje.....	8
2.	Charakteristika školy.....	9
2.1.	Historie a popis školy	9
2.2.	Úplnost a velikost školy	10
2.3.	Vybavení školy	11
	Prostorové vybavení.....	11
	Materiální a technické vybavení	11
	Hygienické vybavení.....	12
2.4.	Charakteristika pedagogického sboru.....	13
2.5.	Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce.....	13
2.6.	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.....	14
3.	Charakteristika ŠVP	16
3.1.	Zaměření školy	16
	Profil absolventa.....	17
	Grafické znázornění základní filozofie našeho vzdělávacího programu	18
3.2.	Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí	19
	Grafické znázornění celého procesu	20
	Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy vedoucí k naplnění klíčových kompetencí	21
3.3.	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.....	28
	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	28
	Žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním	28
	Žáci se sociálním znevýhodněním	29
	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.....	30
	Podmínky pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků:.....	30
3.4.	Začlenění průřezových témat.....	31
	Osobnostní a sociální výchova (OSV)	32
	Výchova demokratického občana (VDO)	33
	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)	34
	Multikulturní výchova (MKV).....	35
	Environmentální výchova (EMV).....	36
	Mediální výchova (MV).....	37
4.	Učební plán	38
4.1.	Poznámky k učebnímu plánu.....	38
4.2.	Učební plán – 1. stupeň	40
4.3.	Učební plán – 2. stupeň	41
5.	Učební osnovy.....	42
5.1.	Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace Český jazyk - 1. stupeň	42
	Charakteristika vyučovacího předmětu	42
	Obsahové, časové a organizační vymezení:	42
	Průřezová témata	43
	Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	43
	Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	44
	Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	46
5.2.	Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace Český jazyk – 2. stupeň.....	58
	Charakteristika vyučovacího předmětu	58
	Obsahové, časové a organizační vymezení:	58

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	59
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	60
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	62
5.3. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace Anglický jazyk – 1. stupeň.....	83
Charakteristika vyučovacího předmětu	83
Obsahové, časové a organizační vymezení	83
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	84
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	85
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	86
5.4. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace Anglický jazyk – 2. stupeň.....	90
Charakteristika vyučovacího předmětu	90
Obsahové, časové a organizační vymezení	90
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	91
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	92
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	93
5.5. Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace Matematika - 1. stupeň	99
Charakteristika vyučovacího předmětu	99
Obsahové, časové a organizační vymezení:	99
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	100
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	101
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	103
5.6. Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace Matematika - 2. stupeň	116
Charakteristika vyučovacího předmětu	116
Obsahové, časové a organizační vymezení:	116
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	117
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	119
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	121
5.7. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie Informatika - 1. stupeň.....	134
Charakteristika vyučovacího předmětu	134
Obsahové, časové a organizační vymezení:	134
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	134
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	135
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	136
5.8. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie Informatika - 2. stupeň.....	138
Charakteristika vyučovacího předmětu	138
Obsahové, časové a organizační vymezení:	138
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	138
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	140
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	141
5.9. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět Prvouka.....	145
Charakteristika vyučovacího předmětu	145
Obsahové, časové a organizační vymezení	145
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	146
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	147
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	150
5.10. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět Přírodověda.....	158
Charakteristika vyučovacího předmětu	158
Obsahové, časové a organizační vymezení	158
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	158
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	159

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	162
5.11. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět Vlastivěda	167
Charakteristika vyučovacího předmětu	167
Obsahové, časové a organizační vymezení	167
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	167
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	169
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	172
5.12. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost Dějepis - 2. stupeň.....	181
Charakteristika vyučovacího předmětu	181
Obsahové, časové a organizační vymezení:	181
Nezávazná metodická doporučení.....	182
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	183
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	185
5.13. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost Občanská výchova - 2. stupeň.....	193
Charakteristika vyučovacího předmětu	193
Obsahové, časové a organizační vymezení:	193
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	193
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	195
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	197
5.14. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Fyzika - 2. stupeň	209
Charakteristika vyučovacího předmětu	209
Obsahové, časové a organizační vymezení:	209
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	210
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	211
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	213
5.15. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Chemie – 2. stupeň	226
Charakteristika vyučovacího předmětu	226
Obsahové, časové a organizační vymezení	226
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	227
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	228
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	230
5.16. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Přírodopis - 2. stupeň.....	234
Charakteristika vyučovacího předmětu	234
Obsahové, časové a organizační vymezení	234
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	235
Nezávazná metodická doporučení.....	235
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	236
Přehled očekávaných výstupů z části Výchova ke zdraví (OV VZ) dle RVP ZV	238
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	239
5.17. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Zeměpis – 2. stupeň.....	252
Charakteristika vyučovacího předmětu	252
Obsahové, časové a organizační vymezení:	252
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	253
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	254
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	256
5.18. Vzdělávací oblast: Umění a kultura Hudební výchova – 1. stupeň	286
Charakteristika vyučovacího předmětu	286
Obsahové, časové a organizační vymezení:	286
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	286
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	287

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	288
5.19. Vzdělávací oblast: Umění a kultura Hudební výchova – 2. stupeň	292
Charakteristika vyučovacího předmětu	292
Obsahové, časové a organizační vymezení:	292
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	292
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	293
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	294
5.20. Vzdělávací oblast: Umění a kultura Výtvarná výchova – 1. stupeň	298
Charakteristika vyučovacího předmětu	298
Obsahové, časové a organizační vymezení:	298
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	299
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	300
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	301
5.21. Vzdělávací oblast: Umění a kultura Výtvarná výchova - 2. stupeň	306
Charakteristika vyučovacího předmětu	306
Obsahové, časové a organizační vymezení:	306
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	307
Nezávazná metodická doporučení:	308
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	309
5.22. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví Tělesná výchova – 1. stupeň	313
Charakteristika vyučovacího předmětu	313
Obsahové, časové a organizační vymezení:	313
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	314
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	314
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	316
5.23. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví Tělesná výchova – 2. stupeň	322
Charakteristika vyučovacího předmětu	322
Obsahové, časové a organizační vymezení	322
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	322
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	323
Přehled očekávaných výstupů Zdravotní tělesná výchova (OV ZdrTV) dle RVP ZV	324
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	325
5.24. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví Výchova ke zdraví – 2. stupeň	329
Charakteristika vyučovacího předmětu	329
Obsahové, časové a organizační vymezení:	329
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	329
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	330
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	332
5.25. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce Člověk a práce – 1. stupeň	334
Charakteristika vyučovacího předmětu	334
Obsahové, časové a organizační vymezení:	334
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	334
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	335
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	337
5.26. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce Člověk a práce - 2. stupeň	341
Charakteristika vyučovacího předmětu	341
Obsahové, časové a organizační vymezení:	341
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	342
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	343

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	344
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	348
6.1. Hodnocení žáků	348
Obecné zásady	348
Způsoby hodnocení	349
Kritéria hodnocení	349
Klasifikace prospěchu	349
Klasifikace chování	351
Výchovná opatření udělovaná v průběhu roku:	352
Výstupní hodnocení	353
6.2. Autoevaluace školy	353
Cíle a kritéria autoevaluace	353
Oblasti autoevaluace	353
Nástroje autoevaluace	354
Časové rozvržení autoevaluačních činností	354
7. Příloha číslo 1 – Učební osnovy volitelných předmětů	355
7.1. Dramatický seminář	355
Charakteristika vyučovacího předmětu	355
Obsahové, časové a organizační vymezení	355
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	355
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	357
7.2. Matematický seminář	359
Charakteristika vyučovacího předmětu	359
Obsahové, časové a organizační vymezení	359
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	359
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	361
7.3. Praktická angličtina	363
Charakteristika vyučovacího předmětu	363
Obsahové, časové a organizační vymezení	363
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	363
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	365
7.4. Přírodovědný seminář	367
Charakteristika vyučovacího předmětu	367
Obsahové, časové a organizační vymezení	367
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	367
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	369
7.5. Rozvoj sociálních a studijních dovedností	370
Charakteristika vyučovacího předmětu	370
Obsahové, časové a organizační vymezení	370
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	370
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	372
7.6. Sportovní aktivity	374
Charakteristika volitelného předmětu	374
Obsahové, časové a organizační vymezení	374
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků	374
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	375
7.7. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace Další cizí jazyk - Španělský jazyk	376
Charakteristika vyučovacího předmětu	376
Obsahové, časové a organizační vymezení	376

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáka.....	376
Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV	377
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	378
8. Příloha číslo 2 – Přejídná ustanovení na školní rok 2012/2013.....	380
8.1. 3. ročníky.....	380

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP: **Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání**

Motivační název ŠVP: **Břežanská tvořivá škola**

Předkladatel: Základní škola a Mateřská škola Dolní Břežany
Na Vršku 290, 252 41 Dolní Břežany
ředitelka školy: Ing. Iva Fischerová
statutární zástupkyně ředitelky školy: Mgr. Hana Šeráková
zástupkyně ředitelky školy: Mgr. Pavlína Nádvorníková
koordinátorka tvorby ŠVP: Mgr. Pavlína Nádvorníková
IČ: 62935747
tel: 220 990 815
web: www.skolabrezany.cz
e-mail: skola@skolabrezany.cz

Zřizovatel školy: Obec Dolní Břežany
5. května 78, 252 41 Dolní Břežany
IČ: 00241202
tel: 241 910 628
fax: 241 910 293
web: www.dolnibrezany.cz
e-mail: kancelar@dolnibrezany.cz

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2012

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1. HISTORIE A POPIS ŠKOLY

První školní budova byla v Dolních Břežanech postavena Arcibiskupstvím pražským v roce 1826 v centru obce v těsném sousedství zámecké kaple.

Současný areál školy se rozkládá na východním okraji obce Dolní Břežany. Tvoří ho hlavní budova školy, tělocvična, montovaná dvoupodlažní přístavba školy (ve které jsou dvě třídy školy a dvě třídy školky), třípavilónová budova školky, venkovní plochy a hřiště.

Hlavní budova školy byla vybudována podle typového projektu pavilónové školy konstrukčního systému MŠ a byla zprovozněná od září 1984. Budova se sestává z několika křídel nebo vzájemně propojených pavilónů. Tvoří ji:

- **přízemní vstupní pavilón** (CF1), ve kterém je vstupní zádveř, šatnová hala se šatními skříňkami pro žáky, hala školy, kanceláře vedení školy a počítačová učebna;
- **dvoupodlažní pavilón učeben** (U12). V přízemí je osm kmenových učeben, sborovna a dva kabinety 1. stupně; v patře jsou čtyři kmenové učebny, dvě jazykové učebny, odborná učebna přírodovědných předmětů a tři kabinety;
- **dvoupodlažní pavilón** (S1). V patře je školní kuchyně a jídelna, v přízemí technické a provozní zázemí školy;
- **pavilón** (BJ), ve kterém jsou dva malé byty pro ubytování učitelů (byt pro potřeby školy).

V těsném sousedství pavilónu jídelny, je pavilón původně s kotelnou a uhelnou, kde jsou dnes **moderní tělocvičné sály**.

Škola původně (v roce 1984) nebyla zrealizována v plném rozsahu projektu a zůstala vlastně nedokončená o další křídlo. Až do počátku 21. století nebyly ve škole provedeny žádné výraznější úpravy, pouze byla vybudována plynová kotelna. Škola byla bez tělocvičny, cvičilo se v hale školy. Budova školy už naprosto neodpovídala standardům a požadavkům na moderní školu. V roce 2003 obec ve spolupráci s vedením školy nechala připravit investiční záměr **Rekonstrukce a přístavba školy**. Reagovala tak nejen na skutečný technický stav budovy, ale i na situaci, kdy docházelo k odlivu žáků a budova neodpovídala požadavkům na zajištění moderní a kvalitní výuky. Investiční záměr stanovil nezbytné kroky k nápravě situace a jejich předpokládaný časový harmonogram.

Na základě tohoto investičního záměru byly postupně zrealizovány tyto kroky:

- **podzim 2003 až únor 2004:** tělocvična - z bývalé kotelny a uhelny byly vytvořeny dva cvičební sály (náklady 3,3 mil.);
- **červen až září 2004:** vnější rekonstrukce budovy školy – proběhla generální oprava střechy, zateplení pláště a zhotovení dřevěné fasády, výměna všech oken a dveří, generální rekonstrukce kuchyně, jídelny, skladů a technického zázemí (náklady 45,6 mil. Kč);

- **červenec až srpen 2005:** rozšíření počítačové učebny (zbourání příčky mezi učebnami), zvýšení kapacity ze 14 žákovských počítačů na 24, vybavení učebny novým nábytkem;
- **listopad 2006:** dokončení rekonstrukce a přestavby bývalého služebního bytu na 2 garsoniéry pro učitele (náklady 0,9 mil. Kč);
- **květen 2006 až srpen 2007:** výstavba nové třípavilónové budovy MŠ pro 84 dětí (43,1 mil. Kč).

V roce 2009 uspěla obec Dolní Břežany ve spolupráci s vedením školy s dvěma následujícími projekty ve výzvěch ROP NUTS 2 Střední Čechy:

- **„Modernizace základní školy v Dolních Břežanech – cesta k inovativní výuce“:** realizace tohoto projektu proběhla **v červnu až září 2010**. Jednalo se o úplnou rekonstrukci všech rozvodů a všech vnitřních prostor školy. Nově byly provedeny rozvody teplé a studené vody, kanalizace, silno i slaboproudé elektrické rozvody, strukturovaná kabeláž, zabezpečovací zařízení, školní rozhlas a systém zvonění. Na podlahách společných prostor jsou nové povrchy. Zcela zrekonstruované jsou toalety pro žáky i učitele. Ve všech třídách jsou nové podlahy, osvětlení a tabule. Druhou částí projektu bylo vybavení školy a všech tříd moderními informačními a komunikačními technologiemi a učebními pomůckami – rozsah je podrobněji popsán v kap. 2.3. (náklady 32,3 mil. Kč);
- **„Připravme se do školy – tvořivá školka pro všechny děti z obce“:** jednalo se o montovanou přístavbu 2 tříd MŠ s kapacitou 50 dětí a o vybavení stávajících i nových tříd informačními a komunikačními technologiemi. Realizace proběhla v jarních měsících **roku 2010**. Spolu s realizací tohoto projektu obec financovala ještě stavbu patra, ve kterém jsou dvě třídy pro základní školu (náklady 22 mil. Kč).

2.2. ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Základní škola Dolní Břežany je úplná základní škola s devíti postupnými ročníky. V prvním až sedmém ročníku jsou vždy dvě paralelní třídy. V osmém a devátém ročníku zatím jedna. V posledních letech odchází vždy jedna devátá třída a otvíráme dvě první třídy. Počet obyvatel v obci se za posledních 10 let ztrojnásobil a dále narůstá. Lze proto očekávat, že do budoucna budou všechny ročníky po dvou paralelních třídách. V současné době školu navštěvuje 370 žáků. Školní družina má kapacitu 125 žáků. Mateřskou školu navštěvuje 130 dětí. Školní kuchyně má po rekonstrukci kapacitu více než 500 jídel.

Základní škola Dolní Břežany byla ještě před několika lety spádovou školou pro žáky z okolních obcí (Hodkovice, Libeň, Libeř, Ohrobec). V současné době ale škola vzhledem ke své nedostatečné kapacitě nemůže děti z okolních obcí přijímat. Byl zpracován projekt přístavby nového pavilonu. Realizace projektu závisí na dostupnosti finančních prostředků. V případě, že se nepodaří zajistit potřebné finance na výstavbu nového pavilonu, bude se škola v příštích letech potýkat s vážnými prostorovými problémy.

2.3. VYBAVENÍ ŠKOLY

Prostorové vybavení

Prostory školy již byly popsány v podkapitole 2.1. Škola je bezbariérově přístupná. Za budovou školy se nachází provizorní fotbalové hřiště, travnaté sportovní hřiště a asfaltové víceúčelové hřiště. Škola počítá v závislosti na finančních prostředcích s výstavbou multifunkčního hřiště pro míčové hry a s vybudováním moderní sportovní haly. Prioritou je však výstavba nového pavilonu učeben. Dále je v areálu školy prostor vybavený několika herními prvky, který je využíván zejména školní družinou. Za modulovou přístavbou je dětské hřiště pro MŠ přístupné i školním dětem. Škola může pro své aktivity využít nově vybudovaná hřiště v Centrálním parku, který se nachází v přímé blízkosti školy (skatepark, hřiště na míčové hry, několik hřišť pro menší i větší děti, venkovní amfiteátr).

Materiální a technické vybavení

V rámci projektu „Modernizace základní školy v Dolních Břežanech – cesta k inovativní výuce“ byla v roce 2010 škola zrekonstruována a nově vybavena informačními a komunikačními technologiemi.

Jednotlivé učebny jsou po modernizaci vybaveny následovně:

- **kmenové (řadové) učebny** jsou všechny vybaveny shodně. V každé třídě je dataprojektor, plátno a ozvučení, v uzamykatelné katedře učitelů notebook, DVD přehrávač a zesilovač, ve třídě je vždy jeden žákovský počítač pro samostatnou práci. Učitelé i žákovské počítače jsou připojeny na školní počítačovou síť. Ve třídách jsou nové tabule, nové PVC, nové interiérové dveře. Všechny třídy jsou vybaveny výškově stavitelným žákovským nábytkem (výměna probíhala postupně během několika let).
- **počítačová a mediální učebna s možností interaktivní výuky** - 30 nových žákovských počítačů a jedna učitelská počítačová sestava. V učebně je dále výškově stavitelná interaktivní tabule s integrovaným ozvučením a dataprojektorem. Interaktivní tabule je kombinovaná s dvěma tabulemi pro popis fixem. Celá učebna je klimatizovaná, aby při chodu všech počítačových stanic nedocházelo k nepříjemnému přehřívání místnosti. Tato učebna umožňuje interaktivní formy výuky. Všechny třídy zde mohou využít interaktivní tabuli s hlasovacím zařízením.
- **Odborná učebna pro přírodovědné předměty s možností interaktivní výuky – tzv. „Vykukova laboratoř“** - Tato učebna je vybavena výškově stavitelnou interaktivní tabulí s dataprojektorem, dvoudílnou pylonovou tabulí, uzamykatelnou katedrou s učitelským notebookem a DVD přehrávačem. Učebna je pětikanálově ozvučena a může se využít jako „kino“. V učebně je dále laboratorní demonstrační stůl s dřezem a nad ním výkonná vzduchotechnika. V rámci projektu bylo pořízeno i následující vybavení – učitelský mikroskop s připojením na PC (tento kvalitní mikroskop umožní promítnout obraz na interaktivní tabuli, všichni žáci tak mohou sledovat, co dělá učitel a popř. si takto ověřit, zda jsou jejich výsledné obrazy shodné), 10 ks žákovských mikroskopů, aby si ve skupinách mohli ověřit své poznatky v praxi, stereolupa (trojrozměrný mikroskop), vizualizér, laboratorní váhy digitální, digitální laboratorní teploměry a lékařský teploměr. Za skutečně velmi přínosné považujeme pořízení systému měření PASCO, který umožňuje měření některých veličin ve fyzice, biologii,

chemii, ekologii, meteorologii v interiéru i v exteriéru. Žáci si díky tomuto systému mohou vyzkoušet praktické příklady, veličiny tak pro ně nejsou jen vzorečkem či shlukem písmen. Vybavení dále zahrnuje 4 žákovské počítačové sestavy, které mohou být využívány přímo při výuce k samostatné i skupinové činnosti, dohledávání informací, hledání souvislostí, zpracovávání výsledků, atd. Zároveň je možné rozlišit přístup k dětem – děti rychlejší, nadanější mohou dopředu zpracovávat úlohy, se kterými seznámí třídu, popř. děti s poruchami učení mohou využít speciální výukový software usnadňující pochopení problému, atd. Učebna je vybavena novým žákovským nábytkem umožňujícím sezení ve skupinách a provádění pokusů.

- **2 jazykové učebny** - při výuce cizího jazyka dochází k dělení tříd. Učebny jsou vybaveny učitelskou sestavou PC, dataprojektorem a plátnem, uzamykatelnou katedrou pro zajištění bezpečnosti vybavení. Jsou kvalitně ozvučeny, aby bylo možné poslouchat mluvené texty v dostatečné kvalitě a využít tak výukových programů. Zároveň je každá učebna vybavena 4 sestavami žákovských PC, kde mohou děti pracovat ve skupinách nebo samostatně. Hodina se tak dá rozložit do několika různých typů aktivit, které ale dohromady utváří komplexní přístup k zvládnutí jazyka. Zatímco např. jedna skupina cvičí gramatiku na počítači, učitel může s druhou skupinou diskutovat a efektivně s každým hovořit. Další skupina může vyhledávat cizojazyčné texty a seznámit pak ostatní v cizím jazyce s výsledkem nebo poslouchat a opakovat výslovnost rodilého mluvčího. Zároveň lze zaměstnat žáky jazykově nadané těžším úkolem a zamezit tak jejich vyrušování v hodině. Škola navíc zajistila software pro jazykovou výuku dětí se specifickými poruchami učení (SPU), který jim má pomoci srozumitelnou formou překonat obtíže při práci s cizím jazykem.

Celá škola je po rekonstrukci pokryta WIFI připojením.

Hygienické vybavení

Škola má kvalitní moderní sociální zařízení pro žáky i učitele, včetně toalet pro vozíčkáře. Ve všech třídách je umyvadlo s teplou a studenou vodou.

Pro dodržování pitného režimu pracovníků školy i žáků slouží nápojové automaty. Žáci mohou také využívat automat s dotovaným „školním mlékem“. Školní a závodní stravování je zabezpečeno ve školní jídelně, která nabízí výběr ze dvou hlavních jídel, prostřednictvím počítače a čipu.

Pro odpočinek a zájmové aktivity je k dispozici vestibul školy (starší žáci), školní družina (mladší žáci). Škola poskytuje žákům kvalitní nabídku volnočasových aktivit, vybrat si mohou z bohaté škály zájmových kroužků. Při dobrém počasí lze využít školní hřiště a školní dětskou zahradu.

2.4. CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Pedagogický sbor školy tvoří ředitelka, 2 zástupkyně ředitelky, 21 pedagogů ZŠ a 4 vychovatelky školní družiny. Od 1. 2. 2010 začalo při škole fungovat Poradenské pracoviště zaměřené na práci s dětmi se SVP a dětmi mimořádně nadanými. Pedagogický sbor, žáci a rodiče tak mají možnost využít služeb speciálních pedagogů, školního psychologa, klinického logopeda, metodika prevence a odborných lektorů. Provoz školy dále zajišťuje 14 nepedagogických pracovníků.

Součástí školy je i pětiletá mateřská škola, kde pracuje 10 učitelek a 4 provozní zaměstnanci.

Všichni pedagogové se dále vzdělávají, pravidelně procházejí školeními, jsou motivováni k dalšímu vzdělávání. Všichni učitelé procházejí evaluačním i autoevaluačním procesem, sami si stanovují cíle, kterých chtějí v daném roce dosáhnout a hodnotí vlastní pokrok.

V rámci projektů spolufinancovaných z ESF jsou pedagogičtí pracovníci dále školeni v problematice práce s dětmi se SVP a dětmi mimořádně nadanými. Rovněž probíhají pravidelná setkání oborových učitelů regionu v rámci projektu „Konkurenceschopnost a kooperace“ (koordinátorem PAU – Přátele angažovaného učení), kde si učitelé vzájemně vyměňují praktické zkušenosti. Všichni učitelé v tuto chvíli procházejí postupně školeními zaměřenými na práci s moderními informačními a komunikačními technologiemi, aby byli schopni kvalitně využít novou techniku.

2.5. DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Škola je zapojena do realizace několika dlouhodobých projektů:

Regionální poradenské pracoviště při ZŠ a MŠ Dolní Břežany (RPP) – tento projekt je zaměřen na práci s žáky se SVP, žáky mimořádně nadanými, jejich rodiči a učiteli. Cílem je nabídnout skutečně komplexní služby. Škola je realizátorem tohoto projektu financovaného z ESF.

Specifické cíle jednotlivých aktivit projektu:

- včasné vyhledání dětí a žáků se SVP, dětí a žáků mimořádně nadaných;
- kvalitní diagnostika problému umožňující rychle reagovat a pracovat na odstranění, popř. zmírnění problému, popř. rozvoji nadání;
- efektivní a rychlé řešení vedoucí k nápravě na jednom místě;
- dostupnost služeb, zkrácení čekacích lhůt;
- naučit ve spolupráci s rodiči děti a žáky se SVP „učit se“ efektivně, umět zpracovávat informace při využití moderní ICT;

- dát rodičům možnost rozšířit si poznatky o dané problematice, naučit se vést své dítě správným přístupem a motivovat je ke vzdělávání a zároveň respektovat jejich potřeby a nadání;
- snížení stresu a zátěže při přestupu dětí z MŠ na ZŠ a žáků ze ZŠ na SŠ;
- vytvořit vzdělávací program a metodické postupy pro práci s dětmi se SVP a dětmi nadanými a implementovat poznatky do ŠVP a výuky;
- zpřístupnit uchopitelnou formou výuku AJ dětem se SPU při využití ICT;
- vytvořit kvalitní a vstřícný tým pedagogických i odborných pracovníků, který bude efektivně naplňovat cíle ŠVP - v této oblasti zejména uplatňovat individuální přístup k dětem a žákům, respektovat jejich možnosti a nadání a dále je rozvíjet;
- navázání spolupráce s pedagogickými a odbornými pracovníky z regionu založená na dalším šíření a sdílení získaných poznatků při práci s cílovou skupinou.

Kooperace a konkurenceschopnost (KOKOS) – cílem projektu je zlepšit kompetence pedagogických pracovníků ve Středočeském kraji, projektu se účastní 11 základních škol, probíhá pod vedením organizace PAU (Přátelé angažovaného učení). V rámci projektu jsou organizována pravidelná setkání ředitelů škol, oborových učitelů s odborníky. Cílem je výměna informací a zkušeností, hledání inspirace pro výuku, zvyšování kompetencí učitelů. Výstupem bude elektronický dokument Program inovačních strategií učení pro implementaci ŠVP z praxe do praxe. Projekt je financován z ESF.

Adopce na dálku – cílem je seznamovat žáky s jinými kulturami, na konkrétním příkladu jim ukázat, jak mohou žít děti v jiných částech světa, naučit je solidaritě a snaze pomáhat potřebným.

Pedagogové vzájemně spolupracují na přípravě a realizaci školních projektů. Na škole jsou pořádány projektové dny, kulturně vzdělávací akce, sportovně zaměřené pobyty, kulturně historické exkurze. Třídní kolektivy vyjíždějí pravidelně na exkurze, školy v přírodě, lyžařský kurz, žáci pomáhají spolupřátelům organizovat aktivity zaměřené na tvorbu a stmelení kolektivu.

Škola je partnerem obce při pořádání obecních akcí a setkání. Žáci se spolupodílí na organizaci akcí, zajišťují zejména kulturní vystoupení.

2.6. SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Škola klade velký důraz na spolupráci s rodiči, bez jejichž spolupráce nelze kvalitně naplnit cíle školního programu. Spolupráce s rodiči žáků se v posledních letech velmi rozvíjí. Rodiče mohou školu navštívit po vzájemné dohodě s ředitelkou školy, popř. s vyučujícími kdykoli, dále v době konzultačních hodin a třídních schůzek, ve dnech otevřených dveří a v době akcí pořádaných školou. Rodiče jsou o činnosti a aktivitách školy informováni prostřednictvím webových stránek, žákovských knížek, e- mailů atd.

Rozhodnutím zastupitelstva obce Dolní Břežany byla dne 4. 6. 2001 zřízena Rada školy při Základní škole a Mateřské škole Dolní Břežany. Rada je orgánem školy, který umožňuje rodičům žáků, pracovníkům školy a občanům obce podílet se na správě školy. Členové rady jsou voleni nebo jmenováni na funkční období dvou let. Třetinu členů jmenuje zřizovatel,

třetina je volena pedagogickými pracovníky z řad pracovníků školy a třetinu volí zákonní zástupci žáků ze svých řad. Rada pravidelně zasedá a plní všechny své funkce, především funkci veřejné kontroly školy.

Na podzim roku 2002 vzniklo Sdružení rodičů při Základní škole Dolní Břežany. Na ministerstvu vnitra je zaregistrováno od 21. 11. 2002. Sdružení rodičů ZŠ a MŠ Dolní Břežany je partnerem školy. Sdružení je dobrovolným, nevládním, neziskovým sdružením rodičů dětí z mateřské a základní školy. Cílem sdružení je aktivně přispívat k organizaci zájmových a vzdělávacích aktivit a spolupracovat se ZŠ a MŠ Dolní Břežany na zkvalitňování výuky. Ve Sdružení rodičů jsou zastoupeni rodiče ze všech tříd MŠ a ZŠ, prostřednictvím svých dětí jsou hlavním odběratelem služeb poskytovaných základní školou.

Škola úzce spolupracuje s vedením obce Dolní Břežany, která je jejím zřizovatelem. Společně se snaží naplnit strategické cíle rozvoje pro oblast vzdělávání.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

ZŠ a MŠ Dolní Břežany je členem sítě Tvořivých škol.

Naším hlavním cílem je učit děti zajímavě, tvořivě, činnostně a moderně při zachování bohatých pedagogických tradic českého školství. Děti by neměly být nuceny k suchopárnému biflování, přesto by měly být vybaveny dostatečnými vědomostmi, kompetencemi, návyky, dovednostmi a hlavně chutí do dalšího vzdělávání.

Proto stojí náš vzdělávací program na těchto **základních principech**:

- **činnostmi podněcovaná aktivní účast žáka v procesu vzdělávání**

Žáci se aktivně účastní výuky. Snažíme se vyhnout dlouhým výkladům a neděláme nic z toho, co mohou udělat žáci sami. Pokud to lze, objevují sami poznatky a souvislosti na základě kroků určených učitelem. Následně se pak těší z úspěchů na cestě za poznáním. Učíme je tak pocitu zodpovědnosti za vlastní pokroky v učení, stávají se samostatnějšími a sebejistějšími. V průběhu celého základního vzdělávání podporujeme a rozvíjíme u našich žáků sebekontrolu, schopnost sebehodnocení a samostatného rozhodování.

- **názorné a pochopitelné vyučování přizpůsobené individualitám žáků**

Snažíme se vytvořit podmínky pro úspěšný rozvoj každého žáka. Každý žák dostane možnost pracovat svým tempem a postupně se podle svých maximálních možností přizpůsobovat tempu třídy. Zbytečně nevyčleňujeme ani žáky talentované, ani žáky se sociálními, zdravotními nebo učebními problémy. Tyto problémy řešíme diferenciací, individualizací a samoučením. Větší diferenciaci přístupu k žákům nám umožňuje jednak nejrůznější technika (srov. kap. 2.3.), jednak spolupráce s RPP (srov. kap 2.5.).

- **vytváření kompetencí pro praxi**

Snažíme se přiblížit výuku skutečnému životu. Pokud je to možné, využíváme při výuce zkušeností žáků ze života a učivo předkládáme na známých situacích. Stále upozorňujeme na možnost konkrétního využití vědomostí a dovedností v běžném životě.

- **radostná atmosféra, příznivé mikroklima ve třídě, vstřícný, přátelský, ale důsledný přístup učitele k žákovi**

Respektujeme fakt, že dítě je schopno se učit pouze v bezpečném prostředí. Snažíme se dělat maximum pro to, abychom takové prostředí dětem vytvořili. Důraz klademe jak na schopnost pracovat samostatně, tak na schopnost spolupráce v týmu.

Nedílnou součástí učení je pravidelné poskytování zpětné vazby, jak ve vztahu učitel - žák, tak i zpětné vazby ve vztahu k rodičům. Pokud to lze, preferujeme průběžné pozitivně laděné hodnotící soudy, které jsou z hlediska motivace pro další učení nejúčinnější.

- **komplexní a harmonický rozvoj osobnosti žáka**

Náš program se nesoustředí jen na rozvoj rozumových schopností a paměti žáků, ale snažíme se působit i na jejich city a vůli a morálku. Charakter vyučování na naší škole je tedy nejen vzdělávací, ale i výchovný. Snažíme se naučit žáky jednat eticky a poskytujeme jim prostor pro osvojení si potřebných kompetencí pro takovéto jednání.

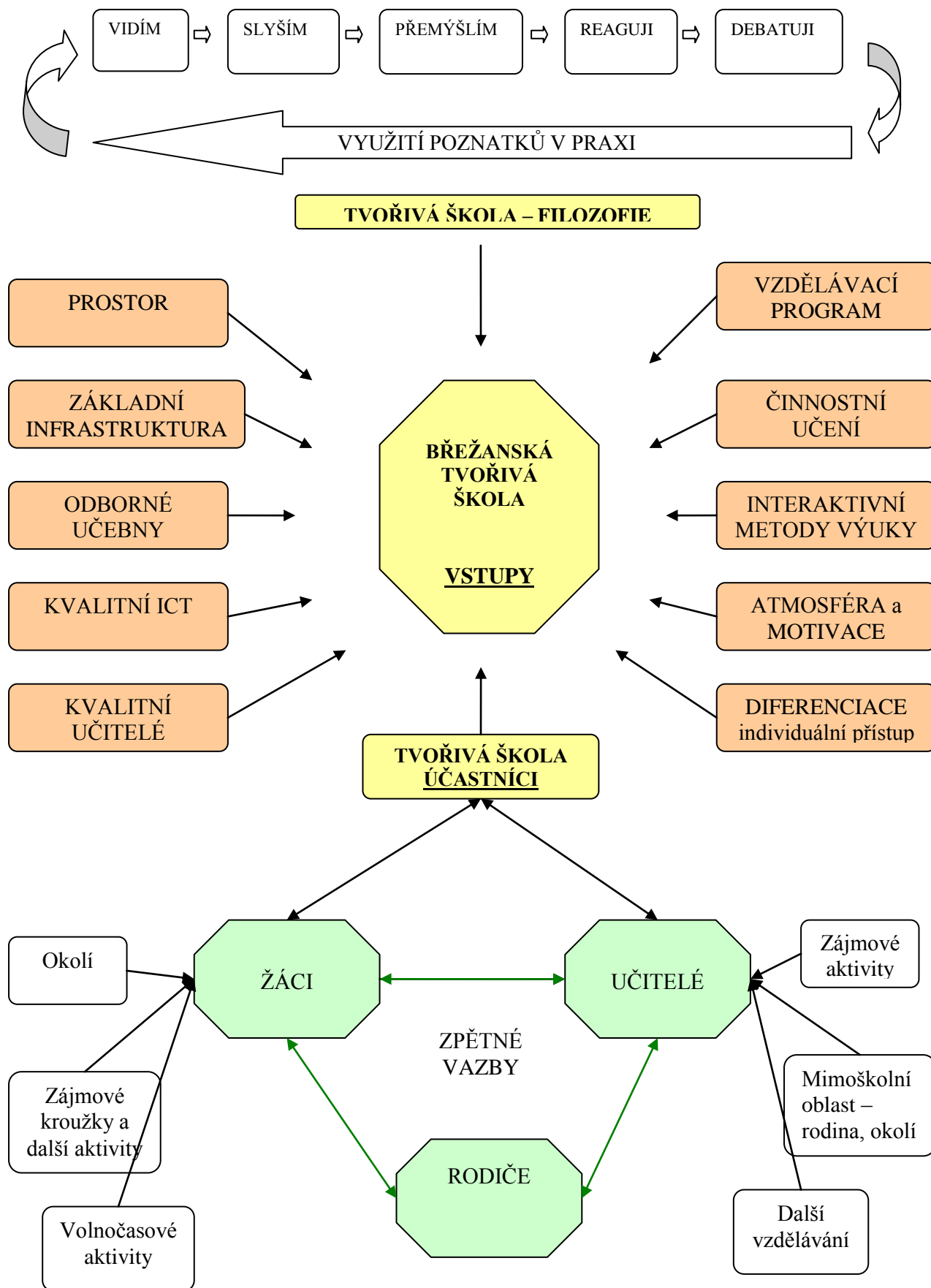
Profil absolventa

Vzdělávací program Břežanská tvořivá škola klade největší důraz na výuku jazyků a technických předmětů při zajištění požadované kvality výuky předmětů z ostatních oborů.

Absolventi naší školy by měli být:

- jazykově vybavení;
- se znalostí práce s ICT;
- s praktickými znalostmi, které budou schopni použít v praktickém životě;
- motivovaní k dalšímu vzdělávání;
- způsobilí poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu se svými reálnými možnostmi a následně se pak vhodně rozhodovat o vlastní životní a profesní orientaci.

Grafické znázornění základní filozofie našeho vzdělávacího programu

3.2. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PRO ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

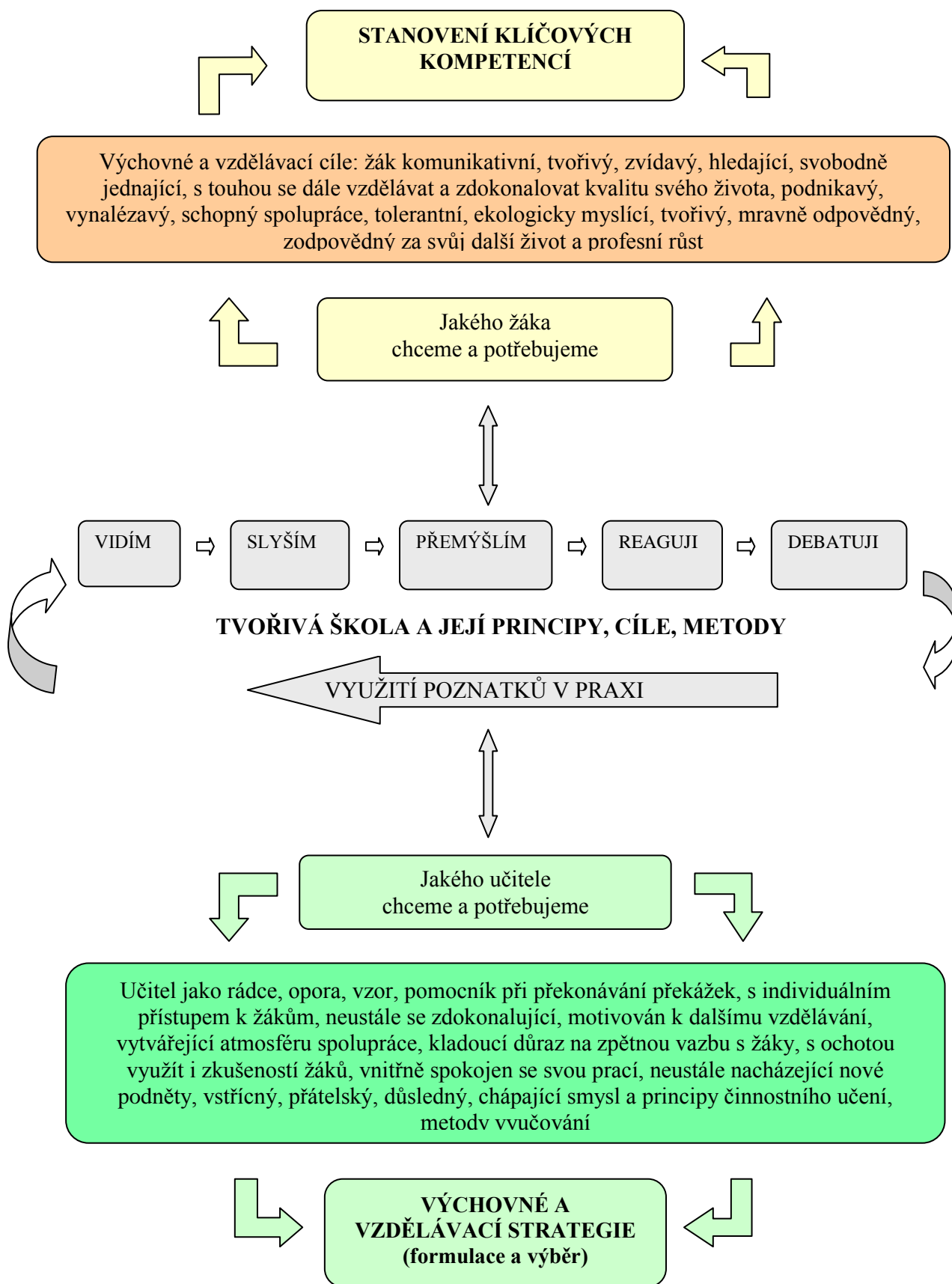
Klíčové kompetence představují soubor dovedností, vědomostí, schopností, postojů a hodnot, který si žáci ponesou jako „výbavu“ do dalšího procesu vzdělávání a do života vůbec, základ, který mohou dále rozvíjet.

Výchovné a vzdělávací strategie jsou pak souborem postupů, metod, forem práce, příležitostí a aktivit, které všichni učitelé naší školy využívají v rámci výuky i mimo ni tak, aby cíleně utvářeli a rozvíjeli každou z klíčových kompetencí žáků (byť je nasnadě, že klíčové kompetence nestojí izolovaně, ale prolínají se a různým způsobem se doplňují). V charakteristikách jednotlivých vyučovacích předmětů jsou následně tyto strategie konkretizovány pro každý vyučovací předmět.

Při formulaci a výběru výchovných a vzdělávacích strategií pro rozvoj jednotlivých klíčových kompetencí jsme vycházeli z otázek

- Čeho chceme dosáhnout (co chceme naše žáky naučit)?
- Jak toho dosáhnout (jakými postupy a metodami)?

Grafické znázornění celého procesu

Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni školy vedoucí k naplnění klíčových kompetencí

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
Kompetence k učení	Žáci si osvojí strategii učení a jsou motivováni pro celoživotní učení.	<ul style="list-style-type: none"> • učit a naučit žáky vzdělávat se samostatně • naučit žáky porozumět učivu a najít souvislosti i z jiných zdrojů, naučit je pracovat s informacemi • podporovat sebedůvěru žáků v jejich schopnosti • naučit žáky využívat získané vědomosti a dovednosti v reálném životě • motivovat je k celoživotnímu vzdělávání a naučit je převzít zodpovědnost za vlastní budoucnost • naučit žáky vlastnímu sebehodnocení a vést je k poučení z vlastních chyb 	<ul style="list-style-type: none"> • Je-li to možné, vysvětlujeme učivo na konkrétním případě, dáváme žákům možnost využít všechny smysly, necháváme žáky s názornými pomůckami manipulovat, umožňujeme jim experimentovat. • Klademe důraz na porozumění učivu a hledání souvislostí. • Vedeme žáky k formulování vlastních závěrů, chceme slyšet jejich názor, podporujeme diskusi. • Uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich možnosti a pomáháme jim rozvinout jejich talent. • Využíváme všechny dostupné zdroje informací a vedeme žáky k práci s nimi. • Podporujeme čtení s porozuměním. • Podporujeme samostatnost a tvořivost. • Vedeme žáky k sebehodnocení. • Žáci mají možnost se zúčastňovat různých soutěží a olympiád.

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
<p>Kompetence k řešení problémů</p>	<p>Žáci si osvojí schopnost tvořivého myšlení, logického uvažování a hledání řešení problémů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naučit žáky nebát se problému a chtít je řešit, umět využít získaných vědomostí a dovedností při jejich řešení • naučit žáky analyzovat situaci/problém, najít všechny možné způsoby řešení, posoudit je a najít nejvhodnější způsob řešení • naučit žáky nést odpovědnost za svá rozhodnutí • naučit žáky poučit se z předchozích zkušeností a do budoucna předcházet některým problémovým situacím • naučit žáky utvářet si vlastní úsudek, řešit problém samostatně, ale zároveň se nebát přijmout pomoc, pokud na problém sám nestačí 	<ul style="list-style-type: none"> • Předkládáme žákům problémové úlohy a situace, především z praktického života., následně diskutujeme možné strategie řešení. • Postupujeme od jednoduchých příkladů k složitějším, od typových úloh ke konkrétním příkladům. • Na základě konkrétních příkladů učíme žáky analyzovat nové situace – učíme je najít si všechny dostupné informace, zpracovat je, využít předchozích znalostí a zkušeností, vyvodit závěry a vybrat nejvhodnější řešení. • Učíme žáky pracovat v týmu. • Poskytujeme žákům prostor pro obhajobu vlastního způsobu řešení, pro prezentaci svého názoru a přednesení argumentů. • Podněcujeme žáky k návrhům vlastních problémových úloh. • Motivujeme žáky k dosažení cíle (k nalezení konečného řešení). • Podporujeme žáky v účasti na různých soutěžích, kde musí samostatně hledat řešení zadaných úloh.

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
<p style="text-align: center;">Kompetence komunikativní</p>	<p>Žáci jsou schopni všestranné a účinné komunikace.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naučit žáky schopnosti věcně a otevřeně formulovat a vyjadřovat vlastní názory • zvyšovat kulturní úroveň komunikace – naučit žáky základním pravidlům slušného chování, naučit je formulovat své myšlenky v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně, a to jak ústně, tak písemně • naučit žáky vyslechnout a respektovat názor druhých • naučit žáky vést konstruktivní diskusi, umět obhájit svůj názor, ale i přijmout názor ostatních, posoudit jej, respektovat ale zároveň se z něj i poučit • naučit žáky porozumět různým typům textů a dokladů, pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, umět zpracovat text i v jiném než mateřském jazyce 	<ul style="list-style-type: none"> • Snažíme se udržovat příjemnou atmosféru, v níž se nikdo nebojí promluvit, sdělit svůj názor. • Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli i ostatními dospělými. • Při výuce i mimo ni navozujeme co nejčastěji situace, kdy žáci mohou popsat probírané učivo, zhodnotit prováděné experimenty, dělat závěry a sdělovat je ostatním, diskutovat o řešené problematice. • Každému jednotlivci poskytujeme prostor k vyjádření vlastního názoru. • Využíváme modelové a herní situace k nácviku skupinové práce a diskuse, přičemž se snažíme zapojit všechny členy kolektivu – nechat je sdělit svůj názor, naučit se naslouchat a respektovat názor ostatních, snažit se v týmu dojít k řešení problému. • Cíleně kultivujeme písemný i ústní projev žáků. • Podporujeme formy práce vyžadující vlastní vyjadřování žáků – prezentace, projekty, zprávy, ale i „obyčejné“ slohové práce.

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
<p>Kompetence komunikativní</p>	<p>Žáci jsou schopni všestranné a účinné komunikace.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pomoci žákům využít komunikativní dovednosti ve vztahu k okolnímu světu – umět plnohodnotně navazovat mezilidské vztahy v soukromém, školním a později i pracovním životě, umět spolupracovat v týmu 	<ul style="list-style-type: none"> • Využíváme moderních informačních a komunikačních technologií ve výuce a podporujeme jejich využití i při domácí přípravě. • Nabízíme žákům možnost zdokonalovat se v cizojazyčné komunikaci i v rámci volitelného předmětu. • Klademe důraz na zpětnou vazbu – na kvalitní komunikaci mezi učitelem a žáky, ale i na komunikaci s rodiči. • Podporujeme přátelské vztahy ve třídě, mezi třídami i mimo školu – nabízíme žákům dostatek mimoškolních aktivit, kde se mohou potkávat (často se podílet i na jejich organizaci). • Vedeme děti ke spolupráci. • Jednotlivým třídním kolektivům, popřípadě i jednotlivcům, se věnuje metodik prevence sociálně patologických jevů.

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
<p>Kompetence sociální a personální</p>	<p>Žáci si osvojí schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podporovat sebedůvěru a samostatný rozvoj žáků, učit žáky nést odpovědnost za své chování a jednání, naučit je mít úctu k vlastní osobě • naučit žáky respektovat ostatní, chovat se k nim s ohleduplností, úctou a důvěrou • potlačovat všechny projevy rasismu, xenofobie, šikany, nacionalismu, naučit děti respektovat odlišnosti • naučit žáky pracovat v kolektivu, navozovat příjemné prostředí a atmosféru pro skupinovou práci, umět vyslechnout názor ostatních, poučit se z něj • snažit se kvalitně zapojit do výuky a života ve třídě a škole i děti se SVP, stejně tak i děti mimořádně nadané • naučit žáky umět pomoci i požádat o pomoc ostatní 	<ul style="list-style-type: none"> • Podporujeme činnostní učení. • Pokud to lze, využíváme skupinovou práci, zařazujeme projekty, učíme děti pracovat v týmu. • Podporujeme vzájemnou pomoc žáků při učení. • V rámci skupinového cvičení umožňujeme žákům vyzkoušet si více rolí. • Snažíme se vytvářet příjemné prostředí a atmosféru ve třídách i ve škole. • S pomocí žáků jasně formulujeme pravidla chování ve třídách. • Dbáme na dostatečný prostor pro diskusi. • Zapojujeme žáky do rozhodování o některých aktivitách a projektech, necháváme je podílet se na jejich přípravě a realizaci. • Zajišťujeme dostatečnou nabídku zájmových aktivit, akcí mimo vyučování, kde se mohou žáci a učitelé lépe poznat (př. výlety, školy v přírodě, projektové dny).

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
<p>Kompetence občanské</p>	<p>Žáci opouští školu jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vést žáky k čestnému a přímému jednání, k zodpovědnosti za svůj život a zdraví • seznámit žáky se základními principy, na nichž stojí naše společnost (mravní a společenské normy, zákony) • seznámit žáky s historickými, politickými, geografickými, ekonomickými, sociálními souvislostmi – pomoci jim utvářet si obrázek o fungování současného světa • naučit žáky respektovat tradice, kulturní a historické dědictví nejen vlastního národa, ale i všech ostatních • seznámit žáky se základními environmentálními problémy, naučit je respektovat životní prostředí a chovat se s ohledem na udržitelný rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • Respektujeme individuální rozdíly (národnostní, kulturní). • Umožňujeme žákům seznámit se s jinými kulturami, náboženstvími, národy (využíváme projektové učení a skupinovou práci – důraz je kladen na mezipředmětové vazby a utváření souvislostí). • Zařazujeme projekty zaměřené na ochranu životního prostředí. • Třídíme odpad. • Účastníme se projektu Adopce na dálku. Žáci mají možnost si uvědomit, že lidé mají různé podmínky k životu. Snažíme se je naučit pomáhat ostatním, proto pořádáme každoroční vánoční trhy s prodejem žákovských výrobků, jejichž výtěžek posíláme adoptované holčičce. • O všech problémech se snažíme diskutovat otevřeně, bez předsudků. • U starších žáků zařazujeme do výuky konkrétní příklady z tisku, sdělovacích prostředků z oblasti veřejné správy, politiky, kultury, sportu – analyzujeme je, vedeme nad nimi diskusi, necháme žáky s informacemi dále pracovat. • Navštěvujeme kulturní představení, sportovní akce, pořádáme výlety a exkurze.

KOMPETENCE	STRUČNÝ POPIS	CO CHCEME	POSTUPY / JAK TOHO DOSÁHNOUT
<p style="text-align: center;">Kompetence pracovní</p>	<p>Žáci umí rozpoznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • naučit žáky využít získané znalosti, dovednosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost • motivovat žáky k dalšímu vzdělávání – pokud možno k celoživotnímu • pomoci žákům posoudit vlastní možnosti a vybrat nejvhodnější alternativy pro další vzdělávání a profesní zaměření • vést žáky k pozitivnímu vztahu a respektu k práci – vlastní i ostatních • seznamovat žáky s různými obory lidské činnosti a s jejich výsledky a využitím v životě každého jednotlivce i společnosti jako celku • naučit žáky přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot • seznámit žáky s podstatou, cílem a riziky podnikání, rozvíjet jejich podnikatelské myšlení 	<ul style="list-style-type: none"> • Poskytujeme žákům dostatek možností k různorodým pracovním činnostem (praktické činnosti v rámci jednotlivých předmětů) včetně nutnosti stanovení potřebných pracovních postupů, dodržování pracovních a bezpečnostních předpisů – samostatně i ve skupině. • Motivujeme žáky ke zdárnému dokončení stanovených úkolů, necháváme je samostatně objektivně zhodnotit výsledky své práce, nést za ni zodpovědnost, učíme je důslednosti. • Ukazujeme žákům souvislosti mezi vyučovanou látkou a praktickým využitím učiva. • Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a následnému posouzení vlastních reálných možností při profesní orientaci. • Pořádáme exkurze. • Pomáháme žákům při výběru dalšího studijního či profesního zaměření, v tomto směru nám poskytuje velkou podporu RPP.

3.3. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

ZŠ a MŠ Dolní Břežany je škola s bezbariérovým přístupem, otevřená pro všechny žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou schopni zařadit se do vyučovacího procesu. Klademe velký důraz na individuální přístup ke každému jednotlivci, na rozvoj žáků při respektování jejich možností a schopností. Zároveň klademe důraz na včasnou identifikaci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i dětí mimořádně nadaných, u kterých se snažíme rozvíjet jejich mimořádný talent nad rámec učebních osnov. Při výuce žáků se specifickými vzdělávacími potřebami i žáků mimořádně nadaných se škola drží platné legislativy pro tuto oblast.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Do této kategorie patří tyto skupiny žáků:

- žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování);
- žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním, lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování);
- žáci se sociálním znevýhodněním (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu).

Jak vzděláváme výše uvedené skupiny žáků?

Žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

- Žáci se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním jsou vzděláváni formou integrace do běžné třídy, samozřejmě za předpokladu, že to umožňuje stupeň jejich postižení. Při výuce se učitelé snaží o navození příjemné atmosféry, vytvoření podnětného a vstřícného prostředí. Konkrétní přístup a používané metody a formy práce závisí na doporučení odborníků.
- Dbáme na včasné vyhledání žáku se specifickými poruchami učení či vývojovými poruchami. Odborníci z Regionálního poradenského pracoviště v Dolních Břežanech (dále jen RPP) provádějí se souhlasem rodičů ihned po nástupu dětí do 1. tříd screening těchto vad.
- Pokud v průběhu další školní docházky (na 1. i 2. stupni) vysleduje učitel u žáka projevy, které by mohly být způsobeny specifickou poruchou učení nebo jiným handicapem, který narušuje proces edukace, informuje o svém zjištění zákonné zástupce žáka. Zároveň je zákonným zástupcům nabídnuta možnost dalšího vyšetření

dítěte odborníky v RPP. Rodiče mohou samozřejmě vyhledat pomoc i na kterémkoli jiném poradenském pracovišti.

- O vyšetření žáka odborníkem v RPP nebo jiném poradenském pracovišti může rodič požádat i bez doporučení vyučujícího.
- Pokud dojde odborné zařízení k závěru, že je třeba dítěti věnovat speciální péči, je nutné, aby o této skutečnosti rodič informoval třídního učitele. S poskytnutými údaji je zacházeno jako s důvěrnými.
- Škola úzce spolupracuje s odborníky, kteří se konkrétním dětem věnují, a respektuje všechna jejich doporučení. Nejtěsněji spolupracujeme s Regionálním poradenským pracovištěm v Dolních Břežanech, které provádí diagnostiku dětí s výchovnými a výukovými obtížemi (psychologická a speciálně pedagogická), diagnostiku dětí s logopedickými obtížemi, nabízí péči psychologa, několika speciálních pedagogů (možnost individuálních náprav pro děti se specifickými poruchami učení), klinického logopeda a metodika prevence. Toto pracoviště dále nabízí našim žákům s výukovými problémy nejrůznější podpůrné kurzy (Jak na češtinu, Jak na angličtinu, Jak na matematiku, kurzy grafomotoriky a doplňkové kurzy arteterapie, relaxace hudbou a dramaterapie). Pokud rodiče vyhledají pomoc v RPP, je zajištěna úzká spolupráce mezi vyučujícími a těmito odborníky, skutečně kvalitní zpětná vazba směrem do výuky. Pracovníci RPP navíc docházejí v době výuky přímo do budovy ZŠ a poskytují jednak individuální péči integrovaným dětem, jednak je zde i možnost skupinových náprav pro děti se specifickými poruchami učení.
- V případě potřeby je žákům připraven individuální vzdělávací plán, podle kterého se pak s nimi dále pracuje. Individuální vzdělávací plán sestavují třídní učitelé ve spolupráci se speciálním pedagogem a učiteli příslušných předmětů. Tento plán obsahuje doporučení odborného pracoviště, konkrétní způsoby reedukace, doporučení pro rodiče, pomůcky pro výuku, způsob hodnocení a jméno odpovědného pedagoga.
- Důraz je kladen na úzkou spolupráci s rodiči žáků.
- Při klasifikaci je přihlíženo k doporučení odborníků
- Učitelé jsou pravidelně vzděláváni pro práci s dětmi se SVP v rámci klasické výuky.
- Škola má zkušenosti s prací asistenta pedagoga.

Žáci se sociálním znevýhodněním

- Naším cílem je integrace žáků se sociálním znevýhodněním do běžné třídy
- Každý případ posuzujeme individuálně a snažíme se ve spolupráci s odborníky a rodinou najít optimální cestu pro integraci sociálně znevýhodněného žáka.
- Při výuce se učitelé snaží o navození příjemné atmosféry, vytvoření podnětného a vstřícného prostředí.

- Potlačujeme všechny projevy rasismu, xenofobie, šikany a nacionalismu. Učíme své žáky respektovat kulturní i jiné odlišnosti. Učíme je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení vlastního světa.
- Pokud je to možné, klademe důraz na úzkou spolupráci s rodinami těchto dětí.
- Považujeme za důležité pravidelné poskytování zpětné vazby.
- Respektujeme a v souladu s platnou legislativou umírněně hodnotíme děti se špatnou znalostí vzdělávacího jazyka.
- V případě potřeby vypracuje škola pro sociálně znevýhodněné dítě individuální vzdělávací plán.
- V případě potřeby spolupracujeme s dalšími odborníky (psychologem, speciálním pedagogem, právníky i dalšími odborníky).
- Škola má zkušenost s prací asistenta pedagoga.

Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Škola se snaží o systematický přístup k péči o žáky mimořádně nadané. Základem je včasná diagnostika těchto žáků a následně pak další práce na rozvoji jejich mimořádného talentu. Proto jsou všichni učitelé pravidelně seznamováni s problematikou výuky mimořádně nadaných žáků (charakteristika nadaných, identifikace a zásady výchovy a vzdělávání nadaných), účastní se odborných školení a seminářů, spolupracují s odbornými pracovníky, především s pracovníky RPP.

Podmínky pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků:

- Pokud učitel vysleduje u žáka projevy mimořádného nadání, informuje o svém zjištění jeho zákonné zástupce a doporučí jim konzultaci s odborníky RPP či jiného poradenského pracoviště.
- O vyšetření žáka odborníkem v RPP nebo jiném poradenském pracovišti může rodič požádat i bez doporučení vyučujícího.
- Pokud dojde odborné zařízení k závěru, že se skutečně jedná o dítě s mimořádným nadáním, je nutné, aby o této skutečnosti rodič informoval třídního učitele. S poskytnutými údaji je zacházeno jako s důvěrnými.
- Mimořádně nadaní žáci jsou u nás vzdělávání formou integrace do běžné třídy. Při výuce se učitelé snaží o individuální přístup, zajištění dostatečného množství podnětů pro rozvoj těchto žáků, důsledný, ale přátelský přístup k nim v případě výchovných problémů. Naším cílem je zapojení těchto žáků do běžného života třídy.
- Mimořádně nadaní žáci jsou dále vzdělávání a hodnoceni podle doporučení odborného pracoviště. Základními principy, na kterých stojí rozvíjení potenciálu mimořádně nadaných žáků, jsou diferenciací (cílem je přiměřenost vzdělávacího programu a učiva charakteristikám žáka) a individualizace (žák má větší odpovědnost za obsah

a rychlost s jakou v učení postupuje). Žák sám má možnost kontrolovat kvalitu své práce.

- Výuka mimořádně nadaných žáků probíhá podle individuálních vzdělávacích plánů. Individuální vzdělávací plán sestavují třídní učitelé ve spolupráci se speciálním pedagogem a učiteli příslušných předmětů. Tento plán obsahuje doporučení odborného pracoviště, konkrétně formulované výstupy a konkrétně stanovené učivo pro daný ročník, doporučení pro rodiče, způsob hodnocení a jméno odpovědného pedagoga.
- Cílem školy je dát těmto žákům příležitost k dalšímu rozvoji, podporovat je v něm a motivovat je k vyšším výkonům. To vše lze jen při úzké spolupráci s rodiči.
- K identifikaci a další práci s nadanými je nezbytná spolupráce pedagoga s dalšími odborníky, samozřejmě se souhlasem zákonného zástupce. Také v tomto ohledu škola spolupracuje nejtěsněji s odborníky RPP.
- Podporujeme zapojení mimořádně nadaných žáků do samostatných a rozsáhlejších prací, projektů a soutěží.
- RPP nabízí dále mimořádně nadaným žákům odpolední kurzy a aktivity (Matematická logika, Klub deskových her, kurz Figurka a Šachové hrátky). Nabídka kurzů se stále rozšiřuje.

3.4. ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Tematické okruhy všech průřezových témat jsou na naší škole integrovány do učebních osnov některého vyučovacího předmětu.

V následujícím přehledu jsou uvedeny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, ročníky a vyučovací předměty, ve kterém jsou realizovány. Uvedený seznam uvádí místa učebních osnov, ve kterých jsou průřezová témata probírána závazně (srov. dále vzdělávací obsah jednotlivých předmětů). Kromě toho využívají pedagogové k jejich realizaci přirozeného zájmu žáků a pedagogických situací, které nelze dlouhodobě plánovat.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Toto průřezové téma je zaměřeno na osobu žáka, cílem je pomoci každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti, hledat vlastní cestu dalším životem.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA								
	1. STUPEŇ					2. STUPEŇ			
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1. Rozvoj schopností poznávání	Prolíná všemi ročníky ve všech předmětech					VV	OV, VV	OV, PŘ	
2. Sebepoznání a sebepojetí						VZ, TV	OV, TV	OV, VV, TV, ČP	AJ, VV, TV, ČP
3. Seberegulace a sebeorganizace						VZ	OV	OV, PŘ	
4. Psychohygienu						VZ, TV	OV, TV	OV, PŘ, TV	TV
5. Kreativita						VV, Inf	OV, VV, Inf	OV, VV, Inf	VV
6. Mezilidské vztahy	Prolíná všemi ročníky ve všech předmětech					OV, AJ, VZ	OV	OV	
7. Poznávání lidí						OV, VZ	OV, ČJ	OV	
8. Komunikace						OV, ČJ, AJ, VZ, TV	OV, ČJ, TV	OV, ČJ, VV, TV	ČJ, AJ, VV, TV
9. Kooperace a kompetice						OV, TV	TV	OV, TV	TV
10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Prolíná všemi ročníky ve všech předmětech					OV, VZ	OV	OV	
11. Hodnoty, postoje, praktická etika						OV	OV	OV, PŘ	Z

Výchova demokratického občana (VDO)

Toto průřezové téma má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti, umožnit mu konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, s ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	VÝCHOVA DEMOKRATICKEHO OBČANA								
	1. STUPEŇ					2. STUPEŇ			
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1. Občanská společnost a škola			PRV		AJ	OV		AJ	OV
2. Občan, občanská společnost a stát				V	V	OV, D	OV	OV, D	OV
3. Formy participace občanů v politickém životě				V				OV	OV
4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				V	V		Z, D	OV	OV, Z, D

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Toto průřezové téma podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění, snaží se z žáka vychovat budoucího evropského občana jako zodpovědnou a tvořivou osobnost, schopnou v dospělosti mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i osobním životě.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOTECH								
	1. STUPEŇ					2. STUPEŇ			
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1. Evropa a svět nás zajímají				AJ	V, AJ		AJ	Z	
2. Objevujeme Evropu a svět					V		AJ	Z	OV
3. Jsme Evropané					V	D	D	Z, ČP, D	OV, ČP

Multikulturní výchova (MKV)

Toto průřezové téma umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí kultur, jejich tradicemi a hodnotami, zprostředkovává poznání vlastní kultury a porozumění odlišným kulturám.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA								
	1. STUPEŇ					2. STUPEŇ			
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1. Kulturní diference			PRV			OV, D	OV, Z, D	Z	OV, Z
2. Lidské vztahy	PRV	PRV	PRV	AJ	AJ	OV, ČJ	OV, ČJ	ČJ	OV, ČJ, Z
3. Etnický původ						OV, VV	OV, VV, Z	Z, PŘ, ČP	OV, Z, ČP
4. Multikulturalita				AJ	AJ	OV	OV, Z, ČJ	D	OV, AJ, Z
5. Princip sociálního smíru a solidarity							OV, Z		OV, Z

Environmentální výchova (EMV)

Toto průřezové téma vede žáky k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, k pochopení základních principů udržitelného rozvoje, k uvědomění si odpovědnosti za chování každého jednotlivce i společnosti jako celku.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA								
	1. STUPEŇ					2. STUPEŇ			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Název tematického okruhu									
1. Ekosystémy	PRV			P		Z, PŘ	Z, PŘ	Z, PŘ	Z, PŘ, CH
2. Základní podmínky života			PRV			Z, PŘ		CH	Z, CH, F, PŘ
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí				P, V		OV, Z, PŘ, ČP	OV, Z, PŘ	CH, Z, D, F	OV, CH, Z, PŘ, D, F
4. Vztah člověka k prostředí			PRV		P	OV, PŘ, VV	PŘ, D, VV	CH, PŘ	OV, CH, Z, PŘ

Mediální výchova (MV)

Toto průřezové téma nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Učí žáky zpracovat, vyhodnotit a využít informace a podněty přicházející z médií.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA	MEDIÁLNÍ VÝCHOVA								
	1. STUPEŇ					2. STUPEŇ			
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					ČJ, Inf		OV	ČP	ČJ, ČP
2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					ČJ	Inf	OV		ČJ
3. Stavba mediálních sdělení									ČJ
4. Vnímání autora mediálních sdělení						VZ			ČJ
5. Fungování a vliv médií ve společnosti				TV	TV	VZ		ČJ, D	ČJ
6. Tvorba mediálních sdělení									ČJ
7. Práce v realizačním týmu									ČJ

4. UČEBNÍ PLÁN

Při tvorbě učebního plánu škola vychází z Rámcového učebního plánu pro základní vzdělávání. (RUP ZV).

4.1. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

1. stupeň

- Vyučovací předmět Český jazyk a literatura byl posílen o 7 hodin z disponibilní časové dotace. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva.
- Vyučovací předmět Matematika byl posílen o 5 hodin z disponibilní časové dotace. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva.
- Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět byla posílena o 2 hodiny z disponibilní časové dotace. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva.

2. stupeň

- Vyučovací předmět Český jazyk a literatura byl posílen o 4 hodiny z disponibilní časové dotace. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva.
- Vyučovací předmět Matematika byl posílen o 3 hodiny z disponibilní časové dotace. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva.
- Vyučovací předmět Informatika byl posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva.
- Vyučovací předmět Dějepis byl posílen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace. Více prostoru bude věnováno zejména historii 20. století.
- Vzdělávací oblast Člověk a příroda byla posílena o 7 hodin. Učitelé se shodli na potřebě většího časového prostoru pro procvičení a upevnění probíraného učiva. Do předmětu Přírodopis je navíc v 8. ročníku integrována část vzdělávacího obsahu oboru Výchova ke zdraví.
- Chybějící hodina minimální časové dotace ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví je zařazena do vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Část učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví je zařazeno v 8. ročníku do předmětu Přírodopis.

- Volitelné předměty jsou dotovány z disponibilní časové dotace (6 hodin). Volitelné předměty jsou určeny žákům 7. – 9. ročníků. Nabídka těchto předmětů je každý rok aktualizována a žáci si na příslušný školní rok volí vždy jeden z nich. Pouze v případě Druhého cizího jazyka, který je vždy součástí nabídky volitelných předmětů (ale otevírá se jen, pokud je dostatečný počet zájemců), musí žák navštěvovat celé 3 roky stejný předmět. Ostatní volitelné předměty jsou zpravidla určeny všem žákům napříč uvedenými ročníky. Některé z nich však mohou být (vzhledem ke svému zaměření) určeny pouze žákům konkrétního ročníku.

4.2. UČEBNÍ PLÁN – 1. STUPEŇ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník						Minimální dotace	Disponibilní hodiny
			1.	2.	3.	4.	5.	1. st.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	9	9	9	8	7	42	35	7
	Cizí jazyk	Anglický jazyk			3	3	3	9	9	
Matematika a její aplikace		Matematika	5	5	5	5	5	25	20	5
Informační a komunikační technologie		Informatika					1	1	1	
Člověk a jeho svět		Prvouka	2	2	2			6	12	2
		Přírodověda				2	2	4		
		Vlastivěda				2	2	4		
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis								
	Výchova k občanství	Občanská výchova								
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika								
	Chemie	Chemie								
	Přírodopis	Přírodopis								
		Biologie člověka								
Zeměpis	Zeměpis									
Umění a kultura	Umění a kultura	Výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7	12	
		Hudební výchova	1	1	1	1	1	5		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	
	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví								
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Člověk a práce	1	1	1	1	1	5	5	
	Volitelné předměty									
Celková povinná časová dotace			21	22	25	25	25	118	104	14

4.3. UČEBNÍ PLÁN – 2. STUPEŇ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Minimální dotace	Disponibilní hodiny
			6.	7.	8.	9.	2. st.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	5	5	5	4	19	15	4
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12	
Matematika a její aplikace		Matematika	4	5	4	5	18	15	3
Informační a komunikační technologie		Informatika	1	1	1		3	1	2
Člověk a jeho svět		Prvouka							
		Přírodověda							
		Vlastivěda							
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	2	2	2	3	9	11	2
	Výchova k občanství	Občanská výchova	1	1	1	1	4		
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika	2	2	2	2	8	21	7
	Chemie	Chemie			2	2	4		
	Přírodopis	Přírodopis	2	2	3	2	9		
	Zeměpis	Zeměpis	2	2	2	2	8		
Umění a kultura	Umění a kultura	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6	10	
		Hudební výchova	1	1	1	1	4		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	10	
	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví	1				1		
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Člověk a práce	1		1	1	3	3	
	Volitelné předměty			2	2	2	6		6
Celková povinná časová dotace			29	30	32	31	122	98	24

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.1. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE ČESKÝ JAZYK - 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět. Výuka českého jazyka a literatury byla na naší škole posílena o 7 disponibilních hodiny, takže má v 1. – 3. ročníku časovou dotaci 9 hodin týdně, ve 4. ročníku 8 hodin týdně a v 5. ročníku 7 hodin týdně.

Vyučování probíhá v kmenové třídě, alespoň jedenkrát ročně v některé knihovně, alespoň jedenkrát ročně v divadle. Je možné zařazovat i jiné kulturní akce.

Během roku jsou podle uvážení zařazovány v jednotlivých třídách projekty, nebo po dohodě napříč celým prvním stupněm.

Český jazyk je vnímán jako nástroj dorozumívání žáků základní školy a v souvislosti s tím je i mostem pro jejich zařazení do společnosti. Otevírá žákům verbální komunikaci s okolním světem a jeho hodnotami. Výuka má tři části: jazykovou, komunikační a slohovou a literární výchovu.

Všechny tři oblasti se vzájemně prolínají a doplňují. Jazyková výchova pomáhá správnému užívání jazykových prostředků v mluvené i psané podobě. Komunikační výchova připravuje žáky na to, aby uměli v různých situacích vhodně reagovat nejen po jazykové stránce, ale i věcně správně. Prostřednictvím literární výchovy získávají schopnosti vyjadřovat své myšlenky, city a schopnost empatie. Učí se zpracovávat text, porozumět jeho významu a smyslu a kriticky ho hodnotit pro následné využití v jiných předmětech s cílem kultivace žákovy osobnosti.

Výuka v předmětu český jazyk směřuje k:

- osvojení techniky čtení a psaní
- získání schopnosti souvislého vyjadřování a formulování myšlenky v běžném životě
- praktickému zvládnutí základů českého pravopisu
- rozvoji slovní zásoby
- rozvoji čtenářských dovedností a schopnosti čtení s porozuměním
- zvládnutí základů práce s textem
- získávání informací z různých zdrojů

- seznámení se základními literárními žánry
- vytváření čtenářského vkusu
- chápání funkce divadla, filmu, televize a jiných médií

Pozn.:

Zařazení rozšiřujícího učiva záleží na vyučujícím s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální možnosti žáků.

Průřezová témata

Výuka Českého jazyka přispívá k rozvíjení zejména následujících průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova (osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, sociální rozvoj - mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, morální rozvoj - hodnoty, postoje, praktická etika), Mediální výchova (receptivní činnosti - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality).

Tematické okruhy následujících průřezových témat jsou do výuky zařazovány nepravidelně - při vhodných příležitostech, zejména v reakcích na aktuální situaci a problémy současného světa: Multikulturní výchova (kulturní diference, lidské vztahy a multikulturalita), Výchova demokratického občana (občanská společnost a škola), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané), Environmentální výchova (vztah člověka k prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k porozumění významu a smyslu informací z tištěných i elektronických textů
- motivujeme žáky k četbě a k vedení čtenářských deníků a podporujeme pozitivní vztah k literatuře.
- využíváme práci s chybou v různých jazykových projevech
- podněcujeme zájem žáků o jazyk motivací k účasti v soutěžích
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme úlohy zaměřené na řešení jazykových problémů a učíme žáky vhodné argumentaci a obhajobě řešení
- zapojujeme žáky do řešení problémových situací (plánování, příprava, realizace a vyhodnocování výsledků projektů)

Kompetence komunikativní

- navozujeme modelové situace komunikace s různými lidmi k dosažení správné volby verbálních i neverbálních prostředků
- vytváříme žákům situace pro vzájemné sdělování zážitků z četby
- ukazujeme vhodné a nevhodné příklady komunikace v prostředí sociálních sítí a Internetu a tím kultivuje neformální projevy žáků

Kompetence sociální

- vedeme žáky k bezpečnému užívání internetu
- na základě čtenářských zkušeností žáků vytváříme jejich hodnotový systém

- podporujeme veřejná vystoupení žáků k získávání sebedůvěry
- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- přibližujeme žákům chování a jednání lidí rozdílných sociálních skupin a odlišných kultur
- výběrem textů vedeme žáky k pochopení významu mateřského jazyka jako prvku národní identity
- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- probouzíme u žáků zájem o literaturu a kulturu vůbec
- zapojujeme žáky do kulturního dění (návštěva divadla)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k efektivnímu časovému rozvržení práce
- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

1. plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
2. porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
3. respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
4. pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
5. v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
6. volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
7. na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
8. zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
9. píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
10. píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
11. seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
12. čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
13. rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
14. posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
15. reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
16. vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
17. rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
18. volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
19. rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
20. píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
21. sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

22. rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
23. porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
24. porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
25. rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
26. užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
27. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
28. rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
29. odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
30. porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
31. rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
32. určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
33. rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
34. vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
35. odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
36. užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
37. píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
38. zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

39. čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
40. vyjadřuje své pocity z přečteného textu
41. rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
42. pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
43. vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
44. volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
45. rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
46. při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Český jazyk****1. ročník****Jazyková, komunikační, slohová a literární výchova**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: pečlivě vyslovuje, opravuje svou výslovnost, rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova	OV 4 OV 22	Písmena abecedy: - poznávání písmen abecedy - aktivizace předškolních poznatků (formou hry)	
člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky, rozlišuje hlásky sluchem, správně vyslovuje samohlásky, souhlásky, souhláskové skupiny	OV 22	Věta, slovo, slabika, hláska: - slova s otevřenou slabikou - slova se slabikou zavřenou - slova se dvěma souhláskami na začátku - slova se dvěma souhláskami uprostřed - slova se slabikami di, ti, ni, dě, tě, ně - slova se slabikami bě, pě, vě, mě - slova s písmeny ď, ť, ň - slabikotvorné souhlásky - shluky souhlásek	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ovládá základní hygienické návyky spojené se psáním, píše správné tvary písmen a číslic, správně napodobuje jednotlivá písmena, kontroluje vlastní písemný projev, užívá vhodných spojovacích výrazů, obměňuje je podle potřeby, kontroluje techniku svého písemného projevu, píše správné tvary číslic, umí psát diakritická znaménka v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí správné tempo řeči.	OV 8 OV 9 OV 5	Písmena ve vztahu k odpovídajícím hláskám: - malá, velká, tištěná, psaná - diakritická znaménka - číslice	
čte se zřetelnou a jasnou výslovností, čte vhodným tempem jednoduchý text, správně dýchá	OV 1	Čtení krátkých vět, Čtení textů přiměřeného rozsahu a náročnosti	
vyjadřuje své pocity z přečteného čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku ve vhodném frázování a tempu	OV 39 OV 40	Literární texty a básně pro děti, rozpočítadla, říkadla, hádanky, básně pro děti	

Pozn. Výukou prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí), sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice), morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika).

Český jazyk

Jazyková výchova

2. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
umí napsat a zdůvodnit správné psaní velkých písmen v typických příkladech vlastních jmen, osob, zvířat a místních pojmenování.	OV 29	Vlastní jména: - osob - zvířat - místní pojmenování	
porovnává významy slov, zařazuje slova do správných skupin podle významu.	OV 23	Význam slov: - slova a pojmy - slova nadřazená, podřazená, souznačná a protikladná	
zdůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách dokáže správně napsat dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický jev zdůvodňuje psaní párových souhlásek na konci slova	OV 29	Slovo, slabika, hláska: - samohlásky krátké a dlouhé (ú-ů) - slabikotvorné r, l - souhlásky tvrdé a měkké - souhlásky znělé a neznělé - slabiky s „ě“	
rozlišuje větu a souvětí, pozná druhy jednoduchých vět podle postoje mluvčího zdůvodňuje psaní velkého písmene na začátku věty. rozděluje slova na konci řádku rozlišuje věty podle jejich obsahu používá vhodné tempo, intonaci a přízvuk ve větě spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	OV 28 OV 29 OV 36	Věta, druhy vět jednoduchých, souvětí: - oznamovací - rozkazovací - tázací - přací - pořadí vět v textu - spojka ve větě - spojování vět v souvětí - funkce spojky	

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

2. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních a mimoškolních situacích tvoří krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	OV6 OV7 OV2	Formy společenského styku: - pozdrav, vykání, tykání, oslovení, poděkování - vyprávění podle obrázkové osnovy - popis zvířete a věci	

Český jazyk

Literární výchova

2. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: čte plynule a pozorně vlastním tempem, správně dýchá, opravuje si chyby ve výslovnosti rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších odlišuje pohádku od ostatních vyprávění domýšlí jednoduchý příběh orientuje se v textu recituje básně	OV 1 OV39	- hádanka - říkanka - báseň - pohádka	

Pozn. Výukou prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí), sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice), morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika).

Český jazyk

Jazyková výchova

3. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
odůvodňuje a píše správně párové souhlásky uvnitř slov, neřídí se výslovností. porovnává významy slov. vyhledává v textu slova příbuzná. klade správně slovní přízvuk		Slovo, stavba slova: - párové souhlásky uvnitř slov - stavba slova - slovní přízvuk	
vyhledává v textu slova příbuzná porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, pozná slova nadřazená a podřazená odůvodňuje a píše správně i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech pamětně zvládá vyjmenovaná slova.	OV23 OV 29	Vyjmenovaná slova: - význam slova, slova příbuzná - slova souznačná, protikladná - slova nadřazená a podřazená - slova přejatá - slova s citovým zabarvením - vyjmenovaná slova po obojetných souhláskách	
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru třídí slova podle zobecněného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost) užívá v mluveném projevu správné tvary podstatných jmen a sloves zvládá pravopis vlastních jmen (osob, zvířat, místních pojmenování)	OV25 OV24 OV26	Slovní druhy se zaměřením na podstatná jména a slovesa: - přehled druhů slov - podstatná jména (rod, číslo, pád) - vlastní jména - slovesa (osoba, číslo, čas)	
odliší větu jednoduchou od souvětí. spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojky a jinými spojovacími výrazy.	OV27 OV 36	Věta a souvětí: - věta jednoduchá - souvětí	

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

3. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh souvisle se vyjadřuje a klade otázky využije jednoduchou osnovu	OV10 OV3 OV11	Jednoduché formy psaného projevu: - osnova - vyprávění - popis (postava, děj, věc) - dopis, adresa - telefonický rozhovor - sdělování přání a pozdravů	

Český jazyk

Literární výchova

3. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností chápe četbu jako zdroj informací o světě i sobě vyjadřuje svůj postoj k přečtenému textu plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	OV41 OV1	- poezie - pohádka - pověst - bajka	

Pozn. Výukou prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí), sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice), morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika).

Český jazyk

Jazyková výchova

4. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	OV33	Nauka o slově: - význam slova	
porovnává významy slov a slova vícevýznamová	OV30	- slova spisovná a nespisovná	
rozlišuje ve slově kořen, příponu, předponu a snaží se o rozpoznání koncovky	OV31	- slova jednoznačná a mnohoznačná - stavba slova (kořen, přípona, předpona)	
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	OV29	Vyjmenovaná slova: - vyjmenovaná slova po obojetných souhláskách - slova příbuzná	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	OV32	Slovní druhy, podstatná jména a slovesa: - podstatná jména, rod, číslo, pád, vzor - slovesa, infinitiv, jednoduché a složené tvary	
skloňuje podstatná jména, časuje slovesa		- zvrtná slovesa - časování	
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	OV34	Podmět a přísudek: - stavba jednoduché věty	
užívá vhodných spojovacích výrazů a podle potřeby je obměňuje	OV 36	- základní skladební dvojice - shoda podmětu s přísudkem - souvětí	

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

4. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, reprodukuje obsah sdělení, zapamatuje si z něj podstatná fakta vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechává vzkaz na záznamníku rozlišuje spisovný a nespisovný projev sestavuje osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti napíše dopis	OV1 OV15 OV16 OV19 OV21	Stylizace a kompozice, členění textu: - vyprávění - popis (osoby, věci, děje, činnosti) - osnova - nadpis - členění projevu - formy společenského styku (telefonování, oznámení) - adresa	

Český jazyk

Literární výchova

4. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: čte plynule s porozuměním, vyjadřuje své dojmy z četby, zaznamenává je volně reprodukuje text podle svých schopností tvoří vlastní literární text na dané téma vyhledává informace z učebnic a encyklopedií	OV42 OV43	Poezie a próza: - lyrika, epika - pohádka, pověst - bajka - povídka	

Pozn. Výukou prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí), sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice), morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika).

Český jazyk

Jazyková výchova

5. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: osvojuje si průběžně jazyk jako nástroj dorozumívání vytváří si vztah k mateřskému jazyku, svému národu, ke své vlasti		jazyk jako nástroj dorozumívání verbální a neverbální komunikace (gesta, mimika) český národní jazyk – jazyk mateřský	
rozlišuje souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene slova	OV 31	stavba slova (kořen, předpona, přípona, koncovka) a její souvislost s pravopisem (souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky)	
v písemném projevu aplikuje další pravopisná pravidla (vč. probraných v nižších ročnících)	OV 37	i/y po obojetných souhláskách skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně předložky s a z předpony s-, z- a vz-	
Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	OV 32	Slovní druhy, podstatná jména a slovesa: - podstatná jména, rod, číslo, pád, vzor - slovesa, infinitiv, jednoduché a složené tvary - zvrtná slovesa - časování Přídavná jména – skloňování, důraz na pravopis Zájmena – skloňování, důraz na pravopis Číslovky - skloňování, důraz na pravopis	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: odlišuje větu jednoduchou od souvětí vhodně změní větu jednoduchou v souvětí vyhledává základná skladební dvojici	OV 35 OV 34	věta souvětí základní větné členy (základní skladební dvojice)	
v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty zvládá základní příklady syntaktického pravopis	OV 34 OV 38	podmět vyjádřený a nevyjádřený podmět rozvítý a několikanásobný přísudek slovesný shoda přísudku s podmětem (vč. několikanásobného – základní příklady)	

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

5. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro žáky 5. ročníku, podstatné informace zaznamenává posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	OV 12 OV 13 OV 14	práce s texty různého rozsahu i obsahu návčik tichého čtení návčik čtení s porozuměním vyhledávání informací rozlišení plného a neúplného textu	
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti vyplní běžný tiskopis	OV 20 OV 21	základní slohové útvary a vhodný výběr jazykových prostředků: vyprávění popis (předmětu, pracovního postupu, osoby) dopis (vč. psaní adres) tiskopisy	
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	OV 17	práce s reklamními texty	MV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (pěstování kritického přístupu k reklamě, rozdíl mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením); interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (rozdíl mezi reklamou a zprávou)
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	OV 18	základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost) základní komunikační pravidla mimojazykové prostředky (mimika, gesta)	

Český jazyk Literární výchova

5. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
volně reprodukuje text rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	OV 44 OV 45 OV 46	práce s texty různého rozsahu i obsahu reprodukce textu (souvislá i s pomocí návodných otázek) próza a poezie (základní žánry: pohádka, pověst, bajka, povídka, báseň) divadlo verš, sloka, rým, přirovnání	
podle svých schopností tvoří literární text na dané téma dle svých schopností dál tvořivě pracuje s hotovým literárním textem	OV 44	pokusy o vlastní literární tvorbu (poezie i próza) dokončení neukončeného literárního textu přednes vhodných literárních děl dramatizace ilustrace	
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	OV 43	vedení čtenářského deníku besedy o přečtených knihách	

Pozn. Výukou prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí), sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice), morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika).

5.2. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět. Výuka českého jazyka a literatury byla na naší škole posílena o 4 disponibilní hodiny, takže v 6. - 8. ročníku má časovou dotaci 5 hodin týdně, v 9. ročníku 4 hodiny týdně. Výuka plynně navazuje na výuku předmětu český jazyk na 1. stupni.

Předmět má komplexní charakter, podobně jako v RVP ZV je rozdělen do tří oblastí: jazyková výchova, komunikační a slohová výchova a literární výchova. Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek prolíná.

Cílem výuky předmětu Český jazyk a literatura je vychovávat žáky ke sdělnému, kultivovanému jazykovému projevu, rozvíjet především jejich komunikativní kompetence, tj. naučit je užívat jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací na základě jazykových a slohových znalostí. Literární výchova - kromě výchovy ke čtenářství a čtení s porozuměním - seznamuje žáky též (prostřednictvím konkrétních textů) s nejvýznamnějšími autory naší a světové literatury.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura je tedy zaměřeno především na:

- rozvíjení pozitivního vztahu k českému jazyku
- vnímání různých druhů jazykových projevů a jejich porozumění (hlavní myšlenka, logická stavba, třídění informací)
- osvojení pravidel komunikace, pochopení významu kultury osobního projevu, umění prezentace sebe sama (vyjádření prožitku, vlastního názoru; správnost, vhodnost, účelnost vyjádření)
- osvojení a praktické využití pravidel spisovné podoby českého jazyka (včetně práce se základními jazykovými příručkami)
- četbu jako zdroj obohacení duchovního života
- práci s různými informačními zdroji (slovníky, encyklopedie, internet) a jejich využití k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání

Předmět Český jazyk a literatura přispívá k realizaci průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (tematické okruhy vedoucí k sociálnímu rozvoji – poznávání lidí, komunikace, kooperace a kompetice), Multikulturní výchova (tematické okruhy lidské vztahy, multikulturalita) a zejména k realizaci průřezového tématu Mediální výchova (všechny tematické okruhy). Téma Mediální výchova je rozvíjeno též prostřednictvím projektu Člověk a média zařazeného do 9. ročníku.

Žáci 8. a 9. tříd mají možnost zúčastnit se Olympiády v českém jazyce.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem
- klademe důraz na čtení s porozuměním
- učíme žáky vyhledávat, třídit, kriticky hodnotit a v praxi využívat informace
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- vedeme žáky k sebehodnocení
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků (neodmyslitelnou součástí výuky jsou hry a soutěže)
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme texty s tématy, které žáky pravděpodobně osloví a vyvolají v nich touhu přemýšlet o daném problému (šikana, drogy, první lásky apod.); v tomto duchu volíme i témata některých slohových prací
- učíme žáky rozpoznat problém, hledat různá řešení, obhájit rozhodnutí
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat své řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti a dovednosti)

Kompetence komunikativní

- učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory srozumitelně, výstižně, v logickém sledu, souvisle a kultivovaně, a to jak v písemném, tak v ústním projevu
- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- vedeme žáky k porozumění různým druhům textů □
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- probouzíme u žáků zájem o literaturu a kulturu vůbec
- zapojujeme žáky do kulturního dění (návštěva divadel, recitační soutěž)
- prostřednictvím uměleckých děl seznamujeme žáky s kulturou jiných národů, učíme je tyto odlišné kultury respektovat a vážit si jich

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady a využít je při volbě budoucí profese

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA**

Očekávané výstupy

žák

1. odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
2. rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
3. rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
4. dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
5. odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
6. v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
7. zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
8. využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
9. uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
10. využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

11. spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
12. rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
13. samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
14. správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
15. využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
16. rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
17. v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
18. rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

19. uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
20. rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora

21. formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
22. tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
23. rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
24. rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
25. uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
26. porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
27. vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Český jazyk
Jazyková výchova****6. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vysvětlí rozdíl mezi spisovnou a nespisovnou podobou českého jazyka, uvede příklad spisovného a nespisovného vyjádření	OV 18	čeština (jazyk národní, jazyk mateřský; rozvrstvení národního jazyka)	
vysvětlí, co je to nářečí a obecná čeština, uvede příklady nářečního a obecněčeského vyjádření a porovná je s vyjádřením spisovným	OV 18	čeština (jazyk národní, jazyk mateřský; rozvrstvení národního jazyka)	
zdůvodní užití spisovného jazyka, nářečí a obecné češtiny	OV 18	čeština (jazyk národní, jazyk mateřský; rozvrstvení národního jazyka)	
vyhledá problematický pravopisný jev v Pravidlech českého pravopisu a získanou informaci správně interpretuje	OV 13	základní jazykové příručky (Pravidla českého pravopisu)	
ve Slovníku spisovné češtiny vyhledá význam neznámého českého nebo běžně užívaného cizího slova	OV 13	základní jazykové příručky (Slovník spisovné češtiny)	
spisovně vyslovuje česká slova	OV 11	zvuková stránka jazyka, včetně spisovné výslovnosti českých slov	
vysvětlí pojem slovní zásoba	OV 12	slovní zásoba, opakování a rozšíření učiva o tvoření slov a stavbě slova	
vyjmenuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby, vždy uvede typický příklad	OV 12	nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: správně třídí slovní druhy, porovnává stejně znějící slova z hlediska slovnědruhové platnosti	OV 14	slovní druhy - tvarosloví (opakování a rozšíření učiva s důrazem na slova ohebná): zejména skloňování zájmen a slovesný způsob	
ve větě jednoduché nalezne základní skladební dvojici, rozliší i základní rozvíjející větné členy (chápe jejich funkci ve větě)	OV 16	skladba (opakování a rozšíření učiva): věta jednoduchá (přísudek slovesný a jmenný se sponou, podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvíjející větné členy kromě doplňku)	
rozliší větu jednoduchou a souvětí	OV 16	skladba: věta jednoduchá a souvětí (rozdíly)	
v písemném projevu uplatňuje znalost pravidla o psaní čárky před většinou spojek, vztažnými příslovci a vztažnými zájmeny	OV 17	psaní čárky před spojkami vztažnými příslovci a vztažnými zájmeny	
v písemném i ústním projevu aplikuje znalosti o shodě podmětu s přísudkem	OV 17 OV 15	shoda podmětu s přísudkem, včetně několikanásobného	
v písemném projevu aplikuje pravopisná pravidla probraná v nižších ročnících	OV 17	opakování a procvičování pravopisných jevů probraných v nižších ročnících	

Poznámky:

Výukou prolíná OSV – Kooperace a kompetice: práce ve skupině, soutěže

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

6. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
odlišuje spisovný a nespisovný projev	OV 5	rozvrstvení národního jazyka, nejnápadnější rozdíly mezi spisovným a nespisovným vyjadřováním	
popíše, v kterých situacích je vhodné použít spisovný jazyk	OV 5	vhodnost užití spisovného a nespisovného vyjadřování	
vyjmenuje příklady slohotvorných faktorů objektivních a subjektivních		slohotvorné faktory (objektivní a subjektivní)	
na příkladu vysvětlí, jak vznikající text slohotvorné faktory ovlivňují		slohotvorné faktory (objektivní a subjektivní)	
napiše stručné a výstižné oznámení, stručnou a výstižnou pozvánku a krátkou zprávu	OV 10	oznámení pozdávka zpráva	OSV – Komunikace: komunikace v různých situacích Inf – Textové editory, grafické editory
vyplní běžné (nepříliš komplikované) tiskopisy	OV 10	jednoduché tiskopisy	OSV – Komunikace: komunikace v různých situacích
rozliší dopis oficiální od neoficiálního, osobní od úředního; popíše základní rozdíly mezi nimi		dopis oficiální a neoficiální Úřední a osobní dopisy	
napiše dopis (zvolí vhodnou formu i obsah s ohledem na adresáta a účel dopisu)	OV 10	dopis oficiální a neoficiální Úřední a osobní dopisy	OSV – Komunikace: komunikace v různých situacích

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: napíše a odešle e-mail na uvedenou adresu	OV 4 OV 10		OSV – Komunikace: komunikace v různých situacích Inf – Práce s informacemi
využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu	OV 8	práce s odbornými texty: klíčová slova, reprodukce textu, výpisky, výtah	
formuluje hlavní myšlenky textu	OV 8	práce s odbornými texty	
uceleně reprodukuje přečtený odborný text (přiměřené úrovně – učební texty pro 6. třídu)	OV 8	práce s odbornými texty	
souvisle, srozumitelně a – dle svých osobních dispozic – poutavě vypravuje vlastní zážitky	OV 10	vypravování (vlastní zážitky)	
výstižně popíše předmět a místo	OV 10	popis předmětu a místa	

Český jazyk

Literární výchova

6. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
Uceleně reprodukuje jednoduchý přečtený nebo slyšený text	OV 19	reprodukce přečtených nebo slyšených textů	
rozpozná texty lyrické, epické a dramatické	OV 24	tři druhy zobrazení skutečnosti: lyrika, epika a drama	
vysvětlí rozdíl mezi poezií, prózou a dramatem	OV 24	základní literární druhy: poezie, próza a drama	
jednoduše popisuje strukturu a jazyk epického literárního díla	OV 19	epika: veršovaná, psaná prózou; děj a jeho čas, prostředí, vypravěč, vypravování v 1. a 3. osobě, hlavní a vedlejší postavy a jejich základní charakteristika všestranné rozbory textů, zejména epických (jazyková stránka, námět a téma díla, literární hrdina, kompozice příběhu)	
vyhledává jednoduché informace v knihovně a na internetu	OV 27	orientace v knihovně vyhledávání informací o autorech čtených textů (na internetu, ve slovnících)	Inf – Práce s informacemi
vysvětlí rozdíl mezi pohádkou a pověstí, vyjmenuje nejznámější sběratele lidových pohádek a autory umělých pohádek	OV 24	pohádka lidová a autorská, pohádka moderní pověst	
vysvětlí, co je to bajka a vyjmenuje nejznámější autory bajek	OV 24	bajka	
vysvětlí, co je báje, uvede příklady nejznámějších řeckých bájí, některé převypráví; vyjmenuje nejznámější hrdiny těchto bájí; vysvětlí vztah řeckých bájí k současné kultuře	OV 24	staré řecké báje a pověsti Homérské eposy	MKV – Lidské vztahy: vzájemné obohacování různých kultur D – Vývoj starověkého Řecka

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: vysvětlí, co je Bible, a objasní její význam pro současnost; uvede příklady starozákonních příběhů a některé převypráví, vyjmenuje nejznámější starozákonní postavy		Bible: základní informace; nejznámější biblické příběhy legendy	MKV – Lidské vztahy: vzájemné obohacování různých kultur D – Vznik křesťanství
vyjmenuje nejznámější ilustrátory dětských knih		knižní ilustrace (nejznámější ilustrátoři knih pro děti)	
orientuje se v současné nabídce literatury pro mládež		současná literatura pro mládež	
úměrně věku a svým osobním dispozicím porovnává různé ztvárnění téhož námětu v literárním a filmovém zpracování	OV 26	výběrově (dle zájmu žáků) filmová tvorba pro děti a mládež porovnávání zpracování téhož námětu ve filmu a v literatuře	
úměrně věku a svým osobním dispozicím formuluje ústně i písemně své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a také svůj názor na umělecké dílo	OV 21	vedení čtenářského deníku besedy o přečtených knihách a navštívených kulturních akcích (důraz na divadlo a film)	

Poznámky:

- Základem je vždy práce s konkrétními texty.
- Stále procvičujeme předčítání a přednes vhodných literárních textů.
- Věnujeme čas čtení s porozuměním (hlavní myšlenka, porozumění částem i celku).

Český jazyk

Jazyková výchova

7. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
uvede příklady jazyků evropských jazykových skupin, uvede jazyky, které jsou češtině nejbližší (nejpodobnější)		indoevropské jazyky s důrazem na jazyky slovanské (čeština a její místo mezi slovanskými jazyky)	MKV – Multikulturalita: specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost
v komunikaci využívá znalostí o významu slov: umí vhodně využít synonym, antonym, chápe jazykovou komiku založenou na homonymii a mnohoznačnosti některých slov		slovní zásoba: slovo a sousloví, slova jednoznačná a mnohoznačná, homonyma, synonyma, antonyma, termíny	
v textu nalezne příklady nejdůležitějších způsobů obohacování slovní zásoby, jednoduše (v hlavních rysech) popíše zásady tvoření českých slov	OV 12	způsoby obohacování slovní zásoby: podrobněji tvoření slov (odvozování, zkracování, skládání)	
v písemném projevu aplikuje pravidla o psaní velkých písmen	OV 17	psaní velkých písmen, vlastní jména	
tvoří spisovné tvary ohebných slov	OV 14	slovní druhy - tvarosloví (opakování a rozšíření učiva): zejména skloňování číslovek a slovesný rod	
v mluveném i psaném projevu správně užívá neohebná slova	OV 14	neohebné slovní druhy (shrnutí a rozšíření poznatků)	
ve Slovníku spisovné češtiny vyhledá informaci o užívání (rodu, skloňování, časování, výslovnosti) konkrétního českého nebo běžně užívaného cizího slova	OV 13	práce se Slovníkem spisovné češtiny	
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě jednoduché	OV 16	skladba (opakování a rozšíření učiva): věta jednoduchá (přísudek slovesný a jmenný se sponou, podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvíjející větné členy)	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: aplikuje základní pravidla pro psaní čárky ve větě jednoduché	OV 17	skladba (opakování a rozšíření učiva): základní pravidla o psaní čárky ve větě jednoduché	
vysvětlí rozdíl mezi větou jednočlennou a dvojčlennou, uvede příklady; vhodně využívá obou těchto možností v komunikaci	OV 15	skladba (opakování a rozšíření učiva): věty jednočlenné a dvojčlenné	
v písemném projevu odděluje vedlejší větu čárkou	OV 17	skladba (opakování a rozšíření učiva): souvěti, základní druhy vedlejších vět	
v písemném projevu aplikuje pravopisná pravidla probraná v nižších ročnících	OV 17	opakování a procvičování pravopisných jevů probraných v nižších ročnících	

Poznámky:

Výukou prolíná OSV – Kooperace a kompetice: práce ve skupině, soutěže

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

7. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
využívá různých odborných textů (odpovídající úrovně) k samostudiu, vybere a zaznamená důležité informace, které předá srozumitelnou formou ostatním	OV 8	práce s odbornými texty odpovídající úrovně	
formuluje hlavní myšlenky přečteného textu	OV 8	práce s odbornými texty odpovídající úrovně	
samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	OV 6 OV 8	referát, osnova referátu, přednes referátu	Inf – Textové editory, Prezentační programy
s pomocí vyučujícího si dělá vlastní poznámky z výkladu (neopisuje už pouze z tabule nebo nezapisuje pouze dle diktátu)		poznámky ze školního výkladu (s pomocí vyučujícího)	
v hlavních rysech ovládá grafickou úpravu úředních dopisů, sestaví jednoduchý úřední dopis - objednávka, žádost	OV 10	dopisy (rozšíření učiva): hlavní druhy dopisů, grafická úprava úředních dopisů, základní schéma úředního dopisu, zdvořilostní obraty v dopisech	OSV – Komunikace, komunikace v různých situacích Inf – Textové editory
vede telefonický rozhovor dle obecně platných norem	OV 4	telefonický rozhovor	OSV – Komunikace, komunikace v různých situacích
slušně se představí, přivítá hosty, omluví se	OV 4 OV 6	představování, přivítání, omluva	OSV – Komunikace, komunikace v různých situacích
dokáže sestavit jednoduchou gratulaci a kondolenci	OV 10	gratulace, kondolence	OSV – Komunikace, komunikace v různých situacích
napiše vlastní strukturovaný životopis a je připraven ho během dalšího studia a praxe vhodně aktualizovat	OV 10	životopis, zejména strukturovaný	Inf – Textové editory

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

7. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
výstižně popíše pracovní postup	OV 10	popis pracovního postupu	
výstižně popíše a charakterizuje osoby, včetně literárních postav	OV 10	popis osoby, charakteristika, včetně postav z literárních děl	OSV – Poznávání lidí, příležitost k vzájemnému poznávání ve skupině a třídě
srozumitelně a poutavě vypráví vlastní zážitky, děje knih a divadelních her	OV 10	vypravování (opakování a rozšíření učiva): příběh z knihy, filmu, divadelní hry	

Český jazyk Literární výchova

7. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
jednoduše popisuje strukturu i jazyk dramatického literárního díla	OV 19	drama (monolog, dialog, dramatické postavy, kompozice dramatu, komedie, tragédie, významní autoři českého a světového dramatu)	
vyjmenuje a stručně charakterizuje nejvýznamnější literární památky období středověku (se zřetelem k historickým souvislostem)		seznámení s nejvýznamnějšími literárními památkami staroslověnského písemnictví, období vzniku česky psané literatury a doby husitské – se zřetelem k historickým souvislostem	MKV – Lidské vztahy: vzájemné obohacování různých kultur D – Středověk
jednoduše vysvětlí pojem renesance, vyjmenuje a stručně charakterizuje základní literární památky tohoto období (se zřetelem k historickým souvislostem)	OV 25	seznámení s nejvýznamnějšími literárními památkami a představiteli renesanční literatury (u nás i ve světě) – se zřetelem k historickým souvislostem	MKV – Lidské vztahy: vzájemné obohacování různých kultur D – Renesance, humanismus, reformace
vyjmenuje a stručně charakterizuje aspoň některé z nejznámějších filmů pro děti a mládež („zlatý fond“ dětské kinematografie)	OV 26	filmová tvorba pro děti a mládež (dle zájmu žáků, novinky)	
úměrně věku a svým osobním dispozicím porovnává různé ztvárnění téhož námětu v literárním a filmovém zpracování	OV 26	porovnávání zpracování téhož námětu literatury a ve filmu	
úměrně věku a svým osobním dispozicím formuluje ústně i písemně své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a také svůj názor na umělecké dílo	OV 21	vedení čtenářského deníku besedy o přečtených knihách a navštívených kulturních akcích (důraz na divadlo a film)	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: orientuje se v současné nabídce literatury pro mládež		současná literatura pro mládež	
vyhledává potřebné informace v knihovně i na internetu, uvádí zdroje informací	OV 27	orientace v knihovně vyhledávání informací o autorech čtených textů (na internetu, ve slovnících)	Inf – práce s informacemi

Poznámky:

- Základem je vždy práce s konkrétními texty.
- Stále procvičujeme předčítání a přednes vhodných literárních textů.
- Věnujeme čas čtení s porozuměním (hlavní myšlenka, porozumění částem i celku), reprodukci přečteného a následným všestranným rozborům textů.

Český jazyk

Jazyková výchova

8. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
rozpoznává přenesené pojmenování, zvláště ve frazémeh	OV 12	opakování a rozšíření učiva o slovní zásobě: obohacování slovní zásoby přenášením pojmenování	
identifikuje v textu slova přejatá, spisovně vyslovuje a správně píše běžně užívaná cizí slova	OV 11	opakování a rozšíření učiva o slovní zásobě: přejímání slov z cizích jazyků poučení o výslovnosti a pravopisu přejatých slov	
tvoří spisovné tvary ohebných slov (včetně obtížnějších) a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	OV 14	tvarosloví (opakování a rozšíření učiva): skloňování podstatných jmen přejatých, opakování pravidel o užívání ohebných slov, nepravidelnosti ve tvarech ohebných slovních druhů, hl. nepravidelná slovesa, slovesný vid	
porozumí i složitějším souvětím souřadným i podřadným (uvědomuje si významové vztahy mezi větnými členy i větami)	OV 16	skladba (opakování a rozšíření učiva): souvětí souřadné (významové poměry mezi větami), souvětí podřadné (vedlejší věty, vč. vět vedlejších vložených do vět hlavních)	
v písemném i ústním projevu aplikuje znalosti o stavbě souvětí: používá vhodné spojky pro vyjádření vztahů mezi větnými členy i větami v souvětí a aplikuje pravidla pro psaní čárky v souvětí	OV 17 OV 16	skladba (opakování a rozšíření učiva): několikanásobné větné členy, spojky užívané k vyjádření významových vztahů mezi větnými členy i větami v souvětí pravidla o psaní čárky v souvětí	
v písemném projevu aplikuje pravopisná pravidla probraná v nižších ročnících	OV 17	opakování a procvičování pravopisných jevů probraných v nižších ročnících	

Poznámky:

Výukou prolíná OSV – Kooperace a kompetice: práce ve skupině, soutěže

Český jazyk Komunikativní a slohová výchova

8. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: rozpozná základní funkční styly, vyjmenuje hlavní rysy nejvýznamnějších slohových útvarů a postupů	OV 10	základní funkční styly, slohové útvary a slohové postupy (shrnutí a rozšíření poznatků)	
sestaví následující typy jednoduchých úředních dopisů: reklamace, stížnost, urgence	OV 10	úřední písemnosti (urgence, reklamace, stížnost)	OSV – Komunikace: komunikace v různých situacích Inf - Textové editory
připraví referát na odborné téma (dle zájmu): uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	OV 8	odborný referát terminologie	Inf – Textové editory, Prezentační editory
píše si vlastní vhodně strukturovaný zápis z krátkého výkladu	OV 8	výklad poznámky z výkladu	
napíše srozumitelnou a - dle svých osobních dispozic - osobitě zbarvenou úvahu	OV 10	úvaha	
vysvětlí, co jsou hromadné sdělovací prostředky, vyjmenuje je, popíše jejich funkci a vysvětlí, čím se od sebe navzájem odlišují	OV 3	publicistika a zpravodajství (základní informace): orientace v hromadných sdělovacích prostředcích, jejich funkce specifika	MV – Fungování a vliv médií ve společnosti
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých osobních dispozic a zájmů (nadanější žáci)	OV 10	tvůrčí psaní dle dispozic žáků (povídky, básně, pohádky....)	

Český jazyk Literární výchova

8. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
uceleně reprodukuje přečtený - i složitější - umělecký text	OV 19	reprodukce slyšeného nebo přečteného uměleckého textu	
jednoduše popisuje strukturu a jazyk epického, dramatického i lyrického literárního díla, využívá přitom znalostí literární teorie	OV 19	opakování poznatků o epice a dramatu lyrika (lyrický subjekt, základní žánry a formy, ukázky z lyrické tvorby významných českých a světových básníků, pojmy verš, sloka, rým, volný verš) základní básnické prostředky (shrnutí a rozšíření učiva): básnické přirovnání, personifikace, metafora, básnický přívlastek, alegorie, ironie) popis struktury a jazyku uměleckého textu za pomoci odpovídající literární terminologie	
vyjmenuje nejznámější literární památky období baroka a nejvýznamnější představitele naší i světové literatury 19. stol. (se zřetelem k historickým souvislostem)	OV 25	seznámení (především ve formě práce s texty) s nejvýznamnějšími literárními památkami a představiteli období baroka a 19. stol. (se zřetelem k historickým souvislostem)	MKV – Lidské vztahy: vzájemné obohacování kultur D – Barokní sloh, dějiny 19. stol.
rozlišuje základní literární druhy a žánry	OV 24	shrnutí a rozšíření poznatků o základních literárních druzích a žánrech	
orientuje se v současné nabídce literatury pro mládež		současná literatura pro mládež	
úměrně věku a svým osobním dispozicím porovnává různé ztvárnění téhož námětu v literárním a filmovém zpracování	OV 26	porovnávání zpracování téhož námětu literatury a ve filmu	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: úměrně věku a svým osobním dispozicím formuluje ústně i písemně své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a také svůj názor na umělecké dílo	OV 21	vedení čtenářského deníku besedy o přečtených knihách a navštívených kulturních akcích (důraz na divadlo a film)	
orientuje se v nejbližší elektronizované knihovně a v nabídce umělecké literatury v elektronické podobě, porovnává informace z různých informačních zdrojů (ověřuje jejich spolehlivost)	OV 27	elektronizace knihoven, dostupnost umělecké literatury v elektronické podobě, konfrontace informačních zdrojů	

Poznámky:

- Základem je vždy práce s konkrétními texty.
- Stále procvičujeme předčítání a přednes vhodných literárních textů.
- Věnujeme čas čtení s porozuměním (hlavní myšlenka, porozumění částem i celku), reprodukci přečteného a následným všestranným rozborům textů.

Český jazyk

Jazyková výchova

9. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
samostatně vyhledává informace v různých (tištěných i elektronických) slovnících a příručkách, zejména jazykových	OV 13	práce s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny a dalšími druhy slovníků (tištěnými i elektronickými)	
využívá znalosti o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	OV 15	řeč, jazyk a komunikace jazyková norma a kodifikace, normativní příručky tvarosloví (opakování a shrnutí učiva) skladba (opakování a rozšíření učiva):zvláštnosti ve větne stavbě spisovná výslovnost, řečová etiketa (opakování a procvičování) slovní zásoba (opakování a shrnutí učiva)	OSV – Komunikace: řeč slov, verbální dovednosti pro sdělování
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický	OV 17	opakování pravopisných jevů probraných v nižších ročnících	
v základních rysech popíše vývoj českého jazyka (nejpodstatnější mezníky)		vývoj českého jazyka (stručný přehled)	

Poznámky:

Výukou prolíná OSV – Kooperace a kompetice: práce ve skupině, soutěže

Český jazyk

Komunikační a slohová výchova

9. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	OV 4	komunikace komunikační situace zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry dle komunikační situace) zásady kultivovaného projevu přípravený a nepřípravený projev na základě poznámek a bez poznámek	OSV – Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
vhodně užívá spisovné nebo nespisovné jazykové prostředky vzhledem k svému komunikačnímu záměru	OV 5	spisovné a nespisovné vyjadřování (opakování a rozšíření učiva) spisovnost a nespisovnost ve vztahu ke komunikačnímu záměru	OSV – Komunikace: řeč slov, dovednosti pro verbální sdělování
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	OV 6	verbální, nonverbální a paralingvální prostředky v mluveném projevu	OSV – Komunikace: řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	OV 7	dialog (pravidla) diskuse řízená diskuse debata polemika naslouchání	OSV – Komunikace: dialog
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	OV 2	komunikační záměr subjektivní a objektivní sdělení	MV – vnímání autora mediálních sdělení

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	OV 1	konfrontace informačních zdrojů (kniha, TV, rádio, internet, tisk) spolehlivost různých informačních zdrojů	MV – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	OV 3	média, jejich vliv typy manipulativních technik možnosti rozpoznání manipulace formování názoru konfrontace názorů různých příjemců sdělení	MV – Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení	OV 1	fakta versus subjektivní názor (hodnocení)	MV – Vnímání autora mediálního sdělení, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
uvede příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství, příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení	OV 3	různé typy tiskovin seriózní a bulvární tisk publicistika: charakteristické znaky publicistických textů; zpráva, komentovaná zpráva, debata, interview, anketa; fejeton práce v redakci	MV – Stavba mediálních sdělení MV – Práce v realizačním týmu
uspořádá v textu informace s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	OV 9	koherence a koheze textu srozumitelnost textu stylistické nedostatky práce s konkrétními texty tvorba vlastních textů	MV - Tvorba mediálních sdělení
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých osobních dispozic a zájmů (nadanější žáci)	OV 10	tvůrčí psaní (dle dispozic žáků)	

Český jazyk

Literární výchova

9. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: s ohledem na věk a osobní dispozice interpretuje vlastními slovy smysl literárního díla	OV 19	interpretace uměleckých textů (s ohledem na věk a dispozice žáků) – práce s konkrétními texty recenze kritika	
vyjmenuje nejznámější představitele a nejvýznamnější díla naší i světové literatury 20. stol., stručně je charakterizuje	OV 25	seznámení (především ve formě práce s texty) s nejvýznamnějšími představiteli a literárními směry literatury 20. století	MKV – Lidské vztahy, vzájemné obohacování kultur D – dějiny 20. stol.
orientuje se v současné nabídce literatury pro mládež		současná literatura pro mládež	
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování	OV 26	filmová zpracování literárních děl, literární přepisy filmových scénářů, dramatizace literárních děl, čtení divadelních her (vše dle zájmu žáků)	
porovnává základní literární druhy a žánry (s ohledem na jejich funkci); uvede jejich výrazné představitele	OV 24	základní literární druhy a žánry (opakování a shrnutí učiva) výrazní představitelé jednotlivých žánrů (opakování a rozšíření učiva) nové žánry v literatuře 20. stol.: kaligram, sci-fi, písňové texty	
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	OV 20	autorská poetika, srovnání poetiky vybraných autorů 20. stol. (výrazné příklady)	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	OV 23	kánon umělecké literatury literární brak současná kultura: proměny kultury a literatury od 80. a 90. let 20. stol. u nás i ve světě, souvislost se změnou hodnot	
úměrně věku a svým osobním dispozicím formuluje ústně i písemně své dojmy z četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a také svůj názor na umělecké dílo	OV 21	vedení čtenářského deníku besedy o přečtených knihách a navštívených kulturních akcích (důraz na divadlo a film)	
dle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie tvoří vlastní literární text	OV 22	pokusy o tvorbu vlastních literárních textů	
vyhledává informace v různých typech informačních zdrojů	OV 27	práce s informačními zdroji	

Poznámky:

- Základem je vždy práce s konkrétními texty.
- Stále procvičujeme předčítání a přednes vhodných literárních textů.
- Věnujeme čas čtení s porozuměním (hlavní myšlenka, porozumění částem i celku), reprodukci přečteného a následným všestranným rozborům textů.

5.3. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ANGLICKÝ JAZYK – 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje na 1. stupni jako samostatný předmět. Anglický jazyk se realizuje ve 3. až 5. ročníku s časovou dotací 3 hodiny týdně.

Vyučovací předmět Anglický jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk a patří svým obsahem do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Cizojazyčné vzdělávání na 1. stupni vede k dosažení úrovně A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Na I. stupni se jedná především o probuzení zájmu o učení se cizímu jazyku a vytváření pozitivního vztahu k tomuto vyučovacímu předmětu a zejména o rozvoj vhodných učebních postupů a strategií, které se mají stát základem pro celoživotní učení. Pozornost se věnuje převážně rozvoji dovedností poslechu a mluvení, pro něž se využívá audioorální metody a jiných aktivizujících metod.

Výuka anglického jazyka probíhá v buď v kmenové třídě, nebo v jazykové či počítačové učebně. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut, přičemž pro výuku jsou třídy v jednotlivých ročnících dělené na menší skupiny v závislosti na počtu žáků.

Ve vyučovacím procesu se využívá různých organizačních forem (frontální výuka, skupinová práce, individualizovaná výuka, práce ve dvojicích), zohledňují se odlišné učební styly žáků a volí se vhodné učební strategie, na jejichž formulování se podílejí i žáci.

Žákům jsou nabízeny i rozšiřující aktivity, zejména divadlo a soutěže.

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova (OSV): Sociální rozvoj – Komunikace, Poznávání lidí
- Multikulturní výchova (MKV): Lidské vztahy; Multikulturalita
- Výchova demokratického občana (VDO): Občanská společnost a škola
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS): Evropa a svět nás zajímá

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Rozvoj klíčových kompetencí v cizojazyčné výuce je přirozeným procesem. Pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí učitelé využívají následující postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení

- používáme různé metody učení (projektové vyučování, komunikativní metoda, metoda TPR, činnostní vyučování, audioorální metoda, diskuse) a organizační formy (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka), aby žáci lépe pochopili a propojili nové informace
- využíváme hudební a filmovou produkci anglofonních zemí, aby si žáci rozšířili slovní zásobu a zdokonalili správnou výslovnost
- zadáváme úkoly, při kterých žáci potřebují využívat ICT pro získávání informací a řešení úkolů a pro komunikaci.

Kompetence k řešení problémů

- navozujeme situace z reálného života a učíme žáky vhodně reagovat s pomocí cizího jazyka (metoda hraní rolí, simulace)

Kompetence komunikativní

- používáme audio a videonahrávky, aby si žáci procvičili porozumění (recepti) mluvenému slovu
- využíváme písně, říkadla a básně
- využíváme metodu hraní rolí k vzájemné interakci žáků při výuce

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme vhodná konverzační témata a vedeme žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu
- při neporozumění cizojazyčnému výrazu motivujeme žáky k tomu, aby si navzájem ve skupině pomáhali

Kompetence občanské

- využíváme autentických obrázků a motivujeme žáky k poznávání kultury, zvyků a tradic anglofonních a jiných zemí
- využíváme zkušenosti žáků z cizojazyčného prostředí, přibližujeme jim chování a jednání lidí různých sociokulturních skupin

Kompetence pracovní

- zařazujeme úkoly na rozšíření slovní zásoby tak, aby si žáci současně rozvíjeli jemnou motoriku

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI**

Očekávané výstupy – 1. období

žák

1. vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby
2. rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje
3. rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova
4. pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění
5. používá abecední slovník učebnice

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy – 2. období

žák

6. rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům
7. rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci
8. čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu
9. vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku
10. používá dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy – 2. období

žák

11. sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů
12. reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace
13. obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Anglický jazyk

3. ročník

Očekávané výstupy (OV) - 1. období	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
Receptivní, produktivní a interaktivní řečové dovednosti		typy textů: pozdravy, pokyny a příkazy ve škole, jednoduchá žádost, dialog, dotazy a krátké odpovědi, říkanky, básničky, písničky, obrázkové knihy, komiksy	
čte a vyslovuje srozumitelně jednotlivá slova, reprodukuje slovní zásobu ze známé tematické oblasti v přiměřeném rozsahu	OV 1		OSV – Sociální rozvoj – Komunikace: řeč zvuků a slov, porovnávání a naslouchání
pozdraví a krátce se představí, rozumí jednoduchým pokynům učitele, zeptá se a jednoduše odpoví na dotaz na jméno/věk osoby, klade krátké ano/ne otázky k ověření správnosti svého odhadu	OV 2	tematické okruhy: abeceda, číslovky 1 – 12, základní barvy, školní potřeby a třída, vybraná domácí zvířata, nálady a pocity, obličej a tělo – základní smysly, rodina, můj pokoj, oblečení, dětské nápoje a jídlo, hračky, osobní údaje, dny v týdnu	
píše jednoduchá slova a věty dle předlohy a přečte je, pojmenuje věci, které mu jsou blízké, a napíše je	OV 3		
reaguje na jednoduché příkazy a žádosti (jednoduché a každodenně užívané), rozumí pomalému a správně vyslovovanému dialogu	OV 4	jazykové prostředky: člen neurčitý a základní podstatná jména, pravidelné tvoření množného čísla podstatných jmen, základní přídavná jména, osobní zájmena, základní číslovky, rozkazovací způsob, kladná a negativní odpověď, sloveso „have got“ v otázce a odpovědi, sloveso „like“ v kladné větě a otázce, hlásky a jejich výslovnost, slovní přízvuk, pravopis, předložky místa nebo času	ČJ – Respektování základních komunikačních pravidel
s pomocí učitele vyhledá slovíčka ve slovníku učebnice	OV 5		

Anglický jazyk

4. a 5. ročník

Očekávané výstupy (OV) – 2. období	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
receptivní řečové dovednosti I.			
rozumí smyslu přiměřeně obtížných nahrávek, rozumí hledané informaci v nahrávce, rozumí jednoduchým pokynům učitele a reaguje na ně	OV 6	typy textů: pozdravy, jednoduchá žádost a jednoduché poděkování, jednoduché pokyny a příkazy ve škole, jednoduchý popis, pohlednice, jednoduchý e-mail, dopis, SMS, jednoduchý dotaz, říkanky, básničky a písničky, jednoduché obrázkové knihy, jednoduché návody, komiksy	
vyhledává známá slova a věty v jednoduchých textech, přiřazuje známá slova a věty k obrázkům	OV 7		
přečte nahlas a srozumitelně krátký text obsahující známou slovní zásobu	OV 8		
v jednoduchých textech (které jsou doplněny obrázky a jsou o známých tématech) vyhledá požadovanou informaci, správně odpoví na otázky k jednoduchému textu	OV 9	tematické okruhy: abeceda, číslovky 1 – 20, můj dům (místnosti a nábytek), město, počasí, čas (hodiny, dny v týdnu, měsíce v roce), záliby a volný čas, zvířata v zoo, školní třída a škola, základní jídlo (potraviny a chutě), základní geometrické tvary, oslavy narozenin a vybraných svátků, děti a mládež v anglicky mluvících zemích	
vyhledá neznámá slova v obrázkovém slovníku	OV 10		
produktivní řečové dovednosti I.			
napíše pohlednici a jednoduchou zprávu kamarádovi	OV 11		
jednoduše popíše obrázek, zopakuje z paměti básničku či říkanku	OV 12		
vyjádří jednoduché základní informace, které obměňuje s použitím osvojené slovní zásoby	OV 13	jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, určování počitatelnosti s „much/many“, podstatná jména, vybraná přídavná jména, tázací a přivlastňovací zájmena, základní číslovky, vazba „there is / there are“, sloveso „can“ ve větách (kladných, v otázce a v záporu), předložky místa, kladné a záporné příkazy, otázky na zjištění pozice věcí a osob, určování času a otázky na čas	
interaktivní řečové dovednosti I.			
pozdraví a rozloučí se, zeptá se na čas a odpoví (kolik je hodin), jednoduše o něco požádá a poděkuje	OV 14		MKV – Lidské vztahy: význam kvality lidských vztahů, tolerance, empatie M – Struktura: hodiny, dny, měsíce, roky

Očekávané výstupy (OV) – 2 období	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
receptivní řečové dovednosti II.			
nalezne známá slova a věty v jednoduchých textech (např. o rodině a volném čase), rozumí krátkým a jednoduchým pokynům v textu	OV 6	typy textů: pozdravy, blahopřání, pohlednice z prázdnin, leták a plakát, krátký neformální dopis, jednoduchý e-mail, dopis, SMS, jednoduchá žádost, jednoduché pokyny	
rozumí krátkému textu s obrázky (např. letáku, plakátu, blahopřání), vyhledá informace k jednoduchému tématu (v časopise nebo na webové stránce), pochopí obsah a smysl jednoduchého dialogu a nahrávky	OV 7	v textu, říkanky, básničky a písničky, jednoduché obrázkové knihy, jednoduché návody, komiksy	OSV – Sociální rozvoj – Komunikace: sdělení v různých situacích, aktivní naslouchání
srozumitelně vyslovuje jednoduchý čtený text se známou slovní zásobou	OV 8	tematické okruhy: číslovky 1 – 100, domov a rodina, město a venkov, názvy povolání, lidské tělo, volný čas a záliby, roční období a počasí, čas (hodiny, dny v týdnu, měsíce v roce), zvířata ve volné přírodě, škola a vyučovací předměty, jídlo a potraviny, svátky (Vánoce, Velikonoce a jiné), děti a mládež v jiných zemích Evropy	MKV – Multikulturalita: specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhých M – Struktura: hodiny, dny, měsíce, roky
v jednoduchém textu vyhledá požadovanou informaci, vytvoří odpověď na otázku na základě jednoduchého a známého textu	OV 9		VDO – Občanská společnost a škola: participace žáků na životě školy a místní komunity VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zvyky a tradice národů Evropy)
neznámé slovo vyhledá v anglicko-české a česko-anglické části tištěného slovníku	OV 10		

Očekávané výstupy (OV) – 2 období	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
produktivní řečové dovednosti II.			
vyplní osobní údaje ve formuláři, odpoví na krátkou jednoduchou zprávu, napíše kamarádovi (blahopřání, pohlednici nebo krátký neformální dopis)	OV 11	jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, množné číslo podstatných jmen, přivlastňovací přídavná jména, zájmena ukazovací a přivlastňovací	
ústně i písemně reprodukuje hlavní myšlenky textu s pomocí obrázku nebo osnovy, na základě poslechu krátké konverzace shrne její obsah písemně i ústně	OV 12		ČJL - Sestaví osnovu krátkého příběhu, např. vyprávění s jednoduchým dějem.
interaktivní řečové dovednosti II.			
mluví krátkými větami v zadané roli, pozdraví, zeptá se a odpoví na otázky a rozloučí se, mluví na téma (co má a nemá rád, co se mu líbí a nelíbí)	OV 14		

Poznámky:

- I. – doporučeno pro IV. ročník
- II. – doporučeno pro V. ročník

5.4. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ANGLICKÝ JAZYK – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Anglický jazyk se vyučuje na 2. stupni jako samostatný předmět. Vyučovací předmět Anglický jazyk se realizuje v 6. až 9. ročníku ZŠ s časovou dotací 3 hodiny týdně.

Vyučovací předmět Anglický jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Cizí jazyk a patří svým obsahem do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Cizojazyčné vzdělávání na 2. stupni vede k dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Na 2. stupni se věnuje pozornost rozvoji všech řečových dovedností, zvláště pak dovednostem produktivním a interaktivním, tj. dovednosti mluvení a dovednosti psaní.

Výuka anglického jazyka probíhá buď v kmenové třídě, nebo v jazykové či počítačové učebně. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut, přičemž pro výuku jsou třídy v jednotlivých ročnících dělené na menší skupiny v závislosti na počtu žáků.

Ve vyučovacím procesu se využívá různých organizačních forem (frontální výuka, skupinová práce, individualizovaná výuka, práce ve dvojicích), zohledňují se odlišné učební styly žáků a volí se vhodné učební strategie, na jejichž formulování se podílejí i žáci.

Žákům jsou nabízeny i rozšiřující aktivity, jako soutěže, divadlo, olympiáda v anglickém jazyce.

Do výuky jsou průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova (OSV): Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy, Komunikace, Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí
- Multikulturní výchova (MKV): Multikulturalita
- Výchova demokratického občana (VDO): Občanská společnost a škola
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS): Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět
- Environmentální výchova (EMV): Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Rozvoj klíčových kompetencí v cizojazyčné výuce je přirozeným procesem. Pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí učitelé využívají následující postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení

- pracujeme s žáky různými metodami (projektové vyučování, komunikativní metoda, činnostní vyučování, audioorální metoda) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, individualizovaná výuka, diskuse) a tím je vedeme k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňujeme žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, média včetně internetových, ústní informace, anglické časopisy)

Kompetence k řešení problémů

- poskytujeme žákům příležitost k samostatnému řešení jazykových problémů v rámci projektů
- navozováním problémových situací z reálného života učíme žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace)

Kompetence komunikativní

- dáváme žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebereprezentaci
- metodou hraní rolí a simulace reálných situací rozvíjíme u žáků schopnost započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, aktivním zapojením žáků do diskuse rozvíjíme jejich argumentační dovednosti
- dbáme na zřetelnou výslovnost žáků při jejich ústním projevu a umožňujeme jim, aby si výslovnost zdokonalovali při prezentaci výstupů své práce

Kompetence sociální a personální

- zařazováním vhodných konverzačních témat vedeme žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu

Kompetence občanské

- podporujeme účast žáků na kulturních a společenských akcích, které škola pořádá (promítání filmů, divadelní představení) v cizím jazyce
- využíváním autentických materiálů vedeme žáky k poznání, pochopení a respektování kultury, zvyků a tradic anglofonních a jiných zemí
- vytváříme příležitosti pro žáky, aby, např. formou multimediální prezentace, představili kulturu, zvyky a tradice vlastní země

Kompetence pracovní

- používáním informačních a komunikačních technologií vedeme žáky k tomu, aby získali informace o profesích, kde je angličtina nezbytným předpokladem, a tím je směřujeme k možnému výběru jejich budoucí profese

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI**

Očekávané výstupy

žák

1. čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
2. rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky
3. rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
4. odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
5. používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

6. sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
7. písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
8. stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
9. vyžádá jednoduchou informaci

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

10. jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Anglický jazyk

6. a 7. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
receptivní řečové dovednosti I.			
dodržuje základní fonetická pravidla a čte, nahlas srozumitelně jednoduchý text	OV 1	typy textů: formální a neformální pozdravy, popis třídy, referát na známé téma, ilustrované příběhy a komiksy, písně, jednoduchá prosba a žádost, souhlas a nesouhlas, formuláře, recepty	
rozumí základním informacím v jednoduchém, textu s vizuální oporou v učebnici	OV 2		
rozumí jednoduché konverzaci (nahrávky k učebnici se známou slovní zásobou)	OV 3		
v novém krátkém textu odvodí význam některých neznámých slovíček a slovních spojení za pomoci obrázků a jiných grafických předloh	OV 4	tematické okruhy: číslovky 1 – 1000, osobní údaje, jídelníček a stravovací návyky, denní režim, zboží v obchodě, volný čas a záliby, data (narozeniny a měsíce), škola a třídní klima, nakupování, zvířata a další domácí zvířata (obojživelníci, hmyz a plazi), člověk a jeho popis, základní zdravotní péče, život v přírodě, názvy některých států, moderní technologie a média	
vyhledá v dvojjazyčném slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku	OV 5		
produktivní řečové dovednosti I.			
popíše svůj denní režim, sdělí, co dělal o víkendu, stručně popíše vzhled (věci, zvířete, člověka a místa)	OV 6		
na základě výchozího textu napíše několik vět o sobě a o své rodině	OV 7	jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, počitatelnost podstatných jmen se „some“ a „any“, přídavná jména a příslovce, zájmena v pozici předmětu, řadové číslovky, přítomný čas průběhový, přítomný čas prostý, minulý čas prostý vybraných pravidelných sloves, vyjádření budoucnosti	
na základě otázek a odpovědí k textu sdělí hlavní myšlenku textu	OV 8		
zeptá se na cenu (např. jízdenky, zboží), vyžádá si jednoduché informace (v obchodě, v restauraci, na nádraží, na poště a u lékaře)	OV 9		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
interaktivní řečové dovednosti I.			OSV – Sociální rozvoj – Komunikace (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogu); Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, empatie, pohled na svět očima druhého)
domluví se s kamarády (v kolik hodin a kde se sejdou), při aktivitách se jednoduchým způsobem domluví se spolužáky na pravidlech	OV 10	pomocí „will“, fonetický přepis známých slov, základní pravidla výslovnosti větných celků, pravopis (psaní malých a velkých písmen, dělení slov a základy interpunkce)	
receptivní řečové dovednosti			
dodržuje fonetická pravidla a čte nahlas a srozumitelně jednoduchý text	OV 1	typy textů: pozdravy a seznámení, budoucí plány a rozhodnutí, návrhy a nabídky,	
rozumí základním informacím v jednoduchém autentickém textu s obrázky	OV 2	promluva, jednoduchý popis, ilustrované příběhy a komiksy, písně, žádost a prosba,	
rozumí důležitým informacím v jednoduché konverzaci, v pomalé promluvě zachytí nejpodstatnější informace	OV 3	dopis a e-mail, poděkování a omluva tematické okruhy: osobní údaje, můj život a události v mém okolí, širší příbuzenské	
v novém krátkém textu odvodí význam neznámých slovíček a slovních spojení	OV 4	vztahy, party a volný čas, prázdniny a dovolená, dopravní prostředky, místní údaje	
samostatně vyhledá v dvojjazyčném slovníku význam neznámého slova nebo slovního spojení a ověří si výslovnost v elektronickém slovníku	OV 5	a časové údaje, části a vybavení domu/bytu, domácí práce, příroda a počasí, zeměpisné názvy	
produktivní řečové dovednosti			
napíše kamarádovi jednoduchý e-mail o sobě a svých zálibách, popíše místo svého bydliště	OV 6	jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, stupňování přídavných jmen, vazba „like + -ing“, minulý čas vybraných nepravidelných sloves, přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový, vyjádření budoucnosti pomocí vazby „going to“, frekvenční příslovce a fráze, předložky místa a času, pravopisné změny osvojených slov a tvarů, výslovnost obtížných hlásek	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá: rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z cestování; Objevujeme Evropu a svět: styl života v evropských rodinách
zdvořile požádá, poděkuje a omluví se, vyjádří se (co bude dělat o víkendu a o prázdninách)	OV 7		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
po vyslechnutí jednoduchého rozhovoru na základě otázek shrne ústně i písemně hlavní informace	OV 8		ČJL - Reprodukce jednoduchého
zeptá se na popis cesty, na vhodný typ dopravy a na časové údaje	OV 9		
interaktivní řečové dovednosti II.			
omluví se a odpoví na omluvu, vyjádří souhlas a nesouhlas, adekvátně reaguje v každodenních situacích, požádá kamaráda o pomoc a pomoc nabídne	OV 10		

Poznámky:

- I. – doporučeno pro VI. ročník
- II. – doporučeno pro VII. ročník

Anglický jazyk

8. a 9. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
receptivní řečové dovednosti I.			
při čtení nahlas užívá správné frázování, slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti čtení	OV 1	typy textů: mluva, žádost, prosba a poděkování (reakce na poděkování)	
vystihne hlavní myšlenky čteného textu přiměřeného rozsahu, v textu nalezne odpovědi na otázky, při práci s textem nalezne podstatnou informaci a specifickou informaci	OV 2	navrhování (přijímání a odmítání návrhů), písně, jednoduché ilustrované příběhy a komiksy, zjednodušená literární díla, rozhovor, popis, jednoduché vyprávění	
rozumí jednoduché konverzaci na každodenní téma, rozumí pomalu pronášenému projevu na běžné téma	OV 3	tematické okruhy: cestování, volný čas, hudba a film, divadlo, škola a pravidla školy	
odhadne význam nových a neznámých slov a frází v přiměřeně obtížném textu a z kontextu	OV 4	v různých zemích, zaměstnání, přátelství, rodinné vztahy, rodokmen, zdraví a zdravý životní styl	
využívá slovníkové příručky, cizojazyčný i výkladový slovník v tištěné i elektronické podobě	OV 5		
produktivní řečové dovednosti I.		jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, neurčitá zájmena, přítomný čas prostý, minulý čas průběhový, vyjadřování	
ústně i písemně předá základní informace (o sobě, své rodině a škole), napíše jednoduchý text (o svém oblíbeném filmu, hudbě a knize), v samostatném ústním projevu mluví o každodenních tématech, aktivně se účastní rozhovoru a diskuse o každodenních tématech	OV 6	modalita, trpný rod, základ podmínkových vět, neurčitá příslovce, stupňování příslovcí, spojky, druhy vět podle postoje mluvčího	VDO – Občanská společnost a škola: škola jako model otevřeného partnerství
svými slovy vypráví jednoduchý příběh	OV 7		
samostatně shrne obsah mluveného či čteného textu	OV 8		
ústně sestaví otázku, žádost a prosbu	OV 9		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
interaktivní řečové dovednosti I.			
vede jednoduchý rozhovor na známé téma (zahájí, udrží a ukončí rozhovor), jednoduše se domluví v reálných situacích (např. v obchodě, na nádraží, na poště a v restauraci, u lékaře), jednoduchým způsobem se vyjádří o současné situaci (věcech minulých a budoucích), rozlišuje a používá druhy vět podle postoje mluvčího.	OV 10		ČJL - Dodržování zásad komunikace. Napsání životopisu.
receptivní řečové dovednosti II.			
při výslovnosti užívá správné frázování, slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti promluvy přiměřeného rozsahu	OV 1	typy textů: formální a neformální žádost a zpráva, detailní popis osoby/věci/události, příkazy, zákazy a rady, referát o přečtené knize, písně, jednoduché ilustrované příběhy a komiksy, zjednodušená literární díla, omluva a reakce na omluvu, žádost o pomoc a službu	
pracuje s textem přiměřeného rozsahu a vytvoří odpovědi na informace z textu, pracuje s různými typy textů (např. s vybraným adaptovaným literárním dílem), pracuje s autentickými materiály pro vyhledání a zpracování nových informací (např. s internetem, encyklopedií)	OV 2	tematické okruhy: volba povolání, móda a módní trendy, věci denní potřeby, pocity, nálady, vnitřní a vnější charakteristika člověka, volný čas a sport, kultura, životní prostředí, problémy mládeže, různé stravovací návyky	
rozumí jednoduché konverzaci a diskusi na každodenní téma, rozumí pomalu pronášenému projevu na specifické téma, rozlišuje formální a neformální promluvu či rozhovor;	OV 3		OSV – Sociální rozvoj: komunikace (otevřená pozitivní komunita)
rozumí podstatě ústního i písemného projevu na známé téma obsahující neznámou slovní zásobu	OV 4		
využívá různé slovníkové příručky, samostatně pracuje s dvojjazyčným i výkladovým slovníkem	OV 5	jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, pořadí rozvíjejících přídavných jmen, abstraktní podstatná jména, přítomný čas prostý a průběhový, předpřítomný čas s „for“ a „since“, minulý čas prostý a průběhový	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
produktivní řečové dovednosti II.			
ústně i písemně předá jednoduché informace o tématech z daných tematických okruhů, sestaví souvislý a přiměřeně dlouhý text na známá témata, v samostatném ústním projevu a konverzaci sdělí informace o sobě (blízkých a známých lidech), pro vyjádření používá adekvátních gramatických struktur, lexikálních a jiných jazykových prostředků	OV 6 OV 7		MKV – Multikulturalita: význam užívání cizího jazyka jako nástroje k dorozumívání OSV – Osobnostní rozvoj: sebepoznání a sebepojetí (já jako zdroj informací o sobě, druhí jako zdroj o mě)
při nedostatku známé slovní zásoby se vyjádří za použití jiných lexikálních prostředků	OV 8		
v reálných situacích si vyžádá informaci a při neporozumění klade doplňující otázky	OV 9		
interaktivní řečové dovednosti II.			
vyjadřuje se o současných a minulých hypotetických situacích, adekvátně reaguje ve formálních i neformálních situacích (např. v obchodě, ve škole, v hovoru s kamarádem), aktivně diskutuje na známé téma a vyjadřuje svůj názor	OV 10		ČJ – Užívání jazyka s ohledem na situaci: popis cesty, doporučení...

Poznámky:

- I. – doporučeno pro VIII. ročník
- II. – doporučeno pro IX. ročník

5.5. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA - 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Matematika se realizuje ve všech ročnících 1. stupně ZŠ v hodinové dotaci každý rok 5 vyučovacích hodin (byla posílena o 5 disponibilních hodin).

Vyučovací předmět Matematika je vyučován především v kmenových učebnách příslušné třídy, standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut.

K výuce matematiky je využívána kromě kmenových tříd také počítačová učebna. Během výuky matematiky jsou žákům nabízeny rozšiřující aktivity a programy podporující zájem žáků o matematiku. K rozvíjení matematické gramotnosti napomáhají i zájmové útvary, pořádané především Regionálním poradenským pracovištěm.

Vzdělávání v matematice je především zaměřeno na výchovu přemýšlivého člověka, který umí používat znalosti z matematiky v různých situacích občanského a profesního života. V hodinách matematiky proto vyučující cíleně motivují žáky k řešení matematických problémů; vedou žáky k matematizaci reálných situací a k posuzování věrohodnosti výsledků; rozvíjejí u žáků schopnost správně se matematicky vyjadřovat; podporují u žáků důvěru v jejich schopnosti; vychovávají žáky k vytrvalosti, kritičnosti a týmové spolupráci; budují u žáků pozitivní vztah k matematice.

Vyučovací předmět Matematika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace.

Na 1. stupni základního vzdělávání je kladen důraz na budování základů používání matematické symboliky a jazyka matematiky a na proces řešení problému. Základní matematické pojmy jsou vytvářeny ve **čtyřech tematických okruzích**:

1. číslo a početní operace

- žáci porozumí pojmu číslo
- získají dovednosti v pamětném a písemném počítání v oboru přirozených čísel
- seznámí se s vlastnostmi základních operací s čísly, s odhadem a s prací s chybou; přitom se dbá na tři složky: - dovednost (provádění početních operací); algoritmické porozumění; významové porozumění

2. závislosti, vztahy a práce s daty

- žáci si postupně osvojí dovednosti, které souvisejí se zpracováním dat
- seznamují se se závislostmi a jejich zápisy v běžném životě
- doplňují a sestavují jednoduché tabulky a diagramy

3. geometrie v rovině a v prostoru

- žáci získají základní orientaci v rovině a prostoru
- učí se poznávat, určovat, modelovat a znázorňovat jednoduché útvary v rovině i prostoru

4. nestandardní aplikační úlohy a problémy

- u žáků bude rozvíjeno logické myšlení a přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu.

Zařazení rozšiřujícího učiva zvaží vyučující s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Výuka matematiky je spojena i s rozvíjením finanční gramotnosti žáků ve shodě se Standardy finanční gramotnosti. Do učiva jsou průběžně při vhodných příležitostech zařazovány tyto obsahy: peníze – způsoby placení; hospodaření domácnosti – rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; finanční produkty – úspory.

Výuka Matematiky přispívá zejména k realizaci průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací kompetence.

Do výuky jsou příležitostně (nezávisle) zařazována i další průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Přínos těchto průřezových témat k rozvoji osobnosti žáka je uplatňován zejména pomocí následujících tematických okruhů:

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané
- Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí
- Mediální výchova: tematické okruhy receptivních činností – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací, **činnostním pojetím** matematiky. Učitel upoutává pozornost žáků, probouzí jejich představivost a postupně uvádí do pohybu myšlení každého žáka.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- prací s chybou jako pozitivním prvkem vedeme žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu;
- zadáváme vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivujeme žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi;
- pomocí modelování situací rozvíjíme představivost žáků, používáme metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků;
- nácvikem a častým prováděním náčrtů cíleně rozvíjíme u žáků zručnost při grafickém vyjadřování;

- používáme v hodinách informační a komunikační technologie a tím vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování.

Kompetence k řešení problémů

- nácvikem řešení úloh s postupným stupňováním jejich náročnosti rozvíjíme logické myšlení a úsudek žáků
- kladením jednoduchých problémových otázek vedeme žáky k hledání různých způsobů řešení a k tomu, aby si uvědomili, které z nich jsou efektivní a které nikoliv
- vytváříme podnětné situace, které žáky vedou k tomu, aby o daném problému přemýšleli, řešili jej a svá řešení zaznamenali

Kompetence komunikativní

- důslednou kontrolou podporujeme u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků
- cíleně využíváme příležitosti k tomu, aby žáci tradičními i digitálními prostředky prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- vedeme žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu

Kompetence sociální

- organizací a kontrolou skupinové práce vedeme žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny
- organizujeme vyučovací hodiny tak, aby v případě, že zadanou matematickou úlohu žáci rychle vyřeší, nabídli svoji pomoc pomalejšímu spolužákovi
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch
- hodnotíme žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské

- povzbuzováním a odpovídajícím hodnocením podporujeme u žáků zájem o matematiku a snahu zlepšovat své výsledky
- doporučujeme žákům postupy pro získání zajímavých dat ze školního prostředí a každodenního života, která jsou vhodná ke statistickému zpracování

Kompetence pracovní

- důkladným procvičováním a důslednou kontrolou vedeme žáky ke správnému a bezpečnému užívání rýsovacích potřeb a digitálních nástrojů
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozborem vedeme žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů
- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy

žák

1. používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
2. čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
3. užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
4. provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
5. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

6. využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
7. provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
8. zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
9. řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

žák

10. orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
11. popisuje jednoduché závislosti z praktického života
12. doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
13. vyhledává, sbírá a třídí data
14. čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy

žák

15. rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
16. porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
17. rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
18. narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
19. sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
20. sestrojí rovnoběžky a kolmice
21. určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
22. rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

žák

23. řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

MATEMATIKA

1. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák poznává a čte čísla, píše je a porovnává. Počítá předměty v oboru do 20. Počítá předměty v daném souboru. Vytváří soubory s daným počtem prvků.	OV 1	<ul style="list-style-type: none"> - numerace – čísla do 20 - modelování reálných situací - počítání prvků v daném oboru - vytváření souborů o daném počtu prvků 	ČJ – psaní číslic a znaků, orientace na stránce knihy, čtení slovní úlohy
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	OV 2	Čtení přirozených čísel <ul style="list-style-type: none"> - řady - vztahy rovnosti a nerovnosti 	
Žák užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose. Rozkládá čísla.	OV 3	Zobrazování čísel na číselné ose	
Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly. Dočítá do 10, později do 20. Provádí z paměti i písemně jednoduché početní operace. Používá přirozená čísla k modelování reálných situací. Dovede řešit matematické úlohy sám i v týmu, dokáže komunikovat o způsobu řešení, obhajovat svůj názor.	OV 4	Nácvik a automatizace pamětných početních operací s přirozenými čísly Matematické operace s využitím názoru, algoritmické porozumění (proč lze operaci provádět předloženým způsobem, případně i jiným možným způsobem), významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací) <ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání bez přechodu desítky v oboru čísel do 20 - jednoduché slovní úlohy - vztahy o x méně, o x více 	

MATEMATIKA**1. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU			
Žák rozumí pojmům vlevo, vpravo, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu, uprostřed, hned před, hned za.	OV 12		
Rozliší, pojmenuje a nakreslí základní rovinné útvary (trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh).	OV 15	- základní útvary v rovině	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvoj rozhodovacích kompetencí.

MATEMATIKA**2. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	OV 1	Číselný obor do sta <ul style="list-style-type: none"> - numerace – do 100 - modelování reálných situací - počítání prvků v daném oboru - vytváření souborů o daném počtu prvků 	
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	OV 2	Čtení přirozených čísel <ul style="list-style-type: none"> - řady - vztahy rovnosti a nerovnosti 	
Žák užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose.	OV 3	Zobrazování čísel na číselné ose	
<p>Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly. Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.</p> <p>Využívá komutativnost sčítání.</p> <p>Znázorňuje snadné příklady násobení pomocí sčítání.</p>	OV 4	<p>Nácvik a automatizace pamětných početních operací s přirozenými čísly Matematické operace s využitím názoru, algoritmické porozumění (proč lze operaci provádět předloženým způsobem, případně i jiným možným způsobem), významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací)</p> <ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání z paměti - písemně sčítá a odčítá čísla, provádí kontrolu výsledku - násobení a dělení 2-5 	

MATEMATIKA**2. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Uvádí příklady z praktického života, proč je důležité sledovat čas a znát časové údaje.	OV 10	- data spojená s běžným životem	
Žák se dokáže orientovat v jednoduchých časových údajích – ráno, dopoledne, odpoledne, večer. Orientuje se na ciferníku hodin.	OV 11	- orientace v čase	
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU			
Žák pojmenuje a nakreslí přímkou, úsečku, čtverec, kružnici, obdélník, trojúhelník	OV 15	Základní útvary v rovině - bod, přímka, úsečka - měření úseček (m, cm, mm)	
Narýsuje úsečku, označí její krajní body a změří její délku.	OV 16	- rýsování úseček dané délky - vrcholy a strany čtverce, obdélníku a trojúhelníku	
Žák pojmenuje kvádr, krychli, jehlan, kouli, kužel, válec.	OV 15	Základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvoj rozhodovacích kompetencí.

MATEMATIKA**3. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	OV 1	Číselný obor do 1000 <ul style="list-style-type: none"> - numerace - modelování reálných situací - počítání prvků v daném oboru - vytváření souborů o daném počtu prvků 	
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	OV 2	Čtení přirozených čísel <ul style="list-style-type: none"> - řady - vztahy rovnosti a nerovnosti 	
Žák užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose.	OV 3	Zobrazování čísel na číselné ose	
Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	OV 4	<ul style="list-style-type: none"> - násobení a dělení v oboru násobilky - násobení a dělení mimo obor násobílek - násobení násobků deseti - dělení násobků deseti jednocifernými čísly - násobení dvojciferných a trojciferných čísel jednociferným činitelem - dělení mimo obor násobílek - dělení se zbytkem - písemné násobení jednociferným činitelem - pamětné sčítání a odčítání - písemné sčítání a odčítání 	

MATEMATIKA**3. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	OV 5	<ul style="list-style-type: none"> - aplikování a modelování osvojených početních operací - řešení matematických problémů - správné postupy při řešení matematických problémů 	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času i převodů jednotek (délky, hmotnosti a objemu)	OV 10	Jednotky času, délky, hmotnosti, objemu <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché převody 	
Žák popisuje jednoduché závislosti z praktického života, doplňuje tabulky, schémata, posloupnost čísel, pracuje s grafy.	OV 11 OV 12	Řešení slovních úloh z praktického života, tabulky, schémata	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; <ul style="list-style-type: none"> - nachází v realitě jejich reprezentaci; porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině 	OV 15 OV 16 OV 17	<ul style="list-style-type: none"> - bod - přímka, vzájemná poloha dvou přímek v rovině - úsečka, přenášení úseček, úsečky shodné, porovnávání úseček - polopřímka, polopřímky opačné - rovina – rovinné útvary (trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník) - kružnice, kruh - rýsování - konstrukce trojúhelníku - tělesa 	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvoj rozhodovacích kompetencí.

MATEMATIKA**4. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	OV 1	Číselný obor do milionu <ul style="list-style-type: none"> - numerace – čísla do 10 000, milionu - modelování reálných situací - počítání prvků v daném oboru - vytváření souborů o daném počtu prvků 	
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	OV 2	Čtení přirozených čísel <ul style="list-style-type: none"> - řady - vztahy rovnosti a nerovnosti 	
Žák užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose.	OV 3	Zobrazování čísel na číselné ose	
Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly. Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel. Žák zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	OV 9 OV 8	Nácvik a automatizace pamětných početních operací s přirozenými čísly Matematické operace s využitím názoru, algoritnické porozumění (proč lze operaci provádět předloženým způsobem, případně i jiným možným způsobem), významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací) <ul style="list-style-type: none"> - sčítání a odčítání z paměti - písemné sčítání a odčítání - násobení a dělení z paměti 	

MATEMATIKA**4. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel.	OV 7	<ul style="list-style-type: none"> - písemné násobení dvojciferným činitelem - písemné dělení jednociferným dělitelem - zlomky 	
Žák využívá při pamětném i písemném počítání komunikativnost a asociativnost sčítání a násobení.	OV 6	Při pamětném i písemném počítání využívat komunikativnost a asociativnost.	
ZÁVISLOSTI A PRÁCE S DATY			
Žák vyhledává, sbírá a třídí data.	OV 13	<ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání, sběr a třídění dat - čtení v jízdních řádech - hra s kalkulačkou - vyhledávání dat ve všech aplikačních úlohách 	
Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	OV 14	<ul style="list-style-type: none"> - práce s tabulkami a diagramy - čtení z diagramu 	

MATEMATIKA**4. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU			
Žák narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici); užívá jednoduché konstrukce	OV 18	<ul style="list-style-type: none"> - Nácvik rýsování a znázorňování základních rovinných útvarů – čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice - trojúhelníková nerovnost 	
Žák sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	OV 19	<ul style="list-style-type: none"> - grafické součty a rozdíly úseček - určování délky lomené čáry - obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran 	
Žák sestrojí rovnoběžky a kolmice	OV 20	<ul style="list-style-type: none"> - sestrojování rovnoběžek a kolmic 	
Žák určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu.	OV 21	<ul style="list-style-type: none"> - určování obsahu obrazce pomocí čtvercové sítě - poučení o jednotkách obsahu 	
Žák rozpozná a znázorní ve čtvercové síti osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	OV 22	<ul style="list-style-type: none"> - útvary souměrné podle osy 	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	OV 23		

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvoj rozhodovacích kompetencí.

MATEMATIKA**5. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák čte a zapisuje přirozená čísla.	OV1	Číselný obor přirozených čísel: čísla do miliónu a přes milión	
Počítá po miliónech, statisících, desetitisících, tisících, stovkách a desítkách.	OV2	- posloupnost	
Čte, píše a zobrazí čísla na číselné ose.	OV3	- číselná osa	
Rozkládá čísla v desítkové soustavě.	OV2	- zápis a čtení čísel	
Srovná čísla pomocí lineárního uspořádání.		- zápis čísel v desítkové soustavě	
Pomocí číselné osy či zápisu čísla v desítkové soustavě porovná čísla a řeší příslušné nerovnice.	OV2	- porovnávání čísel	
Zaokrouhluje čísla s požadovanou přesností.	OV8	- zaokrouhlování	
Žák pamětně sčítá a odčítá přirozená čísla za pomoci rozkladu v desítkové soustavě.	OV6	Nácvik a automatizace pamětných početních operací s přirozenými čísly Matematické operace s využitím názoru, algoritmické porozumění (proč lze operaci provádět předloženým způsobem, případně i jiným možným způsobem), významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací)	
Různá čísla písemně sčítá a odčítá, provádí kontrolu správnosti výpočtu.	OV7		
V jednoduchých příkladech čísla pamětně násobí a dělí.	OV6		
Písemně násobí trojčiferným činitelem.	OV7		
Písemně dělí dvojčiferným dělitelem.	OV7		
Samostatně provádí odhad a kontrolu svého výpočtu, při odhadu využívá zaokrouhlování čísel.	OV8		
Využívá při pamětném i písemném počítání komunikativnost a asociativnost sčítání a násobení.	OV6		
Řeší jednoduché a složené slovní úlohy vedoucí k jednomu nebo dvěma výpočtům s přirozenými čísly.	OV9	- sčítání a odčítání z paměti - písemné sčítání a odčítání - pamětné násobení a dělení přirozených čísel - písemné algoritmy násobení - písemné dělení jednociferným i dvojčiferným dělitelem	

MATEMATIKA**5. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Aplikuje početní operace při řešení praktických úloh. Při jejich řešení využívá názoru, úlohy převádí do matematických zápisů.	OV9	Při pamětném i písemném počítání využívat komunikativnost, asociativnost.	
Žák zvládne názorně vyznačit polovinu, čtvrtinu celku. Řeší jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny daného počtu. Sčítá zlomky se stejným jmenovatelem.		Zlomky <ul style="list-style-type: none"> - celek, část, zlomek – využití názorných obrázků k určování $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$, celku - číselník, jmenovatel, zlomková čára - polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina - řešení a vytváření slovních úloh k určování $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$,... - vyjádření celku z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - sčítání zlomků se stejným jmenovatelem v jednoduchých případech Desetinná čísla <ul style="list-style-type: none"> - zlomky se jmenovatelem 10, 100, a jejich zápis desetinným číslem - desetinná čárka - desetina, setina 	

MATEMATIKA**5. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák vyhledává data podle zadání z různých zdrojů. Vyhledávaná data sbírá, sestavuje, podrobuje analýze a třídí je. Zkoumá a pozoruje závislosti jednotlivých dat.	OV13	Závislosti a jejich vlastnosti - data spojená s běžným životem: teplota, počet obyvatel, historické souvislosti, hospodářství, cestování...	
Žák sestaví a doplní jednoduchou tabulku. Přečte hodnoty v tabulce, objasní jejich souvislost. Sleduje návaznost dat. Na základě provázanosti sestaví jednoduchý diagram. Sestrojuje a čte jednoduché grafy. Pro svou cestu vyhledá v jízdním řádu vhodné spojení.	OV14	Zpracování dat Diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák prakticky předvede a určí vzájemnou polohu dvou přímek. Sestrojí dvě rovnoběžky. Sestrojí kolmici k dané přímce. Narýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník, vypočítá jejich obvod. Rozliší jednoduché osově souměrné útvary, znázorní je ve čtvercové síti.	OV20 OV20 OV18 OV22	Základní útvary v rovině - úhel, porovnávání úhlů, osa úhlu - střed úsečky, osa úsečky - osově souměrné útvary - čtverec, obdélník (jejich konstrukce) a jejich úhlopříčky-vlastnosti úhlopříček - trojúhelníky, vlastnosti trojúhelníku (jejich konstrukce) - kružnice, kruh – rýsování, vzájemná poloha dvou kružnic	

MATEMATIKA**5. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák rozlišuje základní prostorové útvary. Sestaví síť krychle a kvádru. Vypočítá povrch kvádru a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn. Řeší úlohy z praxe na výpočty obsahů obdélníku a čtverce, povrchu kvádru a krychle.	OV21	Základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, koule, jehlan, kužel, válec	
Žák užije jednotky délky při praktickém měření úseček, navzájem je převádí. Zná základní jednotky obsahu, umí je vzájemně převádět. Řeší slovní úlohy na výpočty obsahů obdélníku a čtverce.	OV22	Jednotky délky a obsahu - převody jednotek	
NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	OV23		

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova - Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznávání; sebepoznání a sebepojetí, kreativita; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvoj rozhodovacích kompetencí.

5.6. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Matematika se realizuje v této hodinové dotaci:

- 6. ročník – 4 hodiny týdně
- 7. ročník – 5 hodin týdně
- 8. ročník – 4 hodiny týdně
- 9. ročník – 5 hodin týdně

Vyučovací předmět Matematika vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace. Vzdělávání v matematice je zaměřeno především na výchovu přemýšlivého člověka, který umí používat znalosti z matematiky v různých situacích občanského a profesního života.

V hodinách matematiky proto cíleně motivujeme žáky k řešení matematických problémů, vedeme žáky k matematizaci reálných situací a k posuzování věrohodnosti výsledků, rozvíjíme u žáků schopnost správně se matematicky vyjadřovat. Podporujeme u žáků důvěru v jejich schopnosti, vychováváme je k vytrvalosti, kritičnosti a týmové spolupráci, budujeme u nich pozitivní vztah k matematice.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

1. číslo a proměnná – žáci porozumí pojmům přirozené číslo, celé a racionální číslo; důkladná znalost operací s těmito čísly umožní žákům pochopit základní pojmy algebry, které jsou nezbytné pro práci s výrazy a rovnicemi;
2. závislosti, vztahy a práce s daty – žáci porozumí základním pojmům statistiky a umí je aplikovat v úlohách z běžného života, využívají tabulky, diagramy a grafy jednoduchých závislostí;
3. geometrie v rovině a v prostoru – žáci se naučí základní orientaci v rovině a prostoru; dokážou popsat, změřit a sestavit daný geometrický útvar, spočítat obsahy, povrchy a objemy různých geometrických útvarů v rovině a prostoru;
4. nestandardní aplikační úlohy a problémy – u žáků bude rozvíjeno logické myšlení, jejich argumentační dovednosti a dovednosti modelování v matematice.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

V hodinách matematiky se žáci názorně seznamují s přechodem od konkrétního k abstraktnímu, s tvůrčím přístupem při řešení podnětných úloh, s výhodami spolupráce při řešení problémů, s nutností přesného vyjádření myšlenek a s jejich obhajobou. Pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí učitelé matematiky využívají následující postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení

- postupnou abstrakcí a zobecňováním vedeme žáky k osvojování základních matematických pojmů a vztahů;
- umožňujeme žákům díky vhodné organizaci výuky studovat jednoduché matematické texty, vyhledávat informace v tištěné i elektronické podobě, získávat soubory dat k dalšímu zpracování;
- pomocí modelování situací rozvíjíme představivost žáků, používáme metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků;
- prací s chybou jako pozitivním prvkem vedeme žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu;
- zadáváme vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivujeme žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi;
- používáme v hodinách informační a komunikační technologie a tím vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování.

Kompetence k řešení problémů

- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vedeme žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému (využití tradičních i digitálních prostředků), k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám; na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjíme jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů;
- prostřednictvím vhodně volených příkladů vedeme žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému.

Kompetence komunikativní

- důslednou kontrolou žákova projevu podporujeme u žáků používání odborné terminologie a kultivaci jazyka matematiky;
- důslednou kontrolou podporujeme u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků;
- cíleně využíváme příležitosti k tomu, aby žáci tradičními i digitálními prostředky prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili;
- vhodně využívá cizí jazyk (zejména angličtinu) a ICT, aby připravil žáky pro vstup do soudobé společnosti a vědeckého světa matematiky.

Kompetence sociální a personální

- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vedeme žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací;
- organizací a kontrolou skupinové práce vedeme žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny.

Kompetence občanské

- zařazujeme občanské problémy do matematických úloh a tím žáky motivujeme k uplatnění matematiky v různých oborech lidské činnosti (např. informatika, finanční gramotnost, statistika a její interpretace) a k zamyšlení nad věrohodností informací (např. dotazníková šetření).

Kompetence pracovní

- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjíme u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů;
- zařazováním vhodných situací ve výuce vedeme žáky k efektivnímu používání pomůcek, kalkulátoru a informačních a komunikačních technologií;
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozbořením vedeme žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů.

Do výuky jsou průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jejich zařazení nelze tudíž dlouhodobě plánovat. Při výuce jsou průběžně realizována především tato průřezová témata:

- OSV – rozvíjí se sebedůvěra a zodpovědnost žáka. Žáci jsou vedeni k tomu, aby uměli přijmout kritiku, úspěch a neúspěch pozitivním způsobem a uměli se poučit ze zkušeností. Je rozvíjena komunikace, zvláště verbální i neverbální, respektující, přesná a tvořivá.
- VMEGS – žáci jsou vedeni k systémovému myšlení a hledání souvislostí mezi jevy a procesy. Pomáháme žákovi, aby si uměl na základě osvojených informací vytvořit vlastní názor, uměl ho vyjádřit a obhájit, aby uměl přijímat i názory ostatních. V oblasti postojů a hodnot vedeme žáky k vnímání, respektování a ochraně hodnot světového a evropského kulturního dědictví.
- MV – učíme žáky vyhodnocovat kvalitu a význam informačních zdrojů.

Výuka matematiky je spojena i s rozvíjením finanční gramotnosti žáků ve shodě se Standardy finanční gramotnosti. Do učiva jsou zařazeny tyto obsahy:

- Hospodaření domácnosti – rozpočet domácnosti
- Peníze – inflace
- Finanční produkty – úročení.

Během výuky matematiky jsou žákům nabízeny rozšiřující aktivity: soutěže (matematická olympiáda, Pythagoriáda, Matematický klokan), korespondenční semináře a programy podporující zájem žáků o matematiku.

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**ČÍSLO A PROMĚNNÁ**

Očekávané výstupy

žák

1. provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
2. zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
3. modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
4. užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
5. řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
6. řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
7. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
8. formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
9. analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

žák

10. vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
11. porovnává soubory dat
12. určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
13. vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
14. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy

žák

15. zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
16. charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
17. určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
18. odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
19. využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
20. načrtne a sestrojí rovinné útvary
21. užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
22. načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
23. určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
24. odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
25. načrtne a sestrojí síť základních těles
26. načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
27. analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

žák

28. užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
29. řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**MATEMATIKA****6. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
čte, zapíše, porovná desetinná čísla a zobrazí je na číselné ose	OV 1	Desetinná čísla – zápis, porovnávání	
z paměti a písemně provádí početní operace s desetinnými čísly (sčítání, odčítání, násobení a dělení desetinného čísla děliteli 10, 100, 1 000), využívá komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	OV 1	Početní operace s desetinnými čísly	
převádí jednotky délky, hmotnosti a obsahu v oboru desetinných čísel	OV 1	Jednotky délky, hmotnosti a obsahu	Fyzika 6. tř. – jednotky délky a obsahu
provádí výpočty s desetinnými čísly s použitím kalkulačky	OV 1	Užití kalkulačtoru při výpočtech	
čte, zapíše, porovná zlomky a zobrazí je na číselné ose	OV 1	Zlomky	
vyjádří část celku graficky i zlomkem	OV 4		
sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem	OV 1		
převede desetinný zlomek na desetinné číslo a naopak	OV 4		
ovládá a používá pravidla pro zaokrouhlování desetinných čísel	OV 2	Zaokrouhlování desetinných čísel	
provádí odhady početních operací s desetinnými čísly s danou přesností	OV 1		
využívá osvojené početní operace s desetinnými čísly při řešení slovních úloh	OV 9	Slovní úlohy s desetinnými čísly	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
posoudí reálnost výsledku řešené slovní úlohy a ověří ho zkouškou	OV 2		
užívá znaky dělitelnosti, vysvětlí základní pojmy týkající se dělitelnosti přirozených čísel	OV 3	Dělitelnost přirozených čísel – kritéria dělitelnosti	
určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel dvou až tří přirozených čísel, používá algoritmus rozkladu čísla na součin prvočísel	OV 3	Rozklad čísla na součin prvočísel, největší společný dělitel, nejmenší společný násobek	
využívá znalosti o dělitelnosti při řešení slovních úloh	OV 3	Slovní úlohy	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
rozezná základní rovinné útvary a určí jejich vzájemnou polohu	OV 16	Základní rovinné útvary: bod, přímka, polopřímka, úsečka, čtyřúhelník, trojúhelník, kruh, kružnice, polorovina	
narýsuje a popíše základní geometrické útvary a obrazce, provádí jednoduché konstrukce (kolmice, rovnoběžky, čtverec, obdélník, kružnice)	OV 15 OV 20	Rovinné útvary	
určuje délku úsečky měřením, rýsuje úsečky dané velikosti, narýsuje osu úsečky a její střed	OV 15 OV 20		
určuje obvod a obsah čtverce a obdélníku, využívá čtvercovou síť, užívá a převádí základní jednotky obsahu	OV 18	Obvod a obsah čtverce a obdélníku	
narýsuje a popíše úhel, určí jeho velikost měřením a výpočtem, užívá vlastnosti dvojic úhlů (úhly vedlejší, vrcholové, souhlasné a střídavé)	OV 17	Úhel a jeho velikost	
rýsuje úhel dané velikosti, rozlišuje druhy úhlů podle jejich velikosti (ostrý, tupý, pravý, přímý)	OV 17		
provádí jednoduché konstrukce – přenesení úhlu, osa úhlu	OV 19		
používá jednotky velikosti úhlu a převody mezi nimi	OV 17	Jednotky velikosti úhlu	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
sčítá a odčítá úhly graficky i početně, graficky i početně násobí a dělí úhel dvěma	OV 17	Operace s úhly	
rozpozná útvary souměrné podle osy, určí osu souměrnosti, sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti	OV 22	Osová souměrnost	
charakterizuje osově souměrné útvary	OV 22		
třídí a popisuje trojúhelníky (rozdělení podle délky stran a velikosti vnitřních úhlů)	OV 16	Trojúhelník	
řeší úlohy s využitím vlastností trojúhelníků	OV 27		
sestrojí výšky a těžnice trojúhelníku, kružnici opsanou a vepsanou	OV 15	Výšky, těžnice, kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku	
sestrojí trojúhelník podle věty sss (provede rozbor úlohy a načrtne, popíše postup konstrukce), zná trojúhelníkovou nerovnost	OV 20	Konstrukce trojúhelníku	
pozná a popíše krychli a kvádr, načrtne a sestrojí síť, načrtne a sestrojí krychli a kvádr ve volném rovnoběžném promítání	OV 23 OV 26	Krychle a kvádr	Fyzika 6. třída – povrch a objem krychle a kvádru VV – prostorová představivost
odhaduje a vypočítá objem a povrch krychle a kvádru	OV 24	Povrch a objem kvádru	
používá a převádí jednotky délky, obsahu a objemu			
řeší aplikační geometrické úlohy na výpočet obsahu a obvodu rovinných útvarů (čtverec, obdélník, trojúhelník), povrchu a objemu těles (krychle, kvádr), při řešení úloh provede rozbor úlohy a načrtne, vyhodnotí reálnost výsledku	OV 27 OV 29	Komplexní úlohy	

MATEMATIKA**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
čte a zapíše celé číslo, rozliší číslo kladné a záporné, určí číslo opačné	OV 1	Celá čísla	
zobrazuje celá čísla na číselné ose a porovná je	OV 1		
provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení a dělení) v oboru celých čísel	OV 1		
určuje absolutní hodnotu celého čísla a uvede její praktický význam	OV 1		
krátí a rozšiřuje zlomky, zapíše zlomek v základním tvaru	OV 1	Nezáporné zlomky	
provádí početní operace se zlomky – sčítání, odčítání, násobení, dělení	OV 1		
upraví složený zlomek			
vyjádří racionální čísla více způsoby a vzájemně je převádí (zlomky, desetinná čísla)	OV 4	Racionální čísla	
zapíše periodické číslo a porovná ho s jinými čísly	OV 1		
zobrazuje racionální čísla na číselné ose a porovná je podle velikosti	OV 1		
určuje absolutní hodnotu racionálního čísla	OV 1		
používá pravidla pro zaokrouhlování racionálních čísel	OV 2		
sčítá, odčítá, násobí a dělí racionální čísla	OV 1		
aplikuje znalosti o racionálních číslech na jednoduchých úlohách z praxe	OV 2 OV 9	Slovní úlohy s racionálními čísly	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
určuje poměr dvou veličin	OV 4	Poměr	
dělí celek na části v daném poměru, změní číslo v daném poměru	OV 5	Zvětšení, zmenšení v poměru	
upravuje poměr rozšiřováním a krácením	OV 5		
vysvětlí, co znamená postupný a převrácený poměr, zapíše jej a upraví			
užívá dané měřítko při čtení map a při konstrukci jednoduchých plánek	OV 5	Měřítko mapy	Zeměpis – měřítko mapy
rozhodne, zda je daná závislost přímá či nepřímá úměrnost	OV 12	Přímá a nepřímá úměrnost	
čte hodnoty z grafu přímé a nepřímé úměrnosti, zakresluje body v pravouhlé soustavě souřadnic	OV 13		
řeší aplikační úlohy s využitím poměru a trojčlenky	OV 19	Trojčlenka	
vyjádří část celku procentem, desetinným číslem, zlomkem	OV 4	Procenta a jejich užití, promile	
rozlišuje a využívá pojmy procento, základ, počet procent, procentová část, promile	OV 4		
určí z textu úlohy, které z hodnot (počet procent, procentová část a základ) jsou zadány a které má vypočítat, provede výpočet	OV 6	Slovní úlohy s procenty	
řeší jednoduché úlohy z oblasti finanční matematiky (úrok)	OV 6	Finanční matematika, jednoduché úrokování	
aplikuje znalosti o poměrech, přímé a nepřímé úměrnosti a procentech při řešení úloh z praxe	OV 6 OV 9	Komplexní úlohy	Chemie, fyzika - výpočty

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
doplňuje a vytváří tabulky, orientuje se v nich	OV 10	Tabulky, grafy, diagramy	
orientuje se v sloupkových a kruhových diagramech	OV 11		
vyznačí bod v pravoúhlé soustavě souřadnic na základě zadaných souřadnic, zapíše souřadnice daného bodu	OV 13	Pravoúhlá soustava souřadnic	
využívá graf přímé a nepřímé úměrnosti při zpracování dat	OV 12	Přímá a nepřímá úměrnost	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
odhadne, zda jsou dva obrazce shodné, rozhodne o shodnosti pomocí průsvítky	OV 21	Shodnost	
použije věty sss, sus, usu při rozhodování o shodnosti trojúhelníků	OV 21		
sestrojí trojúhelníky s využitím vět sss, sus a usu, zapíše postup konstrukce	OV 21	Konstrukce trojúhelníků	
rozpozná útvary souměrné podle středu a podle osy souměrnosti, sestrojí obraz útvaru ve středové a v osové souměrnosti	OV 22	Středová a osová souměrnost	
třídí a popisuje čtyřúhelníky	OV 20	Čtyřúhelníky	
rozlišuje jednotlivé druhy rovnoběžníků a lichoběžníků, zná jejich vlastnosti	OV 20	Rovnoběžník Lichoběžník	
využívá vlastnosti čtyřúhelníků při řešení úloh	OV 27		
odhaduje a vypočítá obvod obecného čtyřúhelníku, rovnoběžníku a lichoběžníku	OV 18	Obvod čtyřúhelníku	
vypočítá obsah trojúhelníku, rovnoběžníku a lichoběžníku	OV 18	Obsah trojúhelníku, rovnoběžníku a lichoběžníku	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: sestrojí rovnoběžník a lichoběžník v jednoduchých případech	OV 20	Konstrukce rovnoběžníku a lichoběžníku	
rozlišuje pojmy rovina a prostor, správně používá pojmy podstava, hrana, stěna, vrchol, stěnová a tělesová úhlopříčka	OV 23	Hranol	VV – prostorová představivost
pozná kolmý hranol, určí jeho podstavy a plášť, načrtne a narýsuje jeho síť	OV 25 OV 26	Síť hranolu	
vypočítá povrch a objem hranolu	OV 24	Povrch a objem hranolu	
aplikuje získané znalosti při řešení úloh z praxe	OV 27	Slovní úlohy	

MATEMATIKA**8. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
rozlišuje pojmy umocňování a odmocňování	OV 1	Druhá mocnina a odmocnina	
odhaduje druhou mocninu a odmocninu a určuje je pomocí tabulek i kalkulačky			
ovládá pravidla pro umocňování a odmocňování zlomku a součinu dvou čísel	OV 1	Pravidla pro počítání s mocninami	
určuje hodnotu číselného výrazu s druhou mocninou a odmocninou	OV 1		
využívá geometrický význam druhé mocniny v praxi	OV 15		
zapisuje čísla v desítkové soustavě s užitím mocnin o základu 10	OV 1		
určuje mocniny s přirozeným mocnitelem a provádí operace s nimi	OV 1	Mocniny s přirozeným mocnitelem	
vysvětlí pojem proměnná, výraz s proměnnou, člen výrazu, jednočlen, mnohočlen, rovnost dvou výrazů	OV 7	Číselné výrazy, výrazy s proměnnými	
zapiše slovní text pomocí výrazů s proměnnými (a naopak), vypočte hodnotu výrazu pro dané hodnoty proměnných	OV 7		
zapisuje mnohočleny, sčítá, odčítá a násobí mnohočleny	OV 7	Mnohočleny	
upravuje mnohočleny na součin vytknutím před závorku, užívá vzorce pro druhou mocninu součtu a rozdílu jednočlenů a pro rozdíl druhých mocnin jednočlenů	OV 7		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav a provádí zkoušku dosazením	OV 8	Lineární rovnice	
využívá lineární rovnice s jednou neznámou při řešení slovních úloh	OV 9	Slovní úlohy řešené rovnicemi	
vyjádří neznámou ze vzorce	OV 8	Výpočet neznámé ze vzorce	Fyzika – výpočty pomocí vzorců
posoudí reálnost výsledku řešené slovní úlohy a ověří ho zkouškou	OV 9 OV 28		
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
vysvětlí pojmy odvěsna a přepona v pravoúhlém trojúhelníku	OV 15	Pythagorova věta a její využití v praxi	
používá Pythagorovu větu pro výpočet třetí strany pravoúhlého trojúhelníku	OV 15		
vypočítá délku hrany, tělesovou a stěnovou úhlopříčku krychle a kvádra	OV 15		
řeší praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty			
definuje a sestrojí kružnici a kruh, vysvětlí vztah mezi poloměrem a průměrem	OV 16 OV 20	Kružnice a kruh	
určí vzájemnou polohu kružnice a přímky (tečna, sečna, vnější přímka), vzájemnou polohu dvou kružnic (body dotyku) a narýsuje je	OV 16	Vzájemná poloha kružnice a přímky, vzájemná poloha dvou kružnic	
vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice pomocí vzorců	OV 18	Obvod a obsah kruhu	
využívá Thaletovu kružnici při řešení úloh, sestrojí tečnu ke kružnici z bodu vně kružnice	OV 15	Thaletova kružnice	
pomocí množiny všech bodů dané vlastnosti charakterizuje osu úhlu, osu úsečky a sestrojí je	OV 19	Množiny bodů v rovině	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
sestrojí trojúhelník s užitím výšky nebo těžnice	OV 20	Konstrukce trojúhelníků a čtyřúhelníků	
sestrojí rovnoběžník a lichoběžník s užitím výšky			
při řešení konstrukční úlohy provádí rozbor úlohy, načrtne, diskuzi o počtu řešení, zapisuje postup konstrukce s využitím matematické symboliky (případně ji kombinuje se slovním vyjádřením)	OV 20	Konstrukční úlohy	
načrtne válec a jeho síť, síť narýsuje	OV 23	Válec	
vypočítá povrch a objem válce	OV 24	Povrch a objem válce	
aplikuje znalosti při řešení úloh z praxe			

MATEMATIKA**9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
řeší soustavu dvou rovnic se dvěma neznámými metodou dosazovací a sčítací	OV 8	Soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	
využívá soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými při řešení úloh z praxe	OV 8	Slovní úlohy	
<i>určuje podmínky, za kterých má význam lomený výraz</i>		<i>Lomené výrazy</i>	
<i>krátí a rozšiřuje lomené výrazy, sčítá, odčítá, násobí a dělí lomené výrazy</i>			
<i>řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli</i>		<i>Rovnice s neznámou ve jmenovateli</i>	F – práce se vzorci
objasní a používá základní pojmy finanční matematiky (jistina, úroková míra, úrok, úrokovací doba, daň, inflace)	OV 6	Základy finanční matematiky	
vypočítá úrok z vkladu za jeden rok a daň z úroku	OV 6		
získá základní informace o půjčkách a úvěrech			
<i>zná podstatu složeného úročení a využívá ho při řešení jednoduchých úloh (jednorázové vklady, úvěry, spoření)</i>			
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
vysvětlí základní statistické pojmy (statistický soubor, statistická jednotka, statistický znak, statistické šetření) a používá je	OV 10	Základy statistiky – statistická šetření, diagramy, aritmetický průměr	
určí četnost, aritmetický průměr, modus, medián	OV 11		
provede jednoduché statistické šetření, zapíše jeho výsledky a zvolí vhodný diagram k jejich znázornění	OV 10 OV 11		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
rozhodne, zda je daná závislost mezi dvěma veličinami funkcí, uvede příklady z běžného života	OV 13 OV 14	Funkce	F – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný
určí definiční obor funkce, obor hodnot, funkční hodnotu	OV 13		
vyjádří lineární funkci, konstantní funkci, přímou a nepřímou úměrnost tabulkou, rovnicí, grafem	OV 13 OV 14	Lineární funkce a její speciální případy Nepřímá úměrnost	
<i>sestrojí graf kvadratické funkce</i>		<i>Kvadratická funkce</i>	
řeší graficky soustavu dvou lineárních funkcí se dvěma neznámými	OV 14	Grafické řešení soustavy lineárních funkcí	
využívá znalostí o funkcích k řešení praktických úloh			
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
rozlišuje shodné a podobné rovinné útvary	OV 21	Podobnost geometrických útvarů	
určí poměr podobnosti z rozměru útvaru a naopak (na základě poměru podobnosti určí rozměry útvarů)	OV 21		
využívá věty o podobnosti trojúhelníků (věta sss, uu, sus)	OV 21	Podobnost trojúhelníků	
sestrojí obrazec podobný danému při zvoleném poměru podobnosti	OV 21		
rozdělí úsečku v daném poměru			
objevuje a užívá podobnost v úlohách z praxe, užívá měřítko při práci s plány a mapami	OV 21	Využití podobnosti v praxi	
charakterizuje jehlan, kužel a kouli	OV 23	Jehlan, kužel	
odhaduje a vypočítá objem a povrch jehlanu a kužele	OV 24		
narýsuje síť jehlanu a kužele, vymodeluje tato tělesa	OV 25		
načrtne kužel a jehlan ve volném rovnoběžném promítání	OV 26		
vypočítá povrch a objem koule	OV 24	Koule	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: <i>popíše funkce sinus, kosinus, tangens a kotangens pomocí poměru stran v pravouhlém trojúhelníku</i>		<i>Goniometrické funkce</i>	
<i>určí pomocí tabulek a kalkulačky hodnotu goniometrické funkce pro danou velikost ostrého úhlu a také obráceně</i>			
<i>užívá goniometrické funkce při řešení pravouhlého trojúhelníku</i>			
<i>aplikuje postupy s výpočty pomocí goniometrických funkcí na slovní úlohy s praktickými náměty</i>			
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
řeší úlohy různým způsobem, zdůvodní optimální řešení	OV 28	Optimalizace řešení úloh	
řeší úlohy na prostorovou představivost s využitím poznatků a dovedností z jiných tematických a vzdělávacích oblastí	OV 29	Aplikovaná matematika	

Učivo psané kurzivou je nepovinné, protože je ale základem algebry a nezbytným východiskem pro další vzdělávání žáků na všech typech středních škol, bude v orientační a informační formě zařazováno do výuky, v rozsahu podle úrovně konkrétní třídy na základě rozhodnutí vyučujícího.

5.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE INFORMATIKA - 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět je v 5. ročníku dotován jednou hodinou týdně. Žáci jsou podle aktuálních potřeb rozděleni do skupin s tím, že každý žák pracuje na svém počítači. Vyučování probíhá ve specializované učebně informatiky s využitím interaktivní tabule.

Cílem vyučovacího předmětu Informatika je rozvoj uživatelských dovedností žáků a zajištění minimálního standardu počítačově gramotného žáka.

Základní myšlenkou předmětu je *Učíme na počítačích, neučíme počítače.*

Žáci se seznamují s programy v operačním systému Microsoft Windows 7. Žáci jsou vedeni k pochopení principu práce na počítači, ne k prostému pamatování postupů. Je zde snaha rozvíjet kreativitu a podporovat různé nadání žáků. Výuka je vedena v co největší míře jako samostatné procvičování a hledání správných postupů.

V 5. ročníku se žáci seznamují s počítačem a jeho ovládáním, učí se pracovat s informacemi, seznamují se se základy správné komunikace a učí se základům práce s textovým editorem.

Do obsahu vyučovacího předmětu Informační a komunikační technologie je integrováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova, tematický okruh osobnostní rozvoj (kreativita).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem
- učíme žáky vyhledávat, třídit, kriticky hodnotit a v praxi využívat informace – práce s Internetem
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- vedeme žáky k sebehodnocení
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém, hledat různá řešení, obhájit rozhodnutí
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat své řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti a dovednosti)
- učíme žáky vyhledávat a ověřovat informace potřebné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- učíme žáky vhodně využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
  - představujeme žákům globální informační síť jako nástroj prosazování a upevňování občanských svobod
  - seznamujeme žáky s vazbami na legislativu a obecnými morálními zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla, ...)
- a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- seznamujeme žáky s pravidly bezpečného a účinného používání informačních a komunikačních technologií

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM**

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

1. využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
2. respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
3. chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

4. při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
5. vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
6. komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

žák

7. pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Informatika****5. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
respektuje pravidla bezpečné práce s počítačem	OV 2	pravidla práce s počítačem	
využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie	OV 1	ovládání počítače popis součástí tisk dokumentů orientace na klávesnici	
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	OV 3	souborová struktura počítače rozdíl mezi souborem a složkou druhy souborů práce se sítí ukládání na svůj a sdílený adresář kopírování a mazání souborů a složek	
respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady	OV 2	virové nebezpečí legálnost software	
při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty	OV 4	práce se školní www stránkou ovládání internetového prohlížeče společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací) bezpečnost práce na internetu	
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	OV 5	využití vyhledávačů metody a nástroje vyhledávání informací vyhledávání knih v knihovně práce s programem Bakaláři z pohledu žáka	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	OV 6	zřízení a údržba emailové adresy na veřejném serveru odesílání a příjem emailu včetně přílohy další způsoby komunikace (chat, ICQ, Skype, SMS, Facebook)	
pracuje s obrázkem v grafickém editoru	OV 7	tvorba a základní úprava rastrových obrázků	OSV- osobnostní rozvoj - kreativita
pracuje s textem a obrázkem v textovém editoru	OV 7	základní ovládání programu práce se souborem, otevření, zavření, uložení a tisk dokumentu psaní a mazání textu formát písma, odstavce vkládání a základní úprava obrázků kopírování textu a obrázků práce s více otevřenými dokumenty kopírování a úprava textů z Internetu základní typografická pravidla	

5.8. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE INFORMATIKA - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět je v 6., 7. a 8. ročníku dotován jednou hodinou týdně. Žáci jsou podle aktuálních potřeb rozděleni do skupin s tím, že každý žák pracuje na svém počítači. Vyučování probíhá ve specializované učebně informatiky s využitím interaktivní tabule.

Cílem vyučovacího předmětu Informatika je rozvoj uživatelských dovedností žáků a zajištění minimálního standardu počítačově gramotného žáka. Tento vyučovací předmět navazuje na cíle a obsah vyučovacího předmětu Informatika, který je vyučován na 1. stupni.

Základní myšlenkou předmětu je *Učíme na počítačích, neučíme počítače.*

Žáci se seznamují s programy v operačním systému Microsoft Windows 7. Žáci jsou vedeni k pochopení principu práce na počítači, ne k prostému pamatování postupů. Je zde snaha rozvíjet kreativitu a podporovat různé nadání žáků. Výuka je vedena v co největší míře jako samostatné procvičování a hledání správných postupů.

V 6. ročníku žáci upevňují své dovednosti a rozvíjejí dovednosti práce v textovém editoru a práci s informacemi. Jako doplňkový program je zařazena tvorba vektorové grafiky. V 7. ročníku se žáci naučí tvořit prezentace a věnují se práci s rastrovou grafikou. V 8. ročníku se žáci převážně zaměřují na tabulkový kalkulátor, jako doplňkový program je zařazena práce s multimédií. Průběžně (převážně v 6. a 7. ročníku) jsou naplňovány výstupy týkající se práce s informacemi.

Do obsahu vyučovacího předmětu Informatika jsou integrována průřezová témata Osobnostní a sociální výchova - osobnostní rozvoj (kreativita) a Mediální výchova - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem
- učíme žáky vyhledávat, třídit, kriticky hodnotit a v praxi využívat informace – práce s Internetem
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- vedeme žáky k sebehodnocení
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém, hledat různá řešení, obhájit rozhodnutí
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat své řešení s řešeními ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti a dovednosti)
- učíme žáky vyhledávat a ověřovat informace potřebné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- učíme žáky vhodně využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- představujeme žákům globální informační síť jako nástroj prosazování a upevňování občanských svobod
- seznamujeme žáky s vazbami na legislativu a obecnými morálními zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla, ...) a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady a využít je při volbě budoucí profese
- učíme žáky využívat informační a komunikační technologie k vlastnímu rozvoji a při přípravě na budoucí povolání
- seznamujeme žáky s pravidly bezpečného a účinného používání informačních a komunikačních technologií

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE**

Očekávané výstupy

žák

1. ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy

žák

2. ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
3. uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
4. pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
5. používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
6. zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Informatika****6. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ovládá práci s textovým editorem a využívá vhodných aplikací	OV 2	opakování formátu písma a odstavce odrážky a číslování práce s grafickými objekty v textovém editoru tvorba tabulek v textovém editoru práce v alternativním textovém editoru	
uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	OV 3	typografická pravidla umístění prvků na stránce	
ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	OV 1	vyhledávání informací v síti Internet portály státní správy a veřejných vzdělávacích institucí, osobní www stránky sociální sítě blogy	
pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví	OV 4	autorský zákon používání zdrojů informací	
používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji	OV 5	posuzování různých zdrojů informací	MV - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - různé typy sdělení
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové formě	OV 6	využití nabytých znalostí při práci na zadané téma	OSV- osobnostní rozvoj, kreativita - tvůrčí využívání ICT

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ovládá práci s vektorovým grafickým programem	OV 2	základní objekty obrysy a výplně kreslení pomocí různých nástrojů základní vektorová grafika v praxi	
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace ve vektorovém grafickém programu	OV 6	využití nabytých znalostí při práci na zadané téma	

Informatika**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ovládá práci s prezentačním programem	OV 2	základní postupy vytvoření prezentace, struktura prezentace práce se snímky – rozložení a pozadí snímků formátování textu na snímcích kreslení, práce s obrázky, objekty, zvuky a videem v prezentacích tabulky a grafy v prezentacích přechody snímků animace časování prezentace tvorba prezentace	
ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	OV 1	vyhledávání informací v síti Internet	
pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví	OV 4	používání zdrojů informací	
používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji	OV 5	posuzování různých zdrojů informací	
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v multimediální formě	OV 6	využití nabytých znalostí při práci na zadané téma	OSV- osobnostní rozvoj - kreativita
ovládá základní práci s rastrovým grafickým programem	OV 2	základní úpravy fotografií výběry vrstvy tvorba jednoduchých koláží	
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v rastrovém grafickém programu	OV 6	využití nabytých znalostí při práci na zadané téma	OSV - osobnostní rozvoj - kreativita

Informatika**8. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ovládá práci s tabulkovým kalkulátorem	OV 2	tvorba tabulky a její grafická úprava charakter dat zadávaných do tabulky formát buněk kopírování, přesuny základní funkce výpočty v tabulce (použití výrazů s matematickými operátory a automatického součtu, absolutní a relativní adresa, kopírování výpočtů s absolutním a relativním adresováním) úpravy tabulek (tvorba tabulek s výpočty a grafickou úpravou, vazby mezi tabulkami na jednom listu a na více listech) funkce – základní matematické, textové funkce, funkce data a času tvorba grafů (typy grafů; úprava a použití grafů)	
zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v tabulkovém kalkulátoru	OV 6	využití nabytých znalostí při práci na zadané téma	OSV - osobnostní rozvoj - kreativita

5.9. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Prvouka je součástí vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět*. Vyučuje se na 1. stupni ZŠ v 1. - 3. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Ve 4. a 5. ročníku na něj navazují předměty Vlastivěda a Přírodověda.

Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Na naší škole byla minimální časová dotace věnovaná této vzdělávací oblasti posílena o 2 vyučovací hodiny. Komplexní vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie a současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Vzdělávání v této oblasti rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří si tak prvotní a ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek a krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko pro budoucnost. Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobu jednání a rozhodování. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních a režimových návyků.

Vzdělávací obsah předmětu Prvouka je členěn do pěti tematických okruhů.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci a ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové a zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí

soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v čase a dějích. Poznávají, jak a proč se měří čas, seznamují se s časovou posloupností. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tomto tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl život. Seznamují se s velkou rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k uvědomění si, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně pak obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, využívat a hodnotit svá pozorování, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* poznávají žáci především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a během svého života mění, co je pro člověka vhodné či ne z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů, apod. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci, první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka.

Předmět Prvouka přispívá k realizaci zejména těchto průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova – sebepoznání a sebepojetí (tělo, chování, vztahy, hodnoty, učení, sebeovládání) organizace času, hledání pomoci při potížích, vzájemné poznávání ve skupině
- Výchova demokratického občana – život místní komunity, spolupráce školy s institucemi v obci (konkrétní akce v průběhu školního roku)
- Multikulturní výchova – v rámci tematického okruhu Lidé kolem nás: udržování tolerantních vztahů, respektování individuálních zvláštností, spolupráce s jinými lidmi. lidská solidarita, základní morální normy, pravidla slušného chování
- Environmentální výchova – v rámci tematického okruhu rozmanitost přírody – přírodní společenství (ekosystémy), základní podmínky života, vztah člověka k životnímu prostředí (zdravý životní styl)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnosti, porozumění učiva a k práci s informacemi
- učíme žáky využívat získané vědomosti a dovednosti v praxi
- podporujeme u žáků sebedůvěru v jejich schopnosti
- vedeme žáky k sebehodnocení a poučení se z vlastních chyb

- motivujeme žáky k celoživotnímu vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k utváření si vlastního úsudku, k samostatnosti při řešení problému, poučení se z něj a k odpovědnosti za svá rozhodnutí
- vedeme žáky k aktivitě ve všech fázích činností a zapojujeme je do učení problémových situací

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke zvyšování kulturní úrovně komunikace (pravidla slušného chování, vystupování) a umění naslouchat druhým
- učíme žáky schopnosti otevřeně formulovat, vyjadřovat a obhajovat své názory

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci a respektování společně dohodnutých pravidel
- vedeme žáky k sebeovládání a vzájemnému respektu, úctě, ohleduplnosti, umět vyslechnout názor ostatních a poučit se z něj
- učíme žáky nést odpovědnost za své chování, mít úctu k vlastní osobě i ke druhým
- snažíme se kvalitně zapojit do výuky děti se SVP i děti mimořádně nadané

Kompetence občanská

- vedeme žáky k čestnému a přímému jednání a k odpovědnosti za svůj život a zdraví
- vedeme žáky k respektování individuality druhého, tradic, kulturního a historického dědictví
- učíme žáky nést zodpovědnost za své chování, mít úctu k vlastní osobě i ke druhým
- seznamujeme žáky se základními společenskými principy (mravní a společenské normy a zákony)

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu a respektu k vlastní práci i ostatních, k objektivnímu sebehodnocení
- motivujeme žáky k dalšímu vzdělávání
- učíme žáky využívat získané znalosti, dovednosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje osobnosti a své přípravy na budoucnost
- seznamujeme žáky s různými obory lidské činnosti, jejich výsledky a s využitím v praktickém životě
- vedeme žáky přistupovat k výsledkům práce nejen z hlediska kvality, funkčnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví a ochrany životního prostředí

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy

žák

1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
4. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
5. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
6. rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli

7. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
8. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
9. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy

žák

10. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
11. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
12. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
13. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
14. rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
15. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
16. orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích
17. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy

žák

18. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
19. pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
20. uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
21. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
22. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
23. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
24. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
25. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

26. pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

27. roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
28. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
29. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
30. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
31. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
32. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
33. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
34. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

35. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
36. dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
37. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
38. uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
39. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
40. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
41. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
42. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
43. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
44. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
45. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
46. ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
47. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Prvouka****1. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
popíše místo, kde se nachází škola	OV1	obec a škola	
pojmenuje místnosti ve škole a popíše věci ve třídě	OV1	místnosti ve škole	
LIDÉ KOLEM NÁS			
pojmenuje jednotlivé členy rodiny, vyznačí jejich role v rodině	OV10	rodina, role v rodině	MKV – lidské vztahy
pojmenuje povolání	OV11	povolání	
uvede příklady správného chování ve třídě	OV12	chování	MKV – lidské vztahy: tolerance, solidarita, slušné chování
LIDÉ A ČAS			
určí celou hodinu	OV18	určování času	
vyjmenuje dny v týdnu, měsíce, roční období	OV18	kalendářní rok	
popíše svoje postavení v rodině, jak pomáhá	OV20	rodina	
pojmenuje svátky	OV20	svátek, narozeniny	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
seznámí se se základními značkami počasí podle ročního období	OV26	základní meteorologické značky	
pojmenuje základní změny přírody v jednotlivých ročních obdobích	OV26	proměny přírody	
pojmenuje stromy, rozdělí je na listnaté a jehličnaté	OV27	stromy, druhy stromů	
rozlišuje ovoce a zeleninu	OV27	ovoce a zelenina	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ROZMANITOST PŘÍRODY			
pojmenuje nářadí	OV27	nářadí	
pojmenuje jednotlivé části stromu a byliny	OV27	části stromu, byliny	
popíše stavbu těla některých živočichů	OV27	stavba těla živočichů	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
seznámí se s pojmem zimní sporty a pojmenuje je	OV35	zimní sporty	
pojmenuje jednotlivé části lidského těla	OV35	lidské tělo, části lidského těla	
popíše, jak pečuje o osobní hygienu	OV35	osobní hygiena	
seznámí se s principy zdravé výživy	OV35	výživa	
uvede příklady, jak postupovat při setkání s cizími lidmi	OV37	práva a povinnosti, osobní bezpečí	
popíše bezpečné chování v krizové situaci (šikana, týrání, sexuální zneužívání, drogy),	OV37	krizová situace, osobní bezpečí	
identifikuje základní dopravní značky	OV38	dopravní značky	
popíše cestu do školy	OV38	dopravní výchova	
uvede příklady bezpečného chování na vozovce	OV38	dopravní výchova	
roztřídí dopravní prostředky, které se pohybují ve vzduchu, ve vodě, po silnici, po kolejích	OV38	dopravní prostředky	
umí přivolat pomoc	OV39	první pomoc	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova – sebepoznání a sebepojetí (tělo, chování, vztahy, hodnoty, učení, sebeovládání) organizace času, hledání pomoci při potížích, vzájemné poznávání ve skupině.

Prvouka

2. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
popíše svoji školu a okolí	OV1	škola a okolí	
vysvětlí vlastními slovy, k čemu slouží jednotlivé místnosti ve škole	OV1	místnosti ve škole	
seznámí se s pojmy domov, obec, vesnice, město	OV2	domov, obec, vesnice, město	
seznámí se s pojmem vlast, hlavní město	OV2	vlast, hlavní město	
LIDÉ KOLEM NÁS			
identifikuje a pojmenuje jednotlivé členy rodiny	OV10	rodina	MKV – lidské vztahy
popíše jednotlivá zaměstnání lidí	OV11	zaměstnání	
uvede příklady slušného chování ve škole	OV12	chování ve třídě a škole	MKV – lidské vztahy: slušné chování (základní morální normy)
LIDÉ A ČAS			
dokáže určit čtvrt, půl, tři čtvrtě a celou hodinu, orientuje se v čase podle hodin	OV18	orientace v čase, hodiny	
řadí jednotlivé měsíce k ročním obdobím	OV18	měsíce a roční období	
správně používá výrazy související s minulostí, přítomností a budoucností	OV18	minulost, přítomnost, budoucnost	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
popíše podzimní rovnodennost, zimní slunovrat, jarní rovnodennost, letní slunovrat	OV26	rovnodennost, slunovrat	
popíše základní změny přírody v jednotlivých ročních obdobích	OV26	proměny přírody	
rozdělí některé ptáky do skupin	OV27	ptáci stěhovaví a stálí	
rozčlení hospodářská zvířata do kategorií	OV27	hospodářská zvířata	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ROZMANITOST PŘÍRODY			
roztřídí rostliny a živočichy do jednotlivých přírodních společenství	OV27	přírodní společenství - louka, pole	EMV – Ekosystémy
roztřídí rostliny a živočichy do jednotlivých přírodních společenství	OV27	přírodní společenství - les	EMV – Ekosystémy
roztřídí rostliny a živočichy do jednotlivých přírodních společenství	OV27	přírodní společenství - voda	EMV – Ekosystémy
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
popíše jednotlivé části lidského těla	OV35	člověk	
vyznačí na obrázku vnitřní orgány lidského těla	OV35	vnitřní orgány lidského těla	
vyznačí na obrázku části kostry lidského těla	OV35	kostra	
zdůvodní význam hygieny a čistoty	OV35	osobní hygiena	
vysvětlí význam zdravé výživy pro život člověka	OV35	potraviny, výživa	
seznámí se s lidskými smysly	OV35	smysly	
roztřídí pojmy na nemoci a úrazy	OV35	nemoc, úraz	
uvede příklady, jak postupovat při setkání s cizími lidmi	OV37	práva a povinnosti, osobní bezpečí	
popíše bezpečné chování v krizové situaci (šikana, týrání, sexuální zneužívání, drogy),	OV37	krizová situace, osobní bezpečí	
pojmenuje základní dopravní značky	OV38	dopravní značky	
popíše bezpečné chování při cestě do školy	OV38	dopravní výchova	
pojmenuje dopravní prostředky, které se pohybují ve vzduchu, ve vodě, po silnici, po kolejích	OV38	dopravní prostředky	
umí vyhledat pomoc	OV39	první pomoc	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova – sebepoznání a sebepojetí (tělo, chování, vztahy, hodnoty, učení, sebeovládání) organizace času, hledání pomoci při potížích, vzájemné poznávání ve skupině.

Prvouka

3. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
definuje pojem škola	OV1	škola	VDO – občanská společnost a škola (spolupráce školy s institucemi v obci – konkrétní aktuální příklady)
rozliší pojmy vesnice, město, region a uvede jejich charakteristiku	OV2	vesnice, město, region	VDO – občanská společnost a škola (formy participace žáků na životě místní komunity)
ukáže na mapě hranice České republiky a vyjmenuje sousedící státy	OV2	ČR, hranice, sousedící státy	
vyjádří vlastními slovy, co je to domov a uvede adresu svého bydliště	OV1	domov, adresa	
popíše místo, kde se nachází jeho bydliště	OV1	bydliště, popis místa	
popíše svůj domov, místnosti	OV1	domov a rodina	
nakreslí směrovou růžici a doplní do ní zkratky hlavních i vedlejších světových stran	OV1	světové strany, směrová růžice	
umí v mapě číst značky důležitých míst (zdravotnická zařízení, policie, pošta, památka, kulturní zařízení)	OV3	mapa, značky na mapě	
dokáže určit typy krajiny a popíše její využití	OV3	typy krajiny	
LIDÉ KOLEM NÁS			
vyjmenuje členy své rodiny a určí příbuzenské vztahy	OV10	příbuzenské vztahy v rodině	MKV – lidské vztahy
roztřídí dané profese podle hlavní náplně: práce duševní nebo fyzická	OV11	profese, druhy práce	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
LIDÉ KOLEM NÁS			
definiuje pravidla chování ve škole i mimo školu	OV12	pravidla chování	MKV – lidské vztahy: slušné chování (základní morální normy)
rozliší kladné a záporné povahové vlastnosti	OV12	povaha a povahové vlastnosti	MKV – kulturní diference: jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky; lidské vztahy – tolerance, empatie, boj proti předsudkům
LIDÉ A ČAS			
pozná měřidla času a vyjmenuje jednotky času	OV18	měření času, jednotky času	
rozliší roční období	OV18	roční období	
vyjádří vlastními slovy, co je minulost, přítomnost a budoucnost	OV18	časový řád, jak žili lidé dříve	
uvede příklady stavebních památek, starých lidových zvyků, tradic, řemesel	OV19	stavební památka, lidový zvyk, tradice, řemesla	
popíše, jak tráví svůj volný čas	OV20	volný čas	
umí správně telefonovat a zná nejdůležitější telefonní čísla	OV20	telefonování, důležitá telefonní čísla	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
rozliší součásti živé a neživé přírody	OV26	živá a neživá příroda	
vyjmenuje základní podmínky pro život na Zemi	OV26	podmínky života na Zemi	EMV – základní podmínky života
vysvětlí význam Slunce pro živé organizmy na Zemi	OV26	Slunce	
zobecní pojem živá příroda	OV26	živá příroda	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ROZMANITOST PŘÍRODY			
rozliší termíny přírodnina, surovina, výrobek, uvede příklady výrobků	OV27	přírodnina, surovina, výrobek	
vyjmenuje součásti živé přírody	OV27	součásti živé přírody	
popíše části kvetoucích rostlin	OV27	části rostlin	
uvede společné znaky živočichů	OV27	znaky živočichů	
zařadí různé živočichy mezi obratlovce a bezobratlé	OV27	obratlovci, bezobratlí	
popíše vnější stavbu těla ryb, obojživelníků, plazů a savců,	OV27	stavba těla	
popíše počasí v oblasti mírného podnebného pásma	OV27	počasí, podnebí	
uvede příklady rostlin a živočichů nacházejících se v okolí školy	OV27	práce v terénu	
podle obrázků popíše další společenství (na louce, na poli, v lese, v horách),	OV27	přírodní společenství - hory atd.	
zná pravidla způsobu třídění odpadu	OV28	odpad, třídění odpadu	
uvede příklady ochrany životního prostředí	OV28	životní prostředí, ochrana životního prostředí	
pozná a měří jednotky délky, hmotnosti a objemu	OV28	jednotky délky, hmotnosti, objemu	Matematika
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
popíše potřeby člověka, vysvětlí, jak se projevují	OV35	lidské potřeby	
pojmenuje vývojové etapy člověka	OV35	vývojové etapy člověka	
pojmenuje základní části lidského těla	OV35	kostra, orgány lidského těla	
uvede příklady, jak postupovat při setkání s cizími lidmi	OV37	práva a povinnosti, osobní bezpečí	
popíše bezpečné chování v krizové situaci (šikana, týrání, sexuální zneužívání, drogy),	OV37	krizová situace, osobní bezpečí	
pozná některé dopravní značky a popíše správné jednání při různých dopravních situacích	OV38	dopravní situace	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
vyjmenuje různé druhy dopravních prostředků	OV38	dopravní prostředky	
dokáže správně reagovat při nácviu situace hromadného ohrožení	OV39	mimořádná událost	
pozná zásady zdravého způsobu života: hygiena, sport, zdravý jídelníček	OV36	zdravý způsob života	EMV – vztah člověka a prostředí: životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady)
umí předcházet nemocem a úrazům a provést základní ošetření drobných poranění základní ošetření drobných poranění	OV36	prevence, první pomoc	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova – sebepoznání a sebepojetí (tělo, chování, vztahy, hodnoty, učení, sebeovládání) organizace času, hledání pomoci při potížích, vzájemné poznávání ve skupině.

5.10. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Přírodověda se na naší škole vyučuje jako samostatný předmět ve 4. a 5. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídě, někdy ale též přímo v přírodě.

Ve 4. a 5. ročníku se tento předmět společně s předmětem Vlastivěda podílí na vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět, což je jediná vzdělávací oblast RV ZV koncipovaná pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Výuka v předmětu Přírodověda (stejně jako výuka Vlastivědy) bezprostředně navazuje na výuku Prvouky v 1. období základního vzdělávání, tj. v 1. – 3. ročníku. Na 2. stupni pak naopak na Přírodovědu navazuje výuka Přírodopisu v 6. – 9. ročníku a výuka předmětu Výchova ke zdraví v 6. ročníku.

Vyučovací předmět Přírodověda rozvíjí poznání žáků zejména v tematických okruzích Rozmanitost přírody, Lidé kolem nás a Člověk a jeho zdraví.

Hlavním cílem tohoto předmětu je naučit žáka objevovat a poznávat rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody, vést ho k ochraně přírody, k zamyšlení, jak může každý z nás přispět ke zlepšení životního prostředí (základní seznámení s globálními problémy). Předmět Přírodověda dále přispívá k osvojení a upevnění si základů vhodného chování a jednání mezi lidmi. V neposlední řadě pak umožňuje žákům poznat sám sebe jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby, a uvědomit si svou odpovědnost za vlastní zdraví i bezpečnost, ale i za zdraví a bezpečnost jiných lidí.

Předmět Přírodověda přispívá k realizaci těchto průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova – evoluce lidského chování, lidské komunikace, vztah k přírodnímu prostředí
- Environmentální výchova – pochopení základních přírodních zákonitostí a podmínek života, tematika ekosystémů, postavení člověka v přírodě, získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie, utváření zdravého životního stylu

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem (učebnice, atlasy, encyklopedie)
- učíme žáky samostatně vyhledávat a třídit informace
- vedeme žáky k samostatným činnostem, které napomáhají k osvojení poznatků i k vytváření dovedností
- učíme žáky užívat správnou terminologii

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k využívání dřívějších poznatků a získávání nových podnětů pro řešení problémových úloh.
- učíme žáky rozeznat problém, přemýšlet o něm, hledat informace pro jeho řešení
- učíme žáky ověřovat si správnost řešení a závěr splněného úkolu obhájit

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke srozumitelnému a souvislému projevu.
- poskytujeme žákům různé příležitosti pro nácvik souvislejších projevů: připravují si krátká sdělení (referáty) o zajímavostech získaných četbou, sledováním přírodovědných filmů nebo vlastním pozorováním
- podporujeme diskusi

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách a ve dvojicích (především u praktických úloh)
- vedeme žáky ke vzájemné pomoci, k uplatnění vlastních znalostí a dovedností, učíme je dohodnout se společně na konečném řešení a vypracování závěru.

Kompetence občanské

- volíme témata, která přispívají k vytváření správných postojů k sobě i k okolí
- upozorňujeme žáky na ohrožené druhy živočichů a rostlin, na nutnost chránit přírodní a kulturní dědictví
- poučujeme žáky o nebezpečném vlivu některých rostlin a živočichů na naše zdraví
- vyzýváme žáky ke správnému chování ke všem živým organismům, vedeme je k uvědomění si jejich významu pro vytváření krajiny a životní prostředí

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k vytváření správných hygienických nároků při práci s živými přírodninami
- učíme žáky zacházet s pozorovanými přírodninami při práci šetrně – neporušovat zásady ochrany přírody

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**MÍSTO, KDE ŽIJEME**

Očekávané výstupy

žák

1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
4. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
5. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
6. rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
7. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
8. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

9. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy

žák

10. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
11. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
12. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
13. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
14. rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
15. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
16. orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích
17. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy

žák

18. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
19. pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
20. uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
21. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
22. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
23. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
24. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
25. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

26. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
27. roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
28. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
29. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka

30. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
31. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přízpůsobení organismů prostředí
32. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
33. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
34. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

35. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
36. dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
37. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
38. uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
39. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
40. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
41. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
42. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
43. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
44. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
45. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
46. ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
47. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Přírodověda****4. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
ROZMANITOST PŘÍRODY			
objevuje prvky živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	OV 29	nerosty, horniny, jejich využití půda, vznik, zvětrávání, význam voda, vzduch, koloběh vody látky a jejich vlastnosti společenstva přírody rostliny, houby, živočichové kulturní plodiny ochrana přírody	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	OV 31	charakteristika – les, louka, voda, pole pozorování živočichů a rostlin – název u vybraných živočichů – stavba, výživa, průběh a způsob života	EMV - Ekosystémy
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou mít vliv na životní prostředí	OV 33	ochrana životního prostředí, likvidace odpadu, aktivní zapojení - třídění odpadu	EMV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	OV 34	měření: teplota, délka, hmotnost, čas	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák			
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události	OV 43	situace hromadného ohrožení živelné pohromy a katastrofy, příklady telefonní čísla tísňového volání, evakuace, evakuační zavazadlo osobní bezpečí – pravidla silničního provozu	
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	OV 44	poznatky o návykových látkách škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu	
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	OV 45	zásady zdravé výživy, zdravý životní styl režim dne péče o zdraví	
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	OV 46	první pomoc obsah lékárničky důležitá telefonní čísla	

Pozn. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova, zejména tematických okruhů evoluce lidského chování, lidské komunikace, vztah k přírodnímu prostředí.

Přírodověda

5. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
LIDÉ KOLEM NÁS			
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	OV 15	osobní bezpečnost soužití lidí příklady protiprávního jednání, nesnášenlivosti mezi lidmi, diskuse	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	OV 17	globální problémy, problémy životního prostředí	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	OV 30	základní podmínky života postavení Země ve vesmíru význam Slunce pro život rozdíl mezi planetou a hvězdou střídání dne a noci, ročních období magnetická a gravitační síla Sluneční soustava, planety	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	OV 31	základní poznatky o rostlinách a živočiších z celého světa podnebné pásy	
vysvětlí pojem potravní řetězec a uvede příklad		potravní řetězec	
zjišťuje propojenost prvků živé i neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	OV 29	nerosty, horniny energetické suroviny půda	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ROZMANITOST PŘÍRODY			
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	OV 32	pozorování, zápis práce s atlasem, encyklopedií	
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	OV 33	ekologické problémy, ochrana životního prostředí živelné pohromy sdělovací prostředky	EMV – Vztah člověka a prostředí (životní styl – spotřeba věcí, energie, odpady; prostředí a zdraví; aktuální ekologické problémy)
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	OV 34	základní poznatky o využití el. energie jednoduchý el. obvod zdroje el. energie el. spotřebiče, pravidla, bezpečná práce při manipulaci s nimi	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	OV 40	lidské tělo – části, důležité lidské orgány, základní funkce orgánových soustav	
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	OV 41	pojmy rodičovství a partnerství, základy sexuální výchovy	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	OV 42	význam sportování, odpočinku, zásady péče o zdraví	
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	OV 44	poznatky o návykových látkách, škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, nebezpečí závislosti na hracích automatech a počítačích	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události	OV 43	význam pojmů terorismus, rasismus, kázeň, dodržování pokynů v případě obecného ohrožení, mimořádné události	
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	OV 45	pravidla zdravého způsobu života a prevence/zdravá strava, denní a pitný režim, prevence nemocí/ bezpečné chování v silničním provozu, rozlišuje krizové situace – šikana, týrání, sexuální zneužívání	
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	OV 46	ošetření běžných poranění, první pomoc	
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	OV 47	rozlišování biologických a psychických změn v dospívání	

Pozn. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova, zejména tematických okruhů evoluce lidského chování, lidské komunikace, vztah k přírodnímu prostředí.

5.11. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Vlastivěda je vyučován ve 4. a 5. ročníku a s časovou dotací 2 vyučovací hodiny týdně.

Vyučovací předmět Vlastivěda je - podobně jako Prvouka a Přírodověda - součástí vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět*. Výuka Vlastivědy navazuje na elementární znalosti, které žáci získali v předmětu Prvouka v 1. - 3. ročníku. Zároveň tvoří základy pro vyučovací předměty Dějepis a Zeměpis, které se vyučují na druhém stupni.

V předmětu Vlastivěda získávají žáci základní poznatky a vědomosti o místní krajině, místní oblasti a vytvářejí si tak ucelenou představu o České republice, o jejích jednotlivých oblastech, sousedních státech i dalších státech Evropy. Učí se pracovat s plánem, náčrtem a mapou. V žácích přirozeným způsobem probouzíme vztah k místu jejich bydliště, k naší zemi i k ostatním státům Evropy. Výuka zahrnuje také praktické dovednosti: práce s mapou a orientace v prostoru. Dále se žáci učí orientovat se v dějích a v čase. Utvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v sousedství jejich vlasti. V neposlední řadě vede výuka Vlastivědy k uvědomění si významu a podstaty tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Žáci se seznamují se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).

Výuka Vlastivědy přispívá zejména k realizaci následujících průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova: poznávání lidí, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje a praktická etika
- Výchova demokratického občana: ČR – demokratický stát
- Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech: naše vlast a Evropa, Evropa a svět, sousední státy, ČR jako součást společenství evropských států
- Environmentální výchova: lidské aktivity a problémy životního prostředí (ochrana přírody); vztah člověka k prostředí (vybrané aktuální ekologické problémy)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky užívat obecné termíny, symboly a znaky z vlastivědy
- vedeme žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací a jejich propojování
- učíme žáky využívat získané vědomosti a dovednosti v praxi
- podporujeme u žáků sebedůvěru v jejich schopnosti
- vedeme žáky k sebehodnocení a poučení se z vlastních chyb
- motivujeme žáky k celoživotnímu vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učíme je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- ukazujeme žákům různé druhy informací, které mohou vést k řešení problémů, vedeme je k jejich ověřování a srovnávání
- umožňujeme žákům vyjadřovat závěry svých pozorování a obhajovat je
- vedeme žáky k utváření si vlastního úsudku, k samostatnosti při řešení problému, poučení se z něj a k odpovědnosti za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme u žáků dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost a historické události
- seznamujeme žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech (kroniky, encyklopedie, internet, výukové programy, ...)
- upozorňujeme na využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků
- vedeme žáky ke zvyšování kulturní úrovně komunikace (pravidla slušného chování, vystupování) a umění naslouchat druhým
- učíme žáky schopnosti otevřeně formulovat, vyjadřovat a obhajovat své názory

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací vlastivědného charakteru
- předkládáme žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vedeme je k jejich dodržování
- individuálním přístupem budujeme sebedůvěru žáka
- nabízíme žákům přiměřeně náročné úkoly, aby dosahovali pocitu sebeuspokojení
- vedeme žáky ke spolupráci a respektování společně dohodnutých pravidel
- vedeme žáky k sebeovládání a vzájemnému respektu, úctě, ohleduplnosti, učíme je vyslechnout názor ostatních a poučit se z něj
- učíme žáky nést odpovědnost za své chování, mít úctu k vlastní osobě i ke druhým
- snažíme se kvalitně zapojit do výuky děti se SVP i děti mimořádně nadané

Kompetence občanská

- na základě příkladů z historie vedeme žáky k respektování druhých lidí
- vedeme žáky k respektování, pochopení a chránění našich tradic a kulturního i historického dědictví
- učíme žáky nést zodpovědnost za své chování, mít úctu k vlastní osobě i ke druhým
- seznamujeme žáky se základními společenskými principy (mravní a společenské normy a zákony)

Kompetence pracovní

- utváříme u žáků pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu a respektu k vlastní práci i ostatních, k objektivnímu sebehodnocení
- motivujeme žáky k dalšímu vzdělávání
- učíme žáky využívat získané znalosti, dovednosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje osobnosti a své přípravy na budoucnost

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**MÍSTO, KDE ŽIJEME**

Očekávané výstupy

žák

1. vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
2. začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
3. rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
4. určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
5. určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
6. rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
7. vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
8. zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
9. rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy

žák

10. rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
11. odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
12. projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
13. vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
14. rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
15. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
16. orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích
17. poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy

žák

18. využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
19. pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije

20. uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
21. pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
22. využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
23. rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
24. srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
25. objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

26. pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
27. roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
28. provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
29. objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
30. vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
31. zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
32. porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
33. zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
34. založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

35. uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
36. dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
37. chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
38. uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
39. reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
40. využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
41. rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

42. účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
43. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
44. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
45. uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
46. ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
47. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Vlastivěda****4. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
ZEMĚPISNÁ ČÁST			
popíše vlastními slovy polohu ČR a orientuje se ve složení obyvatel na území ČR, určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	OV 4	Česká republika – poloha, obyvatelé	
pojmenuje kraje ČR a označí jejich krajská města		Kraje a krajská města	
objasní pojem demokracie a orientuje se v orgánech státní a výkonné moci, vyjmenuje státní symboly a vysvětlí význam státních svátků, objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	OV 25	Česká republika – demokratický stát	VDO – občan, občanská společnost a stát: základní principy demokratického systému; formy participace občanů v politickém životě – demokratické volby, obec jako základní jednotka samosprávy státu; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: demokracie jako protíváha diktatury a anarchie, zákon, právo

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
ZEMĚPISNÁ ČÁST			
načrtne plán obce (města), ve kterém žije a dokáže s ním pracovat, orientuje se v mapách a identifikuje vysvětlivky mapy, vyhledává v různých druzích map obce (města) v okolí svého domova, popíše krajinu podle mapy, rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky	OV 6	Mapy a plány	
pojmenuje hlavní i vedlejší světové strany v přírodě i podle mapy, dokáže použít kompas nebo buzolu a dokáže se jejich pomocí orientovat v plenéru a řídí se podle zásad bezpečného pobytu a pohybu v přírodě	OV 5	Orientace v krajině	
objasní povrch krajiny podle nadmořské výšky a popíše vlastními slovy typy krajiny, podloží svůj komentář orientací v mapě povrchu ČR		Povrch České republiky	
objasní členění vod v krajině, popíše pojmy za pomoci mapy a dokáže je vysvětlit		Vodstvo České republiky	
definuje pojmy počasí a podnebí		Počasí a podnebí	
popíše svými slovy typy půd s ohledem na zemědělství, během svého komentáře využívá mapu ČR		Půda a zemědělství	
vyjmenuje významné nerostné suroviny a za pomoci mapy vybere lokality jejich těžby		Nerostné bohatství	
se orientuje v zastoupení průmyslových odvětví na území ČR, za pomoci mapy vyhledá průmyslové oblasti		Průmysl a výroba	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
ZEMĚPISNÁ ČÁST			
zaujme stanovisko k problému ochrany přírody, diskutuje a komentuje názory, pojmenuje chráněná území a národní parky na území ČR a vyhledá na mapě, poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	OV 17	Ochrana přírody	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí: ochrana přírody; vztah člověka a prostředí: příklady ekologických problémů
na základě vlastní zkušenosti diskutuje a komentuje, zprostředkovává ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest	OV 8	Cestujeme po naší vlasti	
DĚJEPISNÁ ČÁST			
se orientuje v časové ose, pojmenuje období před našim letopočtem i období našeho letopočtu; pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději i mezi jevy, rozezná současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	OV 21 OV 23	Časová osa	
definuje pojmy doby kamenné, bronzové a železné		České země v pravěku	
objasní dobu příchodu Slovanů na naše území		Slované	
popíše podmínky vzniku Sámova kmenového svazu		Sámova říše	
se orientuje v příbězích z minulosti naší země, seřadí je chronologicky a zaujímá stanovisko na základě vlastní četby, využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	OV 22	Naše minulost v pověstech	
vysvětlí podmínky vzniku Velkomoravské říše a popíše způsob života v prvním státním útvaru		Velkomoravská říše	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
DĚJEPISNÁ ČÁST			
se orientuje v chronologii prvních přemyslovských knížat		Vznik českého státu	
objasní způsob života za vlády prvních Přemyslovců, charakterizuje vzdělanost a kulturu dané doby		Život za vlády prvních Přemyslovců	
se orientuje v chronologii přemyslovských králů		České království	
pojmenuje panovníky z rodu Lucemburků a vyjádří vlastními slovy význam Karla IV. s ohledem na rozkvět země a vzdělanosti v době jeho vlády		Lucemburkové	
se orientuje ve společenských vrstvách období středověku, popíše život na vesnici a ve městě a charakterizuje gotický sloh		Život ve středověku	
popíše život společenských vrstev za vlády krále Václava IV., vysvětlí podmínky husitských bouří a orientuje se v představitelích husitského vojska a významných bitvách		Husitské války	
se orientuje v hlavních představitelích dané doby		České země po husitských válkách	
se orientuje v představitelích Habsburků na českém trůně, shrne typické znaky renesance a popíše vlastními slovy způsob života a vzdělanosti dané doby		První Habsburkové na českém trůně	

Pozn. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: zejména okruhy poznávání lidí, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje a praktická etika.

Vlastivěda**5. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
ZEMĚPISNÁ ČÁST			
shrne vlastními slovy poznatky o kraji, ve kterém žije, objasní význam důležitých míst kraje a vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	OV 7	Česká republika – kraj, v němž žijeme	
vyjmenuje historické části hlavního města, zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z návštěvy hlavního města, orientuje se v poloze, povrchu, vodstvu hlavního města a rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, zná symboly našeho státu a jejich význam	OV 9	Hlavní město Praha, prezident, vláda, parlament, historie města, Pražský hrad a Hradčany, historická místa Prahy	
pojmenuje kraje ČR a jejich krajská města, vysvětlí polohu, povrch, vodstvo, zemědělství a průmysl daného kraje, k poznávání charakteristiky kraje využívá informační techniku, zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	OV 8	Kraje České republiky	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
ZEMĚPISNÁ ČÁST			
definuje vznik ČR a pojem demokracie, orientuje se v národnostním složení obyvatel, rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	OV 15	Česká republika – demokratický stát	VDO – občan, občanská společnost a stát: práva a povinnosti občanů, odpovědnost za činy, základní lidská práva, základní principy demokratického systému, principy soužití s minoritami
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci	OV 13 OV 14	mezilidské vztahy komunikace pravidla slušného chování principy demokracie	
vysvětlí vlastními slovy význam Evropské unie, orientuje se v některých mezinárodních organizacích, jejich zkratkách a významu, uvědomuje si průmyslovou i zemědělskou vyspělost ČR, orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích	OV 16	Česká republika – součást společenstva hospodářsky vyspělých států	VMEGS – objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa, Evropa a svět, státní a evropské symboly; Jsme Evropané: Evropská integrace, mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže
vyjmenuje sousední státy České republiky a seznámí se se základními údaji o těchto státech		Evropa – sousední státy ČR	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá: naši sousedé v Evropě

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
ZEMĚPISNÁ ČÁST			
popíše polohu a povrch světadílů, orientuje se ve vodstvu a podnebí Evropy, vysvětlí pojmy z oblasti fauny a flory evropského kontinentu a vysvětlí význam Evropy jako hospodářsky vyspělého světadílů a světadílů národnostně různorodého, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapě Evropy a polokouli	OV 6	Evropa – jeden ze světadílů	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá: naši sousedé v Evropě
zprostředkuje ostatním zkušenosti a zážitky z vlastních cest, porovná způsob života a přírodu naší vlasti s jinými zeměmi, které navštívil, obhájí při konkrétních činnostech a vyprávěních své názory (popř. připustí svůj omyl) dohodne se na společném postupu při řešení zvoleného úkolu se spolužáky	OV 8 OV 14	Cestování po Evropě	VMEGS – Evropa a svět nás zajímá: zážitky a zkušenosti z Evropy, naši sousedé v Evropě, zvyky a tradice národů v Evropě
DĚJEPISNÁ ČÁST			
objasní historické souvislosti doby, popíše život lidí různých společenských vrstev doby		Doba pobělohorská	
popíše charakteristické znaky doby, orientuje se slohu stavebním a v barokní hudbě		Baroko (17. a první polovina 18. století)	
vysvětlí a charakterizuje danou dobu, orientuje se v typech škol a popíše vlastními slovy život J. A. Komenského s ohledem na charakteristiku dané doby		2. pol. 17. stol., začátek 18. stol.	
vysvětlí význam osvícenství, orientuje se v době vlády Marie Terezie a Josefa II.		2. pol. 18. stol.	
si vybaví život lidí na vesnici, popíše venkovské zvyky, bydlení a oblékání		18. století – život na vesnici	
popíše vznik manufaktur a jejich význam, vyjmenuje české vynálezce a jejich objevy		Manufaktury a první stroje	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
DĚJEPISNÁ ČÁST			
popíše dobu nástupu kapitalismu, objasní počátky národního obrození a orientuje se v životě a díle Františka Palackého a J. K. Tyla		Obrození měšťanské společnosti (konec 18., první pol. 19. stol)	
vysvětlí vlastními slovy dobu r. 1848, vysvětlí pojem vlastenectví a vybaví si význam K. H. Borovského		Rok 1848	
shrne podmínky růstu tovární výroby a významu elektřiny, objasní rozvoj průmyslu a dopravy a orientuje se ve všedním životě lidí dané doby		2. pol. 19. století	
popíše podmínky vzniku Rakouska-Uherska, vysvětlí rozvoj kultury, vysvětlí svými slovy význam prof. T. G. Masaryka		Vznik Rakousko-Uherska	
objasní počátky česko-německého soužití i postupné zhoršení vztahů mezi národy		Češi a Němci	
charakterizuje dobu odporu proti Rakousku-Uhersku a zná důvody vypuknutí 1. světové války – život lidí		1. světová válka	
objasní význam vzniku Československé republiky, charakterizuje život v nově vzniklém státě a shrne význam T. G. Masaryka		Vznik Československé republiky	
vysvětlí pojmy protektorát a 2. sv. válka, zná význam boje proti okupaci a vysvětlí podmínky, za kterých se ČR stala svobodnou zemí		2. světová válka	
charakterizuje poválečnou dobu		Poválečná léta	
vysvětlí svými slovy dobu nástupu komunismu, pojem Pražské jaro, sametová revoluce a orientuje se ve způsobu a podmínkách života lidí v dané době		Od totality k demokracii	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák na úrovni odpovídající jeho věku a schopnostem:			
DĚJEPISNÁ ČÁST			
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	OV 24	Regionální historie	

Pozn. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: zejména okruhy poznávání lidí, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje a praktická etika.

5.12. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SPOLEČNOST DĚJEPIS - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Dějepis je vyučován jako samostatný předmět od 6. do 9. ročníku: 2 hodiny týdně v 6., 7. a 8. ročníku a 3 hodiny v 9. ročníku.

Tento předmět je společně s Občanskou výchovou zařazen do vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním cílem je kultivace historického vědomí jedince, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy, které žákům umožňují pronikat k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřenou minulostí, ale je prostorem ke kladení otázek o budoucnosti lidstva.

Předmět dějepis přispívá k rozvoji následujících průřezových témat:

- MKV (vnímání rozmanitosti kultur, kulturní a náboženská identita, tradice a hodnoty, prolínání a vzájemné obohacování kultur);
- VMEGS (historie a politická geografie, evropské občanství, postavení Čechů v rámci Evropy);
- VDO (hodnoty: spravedlnost, tolerance, odpovědnost; demokratický způsob řešení konfliktů; práva a povinnosti vůči státu a národu; nebezpečí totalitních systémů);
- MV (vliv médií na formování politického názoru).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků**Kompetence k učení**

- učíme žáky pracovat s textem
- klademe důraz na čtení s porozuměním
- učíme žáky vyhledávat, třídit, kriticky hodnotit a v praxi využívat informace
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme texty s tématy, které žáky pravděpodobně osloví a vyvolají v nich touhu přemýšlet o daném problému a diskutovat o něm
- učíme žáky rozpoznat problém, hledat různá řešení, obhájit rozhodnutí
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat své řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti): historie není uzavřenou minulostí, ovlivňuje naši současnost a bude mít vliv i na naši budoucnost

Kompetence komunikativní

- učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory srozumitelně, výstižně, v logickém sledu, souvisle a kultivovaně, a to jak v písemném, tak v ústním projevu
- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- učíme žáky přesně pojmenovávat jevy, užívat odborné názvosloví
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- probouzíme u žáků zájem o historii a kulturní dědictví, učíme je vážit si tohoto dědictví a chránit je

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady a využít je při volbě budoucí profese

Nezávazná metodická doporučení

- dle příležitosti a zájmu žáků návštěvy archivu, výstav, památníků
- doplňování výuky filmy s příslušnou tematikou

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**ČLOVĚK V DĚJINÁCH**

Očekávané výstupy

žák

1. uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
2. uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
3. orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

4. charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
5. objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost
6. uvede příklady archeologických kultur na našem území

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

žák

7. rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
8. uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
9. demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
10. porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

žák

11. popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
12. porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
13. objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
14. vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
15. ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

žák

16. vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
17. vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
18. popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky

19. objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
20. objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
21. na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
22. rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

23. vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
24. objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
25. porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
26. charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
27. na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
28. vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

žák

29. na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
30. rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
31. charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
32. na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
33. zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

žák

34. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
35. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
36. posoudí postavení rozvojových zemí
37. prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Dějepis****6. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: uvádí konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	OV 1	Význam zkoumání dějin	
uvádí příklady zdrojů informací o minulosti	OV 2	Historické prameny hmotné a písemné Vědní obory zabývající se historií: geologie, paleontologie, archeologie	
orientuje se na časové ose, řadí historické epochy v chronologickém sledu	OV 3	Orientace v čase, časová osa, pravěk, starověk, středověk, novověk, moderní doba	Matematika – číselná osa
popisuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	OV 4	Vývoj druhu HOMO	
objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	OV 5	Doba kamenná, bronzová a železná	Umění a kultura – vytváření artefaktů
uvede příklady archeologických kultur na našem území	OV 6	Rodové společnosti prvobytně pospolné: matriarchát, patriarchát,	MKV – rozmanitosti kultur
chápe souvislosti mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	OV 7	vliv přírodních podmínek na život lidí, neolitická revoluce, oblasti vzniku prvních civilizací: Nil, Eufkrat, Tigris, Indus, Ganga, Žlutá řeka ..., životadárné rozvodňování, úrodná půda, Sumerové, Asyřané, Babyloňané, Chetitě, Židé, Egypťané, Indové, Číňané.	Zeměpis – podnebné pásy VMEGS – historie a politická geografie
uvádí příklady nejvýznamnějších památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	OV 8	Stavební památky, písemné památky, historické artefakty	Umění a kultura – výtvarné, architektonické a literární památky

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
chápe přínos antické kultury pro evropskou civilizaci, dává do souvislosti zrod křesťanství se starším judaismem	OV 9	Kréta – minojská kultura, Krétsko – mykénská kultura, Starověké Řecko, Makedonie a říše Alexandra Velikého Starověký Řím, Vznik křesťanství	
porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	OV 10	Absolutistické vlády a demokracie, Otrokářský společenský systém	Občanská výchova – lidská práva VDO – syntéza hodnot- spravedlnost, tolerance a odpovědnost

Dějepis**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
popíše změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, šíření křesťanství a vzniku nových států	OV 11	První stěhování národů – Germáni Druhé stěhování národů - Slované	Zeměpis – Evropa VMEGS- evropské občanství
porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti	OV 12	Franská říše Byzantská říše Arabská říše	
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu, postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	OV 13	Sámova říše Velkomoravská říše, Konstantin a Metoděj Český stát v době vlády knížat z rodu Přemyslovců	
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	OV 14	Pravidla křesťanského života církevní řády vliv církve na šíření vzdělanosti císařství a papežství křížové výpravy svatá inkvizice	Občanská výchova - náboženství MKV – kulturní a náboženská identita, tradice a hodnoty
rozlišuje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti rozlišuje románskou a gotickou kulturu, uvádí příklady	OV 15	Feudální společnost, vztah pánů a poddaných, vývoj poddanství a roboty, vznik šlechty jako společenské vrstvy. Románský sloh jako částečný návrat k antice, prvky románského slohu v architektuře, výtvarném umění a literatuře. Gotický sloh jako nástroj k prohloubení zbožnosti, prvky gotického slohu v umění i běžném životě.	Občanská výchova – společenské vrstvy Výtvarná výchova – historické památky

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve, reakci církve na tyto požadavky	OV 16	Renesance Humanismus Reformace	
vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	OV 17	Husitství, husitská revoluce, husitské války	Občanská výchova – revoluční změny společnosti VDO – demokratický způsob řešení konfliktů
popíše průběh zámořských objevů, jejich příčina a důsledky	OV 18	Objevné plavby, vznik prvních kolonií v zámoří	Zeměpis – objevování Afriky a Asie EMV – vliv člověka na člověka a jeho životní prostředí

Dějepis**8. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	OV 19	Nástup Habsburků na český trůn, konflikt s českými stavy, bitva na Bílé hoře, doba útlaku českého národa Jan Amos Komenský	Občanská výchova – národnostní útlak Zeměpis – mapa novověké Evropy VMEGS – postavení Čechů v evropských dimenzích v minulosti a dnes
objasní příčiny vzniku třicetileté války, posoudí její důsledky	OV 20	Třicetiletá válka, upevnění postavení Habsburků v Čechách, vývoj do 18. století	
na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	OV 21	Vývoj ve Francii, Anglii, Španělsku, Rusku, Nizozemí a v německých zemích do 18. století	VDO – rozvoj vědomí práv a povinností vůči státu a národu
rozpozná základní znaky kulturních stylů, uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	OV 22	Barokní sloh, jeho význam pro upevnění postavení katolické církve v českých zemích, rokoko, osvícenství, jeho vliv na myšlení lidí, osvícení panovníci na evropských trůnech	Umění a kultura – architektonické a umělecké památky
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	OV 23	Velká francouzská revoluce Americká revoluce a vytvoření USA napoleonské války, Vídeňský kongres	Občanská výchova – změny společenských systémů
objasní souvislosti mezi událostmi VFR a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	OV 24	Počátky průmyslové revoluce, vytváření koloniálních velmocí	Zeměpis – mapa Evropy MKV – prolínání a vzájemné ovlivňování se evropských kultur

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislostech s národními hnutími vybraných evropských zemí	OV 25	České národní obrození, revoluce v 19. století, boj českého národa o samostatnost	Český jazyk – obrozenecká čeština a literatura
charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	OV 26	Šíření průmyslové revoluce, vytvoření proletariátu a buržoasie, přechod od feudální společnosti ke kapitalistické, společenský útlak sociálně slabých skupin	
na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	OV 27	Vznik marxistické ideologie, vznik politických stran a politických proudů – konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus, Ústava, občanská práva	Občanská výchova – vznik politických stran MV – vliv medií na formování politického názoru
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymeze význam kolonií	OV 28	Imperialismus jako vrcholné stádium kolonialismu, vznik nových velmocí, postavení tradičních evropských monarchií, boj malých národů o samostatnost a nezávislost, válka jako řešení konfliktů	EMV – kolonialismus, jeho dopad na země „třetího světa“

Dějepis**9. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	OV 29	První světová válka, příčiny vzniku, průběh, její politické, sociální a kulturní důsledky, nové uspořádání Evropy a úloha USA ve světě, vznik ČSR, její hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní proměny	Zeměpis – mapa válečných bojišť Český jazyk – válečná literatura
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	OV 30	Mezinárodní politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize	Občanská výchova - demokracie VDO – rozvíjení společenské identity a zodpovědnosti
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět	OV 31	Totalitní systémy: komunismus, nacismus, fašismus – důsledky pro ČSR a svět	VDO – nebezpečí totalitních systémů
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	OV 32	Druhá světová válka, holocaust	
zhodnotí postavení ŠR v evropských souvislostech, její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	OV 33	Mnichov, protektorát Čechy a Morava, domácí a zahraniční odboj, politické a mocenské důsledky druhé světové války	
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků	OV 34	Železná opona, studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi, politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření	Zeměpis – mapa poválečného světa Občanská výchova – politické bloky
vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	OV 35	Vnitřní situace v zemích východního bloku, srovnání s charakteristikou západních zemí, Československo od února 1948 do r. 1989, vznik České republiky	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
posoudí postavení rozvojových zemí	OV 36	Mimoevropský svět, rozpad koloniálního systému	
prokáže základní orientaci v problémech současného světa	OV37	Problémy současnosti, věda, technika, vzdělání jako faktory vývoje	EMV - problémy současného vyspělého i rozvojového světa, jak mohu pomoci já

5.13. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SPOLEČNOST OBČANSKÁ VÝCHOVA - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Občanská výchova se vyučuje jako samostatný předmět. V 6., 7., 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Občanská výchova:

- se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb;
- otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací;
- seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života;
- učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky;
- rozvíjí občanské a právní vědomí žáků;
- posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky používat vhodné metody a strategie pro osvojení si předkládané učební látky, učíme je orientovat se v textu a efektivně s ním pracovat;
- učíme žáky vyhledávat, třídít a porovnávat informace, provádět jejich systematizaci a nalézat vzájemné souvislosti;
- zdůrazňujeme mezipředmětové vazby a tím propojujeme získané poznatky z jednotlivých tematických okruhů do širších vzájemných souvislostí a pomáháme tak žákům vytvářet si komplexnější obraz o realitě, která je obklopuje;
- podporujeme kritickou práci s předkládanými informacemi;
- učíme žáky uvědomit si smysl a cíl učení a důležitost vlastního sebevzdělávání pro sebe i pro společnost.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky vnímat a řešit problémové situace prezentované příslušnými úkoly, učíme je nalézt příčiny konfliktů vznikajících v mezilidských vztazích, ve škole, rodině i širší společnosti, navrhnout a realizovat odpovídající řešení;
- vedeme žáky k samostatné práci s novými informacemi, důraz klademe na souvislosti s dosavadními poznatky o daných problémech;

- podporujeme využití získaných vědomostí při posuzování nejrůznějších variant vedoucích k vyřešení předkládaných problémových úkolů a při výběru nejefektivnějšího způsobu řešení;
- motivujeme žáky k obhájení svých názorů a rozhodnutí vhodnými argumenty a k uvědomění si vlastní odpovědnost za přijatá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- učíme žáky formulovat své myšlenky a názory v žádoucí formě, a to jak v ústním, tak v písemném projevu;
- učíme žáky vyslechnout názory druhých lidí a vhodně na ně reagovat;
- podporujeme schopnost asertivního jednání a využití odpovídajících argumentů při obhajobě vlastních myšlenek;
- učíme žáky využívat při komunikaci písemný i obrazový materiál, používat vhodně slovní i mimoslovní způsoby komunikace;
- motivujeme žáky k využití komunikace nejenom pro sdělení informací a k řešení problémových úkolů, ale také pro zkvalitňování vztahů se spolužáky, pracovníky školy a ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky efektivně spolupracovat v rámci řešení skupinových úkolů, dodržovat pravidla při skupinové práci;
- vedeme žáky k ocenění účinnosti vzájemné spolupráce nad zadanými úkoly, k respektu vůči názorům druhých, v případě potřeby k poskytnutí pomoci těm, kteří o ni požádají;
- učíme žáky projevit ohleduplnost, respekt a úctu vůči druhým lidem, usilovat o dosažení žádoucích mezilidských vztahů;
- u žáků podporujeme vytváření pozitivního sebepojetí posilujícího jejich důvěru ve vlastní schopnosti.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování přesvědčení a názorů druhých lidí, jejich odlišnosti i nedostatků;
- učíme žáky uvědomit si nutnost pravidel, zákonných norem a jejich dodržování pro život společnosti, být si vědom nejenom svých práv, ale i povinností;
- učíme žáky respektovat a chránit tradiční přírodní a kulturní hodnoty, historické dědictví;
- učíme žáky uvědomit si svoji přináležitost k vlasti, národu, podporujeme u nich pozitivní přístup k příslušníkům odlišných národů a etnik evropských i mimoevropských, učíme je ocenit jejich přínos pro lidskou společnost;
- učíme žáky chápat a uvědomovat si ekologické souvislosti a nutnost ochrany přírody pro další přežití lidstva.

Kompetence pracovní

- při plnění zadaných úkolů vyžadujeme respektování stanovených pravidel a důsledné plnění svých povinností;
- učíme žáky brát v úvahu širší důsledky svých činností, jejich vliv na společnost a životní prostředí.

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI**

Očekávané výstupy

žák

1. objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
2. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
3. zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
4. zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
5. kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
6. zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
7. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
8. objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
9. rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
10. posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

11. objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
12. posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
13. rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
14. popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

15. rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
16. objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
17. dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
18. vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
19. rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
20. rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
21. na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

22. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
23. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
24. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
25. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
26. přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
27. objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
28. provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
29. dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
30. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
31. rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

32. popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
33. uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
34. uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
35. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
36. objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu
37. uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Občanská výchova

6. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: vysvětlí vnímání času v naší kultuře; prokáže znalost měření času pomocí časových jednotek; uvede, k čemu slouží kalendář a na jaké časové úseky je rozčleněn; zdůvodní, proč slavíme rozmanité rodinné a společenské svátky;		Život v čase – čas, měření času; – kalendář; – čas svátků.	
uvědomí si význam domova pro děti i dospělé; vžije se do pocitů osamělých lidí a bezdomovců; vyjádří význam společných chvil v rodinném kruhu; v návaznosti na učivo dějepisu 6. ročníku objasní historii rodiny;	OV 10 OV 6 OV 7	Život v rodině – rodina má mnoho členů; – rodina má mnoho podob (užší a širší rodina, náhradní rodinná péče); – rodina má své zvyklosti; – i rodina se někdy neshodne (konflikt a jeho řešení, vzájemná komunikace).	
pěstuje si pěkný vztah k rodičům, sourozencům, prarodičům a příbuzným; zamýšlí se nad soudobým postavením mužů a žen v rodině; dokáže objasnit pojmy „náhradní rodinná péče“, „adopce“, „adopce na dálku“, „pěstounská péče“; vysvětlí smysl SOS dětských vesniček, dětských domovů a kojeneckých ústavů.	OV 7 OV 10 OV 27		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v jemu blízkých konkrétních životních situacích; snaží se řešit neshody a konflikty klidným, nenásilným způsobem; zapojuje se do společných činností ve třídě, ve škole i v dalších organizacích;	OV 7 OV 8 OV 9 OV 10 OV 10	Život mezi lidmi – pravidla pomáhají žít spolu; – pravidla pomáhají chránit; – když se pravidla nerespektují (šikana, násilí na dětech).	OSV- sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace) OSV- morální rozvoj (řešení problémů a rozhodovací dovednosti) VDO- občanská společnost a škola
objasní význam pravidel pro soužití v menších skupinách, je schopen tato pravidla aktivně navrhnout a uplatňovat; rozpozná projevy porušování dětských práv, šikany a násilného chování (týrání, sexuálního zneužívání), ví, jak se zachovat a kam se obrátit s žádostí o pomoc.	OV 6 OV 7 OV 10		OSV- morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)
uvede, jaká je náplň činnosti obecního zastupitelstva; zjistí, s jakými problémy se můžeme obracet na obecní úřad; uvede, jaké příležitosti realizovat své zájmy mají děti žijící v konkrétní obci; pokusí se navrhnout způsoby prezentace obce, ve které žije;	OV 23 OV 25 OV 24	Místo, kde žiji – domov; – žiji v obci, v kraji, ve státě; – žili a žijí tu se mnou; – žiji v Evropě a ve světě (Evropské unii, OSN); – žiji na Zemi (příroda v ohrožení, konzumní a ekologický způsob života);	VDO- občan, občanská společnost a stát Přírodopis - ekologie
uvede, co je typické pro region, ve kterém žije; na příkladech vysvětlí, čím se od sebe mohou odlišovat jednotlivé regiony; ví, kde sídlí krajský úřad a kdo stojí v jeho čele;	OV 23		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>dokáže popsat státní symboly ČR, uvede, kde jsou umístěny a při jakých příležitostech se používají; vysvětlí rozdíl mezi národností a státním občanstvím; prokáže, že pochopil pojmy „vlast“ a „vlastenectví“; objasní, proč je třeba respektovat jiné národy a národnosti;</p>	<p>OV 1</p> <p>OV 2</p> <p>OV 8</p>		<p>MKV- kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita</p>
<p>přiměřeně svému věku se pokusí uvést výhody začlenění České republiky do Evropské unie; objasní význam třídění odpadů a ekologického chování domácností; zamýšlí se nad důsledky ničení přírodního prostředí pro život lidstva.</p>	<p>OV 32</p> <p>OV 34</p> <p>OV 35</p> <p>OV36</p>		<p>EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p>

Občanská výchova**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
pojmenuje a charakterizuje jednotlivá období lidského života; rozpozná tělesné a duševní změny, kterými prochází v dospívání; charakterizuje své osobní vlastnosti a popíše způsoby jejich kultivace;	OV 11 OV 13 OV 12	KAM PATŘÍM	
učí se rozpoznat a rozlišit projevy schopností svých i druhých lidí; snaží se rozpoznat projevy charakterových vlastností u sebe i ostatních; dokáže dostatečně korigovat své chování a jednání;	OV 12 OV 13 OV 13		OSV- osobnostní rozvoj (rozvoj schopností poznávání, sebepoznání, sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita
zhodnotí důležitost společnosti pro svůj život; rozliší společenské skupiny, do nichž patří;	OV 11		OSV- sociální rozvoj (poznávání lidí)
objasní nutnost pravidel pro život ve škole a ve společnosti; rozpozná projevy společensky vhodného a nevhodného chování; rozliší agresivní a asertivní komunikaci mezi lidmi; uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace; uvědomuje si důsledky porušování pravidel pro sebe i své okolí.	OV 6 OV 7 OV 8 OV 10		OSV- sociální rozvoj (mezilidské vztahy, komunikace) OSV- morální rozvoj (řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje, praktická etika)

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: je schopen vysvětlit význam základních státoprávních pojmů: stát, prezident, parlament, vláda; objasní základní rozdělení moci ve státě a uvede příklady orgánů a institucí;	OV 23	JÁ A SPOLEČENSKÝ SYSTÉM	VDO- občan, občanská společnost a stát
charakterizuje menšiny žijící v České republice; rozpozná národnostní, rasové, náboženské a jiné projevy lidské nesnášenlivosti; objasní nutnost vzájemné tolerance a respektu pro život ve společnosti;	OV 26 OV 5 OV 2 OV 6 OV 8 OV 9		MKV- kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity
uvede základní dokumenty upravující lidská práva; vysvětlí, jaký význam má pro život člověka a společnosti dodržování lidských práv; vyjádří svůj osobní postoj k výše uvedeným problémům a hledá způsoby řešení; diskutuje o tom, kde a jak se člověk může domáhat svých práv;	OV 26 OV 29 OV 30 OV 31		
vysvětlí přínos významných historických osobností pro rozvoj naší země; objasní rozdíl mezi hmotnou a duchovní kulturou; vlastními slovy vyjádří své představy o kráse; rozliší základní druhy umění;	OV 4 OV 5	JÁ A OKOLNÍ SVĚT	
charakterizuje významné kulturní instituce a zhodnotí přínos jejich programů a expozic; dokáže se vhodně chovat při kulturních událostech; popíše kulturní život ve svém bydlišti a regionu; uvede své vlastní kulturní aktivity;	OV 4		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: popíše způsoby, jak se může dítě i dospělý podílet na ochraně kulturních památek a přírodního prostředí své obce a regionu; objasní nebezpečí působení masmédií, masové kultury a reklamy na člověka, uvede příklady z vlastního života;	OV 5		Český jazyk – mediální gramotnost MV- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
popíše současné závažné globální problémy, vysvětlí jejich příčiny, projevy a důsledky; pokusí se navrhnout možnosti řešení těchto problémů na lokální i globální úrovni; snaží se pochopit podíl každého člověka na odpovědnosti za stav ekologie;	OV 34 OV 37 OV 35 OV 36		EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí MKV- multikulturalita
dokáže rozlišit základní formy vlastnictví a majetku, uvede příklady; objasní, jaké místo má majetek mezi dalšími životními hodnotami; uvede, co všechno může tvořit majetek jednotlivce, rodiny, obce, státu;	OV 15 OV 16	JÁ A HOSPODAŘENÍ	
vyjmenuje hlavní způsoby a zdroje získávání majetku; popíše funkci a formy peněz; popíše způsoby hospodárného zacházení s penězi;	OV 15 OV 18 OV 17		
na příkladech objasní, z čeho vzniká rodinný rozpočet; vysvětlí, jak mohou kupní možnosti jedince a rodiny ovlivnit nakládání s osobním a rodinným rozpočtem; porovná vhodné a nevhodné způsoby využívání osobního a rodinného rozpočtu (např. kapesného...);	OV 17		

Občanská výchova

8. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vlastními slovy vysvětlí pojem osobnost, rozpozná svůj typ temperamentu, posoudí pozitivní a negativní stránky jednotlivých typů temperamentu; objasní pojmy schopnost, vůle, vysvětlí význam vůle pro dosahování zvolených cílů;	OV 11 OV 12	ČLOVĚK JAKO OSOBNOST	OSV- osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj
vysvětlí význam potřeb, zájmů a hodnot pro motivaci jedince, posoudí význam hodnot pro svůj život, dokáže objasnit pojem stres;	OV 13 OV 14		
na základě realistického poznání své osobnosti může dokázat zhodnotit a korigovat své jednání a chování ve vztahu k sobě samému a druhým lidem; uvědomí si důležitost citů ve svém životě, dokáže je vhodným způsobem charakterizovat a demonstrovat;	OV 11		
popíše základní lidské smysly, vysvětlí význam paměti pro život člověka;	OV 11		
charakterizuje životní styl současné společnosti, objasní nebezpečí zdraví člověka ohrožujících návykových látek a dalších druhů závislosti, předvede jednoduché způsoby odmítání návykových látek;	OV 11 OV 13		
vyjmenuje vybrané osobnosti hudby, literatury, vědy, sportu a objasní jejich význam;	OV 4 OV 5		Dějepis – osobnosti národního obrození Český jazyk – vybrané osobnosti naší historie spojené s literaturou

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: objasní význam tolerance pro lidské soužití, vlastními slovy charakterizuje pojem stereotyp, vysvětlí nebezpečí předsudků v lidské společnosti, dokáže je rozpoznat; vysvětlí a uvede příklady formální a neformální autority;	OV 8 OV 9 OV 2 OV 6	ČLOVĚK MEZI LIDMI	OSV- osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj
uvede příklady solidarity, mezilidské spolupráce ze svého okolí, objasní pojmy autorita, altruismus a egoismus; dokáže charakterizovat pojem konflikt, popsat základní typy a fáze konfliktu, uvést a demonstrovat možnosti řešení konfliktních situací;	OV 6 OV 8 OV 10		
vysvětlí rozdíl mezi heterosexuální a homosexuální, objasní pojem registrované partnerství, uvědomí si důležitost partnerské lásky pro život člověka;		ČLOVĚK, LÁSKA A MANŽELSTVÍ	
popíše metody plánovaného rodičovství, dokáže se orientovat v bezpečných způsobech sexuálního chování;			
charakterizuje instituci manželství, popíše zákonné předpoklady jejího vzniku, dokáže uvést podmínky důležité pro harmonické soužití partnerů, uvědomí si nezbytnost rozvodu některých manželství;			
objasní proces vzniku lidského života a problematiku náhradní rodinné péče;			
popíše typy a formy států a uvede jejich příklady; charakterizuje základní funkce státu;	OV 22	ČLOVĚK VE STÁTĚ	VDO- občan, občanská společnost a stát Dějepis – společenské změny

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
dokáže charakterizovat základní typy států podle formy vlády, způsobu vlády a správního uspořádání;	OV 22		
vyloží základní znaky demokratického způsobu rozhodování ve státě, vysvětlí smysl voleb do zastupitelských orgánů;	OV 24 OV 23 OV 25		VDO- formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
objasní práva a povinnosti občana ČR, popíše způsoby nabytí a pozbytí státního občanství;	OV 26 OV 29		VDO- občan, občanská společnost a stát
uvede nejdůležitější druhy povinného pojištění v ČR, vysvětlí smysl státní sociální podpory;	OV 19		
dokáže objasnit základní funkce ústavy, vyjmenuje části Ústavy ČR a popíše jejich obsah;	OV 26		
popíše význam právního řádu pro život společnosti, charakterizuje jednotlivá právní odvětví, vysvětlí rozdíl mezi morálními a právními normami;	OV 26 OV 27 OV 28		
vyjmenuje orgány právní ochrany občanů a popíše soustavu soudů v ČR;	OV 23		
dokáže rozpoznat základní rozdíl mezi přestupkem a trestným činem;	OV 31		
objasní pravidla nutná pro dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví;	OV 16		
dokáže popsat problematiku dětské kriminality a kriminalitu mladistvých a uvede jejich příklady;	OV 29 OV 30 OV 31		

Občanská výchova**9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody a konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem; objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám; posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci;</p>	<p>OV 2 OV 6 OV 7 OV 8 OV 9 OV 10</p>	<p>Občan, člověk ve společnosti</p> <p>Tolerance, menšiny</p>	<p>VDO- občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát MKV- kulturní diference, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarita MKV- lidské vztahy</p>
<p>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních cílů;</p>	<p>OV 11- -OV 14</p>	<p>Člověk jako jedinec</p>	
<p>rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady; objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a tyto zásady uplatňuje ve svém jednání; vysvětlí, jakou funkci plní banky a které služby občanům nabízejí; rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané; na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu.;</p>	<p>OV 15 OV 16 OV 18 OV 19 OV 20 OV 21</p>	<p>Stát a hospodaření, druhy vlastnictví</p> <p>Ochrana duševního vlastnictví</p> <p>Funkce banky</p> <p>Příjmy státu</p> <p>Fungování</p>	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky;	OV 22	Stát a právo	
rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady orgánů a institucí, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu;	OV 23	Složky státní moci	
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů;	OV 24	Demokratický způsob řízení státu	VDO- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat běžný život občanů;	OV 25	Volby	VDO- formy participace občanů v politickém životě
přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod;	OV 26	Ochrana lidských práv a svobod	
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství);	OV 27	Právní úprava	
provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy (osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci), dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování;	OV 28 OV 29	Právní úkony	
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů;	OV 30	Právní ochrana občanů	
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady;	OV 31	Protiprávní jednání	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování; uvede některé významné mezinárodní organizace, k nimž má ČR vztah, posoudí jejich význam ve světovém dění;	OV 32 OV 33	Mezinárodní vztahy, globální svět Začlenění ČR do EU Členství ČR v mezinárodních organizacích	VMEGS- objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané
uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory; uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva;	OV 34 OV 35	Klady a zápory globalizace	MKV- princip sociálního smíru a solidarity EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí Přírodopis - ekologie
objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů, a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni (v obci, regionu);	OV 36	Globální a lokální problémy	
uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání.	OV 37	Mezinárodní terorismus	

5.14. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA FYZIKA - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět je v 6., 7. 8. a 9. ročníku dotován dvěma hodinami týdně. Vyučování probíhá, pokud to technické podmínky dovolí, ve specializované učebně přírodovědných předmětů s využitím interaktivní tabule a systému měření PASCO.

Předmět se zaměřuje na zdůraznění souvislostí mezi fyzikálními zákony, jevy či vztahy a skutečností, kterou žáci běžně pozorují v přírodě a technice. Spolu s chemií a přírodopisem formuje žakovu představu o správné ochraně životního prostředí a efektivním nakládáním s přírodními zdroji za využití fyzikálních vědomostí.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Fyzika je tedy zaměřeno především na:

- osvojování nových fyzikálních pojmů a poznatků v návaznosti na přírodovědná poznávání žáků, využívání matematiky;
- osvojování fyzikálních poznatků, pokud je to možné, vždy aktivní činností žáků;
- vyhodnocování a smysluplnou interpretaci výsledků experimentů;
- podněcování žáků k samostatnosti a tvořivosti při řešení konkrétních problémů;
- vedení žáků k poznávání významu fyziky v životě kolem nich a k objevování a chápání zákonitostí přírody i k postupnému pochopení přínosu fyziky pro rozvoj techniky a moderních technologií současnosti;
- upozorňování na historii technických vynálezů a život vynálezců;
- průběžné zařazování základních metod práce, kterých fyzika používá při poznávání fyzikálních jevů, tj. pozorování, měření, sestavování pokusů, zpracovávání získaných údajů, vyvozování závěrů a hodnocení na základě komunikace mezi žáky i mezi žáky a učitelem;
- vedení žáků k tomu, aby využívali osvojené poznatky a dovednosti k řešení fyzikálních problémů a úloh samostatně i ve skupinové spolupráci;
- dávání žákům co nejvíce příležitostí k rozvoji jejich logického uvažování, vést je k vyjadřování s jasně vymezenými pojmy;
- kritické hodnocení a ověřování získaných a předkládaných informací z hlediska správnosti a přesnosti, upozorňování na pozitivní i negativní důsledky civilizačního vývoje, na možnosti využití i zneužití techniky;

- vedení k osvojování a dodržování základních pravidel bezpečnosti při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

V 6. ročníku se žáci seznamují s tematickými okruhy Látka a těleso a Síly. V 7. ročníku se žáci seznamují s tematickými okruhy Pohyb těles, Síly a Mechanické vlastnosti tekutin. V 8. ročníku se žáci seznamují s tematickými okruhy Energie a Zvukové děje. V 9. ročníku seznamují s tematickými okruhy Elektromagnetické a světelné děje a Vesmír.

Do obsahu vyučovacího předmětu Fyzika jsou integrovány následující tematické okruhy průřezového tématu Environmentální výchova: lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem
- učíme žáky vyhledávat, třídít, kriticky hodnotit a v praxi využívat informace
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- vedeme žáky k sebehodnocení
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- důsledně dáváme učivo fyziky do souvislostí s každodenní zkušeností žáků
- vedeme žáky k poznání, že seznamování se s fyzikou je užitečné pro praktický život
- ukazujeme žákům, jak je moderní technika, s kterou se setkávají, založena na znalosti fyzikálních zákonů

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém, hledat různá řešení, obhájit rozhodnutí
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat své řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti a dovednosti)
- učíme žáky vyhledávat a ověřovat informace potřebné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- vedeme žáky k tomu, aby si uvědomovali možné důsledky zásahů do životního prostředí, hodnotili jejich kladné i záporné stránky, na základě svých znalostí k nim zaujali postoj a podle něj se rozhodovali v konkrétních situacích

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- při experimentálních činnostech učíme žáky volit vhodné prostředky, postupovat účelně a dodržovat při tom pravidla bezpečné práce

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**LÁTKY A TĚLESA**

Očekávané výstupy

žák

1. změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
2. uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
3. předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
4. využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

POHYB TĚLES**SÍLY**

Očekávané výstupy

žák

5. rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
6. využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
7. změří velikost působící síly
8. určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
9. využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
10. aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

žák

11. využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
12. předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

ENERGIE

Očekávané výstupy

žák

13. určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
14. využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem

15. využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
16. určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
17. zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

18. rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
19. posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

20. sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
21. rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
22. rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
23. využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
24. využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
25. zapojí správně polovodičovou diodu
26. využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
27. rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

VESMÍR

Očekávané výstupy

žák

28. objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
29. odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Fyzika****6. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
uvede příklady toho, jak fyzika usnadňuje každodenní život		porovnání každodenního života v minulosti a dnes	
odliší jevy, které zkoumá fyzika, od jevů, které zkoumají jiné přírodní vědy		přírodní vědy	
určí jednoduché vlastnosti pevných, kapalných i plynných látek		vlastnosti pevných látek, kapalin a plynů	
používá ve správných souvislostech slova „látka“ a „těleso“, rozezná v jednoduchých případech některé běžné látky		látka a těleso	
uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	OV 2	částicové složení látek, souvislost skupenství látek s jejich částicovou strukturou, neustálý pohyb částí, difuze	
změří délku běžnými měřidly, odhadne chybu měření a výsledek správně zapíše vzájemně převádí jednotky délky	OV 1	délka, značka délky, jednotky délky předpony kilo-, deci-, centi-, mili-	Matematika – jednotky délky
určí obsah rovinného útvaru, výsledek správně zapíše, vzájemně převádí jednotky obsahu	OV 1	obsah, značka obsahu, jednotky obsahu	Matematika – jednotky obsahu
vypočítá objem nádob tvaru krychle a kvádra změří objem pevného tělesa a kapaliny běžnými měřidly, odhadne chybu měření a výsledek správně zapíše vzájemně převádí jednotky objemu	OV 1	objem, značka objemu, jednotky objemu odměrné nádoby předpona hekto-	Matematika – jednotky objemu

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: změří hmotnost běžnými váhami, odhadne chybu měření a výsledek správně zapíše vzájemně převádí jednotky hmotnosti	OV 1	hmotnost, značka hmotnosti, jednotky hmotnosti předpona deka-	Matematika – jednotky hmotnosti
změří čas mezi dvěma událostmi hodinkami nebo stopkami, odhadne chybu měření a výsledek správně zapíše v jednoduchých případech vzájemně převádí jednotky času	OV 1	čas, značka času, jednotky času, hodiny	
změří teplotu kapaliny nebo plynu teploměrem, odhadne chybu měření a výsledek správně zapíše	OV 1	teplota a její změna, značka teploty, jednotka teploty °C, teploměr Celsiova stupnice	
změří teplotu těla a rozhodne, co znamená pro zdravotní stav	OV 1	normální, zvýšená teplota, horečka, vysoká horečka	Výchova ke zdraví – podpora zdraví
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	OV 3	teplotní roztažnost pevných látek, kapalin a plynů	
uvede příklady toho, jak teplotní roztažnost využíváme a kdy nám vadí	OV 3	praktický význam teplotní roztažnosti	
odhadne, která ze dvou látek má větší a která menší hustotu	OV 4	hustota, značka hustoty, jednotky hustoty	
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	OV 4	vztah mezi hustotou, objemem a hmotností	
v jednoduchých případech určí, zda jedno těleso působí na druhé silou, a popíše účinky této síly změří velikost síly siloměrem, odhadne chybu měření a výsledek správně zapíše	OV 7	síla, značka síly, jednotky síly siloměr	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ukáže směr gravitační síly Země, gravitační síly působící mezi dvěma tělesy ze známé hmotnosti vypočítá tíhu tělesa a obráceně rozlišuje a ve správné souvislosti používá termíny „hmotnost“ a „tíha“		gravitační síla, gravitační pole, tíha tělesa vodorovný a svislý směr	
rozpozná, kdy je těleso přitahováno nebo odpuzováno magnetickou silou předpoví, jak na sebe budou působit tělesa a magnety		magnetická síla, magnetické pole	
pomocí kompasu určí směr k severu		kompas, magnetické pole Země	Zeměpis – pohyb podle mapy

Fyzika**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
v jednoduchých případech rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	OV 5	pohyb, relativnost klidu a pohybu	
vzájemně převádí jednotky rychlosti předvede pohyb rovnoměrný, nerovnoměrný, zrychlený, zpomalený, přímočarý, křivočarý		trajektorie, dráha, rychlost, značka rychlosti, jednotky rychlosti pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb přímočarý a křivočarý	
využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	OV 6	rovnoměrný přímočarý pohyb: vztah mezi dráhou, časem a rychlostí grafy závislosti dráhy na čase a rychlosti na čase	
sestaví tabulku a graf dráhy jednoduchého pohybu v závislosti na čase používá jízdní řád		nerovnoměrný pohyb: grafy závislosti dráhy na čase a rychlosti na čase průměrná rychlost jízdní řád	
vypočítá průměrnou rychlost		průměrná rychlost	
určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a účinky znázorní sílu šipkou	OV 8	síla, účinky síly na těleso síla jako vektor, grafické znázornění sil	
v jednoduchých případech rozhodne, zda jsou dvě síly v rovnováze		rovnováha sil	
určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	OV 8	skládání sil	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
určí, které těleso působí na které třecí silou, jaký má tato síla směr a jaké účinky v jednoduchých případech změří třecí sílu siloměrem rozhodne, kdy je třecí síla užitečná a kdy ne		třecí síla, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi součinitel tření	
při řešení praktických problémů využívá vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí v praktických situacích rozhodne, kdy je užitečné tlak zvětšovat a kdy zmenšovat		tlaková síla tlak, značka tlaku, jednotky tlaku	
ukáže příklady setrvačnosti na pohybech na povrchu Země		zákon setrvačnosti (první Newtonův pohybový zákon)	
porovná pohyb dvou těles různé hmotnosti, na které působí stejná síla		zákon síly (druhý Newtonův pohybový zákon)	
v jednoduchých případech vzájemného působení dvou těles odliší akci a reakci a ukáže jejich účinky		zákon akce a reakce (třetí Newtonův pohybový zákon)	
využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	OV 9	užití Newtonových pohybových zákonů v praxi	
vysvětlí, proč se tělesa na Zemi zastavují		odporové síly	
vypočítá moment síly ze známé síly a ramene		moment síly	
najde páku v jednoduchých praktických zařízeních, ukáže její osu, ramena a působící síly a vysvětlí její význam		páka, osa otáčení, ramena, působící síly, rovnoramenná a nerovnoramenná páka	
ze známých sil a ramen rozhodne, je-li páka v rovnováze vypočítá sílu, kterou páka působí, zná-li potřebné veličiny		rovnováha na páce	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
nalezne páku v některých strojích, určí, jak tyto stroje mění sílu a uvede příklady jejich využití		pevná kladka, volná kladka, kladkostroj	
aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	OV 10	jednoduché stroje v praxi	
v jednoduchých případech určí nebo odhadne polohu těžiště		těžiště	
podle polohy těžiště vzhledem k podstavě tělesa předpoví pohyb tělesa rozliší stabilní a nestabilní rovnováhu tělesa		stabilita	
pomocí Pascalova zákona vysvětlí činnost hydraulických zařízení		Pascalův zákon hydraulický princip	
pomocí principu spojených nádob určí hladinu kapaliny		spojené nádoby	
využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	OV 11	hydrostatický tlak	
ukáže pokusem existenci vztlakové síly, změří vztlakovou sílu vypočítá vztlakovou sílu, která působí na těleso o známém objemu ponořené do kapaliny	OV 12	vztlaková síla, Archimédův zákon	
předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní		potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	
pomocí atmosférického tlaku vysvětlí některé jevy z běžného života		atmosférický tlak	Zeměpis – atmosféra, počasí

Fyzika**8. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
v jednoduchých případech určí práci ze známé síly a dráhy a vyjádří jí ve správných jednotkách	OV 13	práce, značka práce, jednotky práce	
využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	OV 14	výkon, značka výkonu, jednotky výkonu	
z vložené a získané práce nebo z příkonu a výkonu vypočítá účinnost a ztráty		příkon, značka příkonu, jednotky příkonu účinnost, značka účinnosti, praktické příklady	
využívá „zlaté pravidlo mechaniky“ (u jednoduchých strojů se práce vložená rovná práci získané) k řešení jednoduchých problémů		práce a jednoduché stroje	
v jednoduchých případech porovná pohybovou energii dvou těles		pohybová energie, značka pohybové energie, jednotky pohybové energie	
rozhodne, kdy má těleso větší a kdy menší polohovou energii ze změny výšky a z hmotnosti vypočítá změnu polohové energie		polohová energie, značka polohové energie, jednotky polohové energie	
podle vykonané práce určí změnu pohybové nebo polohové energie na běžných jevech ukáže, kdy se polohová energie přeměňuje na pohybovou a obráceně	OV 13	mechanická energie	
využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	OV 15	formy energie a jejich vzájemná přeměna	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	OV 17	obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
pokusem ukáže, že při tření se zvětšuje teplota tělesa vysvětlí vztah mezi vnitřní energií tělesa a pohybovou a polohovou energií jeho částic; uvede nebo pokusem předvede jevy nasvědčující tomu, že při vyšší teplotě se částice pohybují rychleji		vnitřní energie, značka vnitřní energie, jednotky vnitřní energie	
určí teplo, kterého je třeba k ohřátí daného množství vody o daný teplotní rozdíl určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	OV 16	teplo, značka tepla, jednotky tepla měrná tepelná kapacita	
využívá zákona zachování energie a poznatků o přeměnách a přenosu energie pro řešení jednoduchých problémů	OV 15	zákon zachování energie, perpetuum mobile	
rozliší šíření tepla vedením, prouděním a zářením a ukáže je pokusem používá poznatky o šíření tepla k řešení praktických problémů, zejména k šetrnému využívání energie		tepelná výměna – vedením, prouděním, zářením	
obrázkem nebo popisem znázorní model částicové struktury plynů, kapalin a krystalů		částicová struktura látek	
v tabulkách najde teplotu tání nebo varu látky, rozhodne, v jakém skupenství látka za dané teploty je poznatky o tom, co ovlivňuje rychlost vypařování, používá k řešení praktických problémů využívá poznatků o změnách atmosférického tlaku a o proudění v atmosféře k vysvětlení některých jevů počasí a podnebí		změny skupenství látek: tání a tuhnutí, teplota tání vypařování a kapalnění, teplota varu sublimace a desublimace skupenské teplo tání	Zeměpis - hydrosféra

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
podle obrázku nebo modelu rozliší benzinový a Dieselův motor a popíše jeho funkce a části		spalovací motory	
obrázkem nebo popisem znázorní model molekuly a atomu		částicové složení látek, skladba atomu	Chemie – částicové složení látek
podle obrázku rozliší atom od iontu a atomy a ionty různých prvků od sebe určí, zda je náboj určitého atomu, iontu nebo částice v atomu kladný, záporný nebo nulový		elektrický náboj atomu	Chemie – částicové složení látek
provede některé jednoduché pokusy z elektrostatiky		elektrické pole nabitého tělesa, siločáry	
rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností	OV 22	elektrické vodiče a izolanty	
sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu určí směr proudu v obvodu, je-li znám kladný pól zdroje	OV 20	elektrický obvod	
změří elektrický proud ampérmetrem, správně zapojí ampérmetr do obvodu	OV 21	elektrický proud, značka elektrického proudu, jednotka elektrického proudu, měření elektrického proudu – ampérmetr	
změří elektrické napětí voltmetrem, správně zapojí voltmetr do obvodu	OV 21	elektrické napětí, značka elektrického napětí, jednotka elektrického napětí, měření elektrického napětí - voltmetr	
správně zapojí reostat do obvodu a použije ho ke změně proudu		elektrický odpor, značka elektrického odporu, jednotka elektrického odporu závislost odporu na vlastnostech vodiče reostat	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů vypočítá proud, odpor nebo napětí, jsou-li známy druhé dvě veličiny	OV 23	Ohmův zákon výpočty	
zapojí několik součástek do obvodu paralelně a sériově a nakreslí schéma tohoto obvodu		sériové a paralelní zapojení spotřebičů	
určí napětí a proud v různých místech obvodu, jsou-li známy potřebné veličiny		vztahy pro napětí a proud u spotřebičů, popř. rezistorů zapojených paralelně a sériově	
vypočítá výsledný odpor rezistorů zapojených do série		výsledný odpor několika rezistorů v sérii	
pokusem předvede jednoduchý kmitavý pohyb		kmitavý pohyb	
změří periodu nebo frekvenci pomalého periodického děje z frekvence vypočítá periodu a naopak z grafu periodické veličiny určí její frekvenci a periodu		perioda, frekvence a její souvislost s výškou tónu jednotka frekvence hertz	
pokusem ukáže mechanické vlnění		vlnění	
najde v tabulkách nebo na Internetu rychlost zvuku v dané látce a použije ji k řešení problémů rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	OV 18	zvuk a jeho vlastnosti (rychlost zvuku, podmínky šíření zvuku, odraz zvuku, rezonance, pohlcování zvuku, ozvěna) zdroje zvuku	
podle obrázku popíše funkci ucha		ucho jako přijímač zvuku	Přírodopis – smyslové orgány
posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	OV 19	hluk, ochrana před hlukem	Výchova ke zdraví – tělesná a duševní hygiena

Fyzika**9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
pokusem ukáže, že okolo vodiče s proudem a v cívice vzniká magnetické pole využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem	OV 24	magnetické účinky elektrického proudu, cívka	
využívá prakticky poznatky o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní pokusem ukáže vznik indukovaného napětí v cívice	OV 24	elektromagnetická indukce, generátor, alternátor, dynamo, transformátor	
rozliší zdroje stejnosměrného proudu od střídavého	OV 21	stejnosměrný a střídavý proud, jejich značky	
využívá vztahu pro transformační poměr při řešení problémů		transformační poměr pro napětí a proud	
nakreslí schéma přenosu elektrické energie z elektrárny k místům spotřeby a odůvodní nutnost přenášet energii při vysokém napětí		výroba a přenos elektrické energie ochrana před nebezpečným napětím proti zemi	
odliší ochranný vodič podle barvy izolace		ochranný, nulovací a fázový vodič	
v jednoduchých případech rozhodne, zda určité zacházení s elektrickým zařízením je bezpečné nebo ne		bezpečné zacházení s elektrickým zařízením	
odliší polovodič od vodiče a nevodiče na základě analýzy jejich vlastností	OV 22	vedení proudu v polovodičích typu N a P	
zapojí správně polovodičovou diodu	OV 25	volný elektron, díra, přechod PN, polovodičová dioda	
v jednoduchých případech ukáže šíření světla od světelného zdroje přes osvětlené těleso až do oka		podstata světla jako elektromagnetického vlnění světelný zdroj, paprsek	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí při řešení problémů a úloh	OV 26	rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích	
rozloží bílé světlo na barevná světla		rozklad bílého světla hranolem	
v jednoduchých případech předpoví, jak bude vypadat stín		stín	
pomocí modelu vysvětlí měsíční fáze, zatmění Slunce a zatmění Měsíce		měsíční fáze, zatmění Slunce a Měsíce	
předpoví, jak se paprsek odrazí od zrcadla v jednoduchých případech předpoví nebo vysvětlí, co vidíme v zrcadle využívá zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	OV 26	zákon odrazu zobrazení na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle	
rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami rozliší spojkou a rozptylku spojkou zobrazí předmět na stínítko správně používá běžné optické přístroje	OV 27	zákon lomu čočky, spojky, rozptylky zobrazení tenkou spojkou a rozptylkou	
uvědoměle dodržuje zásady hygieny zraku		stavba a funkce oka	Přírodopis – smyslové orgány Výchova ke zdraví – tělesná a duševní hygiena
rozliší jadernou reakci od chemické popíše nebezpečí radioaktivního záření (včetně radonu) a možnou ochranu proti němu		jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor	Chemie – částicové složení látek
popíše princip jaderné elektrárny a její výhody a nevýhody		jaderná elektrárna	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	OV 17	jaderná energetika a životní prostředí	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
popíše princip a účinky jaderných zbraní		ochrana lidí před radioaktivním zářením	
správně používá základní astronomické pojmy; ukáže vztahy mezi nimi pomocí glóbusu nebo náčrtem vysvětlí střídání dne a noci, roční období a podnebná pásma objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	OV 28	sluneční soustava a její postavení ve vesmíru hlavní složky sluneční soustavy (planeta, měsíc, planetka, kometa, meteor) kosmonautika a její význam pro budoucnost lidstva	Zeměpis – Sluneční soustava
popíše základní vlastnosti Slunce, Země, Měsíce a významných planet		složení Slunce a jeho význam pro život na Zemi, měsíční fáze	Zeměpis - Měsíc
odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	OV 29	hvězda, galaxie, souhvězdí	

5.15. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA CHEMIE – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Chemie se vyučuje jako samostatný vyučovací předmět v 8. a 9. ročníku, a to v rozsahu 2 hodiny týdně. V rámci předmětu jsou v každém ročníku věnovány 4 hodiny za pololetí laboratorním pracím.

Předmět Chemie je provázán s ostatními předměty zařazenými do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, zejména s Fyzikou a Přírodopisem, které jsou vyučovány již od 6. ročníku.

Předmět Chemie poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší poznávání přírodních dějů probíhajících v okolním prostředí. Zaměřuje se na zkoumání přírodních pochodů z pohledu chemických látek. Poznáváním chemických vlastností běžně dostupných látek žák získává přehled o jejich možném praktickém využití, učí se bezpečně s nimi pracovat a předcházet možným ekologickým problémům.

Základní metodou je experiment-pokus. Žák kontrolovaně pozoruje reálné chování látek v běžném prostředí. Předmět využívá všech metodických forem experimentu – demonstrační, frontální i žákovský. Experiment je využíván jak v běžné vyučovací hodině, tak i v laboratorních pracích. Experimentem si žáci vytvářejí dovednost soustavně objektivně a spolehlivě pozorovat, dovednost přesně měřit, dovednost tvořit a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných jevů, dovednost analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry.

V předmětu Chemie získává žák praktickou činností pracovní návyky, seznamuje se s prací podle návodu, při které musí dodržovat bezpečnostní pravidla vyplývající z povahy látek používaných při pokusu. Učí se sestavovat jednoduché pracovní postupy a samostatně si organizovat práci.

Předmět Chemie dále přispívá k prevenci závislosti na drogách a dalších návykových látkách. Seznamuje žáky s důsledky dlouhodobé konzumace alkoholických nápojů a aplikace drog.

Tento předmět se podílí na realizaci průřezového tématu Environmentální výchova: podporuje tvorbu ekologických návyků, učí odhalovat příčiny a následky globálních i místních ekologických problémů, seznamuje s ochranou životního prostředí a principem udržitelného rozvoje.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k formulování vlastních závěrů
- klademe důraz na práci s různými zdroji informací, na jejich porovnávání a ověřování
- učíme žáky pomocí experimentů ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných jevů
- učíme žáky vyhledávat souvislosti, třídít jevy dle zadaných kritérií, vytváříme myšlenkové mapy

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat svá řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě
- učíme žáky postupovat od jednoduchých příkladů ke složitějším, od typových úloh ke konkrétním příkladům
- učíme žáky pracovat na principu analogie
- vedeme žáky k praktickému ověřování řešení

Kompetence komunikativní

- poskytujeme žákům dostatek příležitostí k vyjádření vlastních myšlenek a pokládání otázek
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- učíme žáky používat tabulky, grafy a přehledné záznamy jako prostředek přesného vyjadřování
- vedeme žáky k používání výstižných formulací

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách, žáci si v rámci skupiny vyzkoušejí různé role
- podporujeme jasné formulování pravidel chování ve třídě
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru
- vedeme žáky k reálnému sebehodnocení

Kompetence občanské

- podporujeme tvorbu ekologických návyků
- učíme žáky odhalovat příčiny a následky globálních i místních ekologických problémů
- seznamuje žáky s významem ochrany životního prostředí a principem udržitelného rozvoje
- do výuky zařazujeme konkrétní příklady uveřejněné v tisku, na internetu apod. a učíme žáky pracovat s takto získanými informacemi

Kompetence pracovní

- seznamujeme žáky se základními pravidly ochrany zdraví při práci
- učíme žáky bezpečně a účinně používat pracovní pomůcky, nástroje a vybavení
- učíme žáky sestavovat jednoduché pracovní postupy a samostatně si organizovat práci
- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE**

Očekávané výstupy

žák

1. určí společné a rozdílné vlastnosti látek
2. pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
3. objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

SMĚSI

Očekávané výstupy

žák

4. rozlišuje směsi a chemické látky
5. vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
6. vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
7. navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
8. rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
9. uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy

žák

10. používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
11. rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
12. orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy

žák

13. rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
14. přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
15. aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

žák

16. porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
17. vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet

18. orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

žák

19. rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
20. zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
21. rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
22. orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
23. určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy

žák

24. zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
25. aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
26. orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Chemie****8. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
určí společné a rozdílné vlastnosti látek	OV 1	Vlastnosti látek: hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost..., vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek	
pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovitost, posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	OV 2	Zásady bezpečné práce ve školní pracovně i v běžném životě, varovné značky a jejich význam	EMV – udržitelný rozvoj
objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	OV 3	Mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek	
rozlišuje směsi a chemické látky	OV 4	Různorodé směsi a stejnorodé roztoky	
vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	OV 5	Hmotnostní zlomek, koncentrace roztoku, roztok koncentrovaný – zředěný, nasycený - nenasycený	Matematika – zlomky, přímá úměrnost
vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	OV 6	Vliv teploty, míchání, plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku	
navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení, uvede příklady oddělování složek v praxi	OV 7	Usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace	
rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	OV 8	Voda destilovaná, pitná, odpadní, koloběh vody v přírodě	Přírodopis – vodní rostliny a živočichové, ochrana přírody EMV – vliv člověka a koloběh vody v přírodě, globální problémy

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
uvede příklady znečištění vody a vzduchu v pracovním prostředí a v domácnosti, navrhne preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	OV 9	Zdroje znečištění vody a vzduchu kolem nás, civilizační faktory, ochrana životního prostředí, ozonová díra, smog,	Přírodopis – ochrana přírody EMV – vliv člověka na ovzduší, globální problémy
používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	OV 10	Částicové složení látek – atom, molekula atomové jádro – protony, neutrony elektronový obal – elektrony, jeho změny v chemických reakcích	Fyzika – částicové složení látek
rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy používá ve správných souvislostech	OV 11	Prvky – názvy, značky Sloučeniny – chemické vzorce, chemická vazba,	
orientuje se v periodické soustavě prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	OV 12	Skupiny a periody v periodické soustavě prvků, řazení prvků podle protonového čísla, podle stavby elektronového obalu a podle základních vlastností Vybrané prvky: výskyt, vlastnosti, použití	
rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	OV 13	Typy chemických reakcí, podmínky jejich průběhu, molární hmotnost, látkové množství, slučování, neutralizace, endotermní a exotermní reakce	
přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	OV 14	Praktické příklady chemických reakcí vyjádřené rovnicemi	Matematika – společný násobek
aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a předchází jejich nebezpečnému průběhu	OV 15	Bezpečnost práce	

Chemie

9. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, halogenidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	OV 16	Oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných oxidů Kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků, vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů Soli kyslíkaté a nekyslíkaté – vlastnosti, použití vybraných solí, názvosloví, oxidační číslo, Halogenidy – vzorce, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných halogenidů	EMV – nebezpečné látky vytvořené člověkem
vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předejít	OV 17	Chemické reakce v přírodě, Ochrana životního prostředí	Přírodopis – ochrana přírody EMV – ekosystémy, jejich ovlivňování činností lidí
orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady neutralizace v praxi	OV 18	Praktická cvičení – měření pH, neutralizace látek	
rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	OV 19	Alkany, alkeny, alkiny, areny – názvosloví, tvorba vzorců, vlastnosti a použití vybraných důležitých uhlovodíků	
zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	OV 20	Paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva	Přírodopis – horniny a nerosty organického původu EMV – udržitelný rozvoj, recyklace, nové zdroje energií

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	OV 21	Deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin	
orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovin, tuků a sacharidů	OV 22	Biochemie – chemické složení lidského těla Tuky – význam, složení a zdroje Bílkoviny – význam, složení a zdroje Cukry – význam, složení a zdroje	EMV – zodpovědnost člověka za své zdraví, výživa.
určí podmínky pro aktivní fotosyntézu	OV 23	Význam udržení přírodní rovnováhy - udržitelný rozvoj lidstva	EMV – udržení přírodní rovnováhy
uvede zdroje bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	OV 24	Funkce bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle, zdravá výživa, stravovací návyky, poruchy příjmu potravy	Přírodopis, výchova ke zdraví – zdravý způsob života a péče o zdraví
zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	OV 25	Chemický průmysl v ČR, recyklace surovin, Průmyslová hnojiva	
aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	OV 26	Hořlaviny, hasební prostředky	Fyzika – tepelná výměna
orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi, jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	OV 27	Tepelně zpracovávané materiály – vápno, cement, sádra, keramika, sklo Plasty a syntetická vlákna Detergenty, pesticidy a insekticidy Léčiva a návykové látky	

5.16. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA PŘÍRODOPIŠ - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Přírodopis se na naší škole vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7. a 9. ročníku v rozsahu 2 hodin týdně. V 8. ročníku v sobě zahrnuje také část obsahu předmětu Výchova ke zdraví a výuka je realizována v rozsahu 3 hodin týdně.

Vyučovací předmět Přírodopis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Spolu s Fyzikou, Chemií a Zeměpisem umožňuje žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Cílem výuky je poskytnout žákům základy přírodovědného poznání, seznámit je s projevy a podmínkami života, s vývojem života na Zemi. Žáci poznávají složitost a mnohotvárnost živých organismů, pochopí význam a zásady třídění organismů do taxonomických jednotek. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování místních i globálních ekosystémů, učí se uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Uvědomují si pozitivní vliv přírody na citový život člověka. Poznávají přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na tomto poznání je založeno i pochopení důležitosti přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav včetně člověka. Při studiu přírody si specifickými poznávacími metodami osvojují i důležité dovednosti (pozorovat, vyslovovat a ověřovat hypotézy, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry).

Předmět Přírodopis přispívá k realizaci těchto průřezových témat:

- OSV – evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace, vztah k přírodnímu prostředí
- EMV – pochopení základních přírodních zákonitostí a podmínek života, tematika ekosystémů, postavení člověka v přírodě, získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie, utváření zdravého životního stylu

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem (učebnice, atlasy, encyklopedie)
- učíme žáky samostatně vyhledávat a třídit informace
- vedeme žáky k samostatným činnostem, které napomáhají k osvojení poznatků i k vytváření dovedností.
- motivujeme žáky k dalšímu vzdělávání, zapojujeme je do přírodovědných soutěží a biologické olympiády. Smysl a význam učení dokumentujeme na úspěších významných vědců a jejich objevech.

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k využívání dřívějších poznatků a získávání nových podnětů pro řešení problémových úloh.
- učíme žáky rozeznat problém, přemýšlet o něm, hledat informace pro jeho řešení
- učíme žáky ověřovat si správnost řešení a závěr splněného úkolu obhájit

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke srozumitelnému a souvislému projevu.
- poskytujeme žákům různé příležitosti pro nácvik souvislejších projevů: připravují si krátká sdělení (referáty) o zajímavostech získaných četbou, sledováním přírodovědných filmů nebo vlastním pozorováním.
- podporujeme diskusi

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách a ve dvojicích (především u praktických úloh)
- vedeme žáky ke vzájemné pomoci, k uplatnění vlastních znalostí a dovedností, učíme je dohodnout se společně na konečném řešení a vypracování závěru.

Kompetence občanské

- volíme témata, která přispívají k vytváření správných postojů k sobě i k okolí
- upozorňujeme žáky na ohrožené druhy živočichů a rostlin, na nutnost chránit přírodní a kulturní dědictví
- poučujeme žáky o nebezpečném vlivu některých rostlin a živočichů na naše zdraví, o virech a bakteriích, jedovatých houbách
- vyzýváme žáky ke správnému chování ke všem živým organismům, vedeme je k uvědomění si jejich význam pro vytváření krajiny a životní prostředí

Kompetence pracovní

- při pozorování organismů ve škole i v přírodě – při práci s lupou a mikroskopem, přípravě mikroskopických preparátů, pěstování rostlin, popř. chovu některých živočichů rozvíjíme pracovní dovednosti a návyky našich žáků
- připomínáme žákům správné a šetrné zacházení s přístroji i opatrnost, aby nedošlo k poškození zdraví
- vedeme žáky k vytváření správných hygienických nároků při práci s živými přírodninami
- učíme žáky zacházet s pozorovanými přírodninami při práci šetrně – neporušovat zásady ochrany přírody

Nezávazná metodická doporučení

Výuka přírodopisu je zaměřena na vytváření pozitivního vztahu k přírodě. Výkladová část je průběžně doplňována aktivními metodami výuky – pozorování přírodnin, poznávání organismů, práce s atlasy a určovacími klíči, laboratorní práce, přírodovědné vycházky. Dle možností jsou zařazovány exkurze do Národního muzea, do Zoo, přednášky a besedy s přírodovědnou tematikou. Nadaní žáci se zúčastňují biologické olympiády.

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA**

Očekávané výstupy

žák

1. rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
2. popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
3. rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
4. třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
5. vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
6. uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
7. uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

žák

8. rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
9. vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
10. objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

žák

11. odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
12. porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
13. vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
14. rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
15. odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

žák

16. porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
17. rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin

18. odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
19. zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

žák

20. určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
21. orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
22. objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
23. rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
24. aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

žák

25. objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
26. rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
27. rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
28. porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
29. rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
30. uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

31. uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
32. rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
33. vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
34. uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

žák

35. aplikuje praktické metody poznávání přírody
36. dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Přehled očekávaných výstupů z části Výchova ke zdraví (OV VZ) dle RVP ZV**VÝCHOVA KE ZDRAVÍ**

Očekávané výstupy

žák

1. respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
2. vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
3. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
4. posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
5. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
6. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
7. dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
8. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
9. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
10. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
11. optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
12. v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování
13. dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
14. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
15. projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Přírodopis

6. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA			
rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	OV 1	Projevy života Rozmanitost života – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty, názory na vznik života	EMV – základní podmínky života
popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel	OV 2	Buňka-základní stavební jednotka, stavba rostlinné a živočišné buňky	
rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	OV 3	Základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy Jednobuněčné a mnohobuněčné organismy	
třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	OV 4	Soustava organismů, přehled taxonomických jednotek	
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	OV 5	Rozmnožování buňky, podstata pohlavního a nepohlavního rozmnožování organismů	
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	OV 7	Viry, bakterie	
BIOLOGIE HUB			
rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	OV 8	Houby – základní charakteristika, stavba těla Kvasinky, plísně, houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	OV 9	Výživa hub, jejich význam v potravním řetězci	
objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	OV 10	Lišejníky – stavba, symbióza, výskyt a význam	
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	OV 16	Stavba těla, funkce jednotlivých částí. Buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy	
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	OV 17	Jednobuněčné a mnohobuněčné organismy Vývoj, vývin a systém bezobratlých živočichů. Významní zástupci bezobratlých živočichů – prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci	
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	OV 18	Projevy chování živočichů, základy etologie a ekologie	
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	OV 19	Rozšíření, význam a ochrana živočichů, epidemiologicky a hospodářsky významné druhy, živočišná společenstva	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
NEŽIVÁ PŘÍRODA			
objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	OV 25	Planeta Země, vznik života na Zemi	Zeměpis – Země jako vesmírné těleso
uveď na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	OV 30	Počasí, podnebí	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ZÁKLADY EKOLOGIE			
uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	OV 31	Organismy a prostředí -vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím	EMV – ekosystémy, vztah člověka k prostředí
rozlišuje a uveďte příklady systémů organismů - společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	OV 32	Potravní pyramida Společenstva organismů, ekosystém	
vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	OV 33	Potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	
uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	OV 34	Vývoj zásahů člověka do přírody Ochrana přírody	EMV – ochrana životního prostředí, rovnováha v ekosystému
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY			
aplikuje praktické metody poznávání přírody	OV 35	Práce s lupou, seznámení s mikroskopem, příprava jednoduchého mikroskopického preparátu	
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	OV 36		

Přírodopis**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA			
rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	OV 3	Projevy a rozmanitost života Základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy	
třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	OV 4	Význam a třídění organismů do taxonomických jednotek	
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	OV 5	Pohlavní a nepohlavní rozmnožování rostlin a živočichů	
BIOLOGIE ROSTLIN			
odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	OV 11	Stavba rostlinné buňky, rostlinná pletiva, orgány	
porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	OV 12	Stavba těla nižších a vyšších rostlin, význam a funkce jednotlivých částí rostliny – kořen, stonek, list, květ, plod, semena	
vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	OV 13	Fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu a rozmnožování rostlin	
rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	OV 14	Přehled systému rostlin – řasy, mechorosty, kaprad'orosty Nahosemenné rostliny, vybrané čeledi jednoděložných a dvouděložných rostlin	
odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	OV 15	Poznávání a zařazování vybraných zástupců rostlin, jejich vývoj, přizpůsobení prostředí, využití hospodářsky významných druhů	EMV - ekosystémy

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	OV 16	Strunatci – základní znaky, stavba těla, orgány a orgánové soustavy	
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	OV 17	Systematické rozdělení kmene strunatců na podkmeny, rozdělení obratlovců na jednotlivé třídy- kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci	
odvodí na základě pozorování základní projev chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	OV 18	Vybraní zástupci jednotlivých tříd od kruhoústých až po ptáky – jejich způsob života, význam v přírodě a pro člověka	EMV - ekosystémy
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	OV 19	Hospodářsky významné druhy živočichů, péče o domestikovaná zvířata	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí
ZÁKLADY EKOLOGIE			
uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	OV 31 OV 33	Zařazení jednotlivých zástupců obratlovců do potravních řetězců, vztahy mezi organismy	
rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	OV 32	Populace, společenstva, rovnováha v ekosystému	EMV - ekosystémy
uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	OV 34	Ohrožené druhy živočichů. Ochrana přírody	EMV – vztah člověka k prostředí

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY			
aplikuje praktické metody poznávání přírody	OV 35	Pozorování lupou a mikroskopem, praktické určování živočichů	
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	OV 36		

Přírodopis**8. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA			
rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) živočichů	OV 3	Orgány, orgánové soustavy savců a člověka (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí)	Chemie – organické sloučeniny (přírodní látky v lidském těle)
vysvětlí podstatu pohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	OV 5	Pohlavní rozmnožování u savců, přenos dědičných informací, křížení	
uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	OV 6	Dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti, gen, křížení	
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	OV 16	Savci – nejvyvinutější obratlovci -vnitřní stavba těla, orgány a orgánové soustavy	
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	OV 17	Přehled hlavních skupin savců, vybraní zástupci jednotlivých řádů savců – vejcorodí, vačnatci, hmyzožravci, letouni, hlodavci, zajíci, šelmy, ploutvonožci, kytovci, chobotnatci, lichokopytníci, sudokopytníci, primáti	
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	OV 18	Etologie savců, savci biomů světa - způsob života jednotlivých zástupců, přizpůsobení prostředí	EMV - ekosystémy
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	OV 19	Postavení savců v potravním řetězci, význam v přírodě a význam pro člověka Chov domestikovaných druhů, hospodářsky významné druhy	EMV – vztah člověka k prostředí

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
BIOLOGIE ČLOVĚKA			
určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	OV 20	Anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla – tkáň, orgány, orgánové soustavy: opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, močová, kožní, nervová soustava, smyslové orgány, hormonální soustava, rozmnožovací soustava	Fyzika – ucho, oko
orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	OV 21	Člověk v živočišném systému, původ a vývoj člověka, lidská plemena	MKV – etnický původ
objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	OV 22	Pohlavní soustava – pohlavní orgány, rozmnožování, nitroděložní vývoj, porod, období života	
rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	OV 23	Nemoci, úrazy, prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy	OSV - psychohygienu
aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla	OV 24	Životní styl – pozitivní a negativní dopad na život člověka Zásady první pomoci při úrazech a jiných poškozeních těla	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY			
aplikuje praktické metody poznávání přírody	OV 35	Pozorování a určování zástupců savců Práce s lupou a mikroskopem – pozorování živočišných buněk a tkání, využití trvalých preparátů Jednoduché pokusy z fyziologie člověka – měření tepové frekvence, krevního tlaku, zkouška kožní citlivosti, zkouška zraku...	
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	OV 36		
ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE			
optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	OV VZ 11	Dětství, puberta a dospívání	
Přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování	OV VZ 12	Sexuální dospívání, předčasná sexuální zkušenost, antikoncepce	
zná základní potřeby těhotné ženy, orientuje se v potřebách dítěte po narození	OV VZ 7	Životospráva těhotné ženy, základní péče o dítě po narození	
vysvětlí, proč organismus dospívající dívky není biologicky a psychicky zralý pro plný intimní život	OV VZ12	Těhotenství a rodičovství mladistvých	
objasní zdravotní rizika předčasného ukončení těhotenství a vyvozuje z nich závěry pro osobní život	OV VZ 12	Biologická a psychická rizika předčasné sexuální zkušenosti a předčasného ukončení těhotenství	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ			OSV - psychohygienu
vysvětlí rozvoj civilizačních chorob vznikajících jako důsledek nesprávné výživy	OV VZ 7	Výživa a civilizační choroby – obezita, srdečně cévní choroby, cukrovka, nádorová onemocnění, kazivost zubů	
uplatňuje v denním režimu zásady zdravého stolování, včetně pravidelné pohybové aktivity	OV VZ 7, 8	Pohybový režim jako preventivní ochrana zdraví a předcházení obezity	
zná rizika spojená s poruchami příjmu potravy. Ví, kde hledat odbornou pomoc.	OV VZ 8	Redukční diety, bulimie, anorexie, kontakty na služby odborné pomoci	
zná a uplatňuje bezpečné způsoby chování, zná zásady ochrany před přenosnými i nepřenosiými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy	OV 15	Nemoci přenosné pohlavním stykem, AIDS, hepatitida, preventivní a lékařská péče, odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů, úrazy v domácnosti, při sportu, v dopravě...	
RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE			
samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	OV VZ 10	Stres a jeho vztah ke zdraví – relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy a k posilování duševní odolnosti	OSV – rozvoj schopností poznávání - seberegulace a sebeorganizace
dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka	OV VZ 13	Auto-destruktivní závislosti – zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem, bezpečnost v dopravě, dopink ve sportu	
dovede poskytnout první pomoc při úrazu	OV VZ 15	Ochrana člověka za mimořádných situací – živelná pohroma, terorismus, zásady první pomoci	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ		Složky zdraví a jejich interakce	OSV – hodnoty, postoje, praktická etika
vyjádří vlastní názor k problematice zdraví	OV VZ 6	Základní lidské potřeby a jejich hierarchie	
posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví, usiluje o aktivní podporu zdraví, zapojuje se do činností podporujících zdraví	OV VZ 4	Programy podpory zdraví	
chápe zdraví jako vyvážený stav duševní, tělesné i sociální pohody a jako nejdůležitější životní hodnotu	OV VZ 3	Odpovědnost jedince za zdraví	

Přírodopis**9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
NEŽIVÁ PŘÍRODA			
objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	OV 25	Vznik a stavba Země	Zeměpis – přírodní obraz Země
rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	OV 26	Nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků, principy krystalografie, fyzikální a chemické vlastnosti nerostů	Chemie – anorganické sloučeniny
rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	OV 27	Vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky Pohyby litosféry, zemětřesení, sopečná činnost, tektonické jevy, činnost větru, vody a ledovců. Zvětrávání Horninový cyklus Geologický vývoj a stavba území ČR	
porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	OV 28	Půdy – složení, vlastnosti a význam pro výživu rostlin, hospodářský význam pro společnost Nebezpečí a příklady devastace půd, možnosti rekultivace	EMV – vztah člověka k prostředí
rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	OV 29	Vývoj zemské kůry a organismů na Zemi Geologické změny, vznik života, výskyt organismů a jejich přizpůsobování prostředí	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ZÁKLADY EKOLOGIE			
objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	OV 32	Populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, rovnováha v ekosystému Voda na Zemi, atmosféra, nerostné suroviny Fosilní paliva, obnovitelné zdroje energie	EMV – ekosystémy; základní podmínky života
uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	OV 34	Ochrana přírody a životního prostředí, globální problémy a jejich řešení Chráněná území	EMV – lidské aktivity a problémy životního prostředí Zeměpis – životní prostředí
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY			
aplikuje praktické metody poznávání přírody	OV 35	Určování základních nerostů a hornin podle typických vlastností Zkoumání některých fyzikálních a chemických vlastností nerostů	
dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	OV 36		

5.17. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA ZEMĚPIS – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Zeměpis se vyučuje jako samostatný předmět. V 6., 7., 8. a 9. ročníku 2 hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Zeměpis:

- vede k zájmu o zeměpis;
- poskytuje žákům metody a prostředky k osvojení hlavních geografických pojmů, objektů a jevů;
- vede k pochopení vlivu lidské činnosti na planetu Zemi a důsledku lidské činnosti pro život na Zemi;
- motivuje žáky pracovat s mapou (atlasem nebo turistickou mapou), glóbusem, buzolou, kompasem;
- učí žáky, jak přežít v krizových situacích (povodně, zemětřesení a sopečná činnost, pohyb v neznámém prostředí...);
- seznamuje žáky s chováním, které vede k ochraně přírody a trvale udržitelnému rozvoji;
- ukazuje možnosti využití získaných poznatků v praxi;
- soustřeďuje se na rozvoj schopností žáka individuálně i při práci ve skupinách;
- podporuje u žáků tvořivé a logické myšlení.

Předmět Zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy,...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států,...

Předmět Zeměpis přispívá k realizaci průřezových témat VDO (občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie), EMV (ekosystémy, základní podmínky života, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí, VMEGS (objevování Evropy, světa), MKV (kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, principy solidarity).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky na základě práce s mapou zpracovávat informace v ní obsažené, ty třídit a vyvozovat obecně platné závěry;
- učíme žáky aktivně a samostatně vyhledávat aktuální informace a zapojovat je do výuky;
- podporujeme využití více možností řešení pro zpracování úkolů a hledání různých cest ke správným výsledkům;
- vedeme žáky k aktivnímu hodnocení jejich práce a k poučení se z vlastních chyb.

Kompetence k řešení problémů

- podporujeme využívání předešlých zkušeností k řešení zadaných problémů, stejně jako hledání nových způsobů řešení;
- vedeme žáky k ověřování správnosti výsledků;
- učíme žáky hledat nová řešení zadaných úkolů na základě nově získaných informací (encyklopedie, internet) a využívat jich v praxi;
- učíme žáky využívat svých předností při řešení zadaných problémů ve skupinové práci, ale i při práci samostatné.

Kompetence komunikativní

- podporujeme aktivní komunikaci při skupinové práci a snahu společně s ostatními hledat řešení zadaných problémů;
- učíme žáky prezentovat své výsledky, aktivně odpovídat na otázky k danému tématu, oponovat a přijmout kritiku své práce;
- učíme žáky užívat správně odborné názvosloví.

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k odpovědnosti za práci celé skupiny, učíme je prosazovat svůj názor ve skupině;
- učíme žáky využívat svých předností pro dosažení co nejlepších výsledků při práci ve skupině;
- vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování;
- vedeme žáky k pomoci slabším členům skupiny při pochopení a zpracování zadaného úkolu;
- učíme žáky respektovat názory druhých, poučit se z nich, aktivně argumentovat a obhajovat svůj názor.

Kompetence občanské

- učíme žáky chránit své zdraví a zdraví svých spolužáků, v případě úrazu jim pomoci nebo zavolat na pomoc dospělého;
- seznamujeme žáky se základními pravidly, jak udržovat kvalitní životní prostředí, jak chránit přírodu a základními tezemi trvale udržitelného života.

Kompetence pracovní

- vyžadujeme svědomité vykonávání zadané práce
- podporujeme hodnocení výsledky vlastní práce i z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí.

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE**

Očekávané výstupy

žák

1. organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
2. používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
3. přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
4. vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

žák

5. zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
6. prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
7. rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
8. porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

žák

9. rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
10. lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
11. porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
12. zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

13. posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
14. posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel

15. zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
16. porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
17. porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
18. lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

19. porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín
20. uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
21. uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy

žák

22. vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
23. hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
24. hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
25. lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
26. uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy

žák

27. ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
28. aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
29. uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Zeměpis****6. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
objasní vznik a vývoj vesmíru, s porozuměním užívá pojmy: velký třesk, kosmické objekty, gravitační síla, záření, stvoření vesmíru Bohem	OV 5	Vesmír a jeho vývoj	
definuje, co je to hvězda, souhvězdí	OV 5	Hvězdy a souhvězdí	
uvede Slunce jako nejbližší hvězdu k planetě Zemi a jeho důležitost pro život na Zemi	OV 5		
s porozuměním užívá pojmy: hvězdokupa, galaxie, Galaxie, Mléčná dráha, souhvězdí (obtočnová a zvířetníková)	OV 5		
vyjmenuje, co tvoří sluneční soustavu	OV 5	Sluneční soustava	
popíše zákonitosti pohybu planet sluneční soustavy, tvar jejich drah	OV 5		
s porozuměním užívá pojmy: Slunce, planeta, měsíc, planetka, kometa, meteoroid, meteor, meteorit, umělé družice, kosmické sondy	OV 5		
objasní rozdíl mezi měsícem a Měsícem	OV 5	Měsíc	
definuje Měsíc jako přirozenou družici Země	OV 5		
uvede základní pohyby Měsíce	OV 5		
vyjmenuje měsíční fáze a objasní postupnou změnu tvaru Měsíce na večerní obloze	OV 5		
vysvětlí působení Měsíce a částečně Slunce na planetu Zemi	OV 5	Měsíc působí na Zemi	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
objasní příliv a odliv, určí dobu střídání přílivu a odlivu a možnost jeho využití	OV 5		
objasní princip zatmění Slunce a Měsíce	OV 5		
definuje glóbus jako zmenšený model Země, popíše tvar planety Země, určí její povrch, obvod a rovníkový poloměr	OV 6	Glóbus- zmenšená Země	
vysvětlí výhody glóbusu při studiu přesného rozmístění hlavních částí zemského povrchu (světadílů a oceánů)	OV 6		
dělí glóbusy podle obsahu na fyzické a politické, využívá glóbusu pro určení vzdáleností na zemském povrchu	OV 1 OV 2 OV 27 OV 28		
definuje poledníky a rovnoběžky vytvářející zeměpisnou síť, která nám umožňuje určit zeměpisnou polohu zvolených míst na Zemi	OV 1 OV 2 OV 27 OV 28 OV 29	Orientace na Zemi	
s porozuměním užívá pojmy: zemská osa, zemské póly (severní a jižní), severní, jižní, západní a východní polokoule, poledníky a rovnoběžky, 0. a 180. poledník, rovník obratníky, polární kruhy	OV 2		
vysvětlí příčiny střídání dne a noci, uvede důsledky pohybů Země pro život lidí	OV 6	Země v pohybu	
vysvětlí příčiny střídání 4 ročních období	OV 6	Oběh Země kolem Slunce	
s porozuměním užívá pojmy: letní slunovrat, zimní slunovrat, podzimní a jarní rovnodennost	OV 6		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
orientuje se v časových jednotkách: 1 sekunda, 1 minuta, 1 hodina, 1 den, 1 měsíc, 1 rok;	OV 6	Čas na Zemi	Fyzika - čas
objasní pojem kalendář a přestupný rok	OV 6		
vysvětlí pojem mezi místním a pásmovým časem;	OV 6	Proč posunujeme čas na hodinkách	
s porozuměním užívá pojmy: západoevropský, střeoevropský a výchoevropský čas;	OV 6		
v mapě vyhledá mezinárodní datovou hranici a určí její význam pro změnu data při přechodu z východní polokoule na západní a opačně;	OV 6		
uvede rozdíl mezi střeoevropským a letním časem.	OV 6		
pracuje s měřítkem mapy, rozdělí podle měřítka mapy na mapy velkého, středního a malého měřítka, formuluje rozdíl mezi nimi; určí rozdíl mezi mapou a plánem, s porozuměním používá pojem zkreslení na mapách.	OV 1 OV 2 OV 4	Mapování zemského povrchu	Matematika - poměr
vysvětlí pojmy podrobnost mapy a obsah mapy; definuje zeměpisný atlas jako soubor map; používá jmenný rejstřík atlasu pro vyhledání různých míst na Zemi; objasní pojem GPS a možnosti jeho využití v praxi.	OV 1 OV 2 OV 4	Jsou všechny mapy stejné?	
vlastními slovy vysvětlí, jak se tvoří mapy; pracuje s názvy, vysvětlivkami a legendou mapy, aktivně vyhledává v mapách a v atlase; ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu; aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny; uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	OV 1 OV 2 OV 4 OV 27 OV 28 OV 29	Jak se mapy tvoří Pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, jednoduché panoramatické náčrtky krajiny	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vlastními slovy vyjádří výhody oboru Dálkový průřez Země.	OV 1 OV 2	Dálkový průřez Země	
definuje pojem krajinná sféra, dělí ji na 2 základní složky – přírodní (fyzicko-geografickou) a člověkem vytvořenou (socio-ekonomickou) složku, rozdělí krajinnou sféru na dílčí části	OV 7 OV 3	Krajinná sféra Země	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí
vlastními slovy popíše vznik a vývoj planety Země; vyjmenuje základní vrstvy, ze kterých se skládá zemské těleso a popíše jejich vlastnosti; rozděljuje zemskou kůru na pevninskou a oceánskou, vymezí rozdíl mezi nimi; definuje litosféru jako kamenný obal Země, v atlasu světa vyhledá příklady litosférických desek a za pomoci legendy vysvětlí, jaké jevy probíhají v místech jejich dotyku	OV 7	Litosféra	Přírodopis - geologie
vlastními slovy vysvětlí vznik a vývoj dnešního rozložení kontinentů na Zemi, rozdíl kontinent a světadíl; definuje zemětřesení jako krátkodobé otřesy zemského povrchu; s porozuměním užívá pojmy: zlom, ohnisko zemětřesení, zemětřesné vlny, seismograf, Richterova stupnice, tsunami; vysvětlí, co je sopečná činnost a jakými způsoby může vznikat; s porozuměním používá pojmy: sopka (vulkán), magma, láva, sopečný kužel, sopouch, magmatický krb, sopečná bomba, gejzír); objasní pojem přírodní katastrofa a uvede příklady; vysvětlí vlastními slovy zásady chování při vybraných přírodních katastrofách	OV 7 OV 8 OV 29	Litosféra v pohybu (zemětřesení, sopečná činnost)	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
objasní pojem zemský povrch a jeho vznik – působení vnějších a vnitřních přírodních činitelů; vyjmenuje vnitřní přírodní činitele působící na zemský povrch; s porozuměním používá pojmy: vrásnění, vrása, vrásové pohoří, sedlo (horský hřbet) a koryto (horská údolí) vrásky, kerná pohoří, zlom, sopečné hory a pohoří, sopečný ostrov, sesuv, propast; rozliší typy pohoří podle vzniku	OV 7 OV 8	Utváření zemského povrchu	
vyjmenuje vnější přírodní činitele působící na zemský povrch; s porozuměním používá pojmy: zvětrávání, jeskyně, potok, řeka, koryto, říční údolí, kaňon, naplavenina, půdní sesuv, horské ledovcové údolí ve tvaru V a U, přesyp, větrolam, půdní eroze, útes; objasní vliv působení teploty, rostlin a činnosti člověka na zemský povrch	OV 7 OV 8	Dotváření zemského povrchu	
člení zemský povrch podle nadmořské výšky (absolutní výškové členitosti) na nížiny a vysočiny, člení zemský povrch podle rozdílu nadmořských výšek (relativní výškové členitosti) na roviny, pahorkatiny, vrchoviny, hornatiny a velehornatiny; Vymezi rozdíl mezi horizontální a vertikální členitostí; podle obrázku popíše dno světového oceánu; s porozuměním užívá pojmy: pevninský šelf, pevninský svah, oceánská pánev, středooceánský hřbet, ostrov, poloostrov, záliv, hlubokooceánský příkop a k jednotlivým pojmům podle atlasu uvede příklady	OV 7	Tvary zemského povrchu	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: definuje atmosféru jako vzdušný obal Země, určí zastoupení jednotlivých plynů v atmosféře; objasní ochranné funkce atmosféry; vyjmenuje vrstvy atmosféry a určí jejich základní vlastnosti	OV 7	Atmosféra	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí
definuje počasí jako okamžitý stav atmosféry a meteorologii jako vědní obor zabývající se počasím; vyjmenuje prvky, ze kterých vycházíme při charakteristice počasí a určí jejich základní vlastnosti a jednotky	OV 7 OV 8	Počasí	
objasní vznik větru, na mapě ukáže směr a oblasti výskytu pravidelných větrů – pasátů; s porozuměním užívá pojmy: monzun, cyklón	OV 7	Jak vzniká vítr	
vysvětlí rozdíl mezi podnebím a počasím; definuje klimatologii jako vědu zabývající se podnebím; na mapě lokalizuje jednotlivé podnebné pásy a zeměpisné šířky, které je ohraničují; vlastními slovy vysvětlí, co způsobuje změny podnebí a jaké mají tyto změny důsledky	OV 7 OV 8	Podnebí Země	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
definuje hydrosféru jako vodní obal Země a hydrologii jako vědu zabývající se výzkumem vody v krajině; dělí vodu na slanou a sladkou, určí, která z nich na planetě Zemi převládá; s porozuměním užívá pojmy: oceán, moře (okrajové a vnitřní), průliv, březní čára, záliv, poloostrov, v mapě vyhledá příklady; dělí pevninskou vodu na povrchovou, podpovrchovou a vodu v pevninských ledovcích; s porozuměním používá pojmy: vodní tok, řeka, vodní nádrže přirozené (jezera, bažiny) a umělé (přehrad, rybníky), v mapě vyhledá příklady; rozdělí podpovrchovou vodu na půdní a podzemní, určí ledovce jako obrovské zásoby sladké vody na Zemi	OV 7	Hydrosféra	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí
vyjmenuje skupenství vody; podle obrázků popíše vodní oběh, vymezí pohyby vody v oceánech – vlnění, příliv a odliv, oceánské proudy; objasní základní znaky pohybu vody na pevnině; s porozuměním používá pojmy: pramen a ústí řeky, průtok, říční síť, hlavní tok, povodí, úmoří, rozvodí; vymezí rozdíl mezi povodní a záplavou; objasní důsledky nedostatku vody na život lidí – neúroda, hlad	OV 7 OV 8	Pohyb vody na Zemi	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
definuje pedosféru jako půdní obal Země, objasní vznik půdy a vyjmenuje půdotvorné činitele; rozliší 2 základní složky půdy – neživou (anorganickou) a živou (organickou) a určí, co je tvoří; s porozuměním užívá pojmy: humus, úrodnost půdy; vysvětlí pojem půdní eroze a ochranu před ní; formuluje význam půdy na Zemi, definuje základní pravidla ochrany půd; vymezení rozdíl mezi půdním typem a půdním druhem, uvede příklady	OV 7	Pedosféra	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí
definuje biosféru jako živý obal Země; vyjmenuje základní podmínky života na Zemi; objasní pojmy: šířkové pásy, krajinné pásmo a výškový stupeň, uvede příklady	OV 7	Biosféra	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Zeměpis**7. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
určí přibližný počet obyvatel na Zemi a pomocí mapy odvodí, proč je na Zemi nerovnoměrně rozmístěno; popíše společný původ lidí na Zemi a jejich odlišné znaky v rámci lidských ras, pomocí mapy určí rozmístění jednotlivých ras na Zemi; s porozuměním užívá pojmy: národ, národní a světový jazyk; vyjmenuje hlavní světová náboženství, pomocí mapy určí jejich rozšíření ve světě a definuje hlavní znaky, která tato náboženství odlišují; vysvětlí, co je to stát, dělí státy podle státního zřízení, podle správního uspořádání a podle způsobu vlády, u každého uvede příklady; s porozuměním užívá pojmy: vesnice, město, velkoměsto, aglomerace, konurbace, megalopolis, slum	OV 13 OV 9	Obyvatelstvo a sídla Počet obyvatel na zemi Lidské rasy Jazyk Světová náboženství Stát	MKV- kulturní diference, etnický původ, multikulturalita VDO- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
definuje pojem národní hospodářství a rozdělí ho na 3 základní sektory, do jednotlivých sektorů řadí jednotlivé druhy hospodářské činnosti člověka	OV 15 OV 16	Hospodářská činnost člověka Hospodářské sektory	
vysvětlí, co je HDP, porovná HDP ČR s ostatními státy světa a na základě srovnání přibližně určí jejich vyspělost	OV 15 OV 16	HDP	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: objasní, co je zemědělství, vyjmenuje základní typy zemědělské výroby, pomocí tematických a obecně zeměpisných map v atlasu určí rozmístění zemědělské výroby ve světě, definuje závislost rostlinné výroby na přírodních podmínkách, vyjmenuje druhy hospodářských plodin a objasní jejich použití; vyjmenuje hospodářská zvířata, objasní, jak je člověk využívá	OV 15 OV 16	Zemědělství	
charakterizuje vodní, lesní hospodářství a těžbu nerostných surovin, chápe vyčerpatelnost těchto zdrojů a vlastními slovy objasní možnosti jejich ochrany a trvale udržitelného využívání, dělí přírodní suroviny na neobnovitelné a obnovitelné, uvede příklad	OV 15 OV 16	Vodní, lesní hospodářství a těžba nerostných surovin	
dělí průmysl na průmyslová odvětví a ty na jednotlivé průmyslové obory, u vybraných oborů uvede suroviny a výrobky, obecně definuje pojem doprava, vyjmenuje základní druhy dopravy	OV 15 OV 16	Průmysl, doprava	
definuje služby jako nevýrobní činnosti, vyjmenuje druhy služeb	OV 15 OV 16	Služby	
definuje rozdíl mezi světadílem a kontinentem, na mapě ukáže jednotlivé světadíly a kontinenty, vyjmenuje oceány a určí, mezi kterými světadíly se nacházejí	OV 9 OV 10	Světadíly	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ukáže na mapě světa a na glóbusu kontinent Amerika a světadíly: Severní a Jižní Amerika, určí polohu kontinentu na mapě světa, vyhledá významné poledníky a rovnoběžky procházející tímto kontinentem, podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní krajiny a zdroje nerostných surovin	OV 11	Amerika- přírodní podmínky	
pomocí mapy určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách, popíše základní znaky obyvatelstva Ameriky: původní obyvatelstvo, počet, rasy, jazyky, náboženství	OV 11	Amerika- obyvatelstvo, počet, rasy, jazyky, náboženství	
vyjmenuje základní znaky hospodářství Ameriky, popíše zaměření zemědělství a průmyslu, charakterizuje dopravu	OV 11	Amerika- hospodářství	
dělí americký kontinent do 3 regionů: Severní, Střední a Jižní Amerika, a ty pak dále dělí do oblastí	OV 11	Amerika- regiony	
na příkladu států USA a Kanady vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky regionu Severní Amerika, vlastními slovy vysvětlí postavení USA ve světovém hospodářství	OV 11	Severní Amerika	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>dělí region Střední Ameriky na pevninskou a ostrovní část a popíše jejich hlavní rozdílné znaky, na modelovém státu Mexiko objasní hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky oblasti, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy oblasti a jejich hlavní města, na modelovém státu Kuba v ostrovní části regionu objasní hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky oblasti, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy oblasti a jejich hlavní města</p>	OV 11	Střední Amerika	
<p>dělí státy regionu Jižní Amerika do 3 skupin podle společných znaků: andské země, laplatské země a tropická Jižní Amerika, popíše základní fyzickogeografické a socioekonomické znaky andských zemí, jednotlivé země vyhledá na mapě a určí jejich hlavní města, popíše základní fyzickogeografické a socioekonomické znaky laplatských zemí, jednotlivé země vyhledá na mapě a určí jejich hlavní města, popíše základní fyzickogeografické a socioekonomické znaky tropické Jižní Ameriky, jednotlivé země vyhledá na mapě a určí jejich hlavní města</p>	OV 11	Jižní Amerika	
<p>uvede základní problémy kontinentu Amerika v jeho jednotlivých oblastech a navrhne možnosti řešení</p>	OV 12		<p>MKV- multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ukáže na mapě světa a na glóbusu kontinent Afrika, určí polohu kontinentu na mapě světa, vyhledá významné poledníky a rovnoběžky procházející tímto kontinentem, podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní krajiny a zdroje nerostných surovin	OV 9 OV 10 OV 11	Afrika- přírodní podmínky	
pomocí mapy určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách, popíše základní znaky obyvatelstva Afriky: původní obyvatelstvo, počet, rasy, jazyky, náboženství	OV 11	Afrika- obyvatelstvo, počet, rasy, jazyky, náboženství	
vyjmenuje základní znaky hospodářství Afriky, popíše zaměření zemědělství a průmyslu, charakterizuje dopravu	OV 11	Afrika- hospodářství	
dělí Afriku do 5 regionů: arabská severní Afrika, chudé země Sahelu, země Guinejského zálivu a povodí Konga, východní Afrika a jižní Afrika	OV 11	Afrika- regiony	
na příkladu modelových států Tunisko a Egypt vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky tohoto regionu, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy regionu a jejich hlavní města	OV 11	Arabská severní Afrika	
na příkladu modelových států Mali a Súdán vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky tohoto regionu, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy regionu a jejich hlavní města	OV 11	Chudé země Sahelu	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: na příkladu modelového státu Nigérie vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky tohoto regionu, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy regionu a jejich hlavní města	OV 11	Země Guinejského zálivu a povodí Konga	
na příkladu modelových států Keňa a Madagaskar vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky tohoto regionu, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy regionu a jejich hlavní města	OV 11	Východní Afrika	
na příkladu modelových států Republika Jižní Afrika a Namibie vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky tohoto regionu, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy regionu a jejich hlavní města	OV 11	Jižní Afrika	
uvede základní problémy kontinentu Afrika v jeho jednotlivých oblastech a navrhne možnosti řešení	OV 12		MKV- multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí
ukáže na mapě světa a na glóbusu kontinent Eurasie a světadíly: Asie a Evropa určí polohu světadílu Asie na mapě světa, vyhledá významné poledníky a rovnoběžky procházející tímto světadílem podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní krajiny a zdroje nerostných surovin, s porozuměním užívá pojem bezodtoková oblast	OV 9 OV 10 OV 11	Asie – přírodní podmínky	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
pomocí mapy určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách, popíše základní znaky obyvatelstva Asie: počet a hustotu obyvatelstva, rasy, jazyky, náboženství, sídla	OV 10 OV 11	Asie – obyvatelstvo	
vyjmenuje základní znaky hospodářství Asie: popíše zaměření zemědělství a průmyslu, charakterizuje dopravu Asie	OV 10 OV 11	Asie- hospodářství	
dělí světadíl Asie do 7 oblastí: jihozápadní Asie, Kavkaz, jižní Asie, jihovýchodní Asie, východní Asie, centrální Asie, severní Asie- Sibiř	OV 10 OV 11	Asie- oblasti	
na příkladu států Turecko a Izrael vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky států Blízkého východu, na příkladu států Saúdská Arábie, Irák, Írán vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky států této oblasti, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy oblasti jihozápadní Asie	OV 10 OV 11	Jihozápadní Asie (Blízký východ, Arabský poloostrov)	
objasní hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky oblasti Kavkaz, vyjmenuje a na mapě ukáže státy oblasti a jejich hlavní města	OV 10 OV 11	Kavkaz	
na modelovém státu Indie objasní hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky oblasti jižní Asie, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy oblasti a jejich hlavní města	OV 10 OV 11	Jižní Asie	
na modelových státech Thajsko, Singapur a Indonésie objasní hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky oblasti jihovýchodní Asie, vyjmenuje a na mapě ukáže další státy oblasti a jejich hlavní města	OV 10 OV 11	Jihovýchodní Asie	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: na příkladu států Čína, Mongolsko a Japonsko vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky států východní Asie, další státy oblasti vyhledá na mapě a určí jejich hlavní města	OV 10 OV 11	Východní Asie	
na příkladu států Kazachstán a Afghánistán vysvětlí hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky států centrální Asie, další státy oblasti vyhledá na mapě a určí jejich hlavní města	OV 10 OV 11	Centrální Asie	
objasní hlavní fyzickogeografické a socioekonomické znaky oblasti severní Asie - Sibiř	OV 10 OV 11	Severní Asie - Sibiř	
uvede základní problémy celého světadílu Asie a v jeho jednotlivých oblastech a navrhne možnosti řešení	OV 12		MKV- princip sociálního smíru a solidarity EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí
ukáže na mapě světa a na glóbusu kontinent Austrálie, určí polohu kontinentu Austrálie na mapě světa, vyhledá významné poledníky a rovnoběžky procházející tímto kontinentem, podle mapy popíše členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní krajiny a zdroje nerostných surovin	OV 9 OV 10 OV 11	Austrálie- přírodní podmínky	
pomocí mapy určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách, popíše základní znaky obyvatelstva Austrálie: původní obyvatelstvo, počet obyvatel, rasy, správní členění Australského svazu	OV 10 OV 11	Austrálie- obyvatelstvo	
vyjmenuje základní znaky hospodářství Austrálie, popíše zaměření zemědělství a průmyslu, charakterizuje dopravu Austrálie	OV 10 OV 11	Austrálie- hospodářství	
ukáže na mapě světa a na glóbusu Oceánii	OV 9	Oceánie	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: dělí ostrovy Oceánie do tří skupin: Melanésie, Mikronésie a Polynésie podle společného způsobu života závislého na moři nebo tropických plodinách	OV 9 OV 10 OV 11	Oceánie- rozdělení	
na příkladu státu Nový Zéland vysvětlí hlavní znaky oblasti Polynésie, vyjmenuje a na mapě ukáže příklady dalších ostrovů a souostroví této oblasti	OV 10 OV 11	Oceánie- Nový Zéland	
vysvětlí hlavní znaky oblastí Mikronésie a Melanésie, vyjmenuje a na mapě ukáže příklady ostrovů a souostroví těchto oblastí	OV 10 OV 11	Oceánie- Mikronésie, Melanésie	
vysvětlí, co jsou to polární oblasti, ukáže je na mapě světa a na glóbusu, určí polohu Arktidy a Antarktidy, vymezení hlavní rozdíly mezi Arktidou a Antarktidou	OV 9 OV 10 OV 11	Polární oblasti (Arktida, Antarktida)	
určí polohu a hlavní znaky Antarktidy (trvale neosídlená, biota, ledovec pokrývající Antarktidu je největší zásobárnou sladké vody na světě, nerostné suroviny), vysvětlí, čím a jak je tento kontinent nejvíce ohrožen	OV 10 OV 11 OV 12	Antarktida	EMV- ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí
určí polohu a hlavní znaky Arktidy (není kontinentem, biota, nerostné bohatství), vysvětlí, čím a jak je tato polární oblast nejvíce ohrožena	OV 10 OV 11 OV12	Arktida	
definuje pojem světový oceán, určí jednotlivé oceány, kterými je tvořen: Tichý, Atlantský, Indický, Jižní a Severní ledový, vlastními slovy popíše vznik a vývoj oceánů, život v oceánu, využívání bohatství oceánů a vlivy způsobující znečištění oceánů, popíše hlavní znaky jednotlivých oceánů, vlastními slovy popíše rozdílné znaky jednotlivých oceánů	OV 9 OV 10 OV 11 OV 12	Světový oceán	EMV- ekosystémy, lidské aktivity a problémy životního prostředí

Zeměpis**8. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>určí geografickou polohu ČR, porovná rozlohu ČR s ostatními evropskými státy, popíše vývoj státního území od dob Velkomoravské říše po dnešek, charakterizuje hospodářské a politické postavení ČR v Evropě a ve světě, uvede příklady působnosti ČR v mezinárodních organizacích</p>	<p>OV 24</p> <p>OV 23</p> <p>OV 24</p> <p>OV 26</p>	<p>ČR</p> <p>ČR- poloha v Evropě</p> <p>ČR- vývoj státního území</p> <p>ČR- hospodářské a politické postavení v Evropě a ve světě</p>	<p>VMEGS- objevujeme Evropu a svět</p>
<p>vymezí na mapě ČR dvě základní geomorfologické jednotky: Českou vysočinu a Západní Karpaty, vysvětlí jejich odlišnost, vyhledá významná pohoří a nížiny, zhodnotí oceánské a kontinentální vlivy na podnebí ČR, vymezí podnebné oblasti na území ČR: teplou, mírně teplou a chladnou, zařadí území ČR k úmořím, pojmenuje hlavní vodní toky, vyhledá je v mapách, vysvětlí rozdíl mezi přírodními a umělými vodními nádržemi, objasní původ jezer v ČR, rozlišuje půdní druhy a půdní typy, vyjmenuje hlavní půdní typy na území ČR, uvede jejich rozmístění, analyzuje půdní typy a půdní druhy s ohledem na úrodnost</p>	<p>OV 23</p> <p>OV 24</p>	<p>ČR- přírodní podmínky geologie a povrch</p> <p>podnebí</p> <p>vodstvo</p> <p>půdy</p>	<p>EMV- ekosystémy</p>

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: popíše skladbu a rozšíření lesů na území ČR, pojmenuje výškové vegetační stupně v pohorích, uvede příklady zástupců rostlin a živočichů v nich, vysvětlí, proč musí být příroda chráněna, uvede příklady chráněných území v ČR	OV 19 OV 20 OV 21	rostlinstvo a živočišstvo ochrana přírody	EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí
vysvětlí hlavní trendy demografického vývoje obyvatelstva ČR, objasní příklady migrace a porovná je se světovými trendy, zhodnotí závislost rozmístění obyvatelstva na nadmořské výšce, přítomnosti přírodních zdrojů a dalších faktorech, uvede změny ve struktuře obyvatelstva podle národnosti, náboženství, vyhodnocuje informace z grafů, diagramů, kartogramů a dalších statistických výstupů, uvede rozdíly mezi venkovským a městským osídlením, popíše základní funkce sídel, hodnotí proces urbanizace v místním regionu	OV 24	ČR- obyvatelstvo	MKV- kulturní diference, etnický původ
zhodnotí zemědělství v ČR v závislosti na nadmořské výšce a kvalitě půd, popíše zemědělské výrobní oblasti (kukuřičná, řepařská, bramborářská, horská)	OV 24	ČR- zemědělství	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>zhodnotí zásoby nerostných surovin ČR, lokalizuje oblasti těžby paliv, objasní pojmy: obnovitelné a neobnovitelné energetické zdroje, vyjmenuje typy elektráren a porovná je podle ekonomických a ekologických hledisek, objasní vztah v rozmístění hutních závodů a zdrojů surovin a energie, pojmenuje klíčové obory strojírenství v ČR, uvede lokalizační faktory strojírenského průmyslu, popíše význam chemického průmyslu s důrazem na petrochemii, uvede příklady využití ropy, zhodnotí lokalizační faktory chemického průmyslu, vyhledá v mapách hlavní oblasti sklářského, keramického, textilního a dřevozpracujícího průmyslu v ČR, objasní, proč se tato odvětví spotřebního průmyslu koncentrují do několika oblastí, má představu o dopadu světové hospodářské krize na český průmysl</p>	OV 24	ČR- průmysl	
<p>označí služby jako třetí sektor hospodářství, popíše jejich vzestup po roce 1989, dělí služby na komerční a veřejné, vymezí hlavní oblasti cestovního ruchu, popíše, čím tato turistická střediska přitahují návštěvníky</p>	OV 24	ČR- služby	
<p>vyhledá v mapách hlavní trasy pozemní, vodní a letecké dopravy v ČR a vyhodnotí jednotlivé druhy dopravy z hlediska rychlosti, výkonnosti a vlivu na životní prostředí</p>	OV 24	ČR- doprava	EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle školy hodnotí na přiměřené úrovni přírodní hospodářské a kulturní poměry místního regionu k vyšším územním celkům;</p> <p>lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR, charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti a kulturní zajímavosti jednotlivých krajů, porovnává jejich hospodářský význam a vymezí jejich jádrové a periferní oblasti, hodnotí na příkladech pohraničních oblastí příklady spolupráce v euregionech</p>	<p>OV 22 OV 23</p> <p>OV 25</p>	<p>Místní region</p> <p>ČR- kraje</p>	
<p>ukáže na mapě světa kontinent Eurasie a světadíl Evropa, určí polohu světadílu, vyhledá významné poledníky a rovnoběžky procházející tímto světadílem, podle mapy popíše členitost pobřeží a povrchu, vyjmenuje a vyhledá významné přírodní celky Evropy, určí nejvyšší pohoří a nejnižší místo světadílu, vysvětlí vliv nadmořské výšky a teploty na evropské podnebí</p>	<p>OV 9 OV 10 OV 11</p>	<p>Evropa Poloha a členitost</p>	
<p>vyjmenuje a na mapě ukáže podnebné oblasti Evropy, určí důležité faktory ovlivňující podnebí světadílu, vyhodnotí rozdíly v podnebí konkrétních oblastí podle statistických údajů zobrazených v klimadiagramech, vysvětlí vliv podnebí na rostlinstvo a živočišstvo, na zemědělskou výrobu a rozmístění obyvatelstva</p>	<p>OV 9 OV 11</p>	<p>Podnebí</p>	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: ukáže na mapě významné evropské řeky a jezera, určí evropská úmoří a bezodtokové oblasti, ukáže na mapě oblasti s největšími ledovci, vysvětlí vliv reliéfu a podnebí na říční režim	OV 9 OV 11	Vodstvo	
vysvětlí uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce, vyjmenuje vegetační pásy Evropy a v každém uvede příklady rostlinstva a živočišstva, zhodnotí vliv člověka na krajinu Evropy a uvede oblasti se zachovalým životním prostředím, uvede a ukáže na mapě příklady národních parků, navrhne příklady způsobu ochrany přírody v Evropě, s porozuměním používá pojmy fauna, flóra, národní park, kulturní krajina, devastovaná krajina, vysvětlí vliv přírodních podmínek (podnebí, vodstvo, půdy atd.) na rozmístění rostlin a živočichů a na charakteru zemědělství	OV 9 OV 11	Rostlinstvo a živočišstvo	
pomocí mapy určí závislost rozmístění obyvatelstva na přírodních podmínkách, vyhledá na mapě Evropy největší aglomerace a megalopole, významná hlavní města a přístavy; popíše základní znaky obyvatelstva Evropy: počet a hustotu obyvatelstva, rasy, jazyky, náboženství, sídla; s porozuměním používá pojmy urbanizace, migrace, aglomerace; přečte statistické údaje z věkové pyramidy a vysvětlí je; dovede vysvětlit, proč odsuzujeme projevy rasové, náboženské, etnické a politické nesnášenlivosti	OV 9 OV 11	Obyvatelstvo	VMEGS- Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět, jsme Evropané

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
<p>Žák:</p> <p>vyjmenuje základní znaky hospodářství Evropy; popíše zaměření zemědělství a průmyslu, charakterizuje dopravu Evropy; za pomoci mapy vyhledá významné zdroje nerostných surovin, vyjmenuje hlavní zdroje energie v Evropě a zhodnotí soběstačnost Evropy na zdrojích nerostných surovin a energie; pojmenuje významné mezinárodní hospodářské organizace, sdružující vyspělé evropské státy; zhodnotí význam a postavení EU ve světě, uvede její cíle a činnosti; vyhledá na politické mapě Evropy státy EU; vysvětlí, jak ovládnutí kolonií vytvořilo základ prosperity bývalých koloniálních velmocí – Británie, Španělska, Francie, Portugalska, Nizozemí, Belgie</p>	<p>OV 10 OV 11 OV 12</p>	<p>Hospodářství</p>	
<p>dělí světadíl Evropa do 6 oblastí: východní, severní, jižní, jihovýchodní, západní, střední Evropa; vyjmenuje a na mapě ukáže státy východní Evropy, charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; za pomoci mapy popíše surovinové zdroje východní Evropy, srovná rozlohu Ruska s největšími státy světa, ukáže na mapě hranici mezi Evropou a Asií</p>	<p>OV 10 OV 11 OV 12</p>	<p>Oblasti Evropy Východní Evropa</p>	
<p>vyjmenuje a na mapě ukáže státy severní Evropy, charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; za pomoci mapy určí hlavní zdroje surovin a energie; zhodnotí hospodářský a politický význam států severní Evropy ve světě</p>	<p>OV 10 OV 11 OV 12</p>	<p>Severní Evropa</p>	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vyjmenuje a na mapě ukáže státy jižní Evropy, charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství; určí odlišnosti plynoucí z polohy v subtropickém pásu; zhodnotí význam středomořské oblasti z hlediska cestovního ruchu a uvede příklady významných letovisek	OV 10 OV 11 OV 12	Jižní Evropa	
vyjmenuje a na mapě ukáže státy jihovýchodní Evropy, charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství, předpoklady pro cestovní ruch; uvede příčiny národnostních nepokojů v oblasti; posoudí hospodářské a politické postavení států ve světě	OV 10 OV 11 OV 12	Jihovýchodní Evropa	
vyjmenuje a na mapě ukáže státy západní Evropy, charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství, označí oblast jako nejvyspělejší část Evropy	OV 10 OV 11 OV 12	Západní Evropa	
vyjmenuje a na mapě ukáže státy střední Evropy, charakterizuje přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství, zhodnotí odlišnosti hospodářské vyspělosti východní a západní části střední Evropy, dokáže popsat společné znaky alpských zemí a podobnosti a odlišnosti Visegrádských zemí	OV 10 OV 11 OV 12	Střední Evropa	
vysvětlí hospodářský a politický význam Evropy pro světovou ekonomiku a světové politické dění	OV 12		

Zeměpis**9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
zhodnotí vývoj počtu obyvatel na Zemi, vysvětlí pojmy porodnost, úmrtnost a přirozený přírůstek, objasní příčiny rozdílů přirozeného přírůstku ve světě	OV 13	Obyvatelstvo a sídla počet obyvatel	
popíše hlavní důvody migrace ve světě, rozlišuje emigraci a imigraci, ukáže na mapě světa hlavní migrační proudy	OV 13	migrace	OSV- morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)
podle grafu popíše rozdíly ve věkové struktuře vyspělých a málo rozvinutých států	OV 13	věková struktura	
na mapě ukáže rozšíření světových náboženství a stručně je charakterizuje	OV 13	světová náboženství	MKV- kulturní diference OSV- morální rozvoj (hodnoty, postoje, praktická etika)
popíše důvody nerovnoměrného osídlení Země, vyjmenuje faktory ovlivňující osídlení, vlastními slovy popíše rozdíly mezi městským a venkovským osídlením, objasní, v čem spočívá smysl územních plánů	OV 14	nerovnoměrné osídlení	EMV- vztah člověka k prostředí
vysvětlí pojem míra urbanizace, porovná příčiny vysoké míry urbanizace vyspělých států a málo rozvinutých států, vymezi v plánu města jednotlivé zóny podle jejich funkce od jádra po rekreační zázemí, uvede příklady funkce měst, uvede příklady památek UNESCO, městských památkových rezervací a památek městské architektury ve světě	OV 14	urbanizace	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:		Politický zeměpis	
objasní pojem stát a vyjmenuje základní znaky států, srovnává státy podle geografických kritérií a podle společenských a hospodářských kritérií (počet obyvatel, národnostní složení, hustota zalidnění, správní členění, státní zřízení)	OV 17	stát, znaky států	MKV- etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity
pojmenuje a ukáže na mapě největší (nejmenší) a nejlidnatější (nejméně lidnaté) státy světa, rozlišuje různé aspekty polohy států	OV 17	stát- rozloha, lidnatost, poloha	
vysvětlí pojem státní hranice a rozlišuje pevninský, mořský a vzdušný prostor, rozlišuje státní hranice přirozené a umělé a ukáže příklady na mapě	OV 17	stát- státní hranice	
vysvětlí rozdíly mezi základními formami státního zřízení, uvede příklady zemí	OV 17	stát- státní zřízení	
vysvětlí rozdíly mezi demokratickým a totalitním vládním systémem, uvede příklady přetrvávajících totalitních režimů ve světě	OV 17 OV 18	stát- demokracie X totalita	VDO- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
podle správního členění rozlišuje státy unitární, federativní a konfederace, ukáže na mapě příklady	OV 17	stát- správní členění	
popíše vývoj kolonialismu ve světě, vyjmenuje koloniální mocnosti a jejich největší kolonie, vysvětlí důsledky kolonialismu v současnosti	OV 17	kolonialismus	
pojmenuje a ukáže na mapě světa ohniska tradičních a aktuálních ozbrojených konfliktů, zhodnotí význam mezinárodních organizací při řešení ozbrojených konfliktů	OV 18	ohniska konfliktů	MKV- kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: popíše vývoj společnosti od agrární přes industriální až po postindustriální, rozdělí hospodářství do sektorů a vyjmenuje odvětví jednotlivých sektorů, uvede kritéria pro porovnání hospodářské vyspělosti zemí, uvede příklady nejvyspělejších, středně rozvinutých a málo rozvinutých států, podle úrovně hospodářství rozlišuje jádrové a periferní oblasti, uvede příklady	OV 15 OV 16	Světové hospodářství	
objasní význam zemědělství pro výživu lidstva a jeho propojení s ostatními složkami hospodářství, popíše rozdíly v zemědělství vyspělých a málo rozvinutých států, vysvětlí pojem zemědělský půdní fond a objasní jeho skladbu, na mapě vymezi hlavní zemědělské oblasti světa, určí a zdůvodní jejich specializaci	OV 15 OV 16	zemědělská výroba	
zhodnotí význam pěstování zemědělských plodin v různých částech světa, uvede specializaci zemědělství a typické plodiny v závislosti na podnebných pásech	OV 16	zemědělství- zemědělské plodiny	
lokalizuje v mapě hlavní oblasti chovu hospodářských zvířat, objasní kulturní a náboženské tradice chovu, porovná výhody a nevýhody extenzivního a intenzivního chovu	OV 16	zemědělství- chov hospodářských zvířat	EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí
ukáže v mapě hlavní rybolovné oblasti světa, uvede světové rybářské velmoci	OV 16	rybolov	
popíše funkci lesa v krajině, lokalizuje dva hlavní pásy těžby dřeva- severní pás jehličnatých lesů a rovníkový pás tropických deštných lesů	OV 16	funkce lesa	EMV- ekosystémy

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vysvětlí závislost průmyslu na lokalizačních faktorech a uvede nejdůležitější lokalizační faktory pro konkrétní odvětví průmyslu, posoudí důležitost jednotlivých průmyslových odvětví pro hospodářství vyspělých zemí, ukáže na mapě hlavní průmyslové oblasti světa	OV 15 OV 16	průmysl	
člení průmysl na jednotlivá odvětví a dílčí obory podle odvětvové struktury	OV 15	průmysl- odvětví	
rozlišuje nerostné suroviny podle charakteru a využití na paliva, rudy a nerudné suroviny	OV 15	průmysl- nerostné suroviny	
vyjmenuje zdroje energie v energetickém průmyslu včetně příkladů alternativní energetiky, zhodnotí klady a zápory různých typů elektráren	OV 15	průmysl- energetika	
Na základě získaných znalostí navrhne řešení ekologických problémů způsobených těžkým průmyslem	OV 21	průmysl- řešení ekologických problémů	EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí
srovnává těžký a spotřební průmysl podle závislosti na surovinách a odbytu	OV 15 OV 16	průmysl- těžký, spotřební	
uvádí příklady typických výrobků jednotlivých odvětví průmyslu a oblasti největší produkce	OV 15 OV 16	průmysl- typické výrobky	
rozlišuje dopravu podle charakteru komunikace a dopravního prostředku, hodnotí dopravu v různých oblastech světa na základě kvalitativních a kvantitativních kritérií	OV 15 OV 16	doprava	
ukáže na mapě hlavní světové trasy a uzly pozemní, vodní a vzdušné dopravy, porovná výhody a nevýhody jednotlivých druhů pozemní dopravy	OV 15 OV 16	doprava	EMV- lidské aktivity a problémy životního prostředí

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
zhodnotí vývoj letecké a vodní dopravy, vysvětlí aktuální trendy, popíše vývoj v přenosu zpráv a informací	OV 15 OV 16	doprava	
Rozlišuje mezi výrobními a nevýrobními službami, rozlišuje mezi službami veřejnými a soukromými, hodnotí zaměstnanost ve službách jako významný ukazatel rozvoje země	OV 15 OV 16	služby	
rozlišuje aktivní a pasivní cestovní ruch, ukáže na mapě hlavní oblasti cestovního ruchu ve světě, umí vyhledávat konkrétní spojení v jízdních a letových řádech, v tabulkách i na internetu	OV 15 OV 16	služby- cestovní ruch	
na mapě ukáže hlavní centra světového obchodu, porovná produkci vyspělých a málo rozvinutých států	OV 16 OV 17	propojenost světového hospodářství	
vyjmenuje nejdůležitější světová ekonomická seskupení a jejich nejdůležitější členy, s porozuměním používá pojmy export, import, obchodní bilance, globalizace	OV 16 OV 17	propojenost světového hospodářství	
vysvětlí pojem krajinná sféra, vyjmenuje její složky a popíše vztahy mezi jednotlivými složkami, ukáže na mapě světa území nejvíce využívaná a přetvářená lidskou činností	OV 19 OV 20	krajina a životní prostředí	EMV- ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
zhodnotí vliv kvality životního prostředí na životní styl a zdraví obyvatel, popíše příčiny a podstatu globálních změn prostředí, posoudí vliv člověka na rozšíření rostlinstva a živočišstva na Zemi	OV 19 OV 20	krajina a životní prostředí	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
vysvětlí pojem udržitelný rozvoj a zásady ochrany přírody pro další generace, pojmenuje příčiny přírodních katastrof a zná zásady, jak se v případě katastrofy zachovat	OV 21 OV 29	krajina a životní prostředí	
má představu o nejnovějších trendech zpracování a prezentace geografických informací, objasní význam dálkového průzkumu Země a využití leteckých a družicových snímků, používá internetové mapové portály a aktivně v nich vyhledává, vlastními slovy vysvětlí princip GPS	OV 1	zeměpis v praxi	

5.18. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA HUDEBNÍ VÝCHOVA – 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Hudební výchova se vyučuje v 1. – 5. ročníku jako samostatný předmět v rozsahu 1 hodina týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídě.

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova se utváří estetický vztah žáků k hudbě a umění, posiluje se aktivita a tvořivost žáků, navozuje se optimistický vztah ke skutečnosti. Výuka přispívá i k formování vztahů ve třídě, neboť hudbu je možno chápat jako specifický prostředek komunikace.

Těžištěm výuky je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i dětmi oblíbené písně umělé. Hudební výchova se uskutečňuje prostřednictvím pěveckých, instrumentálních, poslechových a hudebně pohybových činností, které se navzájem prolínají a doplňují. Do činností ve výuce zapojujeme co nejvíce žáků, přičemž respektujeme jejich individuální schopnosti.

Vztah žáků k hudbě je podporován pořádáním (v hale školy) či návštěvami výchovných koncertů. Své hudební nadání mohou žáci dále rozvíjet i při mimoškolních aktivitách, které se škola snaží nabízet ve formě zájmových kroužků. Zpěv může být samozřejmě zařazován do výuky kteréhokoliv předmětu, může výuku motivovat a zpestřovat, přinášet dobrou náladu.

Předmět Hudební výchova přispívá k realizaci průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (především rozvoj kreativity).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- podporujeme samostatnost a tvořivost
- učíme žáky vnímat hudbu jako specifický způsob poznávání světa
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich možnosti a pomáháme jim rozvinout jejich talent
- podporujeme důvěru žáků ve vlastní schopnosti

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k dokončování započatých úkolů
- podporujeme hledání vhodných způsobů realizace a prezentace zadaných úkolů
- podporujeme hledání několika různých variant zpracování zadaného tématu
- učíme žáky nebát se problémů, umět využít získaných vědomostí a dovedností při jejich řešení
- motivujeme žáky k dosažení cíle

Kompetence komunikativní

- poskytujeme žákům dostatek příležitostí k vyjádření vlastního názoru a myšlenek
- učíme žáky naslouchat myšlenkám a názorům druhých lidí, rozvíjíme schopnost empatie

- podporujeme přátelské vztahy ve třídě, spoluvytváříme příjemnou pro tvorbu podnětnou atmosféru
- učíme žáky chápat jazyk umění jako svébytný prostředek komunikace

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách
- podporujeme jasné formulování pravidel chování ve třídě a ve skupině
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- učíme žáky respektovat ostatní, chovat se k nim s ohleduplností, úctou a důvěrou
- učíme žáky umět pomoci i požádat o pomoc ostatní
- dodáváme žákům sebedůvěru

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- vedeme žáky k ocenění a ochraně kulturního dědictví

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

Očekávané výstupy

žák

1. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
2. rytmičuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
3. využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
4. reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
5. rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
6. rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
7. zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
8. realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
9. využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
10. rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
11. vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
12. rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
13. ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Hudební výchova

1. – 3. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
VOKÁLNÍ ČINNOSTI			
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	OV 1	Pěvecké dovednosti (<i>dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv</i>), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu Lidové a umělé písně vhodné pro děti Záznam vokální hudby – notová osnova, houslový klíč, nota celá, půlová, čtvrtová, osminová, pomlky Orientace v notovém záznamu jednoduché melodie	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI			
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	OV 2	Rytmizace a melodizace básní a říkadel	
improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	OV 2	Hudební hry (<i>ozvěna, otázka – odpověď</i>)	
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	OV 3	Hra na nástroje z Orffova instrumentáře	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	OV 4	Taktování, pohybový doprovod znějící hudby- dvoudobý a třídobý takt hudebně pohybové hry jednoduché lidové tance Pohybové vyjádření hudby – pantomima a pohybová improvizace	

Hudební výchova**1. – 3. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák			
POSLECHOVÉ ČINNOSTI			
rozlišuje jednotlivé kvality tónů	OV 5	Kvality tónů – délka, síla, barva, výška	
rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	OV 5	Hudební výrazové prostředky a hudební prvky	
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje	OV 6	Hudební pohádky Nástroje strunné, dechové a bicí – poslech hry na některé hudební nástroje	
odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	OV 6	Ukázky hudby vokální, instrumentální a vokálně instrumentální Hudební styly a žánry – hudba taneční, k slavnostním příležitostem, pochodová, ukolébavka Ukázka hudby B. Smetany, A. Dvořáka	

Pozn. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (především rozvoj kreativity).

Hudební výchova

4. - 5. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
VOKÁLNÍ ČINNOSTI			
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	OV7	Upevňování osvojených pěveckých dovedností (<i>dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, dynamicky odlišený zpěv</i>) hlasový rozsah C1 – D2 počátky dvojhlasu – kánon, lidový dvojhlas vhodné lidové a umělé písně seznámení se stupnicí C dur ve zvukové i napsané podobě poznávání sborů (<i>dětský, ženský, mužský, smíšený</i>)	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností / zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou/ jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	OV8	Orientace v zápisu jednoduché melodie či písně, realizace podle individuálních schopností	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI			
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	OV9	Hra na hudební nástroje – doprovody písní a reprodukce jednoduchých motivů pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře	
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry, provádí elementární hudební improvizace	OV11	Tvorba přede her, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně Hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď)	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák			
HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI			
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků	OV13	Taktování, pohybový doprovod znějící hudby- dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt Taneční kroky (polka, valčík, mazurka)	
na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	OV13	Pantomima a pohybová improvizace	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI			
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	OV10	Hudební formy – malá písňová forma	
rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	OV12	Hudební výrazové prostředky a hudební prvky – rytmus, melodie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu Poslech vážné hudby a základní seznámení s hudebními skladateli (<i>B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček, B. Martinů, W. A. Mozart, J. S. Bach</i>)	

Pozn. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (především rozvoj kreativity).

5.19. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA HUDEBNÍ VÝCHOVA – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Hudební výchova se vyučuje v 6. – 9. ročníku jako samostatný předmět v rozsahu 1 hodina týdně.

Předmět Hudební výchova navazuje na předmět Hudební výchova vyučovaný na 1. stupni.

Předmět Hudební výchova učí žáky aktivně vnímat hudbu a zpěv, chápat je jako svébytný prostředek komunikace. Žákům je jednak poskytována možnost „interpretovat“ hudbu podle svého zájmu a zaměření (poslechové činnosti), jednak jsou dle jejich individuálních možností rozvíjeny jejich hudební schopnosti (vokální, instrumentální a hudebně pohybové činnosti). Žáci se učí uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, uplatnit své individuální instrumentální dovednosti při samostatném vystoupení nebo při doprovodu zpěvního projevu a v neposlední řadě využít také své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby. Žáci dále získají základní přehled o nejvýraznějších hudebních stylech a žánrech v historii i v současnosti.

Předmět Hudební výchova přispívá k realizaci průřezového tématu Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (globalizace kultury a umění) a tématu Osobnostní a sociální výchova (rozvoj kreativity).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- podporujeme samostatnost a tvořivost (aktivní osvojování různých hudebních technik)
- učíme žáky vnímat umělecké slohy a díla v jejich historickém kontextu
- učíme žáky vnímat hudbu (a kulturu vůbec) jako specifický způsob poznávání světa
- klademe důraz na práci s různými zdroji informací

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme žákům diskutovat, porovnat svá řešení s řešením ostatních a dáváme jim možnost svá řešení obhájit
- motivujeme žáky k dokončování započatých úkolů
- podporujeme hledání vhodných způsobů realizace a prezentace zadaných úkolů
- podporujeme hledání několika různých variant zpracování zadaného tématu
- učíme žáky vyhledávat vazby mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků a témat, která jsou jimi zpracovávána

Kompetence komunikativní

- poskytujeme žákům dostatek příležitostí k vyjádření vlastního názoru a svých myšlenek
- učíme žáky naslouchat myšlenkám a názorům druhých lidí, rozvíjíme schopnost empatie
- podporujeme přátelské vztahy ve třídě, spoluvytváříme příjemnou pro tvorbu podnětnou atmosféru

- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- učíme žáky chápat jazyk umění jako svébytný prostředek komunikace

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách
- podporujeme jasné formulování pravidel chování ve třídě a ve skupině
- dbáme na dostatečný prostor pro diskusi
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- vedeme žáky k ocenění a ochraně kulturního dědictví
- seznamujeme žáky s významnými uměleckými díly a jejich autory

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

Očekávané výstupy

žák

- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vospělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Hudební výchova****6. a 7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	OV1	intonování písní, hra na hudební nástroj dle svých schopností	
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě. zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	OV2	hlasová hygiena, techniky vokálního projevu (scat, falzet, aj.) a jejich využití při zpěvu a mluvním projevu nácvik zpěvu jednoduchých písní s doprovodem vlastní a cizí vokální projev	
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb.	OV3	reprodukce zpěvu; jednoduchý hudebně-rytmický doprovod	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů.	OV4	hudební styly a žánry období do první poloviny 20. století	
zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě. Na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	OV5	tanec, pantomima, pohybová improvizace	OSV - Kreativita
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období.	OV7	hudba v proměnách času	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - šíření hudebních vzorů, globalizace umění, kultury

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.	OV8	vztah hudby, výtvarného a dalších druhů umění	
porovná slyšenou skladbu z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami	OV7	znaky hudebních stylů a slohů	

Hudební výchova**8. a 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	OV1	hudební aktivity (zpěv, rytmizace, improvizace, hra na nástroj)	OSV- Kreativita
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě	OV2	rozšiřování hlasového rozsahu	
zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	OV2	deklamace, jednohlasý a vícehlasý zpěv	
dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	OV2	kvality vokálního projevu (hlasový rozsah, zabarvení, dynamičnost, intonace) hodnocení vokálního projevu	
vytváří a volí jednoduché doprovody	OV3	zachycování rytmu a melodie	
provádí jednoduché hudební improvizace	OV3	vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje a zpěvu	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů	OV4	hudební styly a žánry období od druhé poloviny 20. století	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - šíření hudebních vzorů, globalizace umění, kultury
rozpozná některé z tanců různých stylových období	OV5	hudba a tanec v průběhu staletí	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - šíření tanečních vzorů, globalizace umění, kultury
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	OV7	hudba v proměnách času	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - šíření hudebních vzorů, globalizace umění, kultury

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
porovná slyšenou skladbu z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami	OV7	znaky hudebních stylů a slohů	
Orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	OV6	poslechy: analýza hudební skladby	

5.20. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura vymezené RVP ZV a je úzce spjat se všemi vyučovacími předměty 1. a 2. období.

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu a je realizován v 1., 3., 4. a 5. ročníku v rozsahu 1 hod. týdně, ve 2. ročníku 2 hodinami týdně.

Výtvarná výchova je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a vnímání. Vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické citění. Smyslem výtvarné výchovy je podněcovat a uspokojovat potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům.

Prostřednictvím výtvarné výchovy v tomto období je posilováno sebevědomí žáků za použití spontánnosti a bezprostřednosti výtvarného projevu. Žáci jsou podporováni ve vlastním výtvarném vyjadřování vhodnou motivací a podněcování k zájmu o výtvarnou výchovu.

Mezi metody a formy práce jsou zařazovány především hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, ztvárnit různými výtvarnými prostředky své vidění světa. Svůj výtvarný projev obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory.

Podle možností jsou žákům zprostředkovávány návštěvy galerií nebo besedy o umění, které nenásilnou formou prohlubují vědomosti z oblasti kultury a umění.

V průběhu vyučovacích hodin jsou žákům nabízeny různé výtvarné techniky a formy práce, doporučovány vhodné knižní publikace a reprodukce výtvarných děl.

Žáci mají možnost vnímat výtvarné projevy spolužáků, naslouchat názorům ostatních, podrobovat vlastní díla i práce spolužáků kritice, což učí k úctě k výtvarným projevům, vzájemné komunikaci a toleranci.

Předmět Výtvarná výchova utváří citění žáků a dává možnost podílet se na výzdobě třídy, školy, popř. se účastnit různých výtvarných soutěží.

Výtvarná výchova přispívá k realizaci průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova, zejména tematického okruhu Kreativita a Psychohygienu, Sebepoznání a sebepojetí a Rozvoj schopností poznávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- motivujeme žáky k samostatnému zájmu o výtvarné vyjadřování, podporujeme jejich tvořivost
- podporujeme u žáků smysl pro vlastní sebehodnocení i k hodnocení výtvarných vyjadřování ostatních
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich možnosti v průběhu výtvarných činností a pomáháme jim rozvinout jejich talent
- využíváme všechny možné zdroje informací – galerie, muzea, besedy s výtvarníky
- dáváme žákům možnost využít všechny smysly při výtvarném experimentování

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům problémové úlohy a situace
- postupujeme od jednoduchého vyjádření ke složitějšímu – detail a celek ve výtvarném vyjádření
- učíme žáky najít a vyhledat všechny dostupné informace, zpracovat je, vyvodit závěry a využít jich v průběhu výtvarného vyjádření
- dáváme žákům prostor pro obhajobu vlastní práce, pro její prezentaci
- podporujeme žáky v účasti v různých výtvarných soutěžích
- učíme žáky pracovat ve skupině

Kompetence komunikativní

- během výtvarných činností a jejich prezentace dáváme dostatečný prostor každému jednotlivci k vyjádření vlastního názoru
- zapojujeme všechny členy skupiny do kolektivní práce, necháme je sdílet svůj názor, naslouchat a učíme žáky respektovat názor ostatních
- podporujeme přátelské vztahy ve třídě a mezi třídami i mezi školami účastí v různých výtvarných soutěžích
- nabízíme žákům mimoškolní aktivitu ve formě výtvarných a estetických kroužků a umožňujeme jim podílet se na organizaci během jejich činnosti
- navozujeme příjemnou tvořivou atmosféru při výuce, podporujeme u žáků chuť sdílet s ostatními své vlastní nápady

Kompetence sociální a personální

- během výtvarných činností využíváme skupinovou práci a projektové vyučování
- umožňujeme žákům vyzkoušet si během skupinové práce více poloh a námětů během realizace výtvarných vyjadřování
- učíme žáky jasně formulovat pravidla a postupy vedoucí k dosažení cíle
- umožňujeme žákům podílet se na realizaci výtvarných námětů, zapojujeme je do rozhodování o aktivitách během projektu
- nabízíme žákům zájmové aktivity s výtvarnou a estetickou tematikou

Kompetence občanské

- během výtvarných činností využíváme projektové vyučování a skupinovou práci
- pomáháme žákům orientovat se v mezipředmětových vazbách a souvislostech
- zařazujeme do výuky konkrétní ilustrace a umělecká díla různých společenských vrstev, různé doby a díla vzniklá na základě životních zkušeností jejich autorů – analyzujeme je, vedeme žáky k diskusi a pobízíme je k další práci se získanými informacemi

Kompetence pracovní

- poskytujeme žákům dostatek možností k různorodým pracovním činnostem během realizace výtvarného vyjádření
- učíme žáky správnému stanovení potřebných pracovních postupů, dodržení bezpečnostních předpisů během manipulace s výtvarnými prostředky - a to jednotlivě i ve skupině
- motivujeme žáky ke zdárnému dokončení výtvarné činnosti, vedeme je k samostatnému zhodnocení výsledků své práce a učíme je nést za ni zodpovědnost
- ukazujeme žákům souvislost mezi vlastní tvorbou a praktickým využitím v životě
- u talentovaných žáků pomáháme při výběru dalšího studijního zaměření

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

Očekávané výstupy

Žák

1. rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
2. v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
3. vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
4. interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
5. na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil
6. při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
7. užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařské postupy; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
8. při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
9. nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
10. osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
11. porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
12. nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova

1. – 3. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
správně drží tužku, pastelku, štětec		Bezpečnost při práci	
má vžitě hygienické návyky, držení těla při práci		Hygienické návyky	
chápe výrazové vlastnosti barvy		Barvy základní a podvojně	
experimentuje s barvami		Barvy: husté / řídké, světlé / tmavé, kontrastní / doplňkové Míchání, zapouštění, překrývání barev	
maluje a kreslí – výtvarně ztvární zážitků, emoce, smyslové vjemy, myšlenky, události, pohyb	OV 1	Výtvarné vyprávění – <i>malba, kresba, linie, tvar</i>	
orientuje se v kontrastu, rytmu, podobnosti	OV 2	Členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků	
seznámí se s jednoduchými grafickými technikami		Grafické techniky - <i>otisk, frotáž, papírořez, koláž, tisk z koláže, kombinace technik</i>	
využívá různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování	OV 3	Modelování - <i>mísení, hnětení, lití, lepení, stříhání, navlékání</i>	
hraje si s linií, rozpozná druhy a jejich výrazové možnosti	OV 1	Linie – <i>přítlak, odlehčení, rovnoběžnost, zhušťování a řídnutí čar</i>	
ověřuje si kulturní bohatství národa na základě výtvarného umění		Významné osobnosti výtvarného umění	
komunikuje se spolužáky, učiteli, ve skupinách	OV 5	Skupinové práce	
vysvětluje a komentuje výsledky vlastního vizuálně obrazového vyjádření přiměřeně svým schopnostem	OV 4	Sebehodnocení, výstavka, beseda	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
pružně využívá svých nápadů, přehodnocuje a upravuje, dotváří prostředí, ve kterém žije a které ho obklopuje, vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí všemi smysly a pro jejich vizuálně obrazná vyjádření volí vhodné prostředky.	OV 3	Detail, celek, části, soubory, zjednodušení	
zpracovává pozorování tvarů užitkových předmětů		Tvary – kružnice, ovály, elipsy čáry, obrysové linie	
poznává výtvarná vyjádření významných malířů a chápe rozdíly výtvarném vyjadřování malířů a ilustrátorů dětských knih		Návštěvy výstav, muzeí, galerií	
manipuluje s objekty, umístí je na plochu, do prostoru		Formování a deformování materiálu - <i>plastické komponování, prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky</i>	
pozoruje přírodní útvary, rozlišuje a hodnotí barvy, strukturu, poznává živou i neživou přírodu a zaznamenává ji		Dotváření přírodnin – <i>seskupování, kombinování</i>	
vytváří jednoduché náčrty, plány, modely	OV 5	Řešení plochy	
vyhledává a dotváří přírodniny		Barva a přírodní materiál – <i>kresba struktury, otisky</i>	
dotváří výtvarné práce písemným projevem	OV 5	Kombinované techniky	
pozoruje předměty z hlediska funkce a materiálu		Grafický záznam pohybu a zobrazovaných předmětů	

Poznámky: Doporučené významné osobnosti: Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born, Josef Čapek. Údaje uvedené ve sloupci Učivo kurzívou jsou nezávazné, jedná se pouze o příklady činností, z nichž učitel může při přípravě konkrétní hodiny volit. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova, zejména tematického okruhu Kreativita a Psychohygienu, Sebepoznání a sebepojetí a Rozvoj schopností poznávání.

Výtvarná výchova

4. a 5. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
aplikuje a řadí prvky v tvarové a barevné kompozici		Úlohy dekorativního charakteru v ploše, barevná kompozice	
užívá dekorativního charakteru v ploše (symetrie a asymetrie)		Lidové umění a jeho dekor	
stanoví proporce lidského těla a hlavy		Postava – konfrontace představy se skutečností	
projevuje smysl a cit pro prostorové formy a jejich výtvarné kvality, užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy.	OV 7	Využití tvarové a barevné nadsázky	
využívá výrazové vlastnosti linie		Výtvarný výraz linie různými nástroji a materiály	
experimentuje s různými druhy linie		Lineární a barevné vyjádření - <i>morfologické znaky</i>	
ověřuje si prostorové a barevné vztahy, při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření a porovnává je na základě vztahů	OV 6	Barevná vztahy objektu a prostředí	
užívá různé způsoby výtvarného zobrazování, prostorových jevů a vztahů, při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy (hmoty, tvaru, striktury, světla, barvy)	OV 8	Malba a kresba vycházející ze skutečnosti i představ Výtvarná vyprávění	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: uplatňuje vlastní výtvarné činnosti, praktické poznatky a dovednosti výtvarnými výrazovými prostředky		Kresba- <i>uhlem nebo rudkou perem, tuší, dřívkem nebo špejlí</i> Malba - <i>temperovými nebo krycími vodovými barvami, křídou nebo pastelem</i> Akvarel Textilní aplikace - <i>koláž, asambláž</i> Výtvarný výraz na základě hry a experimentování	
seznamuje se s výtvarnými materiály a technikami a volně je využívá		Výtvarná úprava knihy, ilustrace textů	
konfrontuje výrazové prostředky jednotlivých umělců a využívá této oblasti k motivacím vlastních výtvarných činností		Ilustrátoři dětských knih Design a estetická úroveň předmětů denní potřeby Mládež a odívání, současná oděvní kultura	
komunikuje se spolužáky, učiteli, ve skupinách	OV 11	Návštěvy galerií, výstav, muzeí	
chápe vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů, nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly.	OV 9	Detail, celek, části, zjednodušení Děj, čas, proměna	
vysvětluje výsledky tvorby podle svých schopností	OV 12	Sebehodnocení, výstavky, besedy	
rozliší základní tvary tištěného a kresleného písma a jeho řazení v krátkých nápisech a užívá hotového písma		Písmo jako dekorativní prvek - <i>psané, kreslené, vytrhávané, stříhané, dokreslované apod. v dekorativním charakteru</i>	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
řeší přiměřené úkoly v ploše i prostoru, užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	OV 7	Socha, sousoší, bysta, reliéf	
používá vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů		Kultura bydlení, umění v bytě Příroda a vztah k životnímu prostředí	
ověřuje si existenci různých způsobů uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě		Figura nebo portrét Krajina Zátiší	
používá kombinované techniky pro vyjádření pocitů a prožitků		Aplikované grafické techniky Textilní techniky	
ověřuje si kulturní bohatství národa na základě výtvarného umění		Významné osobnosti výtvarného umění:	
zapojuje fantazii a dotváří realitu na základě vlastního vnímání, osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, volí a kombinuje prostředky.	OV10	Výtvarné vyjadřování na základě představ a fantazie	

Poznámky: Doporučené významné osobnosti: Jiří Trnka, Mikoláš Aleš, Zdeněk Burian, Jiří Nepraška. Údaje uvedené ve sloupci Učivo kurzívou jsou nezávazné, jedná se pouze o příklady činností, z nichž učitel může při přípravě konkrétní hodiny volit. Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova, zejména tematického okruhu Kreativita a Psychohygienu, Sebepoznání a sebepojetí a Rozvoj schopností poznávání.

5.21. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA VÝTVARNÁ VÝCHOVA - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Předmět Výtvarná výchova se vyučuje na 2. stupni v každém ročníku, a to v rozsahu 2 hodiny v 6 a 7. ročníku a 1 hodina v 8. a 9. ročníku.

Předmět Výtvarná výchova navazuje na předmět Výtvarná výchova vyučovaný na 1. stupni a stejně jako Hudební výchova tvoří součást vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí Výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků – srov. níže) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

- *rozvíjení smyslové citlivosti*: činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření
- *uplatňování subjektivity*: činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření
- *ověřování komunikačních účinků*: činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií

Předmět Výtvarná výchova přispívá k realizaci následujících průřezových témat:

- OSV – rozvoj kreativity a rozvoj schopnosti poznání
- MKV – poznávání kulturních diferencí
- EMV – utváření vztahu k okolnímu prostředí a jeho poznávání

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky učit se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy
- probouzíme a rozvíjíme schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- učíme žáky poznávat nejznámější malíře a jejich díla, stejně jako nejznámější ilustrátory dětských knih
- učíme žáky vnímat výtvarné umění v historickém kontextu, a to jako způsob poznávání světa
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků
- pěstujeme estetické cítění žáků a jejich vkus
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- motivujeme žáky k hledání vhodných způsobů realizace a prezentace zadaných úkolů
- při některých příležitostech umožňujeme žákům volbu vhodných výtvarných vyjadřovacích prostředků dle jejich uvážení
- učíme žáky hledat různé možnosti zpracování téhož tématu (variace na zadané téma)
- vedeme žáky k vyhledávání vazeb mezi jednotlivými druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků a témat, která jsou jimi zpracovávána

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vnímat výtvarné umění jako svébytný způsob komunikace a vlastního vyjádření
- vedeme žáky k diskusi (ev. k dialogu) o dojmu z uměleckého díla
- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných
- rozvíjíme empatii našich žáků, učíme je vnímat umění pohledem druhého člověka
- učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory srozumitelně, výstižně, v logickém sledu, souvisle a kultivovaně
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- při vhodných příležitostech vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- osobní prožitek uměleckého díla vnímáme jako cestu k ocenění a ochraně kulturního dědictví
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- probouzíme u žáků zájem o výtvarné umění a kulturu vůbec
- zapojujeme žáky do kulturního dění (především na úrovni školy a obce)
- prostřednictvím uměleckých děl seznamujeme žáky s kulturou jiných národů, učíme je tyto odlišné kultury respektovat a vážit si jich

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady a využít je při volbě budoucí profese
- vedeme žáky k osvojování různých výtvarných technik (vč. porovnávání obtížnosti práce při použití různých technik pomůcek), k práci s různými materiály
- podporujeme vytváření základních pracovních návyků pro výtvarnou činnost

Nezávazná metodická doporučení:

- návštěvy výstav výtvarného umění
- poznávání pražských památek (architektura, spojení s historií)

Očekávané výstupy

Žák

1. vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
2. užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
3. užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
4. vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
5. rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
6. interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
7. porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
8. ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Výtvarná výchova****6. a 7. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: uplatňuje ve vlastní výtvarné činnosti teoretické i praktické poznatky i dovednosti s výtvarnými výrazovými prostředky	OV 1	Transpozice živých i neživých principů přírody, růst, rozpad, mikro-makrokosmos, kresba, grafické techniky, malba temperami, vodovými barvami, pastelem, křídou, akvarelem, koláž, ...	OSV - kreativita
experimentuje s různými druhy linie, s tvary, s objemy, se světlostními a barevnými kvalitami a porovnává a vnímá výtvarný jazyk ve vzájemných vztazích	OV 2	Vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu, kompozice, seskupování, kontrast, splývání, rovnováha, pohyb, kánon, výtvarná skladba	
užívá vizuální i smyslové skutečnosti při zaznamenávání představ	OV 3	Barevná i tvarová nadsázka, uvolněná kompozice	
rozvíjí vidění a cítění a pozorování světa	OV 4	Transpozice barev a tvarů, prožitků a poznatků oři přepisu do volných představ	
rozvíjí prostorové vidění a cítění a vyjadřuje se na základě vnímání a pozorování prostorových vztahů	OV 3	Perspektivní jevy v uměleckých dílech a ověření výtvarného výrazu ve vlastní práci	Matematika - rýsování
zdokonaluje vyjádření proporcí lidské postavy a dovednosti využívá pro tvarovou i barevnou nadsázku	OV 3 OV 4 OV 5	Hry s figurou, studie i pohybovky	OSV - kreativita a rozvoj schopností poznávání
vnímá a poznává vztah mezi námětem a obsahem a pojmenovává jevy v obrazném vyjádření	OV 5 OV 7	Teorie a ověření řešení úloh na tvarovou a barevnou kompozici	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
poznává různé způsoby uměleckého vyjádření skutečnosti v malbě, sochařství, volné grafice a různé způsoby zobrazování prostorových jevů a vztahů	OV 3 OV 6 OV 7	světlo a stín, objem, modelování, reliéf práce s hmotou, tvarem, objekty, kombinované techniky ...	
ověřuje uplatnění vlastních tvůrčích záměrů, vhodnost použitého materiálu, citlivý vztah k materiálu a jeho zpracování, rozlišuje estetické hledisko, estetická a užitná funkce	OV 8 OV 7 OV 4	Svět a jeho ztvárnění v materiálu - hračka, loutka, práce s různými materiály	EMV - vztah člověka k prostředí
seznamuje se symbolickými obsahy uměleckých děl, rozvíjí a uplatňuje jejich působení ve svém obrazném vyjadřování	OV 6 OV 7 OV 8	Znakové obrazy světa, mýty a pohádky	
porovnává a rozvíjí své znalosti při práci se znakovým poselstvím-symbol	OV 5 OV 6 OV 8	Etymologie slovního znaku, práce na vlastní znakové zkratce	
orientuje se a je teoreticky seznámen s výtvarným uměním	OV 6 OV 7	Návštěva galerie nebo motivační beseda o výtvarném umění či obrazné seznámení s výtvarnými díly	
porovnává a vysvětluje své postoje a chápe odlišnosti	OV 8 OV 7	Člověk-etnický původ-odlišnosti kultur	MKV - etnický původ
obhájí a vysvětluje své postoje, vnímá souvislosti, prohlubuje svůj vztah k výtvarnému umění a jeho estetickým kvalitám		Člověk, prostředí, kulturní památky v kontextu historie a odkazu tradic, využití těchto poznatků ve své práci	Dějepis – dějiny umění
vyhledává vhodnou formu pro svá vyjádření a vysvětluje jejich použití		experiment, uvolnění výtvarného výrazu, hledání a hravost	OSV - kreativita a rozvoj schopností poznávání
ověřuje komunikační účinky svých vyjádření		výstavka a prezentace	

Výtvarná výchova**8. a 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
prakticky využívá ve vlastní výtvarné činnosti teoretické i praktické poznatky i dovednosti s výtvarnými výrazovými prostředky	OV 1	Transpozice živých i neživých principů přírody, růst a rozpad, mikro-makrokosmos, kresba, grafické techniky, malba temperami, vodovými barvami, pastelem, křídou, akvarelem, koláž ...	
experimentuje s různými druhy linie, tvarů, objemů se světlostními a barevnými kvalitami a porovnává a vnímá výtvarný jazyk ve vzájemných vztazích	OV 2	Vztahy a uspořádání prvků ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu, kompozice, seskupování, kontrast, splývání, rovnováha, pohyb, kánon-výtvarná skladba	
citlivě vnímá své okolí a na základě dovednosti interpretuje okolní vjemy výtvarnými vyjadřovacími prostředky	OV 3	Expresivní a emocionální funkce barvy, psychologické působení barev, tvarová nadsázka-akční malba i grafika	OSV – kreativita
kombinuje a uplatňuje fantazii pro svá vyjádření a uplatňuje mimo vizuální podněty	OV 4	Reflexe uměleckých druhů, hudba ...	
aplikuje a uvolňuje výtvarný projev s uplatněním vlastních vizuálních podnětů	OV 5	Neobvyklá výtvarná zpracování, velké prostorové útvary či jiná vyjádření na základě vlastních prožitků	
aplikuje znalostí vztahu uvnitř formátu a základů perspektivy při použití nových metod, foto, počítačová grafika nebo video	OV 7	Konkrétní reportáž na jakémkoliv médiu, zachycení pracovního postupu, experiment, hravost a volnost, kolektivní spolupráce, mediální výchova-mediální sdělení reality	
experimentuje a uplatňuje své dovednosti a vlastní tvůrčí záměry při práci s materiálem, použití odpadu a „ekomateriálů“		Hračka, kaširovaný objekt a instalace	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
užívá některé nové metody současného výtvarného umění	OV 3	Teorie současného výtvarného umění, jeho odraz a názorová diskuse, vlastní uvolněný a svobodný výtvarný projev	Dějepis – dějiny umění
ověřuje zákonitosti vizuální komunikace, písmo v experimentální činnosti, užívá různých druhů písma a chápe funkce písma	OV 4 OV 5	Teorie a funkce písma, využití hotového i volně kresleného písma, různé druhy písma	
uplatňuje poznání o zákonitostech užití grafiky, vizuální komunikaci	OV 8 OV 3	Vlastní výtvarný návrh, kreativita	
orientuje se a je teoreticky seznámen s výtvarným uměním a osvojuje si a projevuje estetické cítění na základě seznámení se s kulturním dědictvím	OV 6	Návštěva galerie nebo motivační beseda o výtvarném umění či obrazné seznámení s výtvarnými díly	Dějepis – dějiny umění
dokáže obhájit svou práci a na konkrétních příkladech přijímá kritiku	OV 7 OV 8	Skupinová práce, poznávání a porovnávání sama sebe	
vysvětluje své postoje, vnímá v souvislostech a kultivovaně komunikuje	OV 6 OV 7 OV 8	Prezentace, hodnocení, obhajoba, seberegulace	Český jazyk - přednes
dokumentuje svoji práci, snaží se o alternativní postup a experimentuje a vnímá okolní skutečnosti -vztah umění a mimoumělecký svět	OV 4 OV 3 OV 8 OV 7	Happening, výtvarná akce, umělec -jeho sebevyjádření	
ověřuje své závěry a respektuje názory ostatních	OV 7 OV 8	Dotykový prostor Ty a já, sebeovládání a sebezpojetí	OSV - sebepoznání a sebezpojetí, kreativita, komunikace

5.22. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA – 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Tělesná výchova se na 1. stupni vyučuje jako samostatný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá zpravidla v tělocvičně, ale i na školním hřišti, v přírodě či v jiném sportovním zařízení.

Vyučovací předmět Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova (včetně prvků zdravotní tělesné výchovy) je součástí komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice péče o zdraví.

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova se zaměřujeme zejména na výchovu a vzdělávání pro celoživotní provádění pohybových aktivit a rozvoj kladných vlastností osobnosti člověka (Pohybové aktivity samozřejmě začleňujeme i do ostatních vzdělávacích předmětů – vycházky, pohybové chvílky, cviky na správné držení těla, apod.). Tělesná výchova je vedena tak, aby přinášela žákům radost z pohybové činnosti, uspokojení z dosažených výsledků, ze vzájemných vztahů, vytvářených při společné činnosti, z ohleduplnosti, vzájemné pomoci a z celkové atmosféry ve výuce. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je samostatný prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu.

Dále se snažíme o rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení. Proto se nedílnou součástí Tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách Tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Do obsahu vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou integrovány následující tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: Psychohygienu – zvládání stresových situací, protidrogová prevence; Sebepoznání a sebepojetí – poznávání stresových situací a jejich rozvoj; Kooperace, kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládání soutěží; Komunikace - používání výrazů vyjadřující vlastní hodnocení. Předmět Tělesná výchova přispívá dále k realizaci průřezového tématu Mediální výchova, konkrétně tematického okruhu fungování a vliv médií ve společnosti (vliv médií na každodenní život, vliv médií na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnosti, ke konkrétnímu posouzení získaných dovedností
- vedeme žáky k rozvoji vůle a k překonávání překážek
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činností a zapojujeme je do řešení problémových situací

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni k obhajobě a argumentaci vlastního názoru vhodnou formou a k umění naslouchat názorům druhých

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci a respektování společně dohodnutých pravidel
- vedeme žáky k sebeovládání a vzájemnému respektu

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování individuality druhého
- vedeme žáky k pomoci druhému člověku a k zodpovědnému chování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- vedeme žáky k dodržování pravidel při sportu (upozorňujeme, že nejrůznější pravidla platí i v běžném životě)
- učíme žáky zpracovávat a prezentovat naměřené výkony

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

Očekávané výstupy

žák

1. spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
2. zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
3. spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
4. uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
5. reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
6. podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
7. zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
8. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
9. uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
10. jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
11. jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

12. užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
13. zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy
14. změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
15. orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Tělesná výchova****1. – 3. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: připravuje svůj organismus před pohybovou činností a uklidňuje jej po zátěži	OV 1	posilovací a relaxační cvičení	
seznámí se s protahovacím cvičením	OV 1	protahovací cvičení	
získává návyk správného držení těla a správného zvedání zátěže	OV 1	cvičení na posílení správného držení těla	
seznámí se se správným prováděním cviků, rozvíjí různé formy rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti a koordinaci pohybu	OV 1	pohybový režim žáků, posilovací cvičení	
osvojí si pohybové hry s různým zaměřením, rozvíjí pohybovou tvořivost	OV 2	cvičení a hry s míčky, se švihadly, s netradičním náčiním	
v gymnastice si osvojí základní průpravná cvičení a základy akrobacie, cvičí s náčiním a náradím, které odpovídá jeho velikosti a hmotnosti	OV 2	kotoul vpřed, válení sudů šplh na tyči roznožka přes kozu chůze po kladině cvičení na lavičkách	
seznámí se s rytmickým a kondičním cvičením s hudbou nebo rytmickým doprovodem	OV 2	chůze podle rytmu jednoduché taneční kroky	
z průpravných úpolů procvičuje přetahy a přetlaky	OV 2	přetahování a přetlačování	
seznámí se se základy atletiky	OV 2	rychlý běh vytrvalostní běh skok do dálky hod míčkem	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
osvojí si manipulaci s míčem	OV 2	postavení při hodů, házení a chytání, driblování	
při turistice a pobytu v přírodě a ve městě si osvojí chování v dopravních prostředcích a přesun do terénu	OV 2	chůze v útvaru ve městě i v přírodě	
seznámí se podle podmínek se základní technikou zimních sportů	OV 2	podle podmínek: bobování	
orientuje se v základech sportovních her, po procvičení herních činností jednotlivce se učí spolupracovat ve hře	OV 3	vybíjená florbal fotbal	
účastní se sportovních utkání podle zjednodušených pravidel	OV 3	vybíjená	
spolupracuje a vzájemně si pomáhá při turistice, pobytu v přírodě a zimních sportech	OV 3	kooperativní a závodivé hry	
osvojí si hygienu základních pohybových činností a cvičebního prostředí vhodně obléká a obouvá pro pohybové aktivity	OV 4	správná obuv a oblečení	
seznámí se s organizací a bezpečností cvičebního prostoru a s bezpečností v šatnách, bezpečně připraví a uloží nářadí, náčiní a pomůcky	OV 4	organizace cvičebního prostoru, dodržování bezpečnosti	
seznámí se a procvičí první pomoc v podmínkách TV	OV 4	první pomoc	Prvouka
seznámí se se základním tělocvičným názvoslovím osvojovaných činností, ovládá smluvené povely a signály, organizuje jednoduché činnosti ve známém prostředí	OV 5	nástup v hodině, základní pořadová cvičení	
chová se a jedná podle zásad fair play	OV 5	fair play	
osvojí si pravidla zjednodušených pohybových činností: her, závodů, soutěží	OV 5	pravidla soutěží a her	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
seznámí se s posuzováním pohybových dovedností a s měřením výkonů	OV 5	měření: skok do dálky, běh, hod míčkem	

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: Psychohygienu – zvládání stresových situací, protidrogová prevence; Sebepoznání a sebepojetí – poznávání stresových situací a jejich rozvoj; Kooperace, kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládání soutěží; Komunikace - používání výrazů vyjadřující vlastní hodnocení.

Tělesná výchova**4. a 5. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
chápe důležitost pohybu pro své zdraví, umí použít jednoduché cviky ke zvýšení své zdatnosti	OV 6	pohybový režim žáků, příprava organismu, napínací a protahovací cvičení	
zdokonalí se ve cvičení se švihadly	OV 7	cvičení se švihadly	
seznámí se se základy cvičení s netradičním náčiním	OV 7	cvičení s netradičním náčiním	
zdokonalí se v technice práce s míčem	OV 8	cvičení a hry s míčem	
zvládá průpravná gymnastická cvičení, cvičení na náradích a s náčiním	OV 8	ručkování na žebřinách cvičení na žíněnkách: kotoul vpřed roznožka přes kozu šplh na tyči chůze po kladině	
zvládá základní techniku pádu	OV 8	průpravné úpoly	
zná a zvládá základy atletiky, pozná atletické disciplíny	OV 8	běh skok do dálky hod míčkem, postavení při hodu	
zvládá jednoduché kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, seznámí se se základy estetického pohybu	OV 8	jednoduché taneční kroky	
provádí průpravná kompenzační, relaxační a zdravotně zaměřená cvičení na správné držení těla	OV 9	správné držení těla správné zvedání zátěže	
rozvíjí rychlost, vytrvalost, sílu a pohyblivost	OV 9	rychlost, síla, pohyblivost a vytrvalost	
zná a používá vhodné oblečení a obutí pro různé pohybové aktivity	OV 9	správná obuv a oděv	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
dodržuje pravidla bezpečnosti při pohybových činnostech	OV 9	organizace cvičebního prostoru, dodržování bezpečnosti	
zná základní pravidla první pomoci	OV 9	první pomoc v TV	Přírodověda
používá základní prvky známých sportovních her	OV 10	vybíjená přehazovaná florbal fotbal basketbal kooperativní a závodivé hry	
umí manipulovat s míčem	OV 10	driblování, házení a chytání, přesná přihrávka	
spolupracuje se spolužáky ve hře	OV 10	utkáni mezi družstvy, kooperativní hry	
zvládá přesun do terénu, chůzi v útvaru a v terénu, chování v dopravních prostředcích	OV 10	chůze v útvaru ve městě a v přírodě	
podle podmínek a svých schopností provozuje zimní sporty	OV 10	podle podmínek: bobování	
chápe zásady fair play a jedná podle nich	OV 11	fair play, olympijské ideály a symboly	
zná pravidla (zjednodušená) osvojovaných pohybových činností	OV 11	pravidla her a soutěží	
používá základní tělocvičné názvosloví a smluvené povely	OV 12	nástup v hodině, základy pořadových cvičení	
umí organizovat jednoduché pohybové činnosti ve známém prostředí	OV 13	vedení rozcvičky, závodů družstev	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: umí porovnat a posoudit pohybové dovednosti	OV 14	měření: běh hod míčkem skok daleký šplh na tyči	
umí zjišťovat informace o sportu	OV 15	informace a média	MV – fungování a vliv médií ve společnosti – vliv médií na každodenní život (vč. života jednotlivce), vliv médií na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování

Pozn.: Výukou prolíná rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: Psychohygienu – zvládání stresových situací, protidrogová prevence; Sebepoznání a sebepojetí – poznávání stresových situací a jejich rozvoj; Kooperace, kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládání soutěží; Komunikace - používání výrazů vyjadřující vlastní hodnocení

5.23. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Tělesná výchova se vyučuje na 2. stupni ve všech ročnících (6. – 9.) jako samostatný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně. Žáci se většinou dělí do skupin (záleží zejména na celkovém počtu dětí ve třídě).

Vyučovací předmět Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova (včetně prvků zdravotní tělesné výchovy) je součástí komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice péče o zdraví. Kromě samotné Tělesné výchovy je ke vzdělávání v této oblasti určen zejména samostatný předmět Výchova ke zdraví v 6. ročníku a směřuje k němu i řada výstupů v Přírodopise v 8. ročníku.

Výuka probíhá zpravidla v tělocvičně, ale bývá realizována i na školním hřišti, v přírodě, na horách (výjimečně v bazénu nebo na sportovním stadionu).

V tělesné výchově se usiluje zejména o výchovu a vzdělávání pro celoživotní provádění pohybových aktivit a rozvoj pozitivních vlastností osobnosti. Tělesná výchova je vedena tak, aby přinášela žákům radost z pohybové činnosti, uspokojení z dosažených výsledků, ze vzájemných vztahů vytvářených při společné činnosti, z ohleduplnosti, vzájemné pomoci a z celkové atmosféry ve výuce. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je samostatný prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu.

Do obsahu vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou integrovány následující tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova (Psychohygiena – zvládnutí stresových situací, protidrogová prevence; Sebepoznání a sebepojetí – poznávání stresových situací a jejich rozvoj; Kooperace, kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládnutí soutěží; Komunikace - používání výrazů vyjadřující vlastní hodnocení).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnosti, ke konkrétnímu posouzení získaných dovedností
- vedeme žáky k rozvoji vůle a k překonávání překážek
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činností a zapojujeme je do řešení problémových situací

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni k obhajobě a argumentaci vlastního názoru vhodnou formou a k umění naslouchat názorům druhých

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci a respektování společně dohodnutých pravidel
- vedeme žáky k sebeovládání a vzájemnému respektu

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování individuality druhého
- vedeme žáky k pomoci druhému člověku a k zodpovědnému chování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- vedeme žáky k dodržování pravidel při sportu (upozorňujeme, že nejrůznější pravidla platí i v běžném životě)
- učíme žáky zpracovávat a prezentovat naměřené výkony

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ**

Očekávané výstupy

žák

16. aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
17. usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
18. samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
19. odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
20. uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

21. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
22. posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy

žák

23. užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
24. naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
25. dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
26. rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
27. sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
28. zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
29. zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Přehled očekávaných výstupů Zdravotní tělesná výchova (OV ZdrTV) dle RVP ZV

Očekávané výstupy

žák

30. uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
31. zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
32. aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Tělesná výchova****6. – 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
Činnosti ovlivňující zdraví			
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	OV 1	rozcvičení, strečink, kompenzace, relaxace	OSV - osobnostní rozvoj - sebepoznání a sebepojetí
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	OV 2	rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, prevence a korekce jednostranného, zatížení a svalových disbalancí	
z nabídky zvolí vhodný rozvojový program ke zlepšení své tělesné zdatnosti	OV 2	kondiční programy	
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností (zatěžovanými svaly)	OV 3	individuální rozcvičení, strečink, kompenzace před a po ukončení hodiny	
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím	OV 4	drogy a jiné škodliviny dopink	OSV - osobnostní rozvoj – psychohygiena
upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	OV 4	hygiena při pohybových činnostech reakce těla při zhoršení rozptylových podmínek	OSV - osobnostní rozvoj - psychohygiena
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	OV 5	zásady bezpečného chování na sportovních akcích ve škole i mimo školu zásady bezpečného používání sportovních potřeb, náradí a náčiní	
předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	OV 5	bezpečnost při pohybových činnostech - první pomoc při TV, sportu	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Činnosti ovlivňujících úroveň pohybových dovedností			
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti	OV 6	Doporučené aktivity: pohybové hry gymnastika estetické cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem úpoly atletika sportovní hry: míčové hry basketbal volejbal florbal nohejbal fotbal badminton stolní tenis sportovní soutěže turistika a pobyt v přírodě plavání (podle možností školy) lyžování a snowboarding (dle zájmu žáků v rámci LVK)	OSV – sociální rozvoj – kooperace, kompetice
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	OV 7	sebehodnocení v dané pohybové činnosti	OSV – sociální rozvoj - komunikace

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
Činnosti podporující pohybové učení			
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	OV 8	komunikace v TV	
naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody ve sportu	OV 9	historie a současnost sportu olympismus	
dohodne se na spolupráci a jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	OV 10	týmová hra útočné a obranné herní systémy	
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče	OV 11	práva a povinnosti hráče	
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role rozhodčího, diváka, organizátora.	OV 11	práva a povinnosti rozhodčího, diváka a organizátora	
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	OV 12	přesná měření, jejich evidence a vyhodnocení	
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy	OV 13	organizace prostoru a pohybových činností	
spolurozhoduje osvojené hry a soutěže	OV 13	uplatnění osvojených pravidel ve hrách a soutěžích	
zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	OV 14	grafické zpracování naměřených dat a jejich prezentace	
uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotního oslabení	OV 14	základní druhy oslabení, jejich příčiny a důsledky	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení	OV 14	speciální vyrovnávací cvičení	
aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	OV 14	nevhodná cvičení a činnosti při zdravotním oslabení	

Očekávané výstupy se v případě předmětu Tělesná výchova v každém ročníku opakují. Jednotlivé ročníky se mezi sebou liší úrovní jejich naplnění.

5.24. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví se vyučuje jako samostatný předmět pouze v 6. ročníku v rozsahu 1 hodina týdně. Některé očekávané výstupy ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví jsou dále integrovány do předmětu Přírodopis v 8. ročníku, jehož hodinová dotace je z tohoto důvodu posílena o 1 vyučovací hodinu, tj. na 3 hodiny týdně.

Předmět Výchova ke zdraví navazuje svým vzdělávacím obsahem na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

V rámci tohoto předmětu získají žáci základní informace o fungování lidského organismu, a to především v souvislosti s preventivní ochranou vlastního zdraví. Poznávají člověka jako biologického jedince závislého na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí. Žáci se učí přijmout odpovědnost za své zdraví a aktivně ho chránit a rozvíjet (v propojení jeho sociální, psychické i fyzické složky), tj. nahlížet své každodenní činnosti z hlediska zdravotních potřeb. Úkolem předmětu Výchova ke zdraví je tedy především upevnění hygienických, stravovacích, pracovních a jiných zdravotně preventivních návyků, dále pak podpora dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a vhodně řešit ohrožující situace. V neposlední řadě si žáci rozšíří své znalosti o rodině, škole, vrstevnické skupině a o mezilidských vztazích vůbec, protože s kvalitou těchto vztahů zdraví jedince, zejména v době dospívání, úzce souvisí.

Předmět Výchova ke zdraví přispívá nemalou měrou k realizaci průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k formulování vlastních závěrů, chceme slyšet jejich názor, podporujeme diskusi
- klademe důraz na práci s různými zdroji informací

Kompetence k řešení problémů

- předkládáme žákům problémové úlohy (situace ze života) a poskytujeme jim dostatečný prostor pro hledání různých možných řešení
- motivujeme žáky k navrhování vlastních problémových úloh (situací)
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat svá řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě

Kompetence komunikativní

- poskytujeme žákům dostatek příležitostí k vyjádření vlastního názoru a svých myšlenek
- využíváme modelové a herní situace k nácviku řešení některých problémových situací
- podporujeme přátelské vztahy ve třídě, mezi třídami i mimo školu
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme práci ve skupinách, žáci si v rámci skupiny vyzkoušejí různé role
- podporujeme jasné formulování pravidel chování ve třídě
- dbáme na dostatečný prostor pro diskusi
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru

Kompetence občanské

- o všech problémech diskutujeme otevřeně, bez předsudků
- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- probouzíme a podporujeme u žáků schopnost empatie
- do výuky zařazujeme konkrétní příklady uveřejněné v tisku, na internetu apod. a učíme žáky pracovat s takto získanými informacemi

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky reálně hodnotit své schopnosti a předpoklady

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV

Očekávané výstupy

žák

1. respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
2. vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
3. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
4. posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
5. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
6. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
7. dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
8. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
9. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
10. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
11. optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
12. v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování
13. dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti

- a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni;
v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
14. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresii
  15. projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchova ke zdraví

6. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák respektuje přijatá pravidla, soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství	OV1	Sebepoznání a sebepojetí, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (škola, rodina, vrstevnická skupina); vztahy ve dvojicích	OSV – sebepoznání a sebepojetí; poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace
vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	OV2	Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity	OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	OV3	Výživa a zdraví (stravování a jeho vliv na zdraví, poruchy příjmu potravy); Tělesná a duševní hygiena (včetně významu pohybu pro zdraví)	
posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	OV4	Podpora zdraví a její formy (odpovědnost jedince za zdraví)	OSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy
usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	OV5	Podpora zdraví a její formy (prevence, odpovědnost jedince za zdraví)	
vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	OV6	Podpora zdraví v komunitě, diskuze o vybraných tématech	OSV – komunikace

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák			
dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	OV7	Civilizační choroby (zdravotní rizika, preventivní lékařská péče); Pyramida zdravé výživy	
projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	OV9	Dětství, puberta, dospívání (tělesné, duševní a společenské změny) Zdravý životní styl v období dětství, puberty a dospívání, režim dne Podpora zdraví v komunitě (programy podpory zdraví)	OSV – seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena
dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	OV13	Auto-destruktivní závislosti (rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem); návykové látky (bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink) Sociálně patologické jevy (šikana, kyberšikana, sexuální zneužívání) Komunikace se službami odborné pomoci	OSV – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	OV14	Manipulativní jednání – jeho rozpoznání a obrana proti němu Manipulativní reklama a informace	MV – vnímání autora mediálního sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti OSV - komunikace

5.25. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE ČLOVĚK A PRÁCE – 1. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět je v 1. – 5. ročníku dotován jednou hodinou týdně.

Výuka probíhá především ve třídách, ale někdy též na školním pozemku či v okolí školy.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu Člověk a práce je osvojení základních pracovních dovedností a návyků, které žáci využijí ve svém osobním životě. Cílem souvisejícím je rozvoj vytrvalosti a soustavnosti, rozvoj umění plánovat, organizovat a posléze hodnotit svou vlastní práci i práci celého týmu.

Na 1. stupni je výuka rozdělena do čtyř tematických okruhů:

1. Práce s drobným materiálem
2. Konstrukční činnosti
3. Pěstitelské práce
4. Příprava pokrmů

Do obsahu vyučovacího předmětu Člověk a svět práce je integrováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova: kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; kooperace.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k sebehodnocení
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků
- vedeme žáky k užívání správné terminologie

Kompetence k řešení problémů

- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti a dovednosti)
- učíme žáky vyhledávat a ověřovat informace potřebné k řešení problémů
- zadáváme úkoly způsobem umožňujícím více různých postupů

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- předkládáme podněty a příležitosti pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- vedeme žáky ke spolupráci a k vzájemné pomoci
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- vedeme žáky k ochraně a respektování našich tradic a našeho kulturního i historického dědictví
- podporujeme tvořivost žáků

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky bezpečně pracovat s některými nástroji a zároveň upozorňujeme na nutnost dodržovat při práci také základní hygienické návyky

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM**

Očekávané výstupy

žák

1. vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
2. pracuje podle slovního návodu a předlohy
3. vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
4. využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
5. volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
6. udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy

žák

7. zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
8. provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
9. pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
10. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

11. provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
12. pečuje o nenáročné rostliny
13. provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
14. ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
15. volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
16. dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

17. připraví tabuli pro jednoduché stolování
18. chová se vhodně při stolování
19. orientuje se v základním vybavení kuchyně
20. připraví samostatně jednoduchý pokrm
21. dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
22. udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Člověk a práce

1. – 3. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů pracuje podle slovního návodu a předlohy	OV 1 OV 2	práce s drobným materiálem - papír (<i>stříhání, překládání, trhání, krčení, lepení, skládání, slepování, vystřihování, obkreslování podle šablony, měření, řezání, stáčení, barvení, třídění, poznávání vlastností a druhů papíru</i>) modelovací hmota (<i>hnětení, válení, stlačování, ubírání, koulení, vytahování, mačkání, tvarování, sušení, barvení, opracování</i>) přírodniny (<i>stříhání, spojování, navlékání, slepování, lisování, propichování, kombinování, aranžování, třídění</i>) textil (<i>stříhání, lepení, přišívání, vyšívání, obšívání, našívání, zašívání, sešívání, koláže</i>)	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	OV 7	návody a předlohy, práce se stavebnicemi (<i>společenské hry, skládačky, puzzle, konstrukce modelů, montáž, demontáž, plošné i prostorové kompozice</i>)	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			
provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	OV 11	počasí a jeho vlivu na růst rostlin	
pečuje o nenáročnou rostlinu pojmenuje vybrané rostliny pojmenuje jednoduché nářadí ovládá jednoduché zahradnické činnosti	OV 12	pokojevé rostliny – zalévání, kypření, rosení, přesazování	
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
připraví tabuli pro jednoduché stolování	OV 17	hygienické požadavky při stolování orientace v kuchyni rozpoznání a pojmenování předmětů a nástrojů v kuchyni příprava jednoduchého pokrmu, vhodné potraviny, nákup, zpracování vánoční a velikonoční výzdoba	
chová se vhodně při stolování	OV 18	stolování – pravidla slušného chování	

Pozn.: Údaje uvedené ve sloupci Učivo kurzívou jsou nezávazné, jedná se pouze o příklady činností, z nichž učitel může při přípravě konkrétní hodiny volit. Do výuky je průběžně integrováno rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; kooperace.

Člověk a práce

4. – 5. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	OV 3	papír (<i>stříhání, lepení, prořezávání, skládání, vypichování, rolování, protahování, vrstvení</i>)	
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	OV 4	textil (<i>sešívání, vyšívání složitějších stehů</i>)	
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	OV 5	hlína, modelovací hmota (<i>válení, vykrajování, formování, stlačování</i>)	
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	OV 6	přírodniny (<i>lepení, stříhání, kombinování, aranžování, vlepování, připevňování, propichování</i>)	
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	OV 8	stavebnice, které odpovídají dané věkové kategorii	
pracuje podle slovního návodu, předlohy, náčrtu	OV 9	řešení jednoduchých montáží z provozu domácnosti	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úraze	OV 10		
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	OV 13	pěstování rostlin ze semen a sazenic	
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	OV 14	pěstování a ošetřování pokojových rostlin aranže řezaných květů	
volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	OV 15		

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	OV 16		
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
orientuje se v základním vybavení kuchyně	OV 19	základní vybavení kuchyně bezpečná obsluha elektrických přístrojů	
připraví samostatně jednoduchý pokrm	OV 20	sestavení jídelníčku	
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	V 21	vhodnost potravin na slavnostní příležitosti	
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	OV 22	samostatné činnosti – krájení, škrabání, loupání, porcování	

Pozn.: Údaje uvedené ve sloupci Učivo kurzívou jsou nezávazné, jedná se pouze o příklady činností, z nichž učitel může při přípravě konkrétní hodiny volit. Do výuky je průběžně integrováno rozvíjení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova: kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; kooperace.

5.26. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE ČLOVĚK A PRÁCE - 2. STUPEŇ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět je v 6., 8. a 9. ročníku dotován jednou hodinou týdně. V 8. a 9. ročníku probíhá vyučování ve specializované učebně informatiky s využitím interaktivní tabule.

Z okruhů, které nabízí Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, jsme si vybrali následující: Pěstitelské práce a chovatelství pro 6. ročník a Svět práce pro 8. a 9. ročník. V 8. a 9. ročníku jsme nad rámec RVP zařadili některé očekávané výstupy, které doplňují vyučovací předměty Matematika a Informatika.

V 6. ročníku se věnujeme okruhu Pěstitelské práce, chovatelství. V 8. a 9. ročníku se žáci seznamují s trhem práce, s volbou profesní orientace, možnostmi dalšího vzdělávání a následného zaměstnání, s podnikáním. Dále si žáci prohloubí své znalosti z finanční matematiky, práce s textovým editorem, práce s informacemi a rozšíří své prezentační dovednosti.

Do obsahu vyučovacího předmětu Člověk a svět práce jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova: sebepoznání a sebepojetí - já, jako zdroj informací o sobě, sebepoznání a sebepojetí - zdravé a vyrovnané sebepojetí, co o sobě vím a co ne
- Mediální výchova: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - rozdíl mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení
- Multikulturní výchova: etnický původ - postavení národnostních menšin
- Výchova k myšlení v Evropských a globálních souvislostech: Jsme Evropané - svoboda pohybu pracovních sil

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pracovat s textem
- učíme žáky vyhledávat, třídit, kriticky hodnotit a v praxi využívat informace
- dbáme na řádné vysvětlení všech neznámých slov a termínů, s nimiž se žáci při výuce (eventuálně i mimo ni) setkají
- vedeme žáky k sebehodnocení
- podněcujeme tvořivost a vynalézavost žáků
- zohledňujeme rozdíly ve znalostech a pracovním tempu jednotlivých žáků

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozpoznat problém, hledat různá řešení, obhájit rozhodnutí
- umožňujeme žákům diskutovat o problému, porovnat své řešení s řešením ostatních
- směřujeme žáky k tomu, aby dovednosti a znalosti získané při výuce uplatňovali i v životě (vysvětlujeme, k čemu potřebují získané znalosti a dovednosti)
- učíme žáky vyhledávat a ověřovat informace potřebné k řešení problémů
- otevíráme žákům prostor pro zodpovědné rozhodování o vlastní profesní orientaci
- seznamujeme žáky s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace

Kompetence komunikativní

- učíme žáky vhodně a věcně argumentovat, obhajovat svůj názor a zároveň naslouchat a respektovat názory jiných (umění diskuze)
- vedeme žáky k účelnému využívání moderních informačních a komunikačních prostředků a technologií
- neustále upozorňujeme na význam kvalitní komunikace pro utváření mezilidských vztahů a pro kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- předkládáme dostatek podnětů a příležitostí pro vlastní prezentaci žáků

Kompetence sociální a personální

- žáky vedeme k dodržování společně dohodnutých pravidel
- ve třídě navozujeme příjemnou pracovní atmosféru a vedeme k tomu i žáky
- dodáváme žákům sebedůvěru, motivujeme převážně pochvalou
- vedeme žáky k týmové spolupráci

Kompetence občanské

- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zároveň k toleranci k lidem, kteří se něčím odlišují
- umožňujeme žákům tvořivý přístup k plnění zadaných témat

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a závazků
- učíme žáky bezpečně pracovat s některými nástroji a zároveň upozorňujeme na nutnost dodržovat při práci také základní hygienické návyky (6. ročník)
- seznamujeme žáky s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
- vytváříme prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ**

Očekávané výstupy

žák

1. volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
2. pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
3. používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
4. prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
5. dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

SVĚT PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

6. orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
7. posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
8. využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
9. prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Člověk a práce

6. ročník

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu při úrazu	OV 5	Bezpečnost při práci a hygiena Zásady hygieny, bezpečnosti a první pomoc	Výchova ke zdraví – hygienické zásady, prevence úrazů
pojmenuje pracovní pomůcky a nářadí	OV 3	Pracovní pomůcky a nářadí	
používá vhodné pracovní pomůcky správným způsobem a provádí jejich údržbu	OV 3	Způsob bezpečného používání pracovních pomůcek a nářadí	
pozná jednotlivé zahradní stroje a určí jejich využití v praxi, některé z nich bezpečným způsobem použije	OV 5	Zahradní stroje, jejich využití a bezpečné používání	
pokusem určí druh půdy podle propustnosti i úrodnosti určí základní druhy plevelů a škůdců	OV 1	Základní podmínky pro pěstování rostlin Pěstitelství ve vztahu k životnímu prostředí Půda a její zpracování Výživa a ošetřování rostlin (plevelé, choroby, škůdci) a založení kompostu	EMV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství a životní prostředí)
provede správným postupem řez ovocných dřevin	OV 5	Ovocné rostliny Rozlišování ovocných dřevin Způsob pěstování (sadba, ošetření, zimní řez) Uskladnění a zpracování plodů	
volí vhodné pracovní postupy při pěstování a ošetřování vybraných pokojových květin	OV 1	Okrasné rostliny Rozdělení okrasných rostlin Venkovní a balkónové rostliny Pokojové květiny	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: pěstuje a využívá květiny pro výzdobu naaranžuje živé i suché květiny dle své fantazie, volí správné postupy	OV 2 OV 5	Aranžování rostlin Aranžování do vázy, do misky Aranžování suchých rostlin	
volí vhodné pracovní postupy při pěstování a ošetřování vybraných druhů zeleniny pokusem spočítá procento klíčivosti semen vypěstuje sadbu vybraného druhu zeleniny	OV 1	Zelenina Charakteristika a význam zeleniny Podmínky a zásady pěstování Osivo, sadba, výpěstky Praktické činnosti spojené s pěstováním vybraných druhů zeleniny Ochrana zeleniny před škodlivými činiteli	EMV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství a životní prostředí)
vypěstuje jednu bylinu nebo koření	OV 1	Léčivé rostliny, koření Charakteristika a význam léčivých rostlin Zásady sběru, sušení a uchovávání léčivých rostlin Rostliny jedovaté (drogy, alergie) Pěstování vybrané rostliny	Výchova ke zdraví – drogová prevence
prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	OV 4	Chovatelství Chov zvířat v domácnosti – podmínky chovu Hygiena a bezpečnost chovu Domácí mazlíčkové (pes, kočka, křečci, andulky, rybičky) Užitkové domácí zvířectvo (drůbež, králíci)	

Člověk a práce**8. a 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	OV 6	trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností, požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní, rovnost příležitostí na trhu práce	MKV - etnický původ - postavení národnostních menšin na pracovním trhu Informatika – textový editor Informatika – práce s informacemi VMEGS - Jsme Evropané - svoboda pohybu pracovních sil
posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	OV 7	volba profesní orientace – základní principy, sebepoznání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace, informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi, požadavky na jednotlivé profese možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby, vzdělávací systém v ČR	OSV - sebepoznání a sebepojetí - já, jako zdroj informací o sobě Občanská výchova – Kam patřím Informatika – prezentační program Informatika – práce s informacemi

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	OV 8	práce s profesními informacemi, využívání poradenských služeb orientace v inzertní části médií pracovní příležitosti v obci a regionu způsoby hledání zaměstnání problémy s nezaměstnaností, úřady práce práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů podnikání: druhy a struktura organizací, nejčastější druhy podnikání	MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - rozdíl mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, chápání podstaty mediálního sdělení Informatika – práce s informacemi
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	OV 9	tvorba životopisu tvorba motivačního dopisu příprava na pracovní pohovor	Informatika – textový editor
provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví		základní operace platebního styku v domácnosti běžný rozpočet domácnosti – příjmy a výdaje hospodaření v domácnosti - rozpočet, úspory, pojištění	Informatika- tabulkový kalkulátor Informatika – práce s informacemi
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení		způsoby placení, nakládání s penězi	
na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH		tvorba ceny	
popíše vliv inflace na hodnotu peněz		inflace	
uvede příklady použití debetní a kreditní karty, vysvětlí jejich omezení		služby bank, aktivní a pasivní operace	Informatika – práce s informacemi

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

Hodnocení žáků a autoevaluace školy slouží pro zajištění zpětné vazby pro žáky a jejich rodiče, ale i školu samotnou. Činnosti s tímto hodnocením spojené jsou nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Potřeba tohoto hodnocení ještě vzrostla s možností vlastního vytvoření vlastního ŠVP. Základem pro kvalitní proces hodnocení bylo stanovení reálných a vypovídajících počátečních podmínek a kritérií.

6.1. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

Obecné zásady

Obecné zásady hodnocení žáků:

- hodnocení prospěchu žáků na naší škole probíhá formou klasifikace prostřednictvím pěti klasifikačních stupňů (ve výjimečných případech může být na základě žádosti rodičů povoleno slovní hodnocení);
- je důležité předem jasně definovat oblasti hodnocení žáků, stanovit srozumitelná a co nejvíce objektivní kritéria hodnocení;
- kritéria hodnocení žáka pro jednotlivé vyučovací předměty jsou stanoveny vyučujícími těchto předmětů, děti i rodiče jsou s nimi seznámeni při první hodině resp. první třídní schůzce ve školním roce;
- klasifikace není cílem školní práce, učitel slouží jako prostředek kontroly zvládnutí učiva, rodičům jako zpětná vazba a žákům jako jeden z motivačních prostředků;
- hodnocení není samoučelné, z objevených chyb je potřeba vyvodit důsledky, uvědomit si nedostatky a napravit je;
- podklady pro klasifikaci učitel získává v průběhu celého školního roku sledováním práce žáka, zkouškami písemnými, ústními i praktickými;
- při klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi, do hodnocení je promítnuto více faktorů: vědomosti a dovednosti, pracovní postup, práce s informacemi, pracovní morálka a pečlivost vypracovávání zadaných úkolů, aktivita žáka, motivace, jeho možnosti a osobní pokrok, event. i jeho dočasná indispozice;
- písemnou práci přesahující 30 minut mohou psát žáci pouze jednu v jednom dni, vyučující takovou práci žákům předem oznámí;
- rodiče získávají přehled o klasifikaci ze žakovské knížky (případě prostřednictvím webové aplikace);

- nedostatečný prospěch nebo výrazné zhoršení prospěchu v předmětu je včas a prokazatelným způsobem oznámen rodičům;
- žáci jsou vedeni k objektivnímu sebehodnocení.

Způsoby hodnocení

Na prvním stupni probíhá klasifikace kombinovanou formou – slovní hodnocení a 5 klasifikačních stupňů. Na druhém stupni učitel používá klasickou formu - 5 klasifikačních stupňů. I na druhém stupni je v případě potřeby rozhodnutím vedení školy (na základě žádosti rodičů podložené např. psychologickým vyšetřením) využito slovního hodnocení, které dává učiteli možnost podrobněji popsat pokroky a problémy ve vztahu k vyučovanému předmětu. Toto slovní hodnocení se pak v případě potřeby převede na hodnocení klasifikačním stupněm. Rodiče mohou obdržet slovní hodnocení e-mailem, při konzultaci s učitelem, na třídních schůzkách.

Kritéria hodnocení

Kritéria pro jednotlivé vyučovací předměty jsou stanoveny vyučujícími těchto předmětů. Žáci jsou s nimi seznámeni na obecné úrovni na začátku školního roku a dále jsou tato kritéria vždy součástí zadání konkrétních úkolů.

Nejčastěji používanými kritérii hodnocení napříč vyučovacími předměty jsou:

- věcná správnost
- úplnost řešení
- formální správnost (pokud je součástí zadání)
- správné použití osvojených znalostí, vědomostí, dovedností.

U žáků se ŠVP a žáků mimořádně nadaných je jejich hodnocení konzultováno s odbornými pracovníky, především s pracovníky RPP- speciálními pedagogy a psychologem.

Klasifikace prospěchu

Klasifikace prospěchu bude prováděna známkou:

výborný

Známkou výborný je hodnocen žák, který:

- aktivně a se zájmem přistupuje ke školní práci a ke svému vzdělávání
- v hodinách pracuje samostatně a aktivně spolupracuje s vyučujícím i s třídním kolektivem
- učivo zvládá bez potíží
- problémové úkoly řeší samostatně a svá řešení dovede obhájit

- chyb se dopouští ojediněle, dovede je analyzovat a vyvodit z nich pozitivní závěry
- soustavně a pečlivě se věnuje domácí přípravě

chvalitebný

Známkou chvalitebný je hodnocen žák, který:

- projevuje pozitivní vztah ke školní práci a ke svému vzdělání
- v hodinách pracuje samostatně a aktivně
- problémové úkoly řeší samostatně, občas se dopouští drobných chyb, ze kterých dovede vyvodit pro sebe pozitivní závěry
- učivo zvládá bez větších problémů, eventuální chyby dovede analyzovat a samostatně napravit
- pravidelně se věnuje domácí přípravě, občas i v ní chybuje

dobry

Známkou dobrý je hodnocen žák:

- jehož vztah ke školní práci je převážně pozitivní
- v hodinách je občas nepozorný, ale svoji nepozornost či nesoustředěnost na práci dovede korigovat a napravit
- učivo zvládá pomaleji a s občasnými potížemi
- problémové úkoly dovede řešit za pomoci učitele
- opakující se chyby dovede odstranit jen částečně
- domácí přípravě se věnuje nepravidelně a nesoustavně

dostatečný

Známkou dostatečný je hodnocen žák:

- jehož vztah ke školní práci je převážně lhostejný
- v hodinách bývá často nesoustředěný, nepozorný a pasivní, motivace k práci ze strany vyučujícího se často míjí účinkem
- učivo zvládá s obtížemi, často chybuje i v základních vědomostech, získané poznatky udrží v paměti pouze krátkodobě, opakované chyby většinou neumí odstranit
- problémové úkoly je schopen řešit jen částečně výhradně s cizí pomocí a s částečnými chybami
- domácí přípravě se věnuje nepravidelně, nahodile a povrchně

nedostatečný

Známkou nedostatečný je hodnocen žák:

- jehož vztah ke školní práci a ke svému vzdělání je často negativní
- v hodinách je nesoustředěný, nepozorný, většinou se nedaří motivovat ho pro soustavnější práci
- vykazuje závažné nedostatky při zvládnání i základního učiva
- problémové úkoly není schopen řešit ani s cizí pomocí
- domácí přípravě se věnuje minimálně, neprojevuje žádnou snahu své nedostatky opravit

Klasifikace chování

Klasifikace chování bude prováděna známkou:

velmi dobré (1. stupeň)

Prvním stupněm v chování je hodnocen žák:

- jehož chování je v naprostém souladu se školním řádem
- který z ojedinělého drobného porušení školního řádu či případného výchovného opatření dovede neprodleně vyvodit pro sebe pozitivní závěry

uspokojivé (2. stupeň)

Druhým stupněm v chování je hodnocen žák:

- který opakovaně porušuje školní řád, zejména: často ruší vzdělávací proces, nerespektuje pokyny učitele, neplní školní povinnosti, chová se nevhodně k vyučujícím či ke spolužákům, často nebo úmyslně zapomíná žákovskou knížku (dále jen ŽK) a školní pomůcky, má neomluvené hodiny

neuspokojivé (3. stupeň)

Třetím stupněm v chování je hodnocen žák:

- který soustavně porušuje školní řád
- soustavně nerespektuje pokyny vyučujících, ruší vzdělávací proces, neplní školní povinnosti
- opakovaně se chová hrubě či agresivně ke spolužákům, vědomě a úmyslně poškozují školní majetek, úmyslně vystavuje sebe i své okolí nebezpečí úrazu
- dopouští se podvodného jednání
- má větší množství neomluvených hodin

Výchovná opatření udělovaná v průběhu roku:

Napomenutí třídního učitele (NTU)

Napomenutí třídního učitele obdrží žák, který:

- se opakovaně dopouští drobného porušení Školního řádu
- občas zapomíná ŽK a školní pomůcky
- vykazuje ojediněle drobné výkyvy při plnění školních povinností

Napomenutí třídního učitele uděluje třídní učitel kdykoliv během školního roku a informuje o tom rodiče žáka zápisem do žakovské knížky.

Důtka třídního učitele (DTU)

Důtku třídního učitele obdrží žák, který:

- opakovaně drobně porušuje Školní řád
- často zapomíná ŽK a školní pomůcky
- opakovaně neplní školní povinnosti

Důtku třídního učitele uděluje třídní učitel kdykoliv během školního roku a informuje o tom rodiče žáka úředním dopisem.

Důtka ředitele školy (DŘŠ)

Ředitelskou důtku obdrží žák, který:

- opakovaně či hrubě porušuje Školní řád
- soustavně zapomíná ŽK a školní pomůcky
- často neplní školní povinnosti
- vědomě a úmyslně poškodil školní majetek
- dopustil se podvodného jednání
- má neomluvené absence (ne více než jeden den)

Důtku ředitele školy uděluje ředitelka školy z rozhodnutí pedagogické rady kdykoliv během školního roku a informuje o tom rodiče žáka úředním dopisem.

O udělení všech výchovných opatření provede třídní učitel zápis do katalogového listu žáka.

Výstupní hodnocení

Výstupní hodnocení vydá škola žákovi na konci 1. pololetí školního roku, v němž splnil povinnou školní docházku. Dále se vydává žákovi na konci 1. pololetí v 5. a 7. ročníku, jestliže se hlásí na střední školu. Výstupní hodnocení se pak stává součástí přijímacího řízení.

Obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání žáka podle § 44 Zákona č. 561/2004 Sb. Dále vypovídá o možnostech, nadání, chování žáka, jeho předpokladech pro další vzdělávání či uplatnění a obsahuje rovněž další významné skutečnosti, jako jsou jeho záliby, zájmy, sportovní úspěchy atd.

6.2. AUTOEVALUACE ŠKOLY

Vnitřní hodnocení školy je proces, který dle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon a vyhlášky MŠMT č. 15/2005 Sb. školy průběžně provádějí za období nejdéle 3 školních roků.

Cíle a kritéria autoevaluace

Cílem autoevaluace školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování dalšího rozvoje školy. Oblasti autoevaluace jsou dány Vyhláškou č. 15/2005. Kritéria autoevaluace jsou stanovována pro dílčí cíle každého školního roku a jejich dosahování je zjišťováno některým z níže uvedených nástrojů.

Oblasti autoevaluace

- podmínky vzdělávání (materiální, technické, ekonomické, hygienické aj.)
- průběh vzdělávání
- školní klima (podpora žákům, vztah školy s rodiči a veřejností a jejich vliv na vzdělávání)
- výsledky vzdělávání žáků
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- úroveň výsledků práce školy (zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům)
- soulad realizovaného ŠVP a RVP

Nástroje autoevaluace

Při autoevaluaci používáme některé z následujících nástrojů:

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, rodiči, zástupci zřizovatele
- dotazníky a ankety pro rodiče, žáky, učitele
- srovnávací prověrky, dovednostní testy, malé maturity, výsledky přijímacího řízení
- kontrolní a hospitační činnost
- schůzky rodičů a výstupy z jednání Rady školy
- písemné podklady (inspekční zprávy, záznamy z kontrol, auditů aj.)
- vnitřní statistické údaje (zájem o školu, úspěšnost žáků v přijímacím řízení)
- vnější statistické údaje (demografické faktory, problematika zaměstnanosti spádové oblasti apod.)
- externí zdroje (materiály školských orgánů, úřadů práce, obcí apod.)
- SWOT analýza, sociometrie apod.

Časové rozvržení autoevaluačních činností

- návrh struktury autoevaluace školy – srpen až září
- projednání struktury autoevaluace – do 30. září pedagogickou radou
- průběh autoevaluace – prosinec až duben
- zpracování výsledků autoevaluace – květen
- vypracování zprávy o autoevaluaci školy – červen až září

7. PŘÍLOHA ČÍSLO 1 – UČEBNÍ OSNOVY VOLITELNÝCH PŘEDMĚTŮ

Volitelné předměty jsou určeny žákům 7. – 9. ročníků. Nabídka těchto předmětů je každý rok aktualizována a žáci si na příslušný školní rok volí vždy jeden z nich. Pouze v případě Druhého cizího jazyka, který je vždy součástí nabídky volitelných předmětů (ale otevírá se jen, pokud je dostatečný počet zájemců), musí žák navštěvovat celé 3 roky stejný předmět. Ostatní volitelné předměty jsou zpravidla určeny všem žákům napříč uvedenými ročníky. Některé z nich však mohou být (vzhledem ke svému zaměření) určeny pouze žákům konkrétního ročníku.

7.1. DRAMATICKÝ SEMINÁŘ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Dramatický seminář je určen žákům 7. - 9. ročníku, kteří si tento předmět zvolí v nabídce volitelných předmětů pro daný školní rok. Výuka probíhá ve skupině o maximálním počtu 20 žáků, a to – stejně jako u všech ostatních volitelných předmětů – v rámci odpoledního vyučování ve dvou na sebe navazujících vyučovacích hodinách.

Výuka probíhá v učebně vybavené učitelským notebookem, dataprojektorem, promítacím plátnem nebo v hale školy, kde je vybudováno pódium.

Volitelný předmět dramatický seminář je zaměřen na osobnostní a sociální rozvoj jednotlivce prostřednictvím prvků a postupů dramatického umění. Využívá především dramatické improvizace, jež je založena na lidské schopnosti jednat v navozených situacích, jako by byly skutečné. V dramatických hrách dostávají žáci příležitost zažít situace, se kterými se mohou v životě skutečně setkat. Mohou si vyzkoušet různé možnosti řešení, roli někoho jiného. Dramatický seminář učí žáky kultivovat, obohacovat a rozvíjet výrazové prostředky sloužící k sociální komunikaci (řeč, pohyb). DS seznamuje s činnostmi zaměřené na tvorbu jevištního tvaru ve všech jeho složkách a na jeho prezentaci.

Metody a formy práce: průpravné hry a cvičení, dramatické hry a improvizace, centra aktivit, skupinová, samostatná práce, reflexe, hodnocení, sebehodnocení.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky pochopit umění jako specifický způsob poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vedeme žáky k všestranné, účinné komunikaci
- klademe důraz na kultivovaný projev

Kompetence k řešení problémů

- žáci vnímají nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznávají a pochopí problém, přemýšlí o příčinách, plánují způsob řešení, využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledávají informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívají získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy, ověřuje správnost řešení problémů
- kriticky myslí, činí rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně reaguje, zapojuje se do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů, obrazovým materiálům, běžně užívaných gest, zvuků a tvořivě je využívá
- využívají informační a komunikační prostředky a technologie
- pracují se získanými komunikativními dovednostmi a vytvářejí vztahy potřebné k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá upevňování dobrých mezilidských vztahů
- přispívají k diskuzi ve skupině, efektivně spolupracuje s druhými, respektuje různá hlediska
- žáci podporují sebedůvěru, pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- žáci respektují přesvědčení druhých lidí, je schopen vcítit se do situací ostatních, odmítá útlak, hrubé zacházení
- žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektují, chrání a oceňují naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění

Kompetence pracovní

- používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Dramatický seminář

7. – 9. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
zvládá základy správného tvoření dechu, hlasu, artikulace a správného držení těla, rozlišuje verbální a neverbální komunikaci, nácvik orientace v prostoru, rozvíjení rytmického citění		Úvod do dramatické výchovy, stanovení pravidel, práce s dechem, základy hrudně bráničního dýchání, správné tvoření hlasu, rezonance, držení těla, verbální a neverbální komunikace, dechová cvičení, artikulační cvičení, jazykolamy, pohybové hry, zapojování prostorové orientace – bezpečná orientace /zavřené oči/, gesta v prostoru /sochy a sousoší/, imaginární zvětšování, zmenšování prostoru, rytmická cvičení a hry, propojování rytmu pohybu a slova	
uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, propojuje verbální i neverbální vyjádření – rozdíl mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých		Živé obrazy, vstupy do rolí, výměna rolí, komunikační etudy, obohacování slovní zásoby – hledání a vytváření metafor (co by bylo, kdyby), hry s písmenky, se slovy, s rýmy, volné vyprávění	
rozpoznává a prozkoumává témata a konflikty z více úhlů, pojmenovává hlavní téma a konflikt, uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou		Hry představ, asociace, vjem, hráč ve fiktivním prostředí, dramatické situace, vlastní náměty a témata, nalézání a vyjadřování, vlastní zkušenost, zcitlivování smyslového vnímání – propojování smyslových zážitků, vyjadřování ve zvukových etudách, kresbách, akcích s imaginární rekvizitou	

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
rozvíjí a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí		Skupinové práce, brainstorming, organizace, komunikace v běžných životních situacích, herních situacích, vstup do role, (sociálněkomunikační dovednosti), rozvíjení schopnosti vcítění – vyzkoušení si jedné a tutéž situace z pohledu různých postav (rodiče a děti, sourozenci, kamarádi,...)	
přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku		Skupinové techniky, střídání vedoucí role, dílčí herní úlohy, prezentace, reflexe	
rozpoznává základní prvky dramatu (ve vlastní práci i v dramatickém díle)		Základní stavební prvky dramatu – situace, konflikt, improvizace, hry, námětové hry, minipříběh	
pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky		Základní divadelní druhy – činohra, zpěvohra, loutkové divadlo, pohybové a taneční divadlo – ukázky, vlastní cvičení, etudy	
kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu		Diskuze, zkoumání problému ze všech stran, herní situace, recenze	
získává sebedůvěru a je schopen přesvědčivě vyložit své myšlenky		Formulace a prezentace své myšlenky, argumentace, řízená diskuze, pravidla diskuze	

7.2. MATEMATICKÝ SEMINÁŘ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Matematický seminář je volitelný předmět, který je určen především pro žáky 9. ročníku, kteří se připravují ke studiu na střední škole. Výuka probíhá ve skupině o maximálním počtu 20 žáků, a to - stejně jako u všech ostatních volitelných předmětů - v rámci odpoledního vyučování ve 2 na sebe navazujících vyučovacích hodinách.

Náplní semináře bude zopakovat a upevnit učivo matematiky pro 6. - 9. ročník ZŠ. Důraz bude kladen na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci se budou učit řešit problémové úlohy, analyzovat a pochopit problém, bude se rozvíjet jejich logické myšlení.

Výuka v semináři bude zaměřena především na řešení a rozbor vzorových přijímacích testů na SŠ a na řešení logických úloh, např. z matematických soutěží.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- postupnou abstrakcí a zobecňováním vedeme žáky k osvojování základních matematických pojmů a vztahů;
- umožňujeme žákům díky vhodné organizaci výuky studovat jednoduché matematické texty, vyhledávat informace v tištěné i elektronické podobě, získávat soubory dat k dalšímu zpracování;
- pomocí modelování situací rozvíjíme představivost žáků, používáme metodu řízeného experimentu pro budování pojmů v mysli žáků;
- prací s chybou jako pozitivním prvkem vedeme žáky k hlubšímu zamyšlení nad použitým postupem a správností výpočtu;
- zadáváme vhodné slovní úlohy a příklady z běžného života a tím motivujeme žáky k využívání matematických poznatků a dovedností v praxi;
- používáme v hodinách informační a komunikační technologie a tím vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů a prostředků k vyhledávání informací, modelování, simulacím, výpočtům a znázorňování.

Kompetence k řešení problémů

- vhodně formulovanými a přiměřeně obtížnými úkoly vedeme žáky k důkladné analýze, k plánu řešení, k volbě vhodného postupu při řešení problému (využití tradičních i digitálních prostředků), k odhadu a vyhodnocení reálnosti výsledku vzhledem k zadaným podmínkám; na základě pokusů nebo zkušeností žáků rozvíjíme jejich logické myšlení, úsudek a tvoření hypotéz, které žáci ověřují nebo vyvracejí pomocí protipříkladů;
- prostřednictvím vhodně volených příkladů vedeme žáky k osvojení induktivního a deduktivního přístupu při řešení problému.

Kompetence komunikativní

- důslednou kontrolou žákova projevu podporujeme u žáků používání odborné terminologie a kultivaci jazyka matematiky;
- důslednou kontrolou podporujeme u žáků čtení slovních úloh s porozuměním, správnou matematizaci problémů a interpretaci výsledků;
- cíleně využíváme příležitosti k tomu, aby žáci tradičními i digitálními prostředky prezentovali ostatním postupy řešení úloh a srozumitelně vysvětlili, proč daný postup zvolili;
- vhodně využívá cizí jazyk (zejména angličtinu) a ICT, aby připravil žáky pro vstup do soudobé společnosti a vědeckého světa matematiky.

Kompetence sociální a personální

- vytvářením vhodných příležitostí k aktivní diskusi vedeme žáky k obhajobě vlastního názoru, k jeho případné změně na základě zjištění nových informací;
- organizací a kontrolou skupinové práce vedeme žáky k tomu, aby si rozdělili úlohy podle matematických znalostí a dovedností jednotlivých členů skupiny.

Kompetence občanské

- zařazujeme občanské problémy do matematických úloh a tím žáky motivujeme k uplatnění matematiky v různých oborech lidské činnosti (např. informatika, finanční gramotnost, statistika a její interpretace) a k zamyšlení nad věrohodností informací (např. dotazníková šetření).

Kompetence pracovní

- pestrým výběrem netradičních úloh rozvíjíme u žáků schopnost využívat znalosti a dovednosti z různých oborů;
- zařazováním vhodných situací ve výuce vedeme žáky k efektivnímu používání pomůcek, kalkulátoru a informačních a komunikačních technologií;
- vhodnou volbou úkolů různé obtížnosti a jejich následným rozbořením vedeme žáky k tomu, aby si efektivně naplánovali plnění úkolů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Matematický seminář****9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel, užívá druhou mocninu a odmocninu		celá čísla, zlomky, desetinná čísla, druhá mocnina a odmocnina	
matematizuje reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu, počítá s mnohočleny		výrazy číselné a výrazy s proměnnou, mnohočleny	
provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním		rozklad výrazu na součin	
řeší reálné situace pomocí rovnic a jejich soustav		rovnice, soustavy rovnic o dvou neznámých	
řeší aplikační úlohy na procenta		procenta, poměr	
analyzuje a řeší problémové úlohy, využívá k tomu matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel		slovní úlohy	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data		závislosti a data	
vyjádří funkční vztahy tabulkou, rovnicí, grafem		schémata, diagramy, tabulky, grafy	
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů		funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá a nepřímá úměrnost, lineární funkce, kvadratická funkce	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
využívá vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů		rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, pravidelné mnohoúhelníky	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
používá jednotnou matematickou symboliku		geometrické zápisy	
odhaduje a vypočítá obsahy rovinných útvarů		obsahy obrazců, jednotky obsahu	
využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k řešení konstrukčních úloh		konstrukční úlohy	
načrtne a sestrojí rovinné útvary, pomocí matematické symboliky zapíše postup řešení			
užívá při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků		shodnost, podobnost	
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti		osová a středová souměrnost, souměrné útvary	
určuje a charakterizuje základní tělesa, analyzuje jejich vlastnosti		prostorové útvary – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol	
odhaduje a vypočítá objem a povrch těles		povrch a objem těles, jednotky objemu	
sestrojí síť základních těles		konstrukce sítě	
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině		konstrukce těles v rovině	
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu		slovní úlohy	
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení		číselné a logické řady	
řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí		číselné a obrázkové analogie, logické a netradiční geometrické úlohy	

7.3. PRAKTICKÁ ANGLIČTINA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Volitelný předmět Praktická angličtina je určen žákům 7. – 9. ročníku, kteří si tento předmět zvolí v nabídce volitelných předmětů pro daný školní rok. Výuka probíhá ve skupině o maximálním počtu 20 žáků, a to - stejně jako u všech ostatních volitelných předmětů - v rámci odpoledního vyučování ve 2 na sebe navazujících vyučovacích hodinách.

Výuka probíhá v jazykové učebně vybavené mimo dataprojektoru, DVD přehrávače, promítacího plátna a učitelského notebooku také 4 žákovskými počítači.

Volitelný předmět Praktická angličtina je určen pro jazykově nadané děti. Výuka je zaměřena na rozvoj a upevnění slovní zásoby a zejména na využití angličtiny v praxi. Výuka má tedy nejčastěji podobu simulačních her, poslechů a rozborů reálných komunikačních situací, vytváření vlastních prezentací a projektů k různým tématům či sledování a následného rozboru anglicky mluvených ukázek z filmů. Žáci se také učí komunikovat v angličtině přes internet. Předmět není zaměřen na procvičování gramatiky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňujeme žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, média včetně internetových, ústní informace, anglické časopisy)

Kompetence k řešení problémů

- poskytujeme žákům příležitost k samostatnému řešení jazykových problémů v rámci projektů
- navozováním problémových situací z reálného života učíme žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace)

Kompetence komunikativní

- dáváme žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebeprezentaci
- metodou hraní rolí a simulace reálných situací rozvíjíme u žáků schopnost započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, aktivním zapojením žáků do diskuse rozvíjíme jejich argumentační dovednosti
- dbáme na zřetelnou výslovnost žáků při jejich ústním projevu a umožňujeme jim, aby si výslovnost zdokonalovali při prezentaci výstupů své práce

Kompetence sociální a personální

- zařazováním vhodných konverzačních témat vedeme žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu

Kompetence občanské

- podporujeme účast žáků na kulturních a společenských akcích, které škola pořádá (promítání filmů, divadelní představení) v cizím jazyce
- využíváním autentických materiálů vedeme žáky k poznání, pochopení a respektování kultury, zvyků a tradic anglofonních a jiných zemí
- vytváříme příležitosti pro žáky, aby, např. formou multimediální prezentace, představili kulturu, zvyky a tradice vlastní země

Kompetence pracovní

- používáním informačních a komunikačních technologií vedeme žáky k tomu, aby získali informace o profesích, kde je angličtina nezbytným předpokladem, a tím je směřujeme k možnému výběru jejich budoucí profese

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Praktická angličtina****7. až 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
Sdělí osobní informace a dokáže vyplnit formulář Porozumí základním otázkám o své osobě		Situační hry k danému tématu a poslech reálných rozhovorů	
Popíše jednotlivé charaktery lidí, dokáže komunikovat na téma rodina a přátelé a popíše své pocity.		Situační hry k danému tématu rozhovory ve skupinkách	
Popíše a objedná si v obchodě oblečení, obhájí svůj názor na módu a orientuje se v peněžním styku, zeptá se na cenu, placení v hotovosti, či šekem		Poslech reálných situací a nácvik rychlé reakce v každodenním styku	
Popíše a objedná si jídlo. Seznámí se se specialitami kuchyně ve VB a USA i jiných zemích, dokáže se orientovat v jídelníčku a rozumí a reaguje na otázky ohledně jídla, popíše pracovní postup receptu, jinakost kultur		Situační hry k danému tématu a poslech reálných rozhovorů a praktické rozhovory, vlastní prezentace projektu na téma jídlo	
Zeptá se na cestu a poskytne sám rychlou odpověď, orientuje se v mapě a rozumí značkám a dopravním symbolům, seznamuje se s jednotlivými způsoby dopravy a komunikace na téma transport, cestování v různých zemích		Poslech reálných situací a nácvik rychlé reakce v každodenním styku	
Popíše svojí vesnici, zemi a kulturu, jednoduše používá ke komunikaci internetu, napíše e-mail, dokáže si na internetu vyhledat potřebné informace a použít je ve svém projevu ústním, obhájí svůj názor před kamarádem a vysvětlí proč		Práce na počítači, e-mail a práce ve dvojici na dané téma	

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák: Dokáže si objednat na internetu pokoj nebo jiný druh ubytování, chápe jednoduché sdělení na letišti a základní komunikační dovednosti uplatní v hotelu nebo na poště		Dialogy, poslechy reálných situací a komunikace přes internet	
Sociální angličtina, speciální pozdravy a odlišnosti AJ v Británii a Americe		Čtení a poslech breaking news	
Sestaví jednoduché pozvání, dokáže přijmout, ale i odmítnout a vysvětlit své rozhodnutí a dokáže vyjádřit svůj názor		Situační hry a pozvánka	
Dokáže vést jednoduchý telefonický rozhovor, reaguje a ptá se		Poslech reálných situací a nácvik rychlé reakce v každodenním styku	
Připraví jednoduchou prezentaci a hovoří o svém projektu na libovolné téma týkající se odlišností a jinakostí		Samostatná, individuální práce zaměřená na obhajobu vlastní práce a schopnost promluvit v cizím jazyce na veřejnosti, artikulace, vystupování, řeč těla	
Pohotovost - emergency, dokáže rychle zareagovat, je seznámen s tísňovými linkami doma, ale i ve světě, podá základní informaci o zdravotním stavu, dovede popsat základní stavy ohrožující život		Situační hry k danému tématu a poslech reálných rozhovorů a praktické rozhovory po telefonu	

7.4. PŘÍRODOVĚDNÝ SEMINÁŘ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Přírodovědný seminář se vyučuje na naší škole jako volitelný vyučovací předmět pro žáky ze 7., 8. a 9. ročníků. Výuka probíhá ve skupině o maximálním počtu 20 žáků, a to - stejně jako u všech ostatních volitelných předmětů - v rámci odpoledního vyučování ve 2 na sebe navazujících vyučovacích hodinách.

Přírodovědný seminář rozšiřuje základní učivo z Přírodopisu a Chemie 8. a 9. ročníků. Užívá nových metod práce, zdokonaluje manuální schopnost při práci s mikroskopem a v chemické laboratoři, využívá logickou úvahu při řešení úkolů.

Je kladen důraz na požitkové poznávání přírody (přírodovědné vycházky, práce s přírodninami, vlastní badatelská práce). Seminář je zaměřen na budování a rozvíjení pozitivního vztahu k přírodě a vytváření postojů, které jsou v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje.

Další náplní Přírodovědného semináře je příprava žáků na účast v biologické a chemické olympiádě. Podle možnosti jsou zařazovány exkurze do zoologické zahrady, botanické zahrady a návštěvy různých expozic s přírodovědnou tematikou.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky samostatně vyhledávat a třídit informace
- učitel předkládá dostatek učebních textů, odborných článků, umožňuje žákům pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi, internetem, laboratorními pomůckami, chemikáliemi, biologickými vzorky
- učíme žáky samostatně vyhledávat a třídit informace
- klademe důraz na experimenty
- zapojujeme žáky do biologické a chemické olympiády a motivujeme k dalšímu vzdělávání v oblasti přírodních věd

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky rozeznat problém, přemýšlet o něm, hledat informace pro jeho řešení
- vedeme žáky k praktickému ověřování řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke srozumitelnému a souvislému projevu; žáci si připravují prezentace o zajímavostech získaných četbou, sledováním přírodovědných filmů nebo vlastním pozorováním

Kompetence sociální a personální

- žákům je umožněno pozorovat a experimentovat nejen samostatně, ale i ve dvojicích nebo skupinách
- vedeme žáky ke vzájemné pomoci, k uplatnění vlastních znalostí a dovedností

Kompetence občanské

- podporujeme tvorbu ekologických návyků
- upozorňujeme žáky na ohrožené druhy živočichů a rostlin
- vyzdvihujeme nutnost chránit přírodu

Kompetence pracovní

- seznamujeme žáky se základními pravidly ochrany zdraví při práci s lupou, mikroskopem, při pěstování rostlin, popř. chovu některých drobných živočichů
- učíme žáky bezpečně a účinně používat pracovní pomůcky, nástroje a vybavení při chemických experimentech
- vedeme žáky k vytváření správných hygienických návyků při práci s živými přírodninami, k šetrnému chování k přírodninám a k dodržování zásad ochrany přírody

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Přírodovědný seminář****7. až 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
se orientuje v botanických a zoologických určovacích klíčích a atlasech a pomocí této literatury určit přírodniny		Práce s literaturou	
dokáže pracovat s přístroji a vytvořit mikroskopický preparát		Práce s mikroskopem	
zná stupně ochrany krajiny v České republice a nejvýznamnější chráněná území i důvody ochrany		Ochrana území	
vytvoří herbářové položky, umí je správně označit a uchovávat		Tvorba herbáře	
pracuje s laboratorním sklem a přístroji, umí správně a bezpečně zacházet s chemikáliemi, je schopný samostatně vykonávat pokusy, zásady první pomoci		Práce v chemické laboratoři	

7.5. ROZVOJ SOCIÁLNÍCH A STUDIJNÍCH DOVEDNOSTÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Rozvoj sociálních a studijních dovedností se vyučuje na naší škole jako volitelný předmět pro žáky 7., 8. a 9. ročníku. Výuka probíhá ve skupině o maximálním počtu 20 žáků, a to - stejně jako u všech ostatních volitelných předmětů – v rámci odpoledního vyučování ve 2 na sebe navazujících vyučovacích hodinách.

Seminář je určen všem, kteří touží poradit si lépe s nároky, které na ně klade škola (a život ve školním kolektivu), využít efektivněji čas věnovaný přípravě na vyučování (učit se „chytře“ – účinněji a rychleji) a tím být úspěšnější. Podmínkou k dosažení tohoto cíle je mimo jiné získání větší sebedůvěry založené na lepším poznání sebe sama, porozumění vlastnímu chování a prožívání, ale i chování a prožívání druhých lidí. Žáci se tedy budou soustředit na rozvoj svých studijních dovedností, budou se učit rozvíjet své silné stránky, účinněji a efektivněji komunikovat, přiměřeně prosazovat svůj názor i svou osobu, ale i lépe spolupracovat a vycházet s ostatními.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky používat vhodné metody a strategie pro osvojení si předkládané učební látky, učíme je orientovat se v textu a efektivně s ním pracovat;
- učíme žáky vyhledávat, třídít a porovnávat informace, provádět jejich systematizaci a nalézat vzájemné souvislosti;
- podporujeme kritickou práci s předkládanými informacemi;
- učíme žáky uvědomit si smysl a cíl učení a důležitost vlastního sebevzdělávání pro sebe i pro společnost.

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky vnímat a řešit problémové situace prezentované příslušnými úkoly, učíme je nalézt příčiny konfliktů vznikajících v mezilidských vztazích, ve škole, rodině i širší společnosti, navrhnout a realizovat odpovídající řešení;
- vedeme žáky k samostatné práci s novými informacemi, důraz klademe na souvislosti s dosavadními poznatky o daných problémech;
- podporujeme využití získaných vědomostí při posuzování nejrůznějších variant vedoucích k vyřešení předkládaných problémových úkolů a při výběru nejefektivnějšího způsobu řešení;
- motivujeme žáky k obhájení svých názorů a rozhodnutí vhodnými argumenty a k uvědomění si vlastní odpovědnost za přijatá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

- učíme žáky formulovat své myšlenky a názory v žádoucí formě, a to jak v ústním, tak v písemném projevu;
- učíme žáky vyslechnout názory druhých lidí a vhodně na ně reagovat;
- podporujeme schopnost asertivního jednání a využití odpovídajících argumentů při obhajobě vlastních myšlenek;
- učíme žáky využívat při komunikaci písemný i obrazový materiál, používat vhodně slovní i mimoslovní způsoby komunikace;

- motivujeme žáky k využití komunikace nejenom pro sdělení informací a k řešení problémových úkolů, ale také pro zkvalitňování vztahů se spolužáky, pracovníky školy a ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

- učíme žáky efektivně spolupracovat v rámci řešení skupinových úkolů, dodržovat pravidla při skupinové práci;
- vedeme žáky k ocenění účinnosti vzájemné spolupráce nad zadanými úkoly, k respektu vůči názorům druhých, v případě potřeby k poskytnutí pomoci těm, kteří o ni požádají;
- učíme žáky projevit ohleduplnost, respekt a úctu vůči druhým lidem, usilovat o dosažení žádoucích mezilidských vztahů;
- u žáků podporujeme vytváření pozitivního sebepojetí posilujícího jejich důvěru ve vlastní schopnosti.

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování přesvědčení a názorů druhých lidí, jejich odlišnosti i nedostatků;
- učíme žáky uvědomit si nutnost pravidel, zákonných norem a jejich dodržování pro život společnosti, být si vědom nejenom svých práv, ale i povinností;

Kompetence pracovní

- při plnění zadaných úkolů vyžadujeme respektování stanovených pravidel a důsledné plnění svých povinností;
- učíme žáky brát v úvahu širší důsledky svých činností, jejich vliv na společnost a životní prostředí.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Rozvoj sociálních a studijních dovedností****7. až 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj		já – sebepoznání, sebe prezentace, zdravé sebeprosazení	
ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty			
objasní význam realističtějšího poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu, uvědomuje si, jak může toto poznání pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života			
uvědomuje si význam úrovně svého vystupování, úpravy zevnějšku a znalostí pravidel slušného chování a využívá těchto znalostí v každodenním životě		základy etikety (situace z každodenního života, oblékání, úprava zevnějšku)	
naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje		komunikace verbální a neverbální, umění jednat s lidmi, diskuse, naslouchání, ústní i písemný projev, manipulativní komunikace agresivita – pasivita – asertivita spolupráce – tým	
využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi			
účinně spolupracuje ve skupině, je schopen se podílet na vytváření pravidel práce v týmu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá			

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
uvědomuje si význam úrovně svého mluveného i písemného projevu		komunikace verbální a neverbální, umění jednat s lidmi, diskuse, naslouchání, ústní i písemný projev, manipulativní komunikace	
rozpozná manipulativní komunikaci		agresivita – pasivita – asertivita spolupráce – tým	
uvědomuje si, že lidé se učí různými způsoby a ví, který učební styl právě jemu nejvíce vyhovuje; tyto znalosti využívá při své přípravě na vyučování či ke zkouškám		rozvoj studijních dovedností: učební styly, efektivní příprava na zkoušky, jak uspět u zkoušky (testu)	
ovládá některé techniky sloužící k odbourání stresu a trémy před zkouškou			
uvědomuje si, že při přípravě na zkoušku je nutné zohlednit i její formu			
používá některé techniky a strategie, které usnadňují a zefektivňují učení			

7.6. SPORTOVNÍ AKTIVITY

Charakteristika volitelného předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Sportovní hry se vyučují na 2. stupni jako volitelný předmět s časovou dotací 2 hodiny týdně. Skupinu tvoří žáci ze 7. - 9. ročníku. Výuka probíhá ve skupině o maximálním počtu 20 žáků, a to - stejně jako u všech ostatních volitelných předmětů - v rámci odpoledního vyučování ve 2 na sebe navazujících vyučovacích hodinách.

Volitelný předmět Sportovní hry úzce souvisí se vzdělávací oblastí Člověk a zdraví. Vzdělávání ve volitelném předmětu je součástí komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice péče o zdraví.

Výuka probíhá v tělocvičně, na školním hřišti, v přírodě, sportovním stadionu apod.

Ve sportovních hrách usilujeme zejména o výchovu a vzdělávání pro celoživotní provádění pohybových aktivit a pro rozvoj pozitivních vlastností osobnosti. Je podporováno příznivé klima při společné činnosti k budování pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky.

Sportovní hry jsou vedeny tak, aby přinášely žákům radost z pohybové činnosti. Přispívá k tomu i využití netradičních aktivit a her.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vedeme žáky k samostatnosti, ke konkrétnímu posouzení získaných dovedností
- vedeme žáky k rozvoji vůle a k překonávání překážek
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činností a zapojujeme je do řešení problémových situací

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni k obhajobě a argumentaci vlastního názoru vhodnou formou a k umění naslouchat názorům druhých

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke spolupráci a respektování společně dohodnutých pravidel
- vedeme žáky k sebeovládání a vzájemnému respektu

Kompetence občanské

- vedeme žáky k respektování individuality druhého
- vedeme žáky k pomoci druhému člověku a k zodpovědnému chování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení
- vedeme žáky k dodržování pravidel při sportu (upozorňujeme, že nejrůznější pravidla platí i v běžném životě)
- učíme žáky zpracovávat a prezentovat naměřené výkony

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu**Sportovní aktivity****7. až 9. ročník**

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem		rozcvičení, strečink, kompenzace, relaxace	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti		basketbal volejbal fotbal nohejbal florbal stolní tenis badminton softball frisbee lakros plavání bruslení + další vhodné aktivity	
posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny		sebehodnocení v dané pohybové činnosti	
spolurozhoduje osvojené sportovní aktivity		uplatnění osvojených sportovních pravidel	

7.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

DALŠÍ CIZÍ JAZYK - ŠPANĚLSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Španělský jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Komunikační situace, tematické okruhy a řečové aktivity, na jejichž základě je Španělský jazyk vyučován, navazují cíleně na výuku jazyka anglického a českého.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Rozvoj slovní zásoby je uskutečňován s ohledem na následující konverzační témata:

- -cestování, dopravní prostředky
- -kultura, umění a vzdělávání
- -zdravý životní styl (sport, lidské tělo, stravování)
- -život ve městě a na venkově (profese, bydlení, flóra a fauna)
- -oslavy a svátky (kalendář, počasí)
- - věda a technika, informační a komunikační technologie
- - reálie španělsky mluvících zemí

Na konci 6. ročníku mají žáci možnost si vybrat z nabídky volitelných předmětů Španělský jazyk. Tato volba je platná pro celé zbývající období povinné školní docházky realizované na naší škole. Vyučovací předmět Španělský jazyk se v letošním školním roce realizuje v 7. ročníku a postupně se bude realizovat také v 8. a 9. ročníku s časovou dotací 2 hodin týdně. Vede k dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Výuka probíhá buď v kmenové třídě nebo v počítačové učebně ve skupině do 15 žáků.

Do výuky jsou průběžně zařazována průřezová témata s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující: Osobnostní a sociální výchova (OSV): Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy, Komunikace, Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí, Multikulturní výchova (MKV): Multikulturalita, Výchova demokratického občana (VDO): Občanská společnost a škola, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS): Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Environmentální výchova (EMV): Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáka

Rozvoj klíčových kompetencí v cizojazyčné výuce je přirozeným procesem. Pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí učitelé využívají následující postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení

- pracujeme s žáky různými metodami (projektové vyučování) a organizačními formami (frontální výuka, práce ve dvojicích, skupinová práce, diskuse) a tím je vedeme k vlastnímu výběru vhodného učebního stylu
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňujeme žákům pracovat s různými zdroji informací (učebnice, knihy, výukové programy, ústní informace, španělské časopisy)

Kompetence k řešení problémů

- navazováním problémových situací z reálného života učíme žáky vhodně reagovat (metoda hraní rolí, simulace)

Kompetence komunikativní

- metodou hraní rolí a simulace reálných situací rozvíjíme u žáků schopnost započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, aktivním zapojením žáků do diskuse rozvíjíme jejich argumentační dovednosti
- dbáme na zřetelnou výslovnost žáků při jejich ústním projevu

Kompetence sociální a personální

- - zařazováním vhodných konverzačních témat vedeme žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu

Kompetence občanské

- využíváním autentických materiálů vedeme žáky k poznání, pochopení a respektování kultury, zvyků a tradic španělsky mluvících zemí
- vytváříme příležitosti pro žáky, aby, např. formou multimediální prezentace, představili kulturu, zvyky a tradice vlastní země nebo španělsky mluvící země

Přehled očekávaných výstupů (OV) dle RVP ZV**RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI**

Očekávané výstupy

žák

1. vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby
2. rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám
3. rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje
4. rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku
5. používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

6. sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů
7. reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace
8. napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

9. zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Španělský jazyk

7. ročník

Očekávané výstupy (OV) Žák:	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI			
vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně známou slovní zásobu	OV 1	Tematické okruhy: španělsky mluvící země a jejich hlavní města. Zaměření na rozdíly mezi španělským a českým prostředím. Španělské výrazy v českém jazyce. Abeceda, pravidla výslovnosti.	VMEGS – výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Z – Latinská Amerika, Španělsko, Kanárské ostrovy
vyslovuje a čte nahlas foneticky správně jednoduché dialogy a rozumí známým každodenním výrazům	OV 2	Typy textů: dialog, dotazy a krátké odpovědi týkající se jména, data narození, země původu. Pozdravy, pokyny a příkazy ve škole i v životě. Jazykové prostředky: koncovky ženského a mužského rodu, sloveso <i>llamarse, tener, ser, cumplir</i> .	OSV – sociální rozvoj – komunikace: řeč zvuků a slov, porovnávání, naslouchání.
rozumí známým jednoduchým větám, frázím a pokynům a adekvátně na ně reaguje. Vyslovuje a bezchybně čte jednoduchý dialog.	OV 3	Jazykové prostředky: člen určitý a neurčitý, jednotné a množné číslo. Sloveso <i>hacer</i> . Tematické okruhy: barvy, dny v týdnu, měsíce v roce, roční období.	OSV

Očekávané výstupy (OV)	OV z RVP	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
Žák:			
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI			
rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, vyhledává a formuluje odpověď na otázku, v textu vyhledá potřebnou informaci, používá dvojjazyčný slovník.	OV 4	Typy textů: jednoduchý e-mail, jednoduché pokyny a příkazy ve škole, pozdravy a poděkování. Tematické okruhy: škola, školní třída, určování času. Jazykové prostředky: sloveso <i>gustar</i> , příslovce <i>MUY</i> , sloveso <i>SER</i> + adjetivo	OSV ČJL – rozeznávání druhů slov MA – struktura hodiny, dny, měsíce
sdělí ústně i písemně základní údaje o své rodině, o své osobě.	OV 5	Tematické okruhy: rodina, denní program, lidské tělo, počítání do 100, domácí zvířata. Jazykové prostředky: přivlastňovací zájmena, přítomný čas sloves <i>levantarse</i> , <i>decir</i> , <i>ir</i> , <i>salir</i> , <i>volver</i> , <i>jugar</i> , <i>empezar</i> , <i>vestirse</i> .	MKV – lidské vztahy, význam kvality lidských vztahů, empatie, tolerance.
reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace	OV 6	Tematické okruhy: zvířata domácí i divoká, ZOO, safari, orientace (ptaní se na cestu). Jazykové prostředky: předložky, příslovce času a místa, sloveso <i>estar</i> , časování dosud probíraných sloves v přítomném a předpřítomném čase.	OSV MKV Z – Afrika, Latinská Amerika
napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět. Zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů. Poskytne požadované informace.	OV 7	Tematické okruhy: vlastnosti a charakter osob, oblečení, volný čas a záliby. Typy textů: jednoduché dopisy a e-maily, přání a pohlednice. Jazykové prostředky: <i>ESTAR</i> + gerundio, porovnání <i>SER</i> a <i>ESTAR</i> , příslovce způsobu, přídavná jména, ukazovací zájmena.	MKV OSV TV - sporty

8. PŘÍLOHA ČÍSLO 2 – PŘECHODNÁ USTANOVENÍ NA ŠKOLNÍ ROK 2012/2013

8.1. 3. ROČNÍKY

Ve školním roce 2012/2013 se výuka ve 3. ročníku řídí ŠVP platným od 1. 9. 2007. Důvodem jsou změny v rozložení počtu vyučovacích hodin do jednotlivých ročníků na 1. stupni v nové (revidované) verzi ŠVP platného od 1. 9. 2012. Konkrétně se jedná o přesun 1 vyučovací hodiny výtvarné výchovy týdně z 1. ročníku do ročníku 3.